ANUL XXVI – NR. 7 (1 132) – 17 februarie 1977

flacăra

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

„CÎNTAREA ROMÂNIEI"

Elevii pe scenă

Un adevărat maraton artistic s-a derulat timp de aproape opt ore duminică, 6 februarie, la Casa de cultură a sectorului 2 din Capitală. Protagoniști (circa 1 200) — reprezentanții elevilor uteciști din acest sector. Dacă sala, aproape tot timpul arhiplină, a mai făcut față afluenței de public, căci spectatorii-elevi s-au perindat valuri-valuri, în funcție de evoluțiile colegilor lor, scena s-a dovedit neîncăpătoare, corul Liceului „Dimitrie Cantemir" trebuind să-și dispună o parte din cei 240 de componenți pe intervalul liber de dinaintea estradei. Au luat parte la concurs 7 licee, deși unele mai mult făcînd act de prezență (Industrial 25 și Pipera) și clasele lor afiliate (anii I și II) de la școlile generale 26, 28 și 43. Chiar această prezență a fost uneori neinspirată (expresia e îngăduitoare), ca în cazul formației de muzică ușoară de la Liceul „Spiru Haret", a cărei evoluție a trebuit să fie întreruptă de juriu din pricina dezlănțuirii de decibeli, în afara oricărui simț artistic (și bun-simț). Fără să facă o figură deosebită, elevii din clasele afiliate ale școlilor generale s-au comportat meritoriu, mai ales la alcătuirea sau alegerea textelor pentru evocările dramatice („Judecata lui Mihai Viteazul" de Ion Brad — Școala generală 26, „1907" — adaptare după Tudor Arghezi — Școala generală 28) și montaje literare („Acești bărbați cu nume de români" — Școala generală 43).

Punctele forte ale concursului, faza pe sector, le-au constituit însă spectacolele prezentate de liceele „Dimitrie Cantemir", „Electronica" și „Zoia Kosmodemianskaia" (le citâm în ordinea intrării în scenă).

Liceul „Dimitrie Cantemir" a reținut auditoriul îndeosebi prin demonstrația de virtuți muzicale a corului mare, corului de cameră, grupului vocal și soliștilor, inclusiv instrumentiști, formații al căror animator este profesorul și cîntărețul Ion Fălculete, de data aceasta în dubla postură de dirijor și compozitor. Toate cele trei formații corale, dealtfel, vor concura pe Capitală.

Tot un cor valoros, deși nu demult înființat, ni s-a părut a fi încă o dată, căci am mai avut prilejul să-l remarcăm, cel al Liceului „Zoia Kosmodemianskaia", condus de profesorul Victor Macarevici. Liceul „Zoia Kosmodemianskaia", fosta Școală Centrală de fete ce împlinește în această toamnă 125 de ani, s-a remarcat ca una din prezențele cele mai complexe în festival, reușind să se claseze la două dintre probe pe locul I, respectiv la brigada artistică (cu un text inteligent alcătuit, „Nenea Iancu în inspecție", de profesoara Ana Dumitrescu, excelent interpretat, cu o vervă și o montare demne de laudă), dansuri (merituoase, dar cărora le-au lipsit pregnanța, mișcarea mai bine plasticizată), cititor artistic. Dacă i s-ar fi imprimat mai mult ritm, montajul literar-muzical „Ani de lumină" (instructor, profesoara Maria Voineag), cu un text atît de bine compus și cu niște recitatoare de excepție, ar fi putut în mod justificat pretinde locul I, înaintea cîștigătorilor.

Ne-a făcut plăcere să constatăm că un liceu relativ nou, de vocație tehnică, precum „Electronica" cultivă cu atîta insistență talentele din rîndurile elevilor, astfel că, sub aspectul diversității genurilor artistice abordate, a concurat cu brio licee de veche tradiție, cu preocupări umaniste sistematice. Ei s-au și clasat pe locul I la montajul literar, la muzică ușoară și populară.

Un anumit retuș al repertoriilor, pentru a le adecva și mai bine deziderateloor politico-ideologice ale festivalului, o finisare artistică a punerilor în scenă și interpretărilor — direcții în care nu mă îndoiesc că au făcut recomandările necesare deopotrivă forurile politice ale sectorului și juriul — sînt de natură să sporească șansele celor promovați pentru faza pe municipiu.

NICULAE STOIAN ■

ILIE CIOARTĂ ■

În întîmpinarea Consfătuirii pe țară privind controlul obștesc

O școală civică a controlorilor inșiși

Șeful unității Gostat din Piața Amzei, Constantin Oancea, traversează strada legănîndu-se în halatul său alb sub greutatea unei găleți cu 21 kilograme carne tocată. Este ora 10,30, vineri, 11 februarie ; vremea se clatină indecisă, cînd spre ploaie, cînd spre soare, e cald și plăcut și șeful magazinului, deși avertizat : „Nea Titi, controlul e la matale" — nu se grăbește, apare calm și rumen în obraji, foarte rumen. Membrii echipei de control obștesc, Ștefan Budoace, Mircea Tal și Ion Gabor, toți de la I.C.S.I.M., își au fiecare locul la cîte un rînd, unde pe cont propriu pot constata că atmosfera este decentă și civilizată. Prețurile la brînzeturi și mezeluri au, după cum se cunoaște, multe zecimale : 19,60-21,30-43,80 etc. Vînzătoarele cîntăresc și decid simplu și extrem de rapid, fără fracții, 10, 12, 18, 9, 6, 24, 32. E un miracol cît de repede pot calcula cît costă 600,23 grame de caltaboși. Membrii echipei primesc cîte un bon de 19,5 și, respectiv, 3 lei. Șeful unității lasă găleata în hol, la dispoziția echipei, și se procedează la recîntărire. Cîntarul cu seria 1233-71 pornește direct de la cinci grame ; se reglează și constatările țin de domeniul paradoxului. Vînzătoarea Georgeta Țigănuș a livrat marfa mai mult decît exact la doi din membrii echipei ; mai mult decît exact însemnînd că le-a dat mai mult decît li se cuvenea pentru cei 5 și, respectiv, 3 lei. Celui de-al treilea însă în loc de marfă în valoare de 19 lei i-a dat marfă de 18,70 lei.

Se compensează, răsuflă ușurat Constantin Oancea, să știți că la noi nu se fură ; e adevărat, cîteodată, în grabă, dai unuia mai puțin, dar ați văzut, ceilalți au primit mai mult etc., etc.

Inexact, decide Ștefan Budoace. Dacă cele trei sortimente ar fi fost cumpărate de un singur cumpărător, ar fi fost într-adevăr vorba de o compensație, așa însă „compensația" se realizează pe buzunarul unuia dintre cumpărători. Vînzătoarea nu posedă deprinderile comerciale corespunzătoare. Și, firește, Constantin Oancea admite că lucrurile stau întocmai așa, mai ales că la rînd urmează aflarea provenienței căldării cu 21 kilograme carne tocată. Bănuiți desigur povestea : un văr s-a sculat la ora cinci, a mers în Piața Matache, coadă, nuntă, soacră, știți cum sînt nunțile, știți cum sînt soacrele, fără sarmale nu se poate, și l-a rugat pe el să toace carnea pe care a luat-o, a adus-o aici, în magazin, l-a rugat pe un prieten și acesta etc., etc. Și Constantin Oancea devine și mai rumen în obraji. Și, evident, nimeni nu-l crede, deoarece e limpede ca lumina amiezii de-afară că numitul a făcut uz de relații și de funcția pe care o

(Continuare în pag. 4)

NICOLAE CRISTACHE ■

Suportul liniștii intime

Unii oameni se plimbă și dorm liniștiți numai pentru că știu că există forțele ordinii publice și Codul penal.

Ei sînt dispuși să suporte infracțiunea, la gîndul că, după aceea, infractorul va fi pedepsit. Astfel de oameni cred, din păcate, prea puțin în educație, în rolul opiniei publice în procesul de preîntîmpinare a infracțiunii de orice fel. Asemenea concepții pornesc uneori chiar din familie, din raporturile dintre părinți și copii. Cînd copiii greșesc ceva, unii părinți îi bat zdravăn, decretînd autoritar că „bîta-i ruptă din rai" și că „mama unde lovește carnea crește". Carnea o fi crescînd prin umflare, dar nu cresc spiritul și personalitatea copilului. Dimpotrivă, se ofilesc, în umbra spaimei reci, ca un ghiocel sub un bloc de gheață.

— Lasă-i să știe de frică ! Numai așa se fac oameni — auzi pe cîte un părinte, rămas la anacronica pedagogie a bîtei. Cîtă eroare ! În zilele noastre și animalele sînt îmblînzite cu alte metode pedagogice decît cu acelea ale cnutului și ale fricii.

Unii — rămași parcă dintr-o altă lume — vor să-și cîștige liniștea prin bătaie. Alții prin forța constrîngerii. Alții prin autoritatea Codului penal și a organelor de miliție. Semenii aceștia — puțini cîți or fi — uită într-un mod grav, incompatibil cu vremea noastră, că adevărata liniște sufletească și adevărata siguranță a integrității tale ți le pot da numai convingerea că există conștiințe bine educate, că există caractere riguros formate, în lumina principiilor eticii și echității socialiste, cultului muncii, a respectului pentru om și omenie. Fără omenie, gheara, ascunsă încă în mîna unor oameni, poate apuca lacom un bun ce nu-i aparține, poate sparge o ușă în dosul căreia va comite o fărădelege, poate zgîria obraji curați și, uneori, vai, poate strînge de gît. Există în țara noastră un climat moral sănătos, un mediu spiritual tonic, nealterat, în care se desfășoară un amplu proces educațional, susținut de toți factorii învestiți cu răspunderi în acest domeniu. E necesar însă ca forme foarte sigure și îndelung verificate în timp să participe mai activ, mai îndrăznet și mai eficient la demascarea unor mentalități învechite, anacronice și dăunătoare, la vestejirea hotărîtă a unor vicii, a unor năravuri rele, la ridiculizarea și blamarea severă a unor tipi sociali cu care societatea noastră nu se poate mîndri. Mă gîndesc la arma satirei, a comediei, a rîsului biciuitor. Romanii care în atîtea privințe n-au greșit, n-au greșit nici atunci cînd au definit funcția educativă a satirei : **ridendi castigat mores.** Rizînd să biciuim și noi moravurile rele, să le stîrpim din rădăcină, oriunde și în oricine ar sălășlui ele. Se spune că poetul satiric Archiloch a scris satire atît de acide și de puternice împotriva bogătașului Lycambus care, după ce i-a promis, nu i-a mai dat fata în căsătorie, încît opulentul patrician s-a spînzurat împreună cu toată familia sa. Un efect asemănător au avut versurile satirice ale lui Hiponax din Clazomena asupra caricaturistului Buphalos.

Desigur, nimeni nu dorește să decedeze, persoane, dar, în numele omeniei comuniste, trebuie să dorim din tot sufletul ca, sub loviturile satirei, să decedeze viciile, rămășițele vechii lumi, spiritul de căpătuială, nepotismul, lenea, trăirea superficială, iresponsabilă, a vieții, cinismul și disprețul unora față de om și de omenie, fățărnicia, lingușeala, oriunde și la oricine s-ar manifesta.

E util să înțelegem că pentru sufletul oamenilor o baie de rîs e la fel de utilă ca o baie de soare la mare pentru corp, că așa cum sub lumina razelor de soare mor microbii, și sub razele rîsului pier tarele morale, paraziții sociali.

Toată problema este însă de a ști să critici și să rizi de pe pozițiile înaintate ale dialecticii marxiste, care distinge limpede între vechi și nou, între eroarea de fond și cea întîmplătoare, între ceea ce este necesar istoric și ceea ce nu este, între esențial și neesențial.

ION DODU BĂLAN ■

UN FRUCTUOS DIALOG CONSACRAT MUNCII EFICIENTE, GÎNDIRII CREATOARE

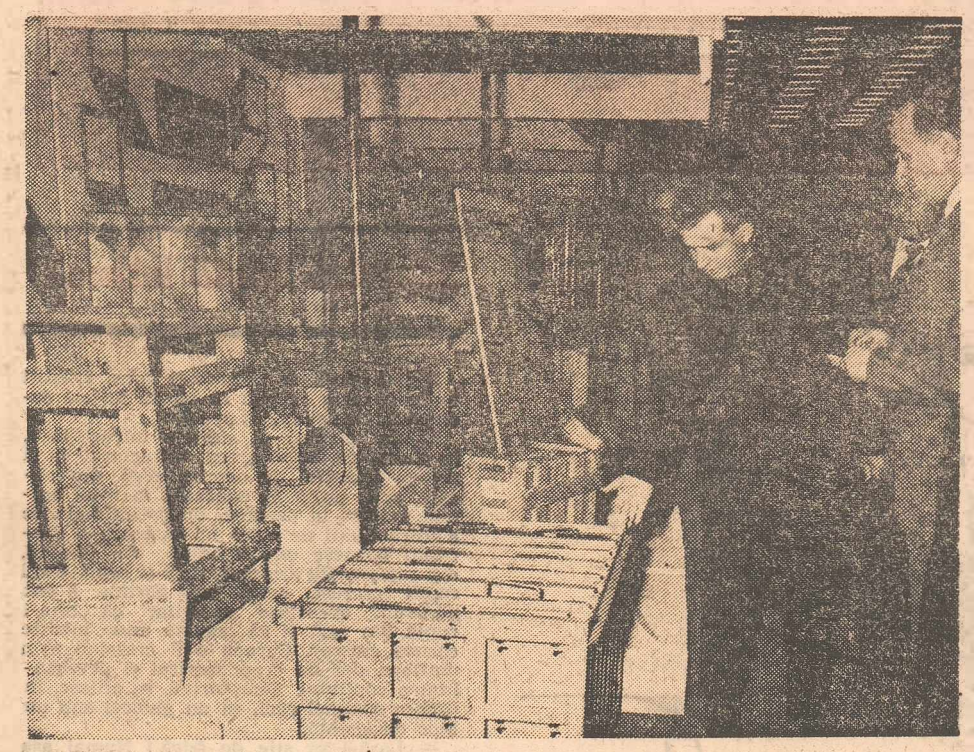

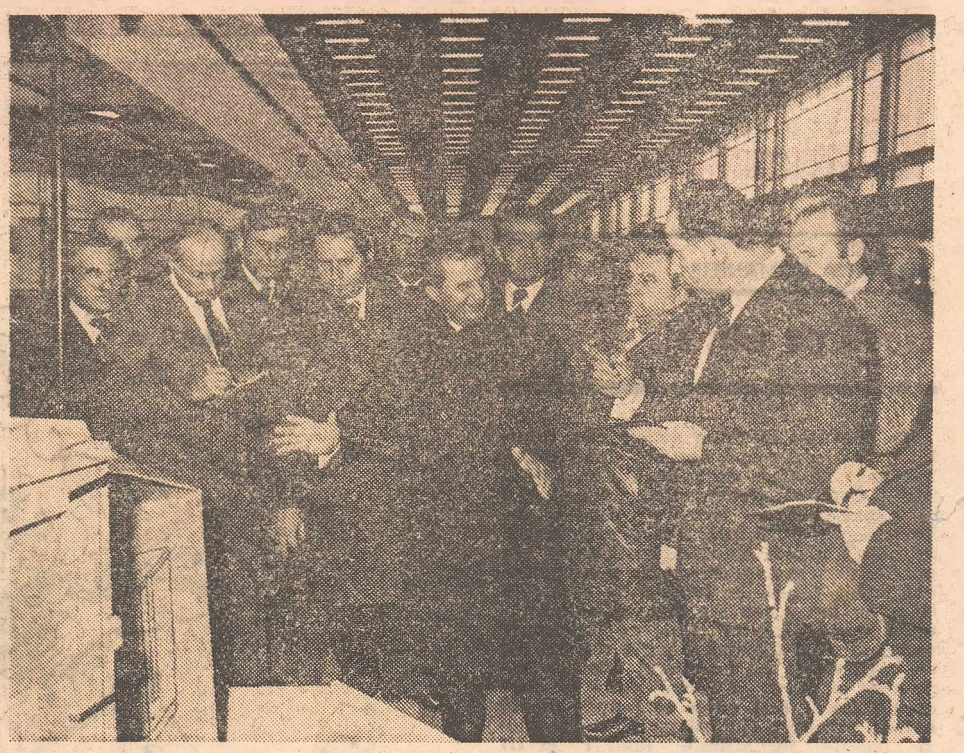

Analiza amplă, aprofundată, a modalităților concrete de sporire a eficienței economice a format din nou obiectivul principal al recentei vizite de lucru, întreprinsă de secretarul general al partidului nostru la Complexul expozițional din Piața Scînteii. De data aceasta, tovarășul Nicolae Ceaușescu a examinat rezultatele obținute în reducerea consumurilor la producția de ambalaje, dar recomandările făcute cu acest prilej, înalta lor ținută principială, critica deschisă, constructivă și soluțiile preconizate constituie deopotrivă un ghid eficient și practic pentru toate compartimentele de muncă și creație ale țării.

S-a subliniat și cu această ocazie marea importanță pe care o deține în cadrul economiei naționale reducerea cheltuielilor de producție. Risipa și bunăstarea n-au făcut niciodată casă bună, progresul multilateral fiind indisolubil legat și condiționat de o judicioasă gospodărire a muncii, a bogățiilor naturale, a întregului patrimoniu de valori acumulate de poporul nostru. Dacă vrem să construim o societate dezvoltată din toate punctele de vedere, a arătat în repetate rînduri tovarășul Nicolae Ceaușescu, este neapărat necesar să obținem indici economici și de cheltuieli materiale competitivi cu tot ce este mai înaintat pe plan mondial.

Apreciind rezultatele pozitive obținute în acțiunea sistematică de reducere a costului ambalajelor, secretarul general al partidului a atras în același timp atenția asupra faptului că mai există încă destule rezerve de micșorare a consumurilor de materiale pentru ambalaje, rezerve care se cer puse pe deplin în valoare. Se impune de asemenea, a ținut să recomande tovarășul Nicolae Ceaușescu, organizarea judicioasă, pe bază de plan, a unei acțiuni ferme și constante pentru recuperarea tuturor genurilor de ambalaje în scopul reintroducerii lor în circuitul economic sau al valorificării lor industriale sub diferite forme. În această ordine de idei au fost făcute o seamă de propuneri concrete : pornind de la un calcul făcut de specialiști, secretarul general al partidului a cerut ca să se procedeze astfel încît cu materialul lemnos economisit la producția de ambalaje să se asigure materia primă pentru producția anuală a unei fabrici de celuloză de capacitate medie.

În cadrul vizitei efectuate la Complexul expozițional din Piața Scînteii, tovarășul Nicolae Ceaușescu a demonstrat din nou, atît prin analiza concretă la fața locului, cît și prin înaltele recomandări de ordin general, ponderea pe care o deține lupta pentru economii — această componentă de bază a progresului neîntrerupt — în sfera largă a programului de dezvoltare și modernizare a economiei naționale. Nu constituie pentru nimeni un secret faptul că în domeniul producției de bunuri materiale, în cadrul economiei noastre în general se cheltuiește încă mult, se consumă, peste nevoi, metal, energie, combustibil, material lemnos, substanțe chimice ș.a. Tocmai de aceea, nu întîmplător și în repetate rînduri, a fost subliniată și reanalizată necesitatea de ordin național a gospodăririi severe a tuturor materiilor prime, astfel ca toate consumurile specifice să se înscrie în consumurile care se practică pe plan mondial. Conducerea partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu personal, a atras nu o dată atenția ca, în conformitate cu prevederile planului defalcat pînă la întreprindere, pînă la muncitor, să se organizeze corespunzător modul de debitare, de trasare pentru fiecare gram de materii prime, să se procedeze la îmbunătățirea tehnologiilor de execuție, la promovarea procedeelor noi, mai eficiente, să se execute reproiectarea constructivă a pieselor, să se folosească materiale mai ieftine, să se obțină unde este posibil înlocuitori pentru materialele deficitare sau aduse din import. Specialiștii au demonstrat, de pildă, că la sfîrșitul deceniului pe care îl străbatem, scăderea cu 1% a ponderii cheltuielilor materiale în produsul social ar echivala cu un venit național suplimentar de 13–14 miliarde lei.

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu, desfășurată în succesiunea analizelor sistematice consacrate problemelor promovării largi a progresului tehnic, demonstrează o dată mai mult grija permanentă a secretarului general al partidului nostru pentru destinul economiei naționale, piatra unghiulară a dezvoltării multilaterale a patriei socialiste, a creșterii neîncetate a bunăstării materiale și spirituale a poporului nostru, scopul politicii Partidului Comunist Român, rațiunea întregii sale existențe.

LIVIU TIMBUS ■

NOUA ÎNTÎLNIRE DINTRE PREȘEDINȚII NICOLAE CEAUȘESCU ȘI HAFEZ AL-ASSAD

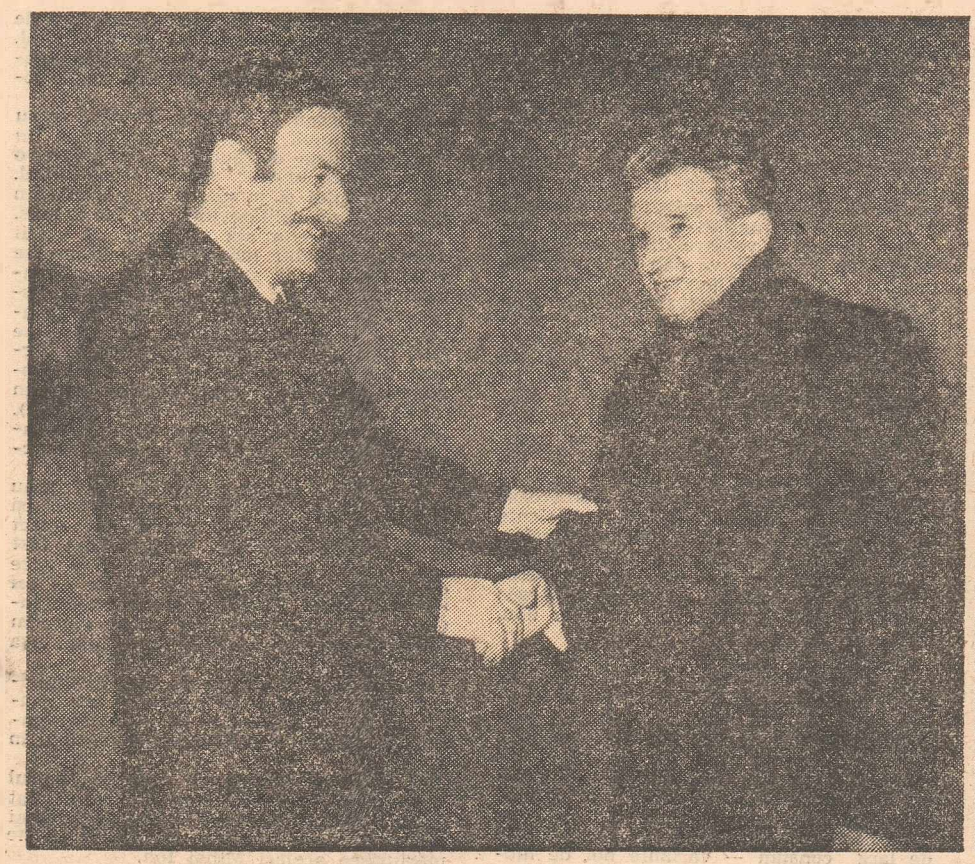

Reîntîlnire prietenească, la sosirea pe aeroportul Otopeni

La invitația secretarului general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, marți a sosit în Capitală, într-o vizită oficială de prietenie în țara noastră, secretarul general al Partidului Baas Arab Socialist, președintele Republicii Arabe Siriene, Hafez Al-Assad. Ceremonia sosirii a avut loc pe aeroportul Otopeni, împodobit sărbătorește și unde numeroși oameni ai muncii din întreprinderi și instituții bucureștene, precum și tineri sirieni care studiază în țara noastră au făcut o caldă manifestare de simpatie celor doi președinți, exprimîndu-și satisfacția pentru noua lor întîlnire. În continuare, de la aeroport și pînă la reședința rezervată înaltului oaspete, pe întregul traseu străbătut de coloana oficială, mii de bucureșteni au întîmpinat cu sentimente de bucurie și satisfacție pe cei doi șefi de stat, aclamînd îndelung pentru prietenia româno-siriană. Noua întîlnire dintre președinții Nicolae Ceaușescu și Hafez Al-Assad constituie un eveniment de maximă importanță în ansamblul relațiilor de strînsă prietenie și colaborare rodnică ce se dezvoltă între cele două țări.

În aceeași zi, la Palatul Republicii, au început convorbirile oficiale între cei doi șefi de stat. Analizînd stadiul și perspectivele relațiilor româno-siriene, președinții Nicolae Ceaușescu și Hafez Al-Assad au constatat cu deplină satisfacție că înțelegerile stabilite cu prilejul întîlnirilor și convorbirilor anterioare se transpun cu succes în viață, fapt ce determină o conlucrare fructuoasă și multilaterală între țările, partidele și popoarele noastre. Totodată a fost exprimată și hotărîrea comună de a se acționa și în viitor pentru înfăptuirea în cele mai bune condiții a măsurilor și acordurilor convenite cu ocazia dialogului la nivel înalt, pentru amplificarea colaborării politice, economice, tehnico-științifice, culturale dintre România și Siria, pentru îmbogățirea formelor și extinderea domeniilor de cooperare reciproc avantajoasă. În cadrul convorbirilor, desfășurate într-o atmosferă de caldă cordialitate și prietenie, de stimă și înțelegere reciprocă, cei doi președinți au avut, de asemenea, un schimb de păreri în probleme ale actualității internaționale, o atenție deosebită fiind acordată situației din Orientul Mijlociu. În acest cadru s-a subliniat că este necesar să se acționeze și mai hotărît în direcția soluționării pe cale politică a situației din Orientul Mijlociu, a realizării unei păci drepte și durabile în regiune, pe baza retragerii Israelului din teritoriile arabe ocupate în urma războiului din 1967, rezolvării problemei poporului palestinean în conformitate cu aspirațiile sale legitime — inclusiv prin crearea unui stat palestinean liber și independent — asigurării existenței suverane a tuturor statelor din zonă.

Aspect din timpul convorbirilor oficiale

Marți seara, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a oferit un dineu oficial în onoarea secretarului general al Partidului Baas Arab Socialist, președintele Republicii Arabe Siriene, Hafez Al-Assad. În toastul său, președintele Nicolae Ceaușescu a subliniat continua dezvoltare a relațiilor prietenești statornicite între cele două popoare menționînd : „Am realizat acest progres datorită faptului că am pornit de la deplina egalitate în drepturi, de la respectul reciproc al independenței și suveranității naționale, de la neamestecul în treburile interne și de la colaborarea activă pentru progresul popoarelor noastre. Cred că înșeși relațiile dintre partidele și țările noastre demonstrează cu tărie cît de puternice sînt aceste principii și ce perspectivă deschid ele dezvoltării unor raporturi noi între popoare și țări." Abordînd probleme ale vieții internaționale, președintele Nicolae Ceaușescu menționa, printre altele, faptul că schimbările care se produc în lume sînt din ce în ce mai favorabile forțelor progresiste, popoarelor care se pronunță pentru lichidarea colonialismului și neocolonialismului, care vor să fie libere pe destinele lor. „Fiind ea însăși o țară în curs de dezvoltare, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, România întărește continuu solidaritatea cu toate țările care luptă pentru lichidarea subdezvoltării, pentru înfăptuirea noii ordini economice internaționale, aceasta constituind o necesitate pentru realizarea unei lumi mai drepte și mai bune, a unei păci trainice pe planeta noastră". În toastul său, președintele Hafez Al-Assad a mulțumit pentru salutul călduros al președintelui Nicolae Ceaușescu, exprimînd, totodată, satisfacția pentru primirea făcută. „Este o deosebită plăcere pentru mine, sublinia președintele Republicii Arabe Siriene, să constat încetățenirea datinii după care întîlnirile dintre oficialitățile din Republica Arabă Siriană și Republica Socialistă România, la cele mai diverse niveluri, au devenit tradiționale, în spiritul relațiilor de prietenie și colaborare existente între cele două țări ale noastre în cele mai diferite domenii". Remarcînd cu satisfacție preocupările sincere ale României față de cauza păcii în Orientul Mijlociu, eforturile personale depuse de președintele Nicolae Ceaușescu în acest sens, președintele Hafez Al-Assad sublinia : „Fără îndoială că aceste eforturi sînt rezultatul înțelegerii profunde a componentelor acestei păci, elemente pe care, dealtfel, România le-a precizat cu consecvență în nenumărate rînduri, subliniind necesitatea retragerii Israelului din toate teritoriile arabe ocupate în 1967, necesitatea de a se recunoaște drepturile naționale inalienabile ale poporului arab palestinean".

Vizita înaltului oaspete sirian, încheiată în cursul zilei de miercuri, 16 februarie, reprezintă o manifestare elocventă a cursului mereu ascendent al bunelor relații pe care România le are cu țările arabe prietene, cu toate statele care au pășit pe calea dezvoltării de sine stătătoare.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Controlul şi veghea neîntreruptă a obştii — act concret al democraţiei socialiste

O şcoală civică a controlorilor înşişi

(Urmare din pag. 1)

are pentru a procura cantitatea de carne care, desigur, va merge la sarmale...

„...faceţi-mi ce poftiţi, două mîini am şi un cap, vadul, aglomeraţia, du-te-vino, cară, comandă, unul e grăbit, altul nemulţumit, coadă la bufet, un client vine, altul pleacă, o bere, o şliboviţă, pot eu să fac notă de plată pentru orice, mi-ar trebui un creier electronic, făceţi-mi ce poftiţi, mai mult nu pot, cu două mîini şi un cap mai mult nu pot..." Şi eşti tentat să-l înţelegi, mai ales că omul e neras, obosit şi jerpelit, cu toate că ieri a absentat, iar azi, deşi prezent, nu e trecut în condica de prezenţă, şi e tînăr, şi nu-i pasă, şi-ar putea alege o altă meserie... Ospătarul Aurel Trăscă e trist şi mai e indignat, s-ar aştepta la orice din partea unui organ de control în afara acestor formalităţi penibile care vin să-l încurce, nelăsîndu-l să-şi desfăşoare plenar activitatea de bază, fundamentală, pentru care este plătit... Formalităţile ar fi : bonierul n-a mai fost folosit, în cazul că-i aparţine, din 29 ianuarie; folosit e puţin spus : bonierul, fără cap şi fără coadă, e un vraf de ştersături, soios, ilizibil. A fost găsit în plus cu suma de 166 de lei, fără a o putea justifica ; pe scurt, tînărul Aurel Trăscă nu respectă nici una din regulile simple ale meseriei pe care şi-a ales-o.

Şi iată cuvîntul care va reveni pe tot timpul controlului : EVIDENŢA, mai precis, dispreţul pentru evidenţă, care la prima vedere, în faţa lamentaţiilor şi a justificărilor de tot felul, s-ar putea crede că e vorba de o sfidare a birocraţiei, cînd, în realitate, nu este decît aparenţa sub care se lasă deschis drumul pentru fraudă, înşelătorie şi nerespectarea legii. Este una din ideile profesiune de credinţă ale acestei tenace şi experimentate echipe de control : neuniformizarea şi nerespectarea evidenţei face imposibil controlul. La unitatea Arta încălţămintei din aceeaşi zonă, de pildă, lipsa fişei de magazie pentru talpă de bovine face inoperabil controlul stocului existent la acea dată. Dealtfel, în cooperaţie, evidenţa este atît de difuză, atît de stufoasă, încît practic aici se poate manipula orice. „Ţin evidenţa, afirmă Gheorghe Toma, responsabilul unităţii, aşa cum mi se cere." Şi are dreptate. Un potenţiometru, de exemplu, la o cooperativă Radio costă 32 de lei. Depanatorul, dacă încasează pentru asta 48 de lei, îşi justifică preţul prin faptul că în caietul de preţuri nu se specifică dacă manopera intră în preţ. Intră desigur, dar vînzătorul dă vina pe uitare sau pur şi simplu pe neştiinţă...

Să revenim la restaurantul Grădiniţa, acest minidezastru, mostră a dezordinii şi a lipsei spiritului gospodăresc, în care am pătruns printr-o uşă ce ar fi refuzată pînă şi la recepţia unui bordei, dacă s-ar mai construi bordeie, murdară, inestetică, plină de cuie ; înăuntru : murdărie, sîrme agăţate de pereţi, fum, instalaţii sanitare necorespunzătoare, ospătari netunşi, nerași, cu priviri alunecoase, în halate murdare, cu o condică de prezenţă formală, fiecare acţionînd după un sistem propriu, cu bani pe care nu-i pot justifica, cu boniere ţinute alandala... „Ce pot face, se lamentează şeful de sală, le spun degeaba..." şi imanenţa haosului este doar aparentă, în realitate fiind vorba de un haos organizat, provenit din mentalitatea conform căreia o neregulă mare poate fi acoperită de un lanţ de neglijenţe mici, neregula în cazul de faţă numindu-se bunul plac, fiecare cum şi cît poate...

Cel mai supărător, la această unitate prost întreţinută, mai supărător chiar decît aspectul deplorabil, este faptul, descins dintr-o altă lume, al subterfugiilor, al minciunii, al înşelătoriei, al şmecheriei dizgraţioase prin care ospătarii pe care i-am controlat au încercat să inducă în eroare organele de control, trucuri ieftine, penibile şi condamnabile, glume de prost gust, false revolte, aşa cum am văzut.

Faţă în faţă deci o mînă de oameni, experţi şi unşi cu toate alifiile comerţului, încercînd să înşele şi trei bărbaţi, cu meserii diverse, nespecialişti în ale alimentaţiei publice, şi calmul lor, sîngele rece, acuitatea observaţiei, delicateţea şi bunul-simţ mă fac să mă gîndesc la faptul că deopotrivă cu utilitatea socială a acestei forme de intervenţie a obştii, echipele de control obştesc sînt şi o minunată împrejurare pentru autoeducaţie, o şcoală civică extraordinară a controlorilor înşişi.

— Dînsa este soţia dumneavoastră ?
— Dar ce credeţi ?
— E angajata unităţii ?
— Totu-i în regulă. N-aveţi nici o grijă !
— Are şi certificat de sănătate ?
— Dar ce credeţi ?
— Putem să vedem documentele ?
— Păi, abia a fost angajată...
— N-are importanţă, trebuie să aibă decizie de angajare, legitimaţie, certificat medical că poate profesa meseria asta, condică de prezenţă, ecuson...

Cu Marin Dinciu de la Gostatul din Piaţa Amzei, dacă nu eşti atent, ţi se prelinge printre degete, are de toate şi în realitate n-are nimic. „La noi, tovarăşe, instructajul de protecţia muncii este esenţial, îl facem lunar şi e primordial, altfel n-am rezista, e cel mai bun lucru pe care îl avem şi e în interesul nostru să-l respectăm, n-avem ceva mai bun, sănătate curată, viaţă nu altceva... Cum n-am mai fost din noiembrie ? Ia te uită ! Aşa-i ! N-am mai fost din noiembrie ! Teribil ce repede trece timpul ! Dar oricum, ce-am zis, e zis, nu retractez. Şi cu documentele soţiei aveţi dreptate : n-are, dar o să aibă, o să aibă, dar cum credeţi ? ...De ce n-avem vinuri de 9 şi 12 lei ? Dispoziţie de sus. N-avem voie. Avem hîrtie scrisă, dar cum credeţi ? O găsesc imediat, trebuie să fie pe aciea, dacă nu e, înseamnă că n-am primit-o şi n-am primit-o, acum îmi aduc aminte, daţi un telefon la 23 68 60, la biroul nostru comercial, şi interesaţi-vă, cei de-acolo trebuie să ştie, ei ştiu tot, noi sîntem mici, sîntem oameni cumsecade, muncim şi dacă muncim cinstit ce nevoie avem de acte, dar aveţi dreptate, n-am afişat telefonul inspecţiei comerciale, atît, încolo avem toate indicaţiile, priviţi : „Nu fumaţi !" „Nu servim băuturi la pahar !" Dar dacă trebuie afişăm şi telefonul inspecţiei comerciale, îl afişăm că nu ne cade mîna, sîntem oameni cumsecade, şi eu şi soţia mea, şi nici condică de prezenţă n-avem, dacă sîntem în familie, nu chiulim, nu-i aşa ?...

Biroul comercial al Gostatului se consideră pesemne şi el „mic" şi „cumsecade" fiindcă trăieşte, la fel ca şi Marin Dinciu, credincios său discipol, cu aceeaşi suverană detaşare faţă de legalitate. Cu factura nr. 25708 din 2 noiembrie 1976, înregistrată cu numărul 40060 au fost trimise depozitului 8170 litri de vin tulburel la preţul de 6 lei. Cu o altă notă, neştampilată şi neînregistrată, numitul birou revine asupra preţului pe care-l fixează la 7(şapte) lei, fără nici o justificare, fără a preciza cine suportă diferenţa de preţ pentru vinul care pînă la 31 ianuarie a.c. s-a vîndut cu 6 lei. Încolo, totul e-n regulă, vorba lui nea Marin : dar ce credeţi ?

Cu un calm senin şi cu o desăvîrşită francheţe am fost primiţi de către directoarea hotelului Muntenia, după ce în prealabil pusesem la încercare francheţea recepţionerului şef. Hotelul Muntenia mai fusese vizitat de o echipă de control obştesc în septembrie, anul trecut, şi atunci înaintaşii noştri constataseră cam toate lipsurile ce se cunosc la un hotel. Nici una din defecţiunile amintite în raportul precedentei echipe de control nu a mai fost găsită în urma examenului nostru, nici una din defecţiunile amintite şi nici una din defecţiunile presupuse de noi.

...Noi am controlat şi am luat măsuri

În primele ore ale dimineţii, la primăria municipiului Argeş, **Ilie Dima**, secretar al Comitetului judeţean Argeş al P.C.R., secretarul Consiliului judeţean al Frontului Unităţii Socialiste, discută ultimele propuneri ale echipelor de control obştesc, propunînd importante îmbunătăţiri în diferite domenii de activitate, participă **Alexandru Popescu**, preşedintele Consiliului judeţean al sindicatelor Argeş, responsabilul comisiei judeţene de îndrumare şi coordonare a activităţii de control obştesc în cadrul Consiliului judeţean al Frontului Unităţii Socialiste, şi **Gheorghe Călin**, secretar al Consiliului judeţean al sindicatelor Argeş.

— În cei aproape cinci ani care au trecut de la formarea organelor de control obştesc la oraşe şi sate — îmi spune Alexandru Popescu — s-a acumulat o bogată experienţă, acestea sprijinind efectiv şi concret promovarea principiilor eticii şi echităţii socialiste, fiind un puternic factor de educaţie civică. Organele de control obştesc au vegheat asupra gospodăririi avutului obştesc, au combătut manifestările de neglijenţă, întărindu-se astfel legăturile dintre reprezentanţii controlului obştesc şi primărie. În judeţul Argeş sînt organizate peste o mie de echipe de control obştesc, dintre care 630 în oraşe şi centre muncitoreşti şi 507 la sate avînd peste 6000 de membri care şi-au desfăşurat activitatea sub conducerea directă a consiliilor locale ale Frontului Unităţii Socialiste. Acelor membri care au manifestat o activitate insuficientă, care au tolerat anumite abateri, pe baza prevederilor legii li s-a retras mandatul. În fiecare trimestru s-au făcut întruniri cu membrii echipelor de control obştesc pe domenii de activitate pentru o bună cunoaştere a legilor.

— Concret — îmi spune Gheorghe Călin — s-au dezvoltat şi modernizat multe unităţi culinare în detrimentul celor ce desfăceau băuturi alcoolice. Numărul unităţilor care desfac preparate calde a crescut cu 14, al unităţilor şi secţiilor Gospodina a ajuns la 29, iar numărul bufetelor şi bodegilor a scăzut de la 61 la 34. În multe din unităţi s-au introdus utilaje moderne în valoare de peste 1,2 milioane lei. Dar o să vă dau date concrete privind mult lucruri pe care controlul obştesc le-a depistat şi s-au remediat. În anul 1976 prin vînzarea produselor inferioare la preţ superior, la C.I.F. Piteşti a apărut un beneficiu necuvenit de 37 868 lei, la C.I.F. Cîmpulung-Muscel — 82 045 lei. La magazinul Trivale, prin modificarea preţurilor şi prin introducerea de mărfuri în gestiune fără forme legale şi alte practici s-a stabilit o pagubă de 258 650 lei. 38 de echipe de control obştesc care au mers la 51 de cantine au găsit numeroase neajunsuri şi au făcut propuneri eficiente de îmbunătăţire a activităţilor cantinelor. S-au înfiinţat noi microcantine la I.A.P. şi U.F.E.T. Curtea de Argeş, iar la Întreprinderea de confecţii Curtea de Argeş cantinele au fost dotate cu mobilier nou, utilaje şi veselă.

Centrele de legume şi fructe din Piteşti, Cîmpulung, Curtea de Argeş, cu prilejul aprovizionării de iarnă au încasat de la cantine, pentru legume şi zarzavaturi preţuri de depozit, deşi cantinele s-au aprovizionat direct de la C.A.P.-uri, afectînd sistemul financiar al acestora. Întreprinderea judeţeană a industriei locale a introdus în fabricaţie în anul 1976 un număr de 75 de noi produse de larg consum — variante noi de mobilă, produse de larg consum şi uz casnic, garaje auto pliante, sobă de gătit pentru combustibili solizi, noi sortimente de băuturi răcoritoare. La cizmăria din Gligeni la Valea Mare, Provăţ şi Ştefăneşti, la Croitoria din piele din Bascov, neajunsurile din aprovizionare au fost remediate pe loc. La cooperativa de consum din Rucăr s-au încasat sume în plus variind între 16 şi 128 lei pentru fiecare comandă, iar la secţia tapiţerie s-au încasat de la beneficiari în plus 5956 lei, iar la secţia răcoritoare pentru prepararea a 1000 de litri suc s-au consumat cu 12 kilograme mai puţin zahăr decît prevede reţeta de fabricaţie.

La O.J.T. Argeş, în prezent se mai află 80 de angajate fără pregătire corespunzătoare, 19 bucătari şi cofetari sînt menţinuţi avînd abateri, 2 şefi de unitate au antecedente penale, iar altul este obligat de lege să plătească peste 200 000 lei. Mai sînt angajaţi cîţiva care nu au nimic cu profesiunea, fiind tehnicieni agricoli. Toate aceste probleme sesizate de echipele de control obştesc se vor rezolva în cel mai scurt timp.

Strînsele legături între controlul obştesc şi controlul muncitoresc în activitatea economică şi socială au dus la coordonarea mai bună a acţiunii de control, la creşterea competenţei şi exigenţei şi îndeosebi la rezolvarea mai eficientă şi operativă a constatărilor şi propunerilor făcute de echipe.

SORIN POSTOLACHE ■

Felul întîi, ciorbă de curcan: 4 zile! Felul doi, porc cu roşii: 5 zile!

Acum, sigur că Mihai Ion, responsabilul restaurantului „Ciocîrlia" din Urziceni, ştia el destul de bine ce înseamnă un control, că doar a avut parte de destule în îndelungata sa carieră „slujbaş al alimentaţiei publice". Nu la fel de multe lucruri a ştiut, cred, despre controlul de tip obştesc, cel efectuat nu de colegi întrucîtva de breaslă, ci de simpli cetăţeni ai oraşului, dacă nu chiar cumva potenţiali clienţi. Astfel încît, însoţind echipa de control obştesc care a avut inspirata idee de a intra simbătă, 12 februarie, în restaurantul amintit, am putut constata cu cîtă stupoare privea Mihai Ion un asemenea control şi cît de descoperit s-a dovedit a fi el în faţa unei verificări cu adevărat conştiincioase.

Echipa de control obştesc — formată din Alexandru Ionescu, şeful serviciului financiar al Consiliului popular orăşenesc, Vasile Neneşteanu, şeful sectorului administrativ, Ciprian Rădulescu, director al Casei de cultură, şi Radu Victor, redactor la Centrul de radioficare locală, care ne-a însoţit fiecare mişcare purtînd sub braţ un magnetofon — deci echipa condusă de Al. Ionescu şi-a luat foarte în serios rolul, izbutind în nici două ore să scoată la iveală o mulţime de încălcări ale legii comerţului.

a) Un curcan în frigider. Acesta, vreau să zic curcanul, nu avusese cinstea să fie trecut pe lista de bucate. „Aşteptam o masă mai ca lumea", spune responsabilul.

b) Un butoi şi jumătate de măsline din cea mai bună calitate ţinute la loc ascuns, într-o magazie aflată alandala, cît mai departe de ochii lumii. Măslinele nu se aflau pe lista de bucate şi nici în galantarul bufetului, ci doar în magazie, la dispoziţia responsabilului. Nu-i mai puţin adevărat că o altă cantitate de măsline (11,2 kg !!) a fost găsită în magazia barmanului, drept proprietate a fraţilor Alexandru şi Decebal Mihai (atenţie, nici un fel de grad de rudenie cu responsabilul !). Interesîndu-ne de proveniţa lor, am aflat că, de fapt, era vorba de două infracţiuni.

c) În plină stradă, pe grătar, se frigeau cîrnaţi. Contracost, fiecare cumpărător (şi erau destui) trebuia să primească exact 65 de grame de cîrnat. Surpriza n-a fost aşa de mare cînd s-a constatat că o parte din cîrnaţi cîntăreau 50 de grame — cei care cîntăreau 70—80 de grame ne-au intrigat. „Noi nu cîştigăm şi nu pierdem nimic, a susţinut responsabilul Mihai. Aşa au fost tăiaţi cîrnaţii, după ochi".

d) În aceeaşi ordine de idei să precizăm că în condica de sugestii şi reclamaţii nu există nici măcar o singură însemnare pe întreg anul 1976, ca şi pe anul în curs.

e) Mîncare extrem de puţină. „Grosul se face la ţuicăreală (că d-aia am înfiinţat şi sala alăturată, unde vindem numai băutură) şi la grătarul de afară" — ne mărturisea acelaşi Mihai Ion.

f) Pe lista de bucate, altfel destul de sărăcăcioasă cum am spus, am aflat două feluri de mîncare cu o lună „vechime" la bucătărie. Mai întîi, **ciorba de curcan :** gătită în 9 februarie (39 porţii). A doua zi rămăseseră 30 porţii, în a treia 15 porţii, iar în ziua controlului (12 februarie), încă 10 porţii de vîndut. „Ce să fac dacă nu merge vînzarea, spunea Mihai Ion ; doar n-o s-o arunc în stradă ?!" Al doilea fel, **porc cu roşii.** Mîncarea a fost gătită, conform actelor de la bucătărie, în ziua de marţi, 8 februarie. Ea exista încă pe lista de bucate simbătă, 12 februarie, deci la cinci zile după „fabricaţie" — şi cine ştie cît ar mai fi rămas dacă n-ar fi pogorît asupra „Ciocîrliei" echipa de control obştesc ! „Cînd nu e cerinţă, ţin mîncarea în frigider, ne explică responsabilul. Cum cere cineva, o scot de la frigider şi-o încălzesc !"

Drept pentru care, echipa de control obştesc a încheiat în două exemplare un amănunţit proces verbal cuprinzînd atît lucrurile negative semnalate, cît şi o serie de propuneri, în speranţa îndreptării lucrurilor. Sigur, nimic nu ne împiedică să sperăm şi noi spre mai bine, deşi cele descoperite de echipa de control obştesc la restaurantul „Ciocîrlia" sînt lucruri prea grave pentru a putea fi şterse cu buretele cît ai clipi din ochi. Ceea ce nu trebuie însă în nici un caz uitat, ba chiar se cere subliniat, este faptul că la Urziceni, în zilele premergătoare Consfătuirii pe ţară privind controlul obştesc, cetăţenii care au făcut parte din brigăzile de control şi-au făcut datoria cu prisosinţă. Iată ce ne spunea tovarăşul Dumitru Bănică, secretar al Comitetului orăşenesc de partid : „Intensificarea activităţii echipelor de control obştesc a adus cu sine — de ce să nu spunem lucrurilor pe nume ? — o eficienţă sporită din punctul de vedere al participării cetăţenilor oraşului nostru la bunul mers al unor activităţi care îi privesc nemijlocit, cum ar fi serviciile pentru populaţie, alimentaţia publică, asistenţa sanitară. Au ieşit la iveală, cu această ocazie, o mulţime de aspecte negative, care vor face fără îndoială obiectul unor analize serioase, sub directa îndrumare a organului de partid — cum ar fi, în primul rînd, situaţia dezastruoasă de la restaurantul „Ciocîrlia".

DUMITRU GRAUR ■

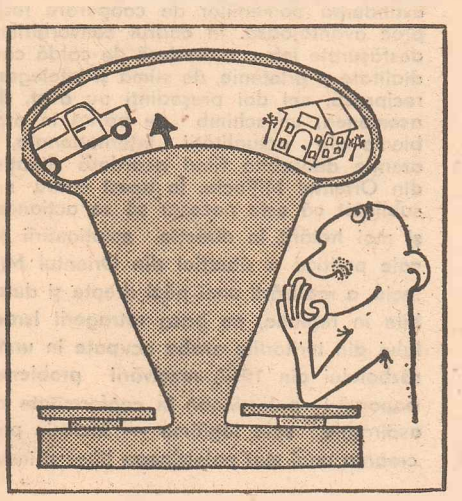

În industrie, producția se socotește tot pe suprafața de teren folosit

Am mai vizitat întreprinderea „Neptun" din Cimpina. Mi se păruse și acum trei ani o unitate puternică, oamenii la fel de inimoși, hotăriți să sporească producția reductoarelor de turație cît și a troliilor de ascensoare, pentru toate nevoile economiei naționale. Ideea care mi se impune acum, după ce am străbătut mai bine de jumătate de zi halele, este că la „Neptun" — Cimpina se petrece o revoluție : chiar dacă se numește tehnică, poți constata ușor că ea este expresia unor schimbări profunde în gîndire. Pentru că nu poți să te încarci de curaj peste noapte și să te angajezi că produci azi cu aceleași forțe — mă refer la oameni, mașini, spații — 150 milioane lei mai mult decît ai produs ieri. Oricît am dori să evităm cuvîntul, saltul este spectaculos ! Te intrebi, în mod cît se poate de firesc, ce alte forțe vor folosi cîmpinenii de la „Neptun" ca să realizeze o producție suplimentară de 150 milioane. Au, mă uit, și ei, tot două mîini, un cap pe umeri și o inimă în piept.

Ne aflăm în atelierul de montaj general, condus de maistrul Ion Ștefănescu. Oamenii sînt preocupați de treburile zilnice, de toate cîte incap în opt ore de muncă, și ai zice că nu se intîmplă nimic deosebit. O modificare există totuși : aici, unde călcăm acum și unde mașinile ieșesc sub sarcină, se aflau pînă nu de mult depozite. Întinse pe mulți metri, piesele se rătăceau prin toate colțurile, oamenii umblau după ele și uneori nu le mai dibuiau. „Am preluat eu această problemă și acum iată cum arată totul", ne mărturisește inginerul Ion Anton, de la atelierul de autoutilări. Ce s-a întîmplat în fond ? Prahovean de origine, inginerul Ion Anton, împreună cu colectivul din care face parte, a preluat această problemă, a analizat-o sub toate aspectele și a ajuns la concluzia că spațiile de depozitare pot fi reduse. „Căci bine este, zice el acum, și la noi, ca și în agricultură, producțiile să se socotească tot pe suprafață de teren folosit". Drept urmare, colectivele de la autoutilări și proiectare au reproiectat toate spațiile întreprinderii. Aici depozitul a fost dezafectat și pe suprafața pe care o ocupa se montează acum 12 mașini. Brigada de autoutilări, condusă de maistrul Dumitru Dobre, a lucrat aici șase luni, din noapte în noapte. În urma soluției propuse de specialiștii uzinei, în colaborare cu cadre universitare de la Universitatea din Brașov, brigada maistrului Dobre a amenajat un nou depozit, de data aceasta pe verticală, într-un spațiu mult mai restrîns. Noul depozit este dotat cu stivuitoare acționate electromecanic, piesele nu mai stau depozitate la întîmplare ci în conteinere speciale, etajate. „Ideea, subliniază inginerul Eugen Bucur, care a avut amabilitatea să mă însoțească, a fost disciplinarea pe toate căile a tehnologiei de fabricație". Acum, oricît de profan ai fi în materie, vezi cu ochii, simți la tot pasul că în hala mare de montaj stăpînește spiritul de bun gospodar. Acțiunea de folosire mai rațională a spațiilor de producție, mișcare în fond patriotică, nu s-a oprit aici. S-a extins în toată întreprinderea, soldîndu-se cu un rezultat remarcabil : spațiile neproductive, prevăzute prin proiectul inițial, au fost reduse cu 60 la sută. Producția realizată pe aceste suprafețe înseamnă o bună parte din cele 150 de milioane.

Standul de probe și reglaje în fața căruia ne aflăm și la care lucrează muncitorul Vasile Duță ocupă patru mp. Știți ce suprafață ocupa înainte ? 25 mp. A fost, se înțelege, reproiectat și fabricat după o concepție proprie. Ca acesta au mai fost fabricate încă șapte. Cîmpinenii au fost primii din țară care au proiectat și fabricat o asemenea mașină. După dînșii au luat și alții proiectul și astfel experiența celor de la „Neptun" a devenit un bun național. Importanța acestor standuri ? Au înviorat producția, au contribuit la ridicarea calității ei. „Înainte, îmi spune interlocutorul meu, inginerul Eugen Bucur, trebuia să mergem foarte des la beneficiari, pentru remedieri. Stăteam mai mult pe tren. Nu veneam bine de la Constanța și trebuia să ajungem la Rovinari. Nu terminam remedierile la Rogojelu și ne striga Galațiul. Acum i-am mulțumit pe toți și parcă nopțile sînt mai frumoase la Cîmpina". Oamenii de la standurile de probe și reglaje au pus la încercare puterea tuturor parametrilor, calitatea lor și la urmă au putut să le spună unora că nu lucrează tocmai bine. S-a intervenit deci pe flux, dar s-a intervenit și în conștiința unor colegi de muncă. Și nici nu se bănuia măcar la început că mașina asta care „spune totul pe față" va determina o nouă atitudine față de calitatea piesei lucrate.

Stoica Dobre se străduiește să scape de un fir de lumină care trece prin geamul halei și îi cade oblic pe față. Face un pas mai spre stînga, dar alte raze îi inundă privirea și pînă la urmă omul se lasă păgubaș și îmi răspunde la întrebare : „Înainte abia de reușeam să montăm 180 de reductoare pe lună. Acum, în același timp, montăm 800". Ce-i drept, au mai venit cîțiva oameni, dar productivitatea muncii a continuat să crească într-un ritm nemaiîntîlnit. „Poate nu vă vine să credeți, îmi spunea la începutul documentării mele inginerul Petre Tiseanu, director de patru ani al „Neptunului", dar vă putem arăta în acte că un muncitor de la noi produce cu 168 500 lei mai mult, într-un an, decît producea acum cinci ani". Oamenii au devenit mai productivi prin experiență, dotare cu scule și dispozitive, prin organizare mai bună. Au devenit mai vrednici, pentru că au fost cointeresați. Cîștigul lui Dobre a crescut în ultimii trei ani cu o mie lei. Lucrează, ca și oamenii din brigada pe care o conduce, în acord colectiv. „Am o casă nouă, mai ceva ca la bloc, și am reușit, zice, să stăm duminicile și pe acasă". În concluzie, el și familia lui trăiesc mai bine decît acum trei ani. Lucrează de 30 de ani în această întreprindere, la un loc cu ceilalți doi frați ai săi, Toma și Dumitru, amîndoi maiștri, iar acum și-a adus și fiica în uzină. Elena a terminat liceul și este operatoare la stația de calcul electronic a întreprinderii. A început să se contureze o adevărată dinastie a Dobrilor, îl incit eu la un răspuns. „Mai sînt și alte familii numeroase aici, zice : din familia Bobolenilor sînt vreo șase".

Îl caut pe inginerul Gheorghe Miloiu, dar nu-l găsesc. Fiind șeful atelierului de proiectare produse noi și prototipuri, se află la Satu Mare, pentru omologarea unui nou reductor necesar benzilor de capacitate mare. Aceste benzi transportoare se folosesc în special la transportul minereurilor. Exista un reductor, dar cîntărea 10 tone. A fost gîndit din nou, reproiectat și acum cîntărește 5 (cinci) tone. Și rețineți: are aceiași parametri și aceleași caracteristici tehnice. Ideea s-a impus și a revoluționat producția de reductoare: a fost reproiectată întreaga gamă de reductoare conic-cilindrice. S-a realizat o economie de metal de 3 000 tone ! Ideea aparține inginerului Miloiu. Studiul danturii cu profil arc de cerc a fost tema lui de cercetare, tratată la un nivel științific superior în teza de doctorat, devenind totodată o premieră națională, ea realizîndu-se numai în alte două țări din lume : U.R.S.S. și S.U.A.. Iar dacă aducem în discuție calitatea reductoarelor românești, putem spune că au început să concureze cu toate celelalte de pe piața mondială. Cercetarea s-a extins acum asupra reductoarelor melcate, care au început să fie reproiectate, reducîndu-se astfel importurile. Dealtfel, la Întreprinderea „Neptun" din Cîmpina s-a format deja o școală de specialiști care constituie un fond de gîndire valoroasă, de concepție înaintată față de **modul în care se produce.** Este forța pe care nu o bănuiam că există aici și pe care își sprijinea afirmațiile directorul Petre Tiseanu, acest om modest care își înclină puțin fruntea cînd strînge mîna oricărui muncitor. Este forța pe care se bazează progresul întreprinderii, care alături de efortul tuturor oamenilor concură la realizarea celor 150 de milioane lei producție suplimentară într-un singur an. „La noi, ne mărturisea inginerul-șef Radu Frățilă, specialistul nu este un inginer cu diplomă. Este un om care gîndește mereu, care totdeauna se bate să impună o idee. Puțini sînt aceia care mai fac o muncă de rutină aici". Întreprinderea devine astfel spațiul real și ideal de realizare a personalității : inginerul Miloiu are multe lucrări publicate, este acum unul dintre specialiștii recunoscuți în țară și străinătate în probleme de angrenaje. Inginerul Radu Frățilă va deveni în curînd și el doctor în științe. Visa Florin, tînărul inginer care abia a părăsit amfiteatrele, gîndește și el la un astfel de titlu. Cadre universitare din centrele Cluj-Napoca, București, Brașov, au găsit în inginerii uzinei, printre care Cornel Marinescu, Gheorghe Tutunea, Gheorghe Angheluș, colaboratori de nădejde în realizarea practică a unor teme de cercetare. Cu astfel de oameni, doctori în științe, Întreprinderea „Neptun" din Cîmpina, al cărei răspuns la chemarea la întrecere socialistă lansată de Întreprinderea „23 August" București este mobilizator, poate spera la un viitor de aur. Parte din acest viitor ni l-a schițat directorul Petre Tiseanu în maratonul lui prin întreprindere : „urmare investițiilor care se vor realiza în actualul cincinal, capacitatea întreprinderii se va dubla". Mulți cîmpineni își vor lega destinele de rosturile întreprinderii și dacă va fi nevoie ca și alții să-și cedeze vetrele, pentru extinderea uzinei lor, o vor face cu plăcere. Pentru că pe această vatră durabilă vor munci și se vor forma și cei care vin din viitor.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

NICĂPETRE ■

Vilma
este un triumf al voinței, iar voința ei este eroism

Așa cum a fost, așa cum este, viața acestei femei, fără a mai fi convertită în ficțiune, poate să constituie substanța unui roman. 1962. Vilma împlinește 35 de ani și, în sfîrșit, în existența ei vine echilibrul. Dar tocmai acum intervine ceva care îi pune brusc viața în pericol. Ca într-un destin de personaj tragic. Se îmbolnăvește grav. O tumoră pe glanda tiroidă. Este supusă la o operație grea și cu imense riscuri. La două zile după ce vine acasă de la spital, copilul ei de trei ani, cade, în timp ce se juca, într-un canal, sfărîmîndu-și dinții, desfigurîndu-și fața. Vilma se prăbușește în disperare, cu toate încercările bărbatului ei și ale vecinilor de a o liniști. Dar tot băiatul îi readuce nevoia de a trăi. La intervenția promptă a medicilor, el se restabilește curînd și inundă iarăși casa și viața ei cu acel torent de gingășie, bucurie și fericire copilărească. Vilma se obișnuise chiar și cu lipsa vocii. Era în pericol să rămînă mută. Ca să-l cheme pe Dan de la joacă, neputînd să-l strige, bărbatul ei îi adusese un fluier cu care se obișnuise și ea și copilul, nealterînd afecțiunea lor. Dorea numai să trăiască. Dar iată că după șapte luni de concediu medical, medicii decid pensionarea. Vilma recade în disperare. Spune „Nu ! Categoric nu !" Simte că se va afunda în neant, indiferent dacă viața îi va mai pîlpîi o vreme în suflet. Refuză cu îndîrjire, răzvrătindu-se cu doctorii, cu bărbatul ei, cu colegele ei. Nu mai vrea nici măcar o zi de concediu medical. „Ajunge !" Cît a stat acasă, în vreme ce băiatul îi era la cămin, iar soțul la serviciu, și-a văzut de prea multe ori filmul vieții sfărîmat de gîndul morții. A fost prea de multe ori devastat de spectrul lui mai ales cînd voința și dorința de a trăi erau mai puternice. O revede încă o dată pe fata de 18 ani și jumătate, pe Vilma Bereș, al patrulea copil din cei șase ai unui țăran maghiar din Hăghig, județul Covasna, plecînd din sat. În 1946, pentru a scăpa de sărăcie. Se angajează la fabrica de stofe, din Brașov, pe atunci aparținînd încă patronului. În același an intră în rîndurile Partidului Comunist Român. Muncește avid, muncește serios, sigură că demnitatea i-o dă munca ei. Cu atît mai mult cu cît în viața personală trăiește curînd o traumă. Se căsătorește, naște un copil, însă bărbatul uită să se mai întoarcă la ea, după ce își efectuează stagiul militar. Rămîne să-și crească singură băiatul. Așa că numai munca și locul ei de muncă îi țin loc de familie, și-i oferă dreptul de a ține capul sus. Muncitoarea tînără la care se apela ori de cîte ori era nevoie, acolo unde era mai greu sau o treabă de răspundere, muncitoarea în care o fabrică întreagă avea încredere, în care punea bază, îi revine în minte fără s-o înduioșeze. Îi dă puteri, o ambiționează, o zguduie la gîndul că poate să rămînă atît de mult în urmă și că poate fi uitată. Nu se poate ca ea, cea care a îndurat cu atîta demnitate lipsurile și ghearele singurătății, să abdice. Timp de șase ani, ea, Vilma Bereș, și copilul ei, Liviu, au trăit singuri într-o cămăruță modestă din Șcheiul Brașovului unde, cîteodată iarna, cînd nu mai aveau lemne, puneau pe foc lingurile de lemn de la bucătărie, amăgindu-se că s-ar încălzi, și nu s-au plîns la nimeni. După șase ani întîlnesc un bărbat care vrea să-i iubească. Vilma se căsătorește cu Florea Vasile, un oltean deosebit de muncitor, de fel de prin părțile Doljului. În sfîrșit, își atinge visul — o căsătorie fericită. O viață de familie calmă, caldă, bună, senină, cu dragoste și respect. Dar survine boala. Îl roagă pe primul ei soț să-l ia pe Liviu și să aibă o vreme grijă de el. Acesta se dovedește un tată bun, îl ia pe copil, dar nu-l va mai da înapoi Vilmei niciodată, și din păcate mulți ani nu-i va da posibilitatea nici măcar să-l vadă. Și tocmai acum să renunțe la tot ?!, se întreabă. Nu, nu vrea să se lase prăbușită, înfrîntă, infirmă, neputincioasă. „Lăsați-mă să mai încerc !", strigă la toți. „Tovarășul Demian, șeful de secție, s-a închinat cînd m-a văzut în schimb, îmi povestește acum Vilma Vasile. Am cerut mașina mea, pe care lucrasem 16 ani. Înțelegeți, 16 ani. Mi-a dat-o. Ce, putea s-o scoată la cap cu mine ?! Mă știa tot așa de rea de gură pe cît eram de iute de mînă. Medicii îmi recomandaseră să lucrez într-un singur schimb. Soțul meu s-a dus la maistru și l-a rugat să se poarte frumos cu mine, să nu mă enerveze, să nu mă supere că nu am voie. Și ce credeți, maistrul Henrich Szeleles — lucrează și acum la noi, la electricieni, un om iute și nervos — se purta cu mine nemaipomenit. Îl vedeam cum se forța să fie calm. Cînd vine acum prin secție, mă bate pe umăr și-mi zice : „Hei, Vilma prin cîte am trecut noi, și cît am muncit noi ? !" Cînd a venit săptămîna schimbului doi, n-am vrut să-mi las mașina pe alte mîini, și-am zis, să încerc. Maistrul a înghețat cînd m-a văzut. M-a trimis acasă, unde mai avusesem eu un scandal cu bărbatu-meu. Dacă a văzut că nu se înțelege cu mine m-a lăsat în pace. Și a mers. Și de-atunci tot merge. De 14 ani. Și uite așa, munca mea, familia mea de-acasă și familia mea de la fabrică m-au reînviat. M-au făcut să trăiesc. Înțelegeți dumneavoastră ? ! Am vrut să trăiesc și uite că trăiesc. Nici nu-mi mai aduc aminte de boală decît cînd vin reporterii și mă îmbulzesc cu întrebări". Reporterii o îmbulzesc de cîtva timp pe țesătoarea Vilma Vasile de la Întreprinderea de stofe „Carpatex" din Brașov cu întrebări, de vreo trei ani de cînd i s-a acordat titlul de Erou al Muncii Socialiste. În acești 30 de ani de muncă în aceeași fabrică și în aceeași secție, Vilma a țesut milioane de metri de stofe fine cu care s-ar putea înconjura de cîteva ori globul pămîntesc. Acum, la 50 de ani ai săi, dă în medie, în cele 8 ore de lucru, zilnic 24—25 metri liniari de stofă fină pentru paltoane bărbătești. Deci, în fiecare zi cu stofa țesută de Vilma opt bărbați de la noi din țară ori din numeroasele țări ale lumii unde „Carpatex" este firmă de renume își pot comanda paltoane de lux. Stofele țesute de ea au fost întotdeauna de cea mai bună calitate. În acești ani au învățat meserie de la ea și cu siguranță nu numai meserie, dar și cum să trăiască și cum să valorizeze viața și munca, 25—30 de tinere femei. Și tot în acești ani, trei decenii de care unii ne speriem la auzul lor, dar pe care Vilma nu i-a simțit, fiindcă a știut să-i trăiască, a fost o femeie emancipată în sensul cel mai propriu al cuvîntului. A fost o activistă obștească de prestigiu, de substanță și adevăr care a respins totdeauna formalismul. Acum face parte din comitetul de partid pe întreprindere, este deputată în Consiliul popular municipal Brașov și vicepreședintă a Consiliului municipal al Frontului Unității Socialiste. Mai are 5 ani pînă la pensie. O pensie pe care, de data aceasta, o așteaptă și și-o dorește tot așa cum își dorește o nepoțică de la Dan care a împlinit de curînd 19 ani și este un electrician bun. Are aceeași înclinare spre munca serioasă, făcută nu din obligație, ci din demnitate, ca a mamei sale, Vilma, și a tatălui său, Florea Vasile. Acum, Vilma face cu plăcere bilanțuri și se consideră un om fericit. După ce îmi povestește cu patos viața ei, conchide scurt : „Nu-i așa că merită să trăiești ?!"

CICI IORDACHE ■

NICĂPETRE ■

Obiecte

Fiecare obiect ocupă un loc
în spațiul acestei galaxii.
Casele, hainele, scenele.
Obiecte de lux
ori simple jucării :
Toba, racheta, sirenele.

Fiecare obiect ocupă un loc
în spațiul acestei planete.
Agrafa, cimpoiul, lentilele.
Unele singure sînt,
altele umblă în cete :
Macazul, fereastra, șenilele.

Prea mult spațiu ocupă
obiectele toate.
Unde să mai stea
ideile,
bucuria,
elanul ?
Prea multe obiecte vechi
și demodate :
Sforile, banul.

VALERIU BUCUROIU ■

MĂRIA SA, ȚĂRANUL ROMÂN!

„SATUL FIIND ÎN PLINĂ REVOLTĂ A FOST IMPOSIBILĂ ȚINEREA CURSURILOR"

Marea ridicare la luptă a țărănimii în primăvara de foc 1907 a avut un preludiu, denumit, în mod deosebit de sugestiv, preludiul furtunii. Răsfoind astăzi tocmelile agricole încheiate la cumpăna secolului retrăiești crunte realități sociale, care nu puteau avea alt deznodămînt decît o explozie a miniei populare.

În cele ce urmează dăm publicității un asemenea document, care nu a văzut încă, în extenso, lumina tiparului și care sintetizează — în cuvinte puține, dar parcă dăltuite în piatră — o întreagă epocă. El urmează să apară într-un volum de documente referitoare la 1907 și ne-a fost pus la dispoziție de Mircea Iosa, din colectivul de cercetători care alcătuiește sus menționata culegere. Înainte de a-l reproduce, să amintim că — după cum se arată în studiul „Situația social-economică a țărănimii", autori : Damian Hurezeanu și Mircea Iosa, apărut în monumentala lucrare „Marea răscoală a țăranilor din 1907" — învoielile agricole stringeau pe țăran, la începutul secolului nostru, **„ca într-un cerc de fier, pînă la înăbușire"**, așa cum plastic se exprima un autor al vremii. Dealtfel, încă din 1891, într-un discurs ținut în parlament, Mihail Kogălniceanu caracteriza astfel învoielile agricole : **„Am o colecție de raporturi și de tocmeli alăturate acestor raporturi. Ei bine, să mă ferească Dumnezeu de a mai vedea reînnoindu-se în țara noastră asemenea tocmeli agricole! Ele sînt oribile!"** Și totuși se reînnoiau din an în an...

În importantul document-manifest al cercurilor socialiste „România muncitoare" editat în 1906 se sublinia : **„Toată lumea știe cît de nemiloasă este exploatarea la care e supus țăranul român... Cine nu s-a cutremurat de indignare răsfoind barbarele tocmeli agricole, aceste mărturii de lăcomie și cruzime a proprietarilor și arendașilor, menite să povestească generațiilor viitoare ororile pe care le-au îndurat strămoșii lor?"**

Și acum, iată documentul de care vorbeam, o petiție adresată prefectului județului Botoșani la 20 februarie 1907, de către sătenii din Bîznoasa, comuna Lunca:

„Noi sîntem oameni săraci, care ne ocupăm numai cu munca cîmpului. Ei bine, pămînt de hrană nu avem, căci cel dat după legea rurală din 1864 s-a epuizat prin împărțirea lui la copiii și străcopiii noștri, așa că sîntem nevoiți de a cumpăra cu bani de pe unde putem. Sîntem pe domenele principelui Dimitrie Sturza: Flăminzi, Novaci, Stroești etc., moșie de peste 10 000 fălci. Arendașul ne-a jefuit pînă în prezent de nu am rămas nici cu cîte o vacă cu lapte la copii. Pînă acum am răbdat mult, dară acum nu mai putem căci ne-a ajuns cuțitul la os, pentru că pentru primăvara anului curent nu avem unde să ne luăm o bucată de pămînt de hrană pentru noi și copiii noștri, așa că sîntem amenințați să murim de foame, pentru că arendașul nu voiește să ne închirieze pămînt de hrană și chiar dacă ar voi nu avem cu cine trata, căci este un vătaf, Ion Nechita, în cătun, care zice că nu poate sta de vorbă cu noi și acest Nechita de nouă ani de zile de cînd e aice ne-a jupuit mai rău decît arendașul. Arendașul, avînd încredere în el, i-a lăsat mînă liberă și a făcut orice a voit el, numai în detrimentul nostru.

Domnule prefect, vă aducem cazul la cunoștința dv. înainte de a ne da la acte de natură să tulbure opinia publică, care vă rugăm respectuoși și cu lacrămi pe obraz ca să interveniți către domnul arendaș să ne dea pămînt de hrană, așa că cel mai tîrziu la 1 martie a.c. să putem începe semănăturile, iar în caz că pînă la acea dată nu vom căpăta vreun rezultat satisfăcător vă declarăm că cu forța ne vom duce pe moșie și vom băga plugurile noastre spre a ne asigura existența noastră și a copiilor noștri și că nu ne vom da înapoi chiar cu riscul vieții noastre.

Apoi vă mai rugăm ca să interveniți tot la arendaș ca să ne ia pe acest zapciu Ion Nechita de pe această moșie, spre a nu se întîmpla vreun act regretabil.

Acestea fiind dorințele noastre inevitabile vă rugăm din nou, domnule prefect, să fiți așa de indulgenți ca să fim satisfăcuți, căci numai prin tactul și chibzuința d-voastre vom fi scăpați de la o mare prăpastie care ne amenință să cădem într-insa și că noi voim să se înlăture o mare vărsare de sînge, după cum s-a întîmplat și în alte părți..."

De remarcat data: 20 februarie. Ne aflăm, așadar, în faza petiționară a răscoalei, după cum o caracterizează istoricii. Deși la Flăminzi și în alte cîteva sate avuseseră loc cîteva ciocniri, ele păstrau încă un caracter local, mișcările de masă avînd să înceapă în Moldova abia la 28 februarie. Astfel, emoționantul apel, adresat, firește, fără nici un rezultat, prefectului de Botoșani se înscrie cu adevărat în preludiul furtunii, dezvăluind cauzele adînci ale răscoalei și, totodată, reținerea țăranilor, pînă în ultima clipă, față de actele de violență, la care au recurs doar atunci cînd le-a ajuns „cuțitul la os", cum spun sătenii din Bîznoasa.

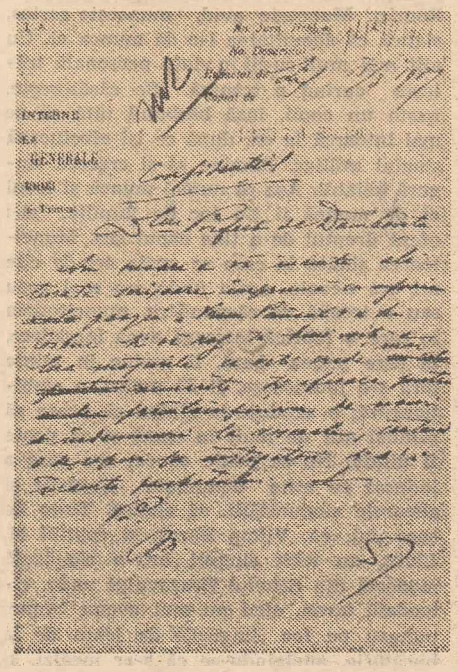

Un document „subversiv" transmis prefectului de Dîmbovița de către Ministerul de Interne pentru „a lua măsurile ce veți crede mai nimerite și eficace" : poezia „Noi vrem pămînt" de George Coșbuc.

Un alt document pe care-l vom reproduce aci, elaborat chiar în focul răscoalei, în celălalt colț al țării, la Zimnicea, are un caracter de unicat. Este vorba tot de o petiție, scrisă de țăranii răsculați, **„în care am arătat și noi cum ne-am priceput aceea ce ceream de la stăpînire"**. Este singurul document de acest fel cunoscut în istoria răscoalei din 1907 și cu atît mai semnificativ cu cît oglindește înrîurirea ideilor socialiste. Petiția este legată de figura memorabilă și nu lipsită de pitoresc a unuia din conducătorii răscoalei, un simplu căruțaș din Zimnicea pe nume Iordan Pîrlivie, căruia cercetătoarea Coralia Fotino i-a consacrat pagini remarcabile.

Cine era acest Pîrlivie? Fusese președintele clubului socialist din Zimnicea, înființat în 1898, în care calitate desfășurase încă din acea perioadă o vie activitate pentru îmbunătățirea situației țăranilor. Acuzat de instigare la răscoală, Ion Anghel Bătrînu, plugar din Zimnicea, declara la interogatoriul luat la 28 martie 1907: **„Am fost și eu înscris în Clubul socialist. Acolo ne adunam duminica toți membrii, și Marinescu, care înființase clubul, ne învăța să stringem bani pentru ca să luăm noi în arendă moșiile și să nu mai fim învoiți la arendaș."** Iată deci că la Zimnicea capii răscoalei se dovedesc a fi fost vechi luptători pentru cauza țărănimii, care întreținuseră de-a lungul anilor o atmosferă de continuă frămîntare printre săteni.

În seara de vineri 9 martie, cei patru delegați ai sătenilor — dintre care făcea parte și Iordan Pîrlivie — i-au înștiințat că **„în țară e revoluție și trebuie să facă și ei la fel"**. Pentru a potoli spiritele (după o ciocnire cu armata), ofițerul care comanda formația militară trimisă pentru „restabilirea ordinei" a întrebat mulțimea ce vroia de la stăpînire. Din nou locuitorii au ales pe Iordan Pîrlivie și pe Ion Anghel Bătrînu să vorbească în numele lor. **„Pîrlivie m-a luat și pe mine** — spune în depoziția sa plugarul Nicolae Stăncioiu —, **ne-am dus și am vorbit cu oamenii și apoi ne-am dus la domnul căpitan și dînsul ne-a spus să punem pe hîrtie ce vor oamenii".** La interogatoriu, Ion Anghel Bătrînu declara: **„Împreună cu Pîrlivie, Stăncioiu și Fl. Subăianu am scris o petiție în care am arătat și noi cum ne-am priceput aceea ce ceream de la stăpînire".** Iată cuprinsul, desprins din informarea făcută de prefectul de Teleorman către organele superioare:

„1. Cer ca guvernul să facă una lege ca să li se dea lor moșia Zimnicelele și toate moșiile deprimprejur ; ca arenda să o plătească ei, iar Banca Populară să garanteze pe stat.

2. Ca să fie liberi a ara și semăna cît vor putea, că este destul timpul de cînd mor de foame.

3. Că cer să fie cu toții egali pentru alegerea deputaților și senatorilor, ca astfel să poată și ei lua parte la facerea legilor.

4. Cer să nu se condamne nimeni, fiindcă toți sînt vinovați. Procedîndu-se astfel, declară că se liniștesc."

Deși cuprinde doar patru puncte și a fost redactată în oarecare pripă — observă cercetătoarea Coralia Fotino — această petiție apare bogată în conținut și revelatoare pentru starea de spirit a răsculaților din Zimnicea. Mai întîi, cerințele formulate sînt cele de importanță vitală pentru remedierea situației țărănimii : pămînt de muncă și drepturi politice; apoi faptul că **„cereau să ia și ei parte la facerea legilor"** dovedește că acești țărani aveau conștiință de clasă și un mod de a pune problema înaintat, revoluționar; în sfîrșit, punctul 4 face dovada spiritului de solidaritate de care erau animați, precum și a hotărîrii de a continua răscoala dacă nu li se îndeplineau cererile. Faptul că tocmai la Zimnicea s-a întocmit o astfel de petiție, singura de acest fel în istoria răscoalei din 1907, sintetizînd greaua situație a țărănimii, revendicările și dîrzenia acesteia trebuie desigur pus în legătură cu înființarea, tot aici, în 1898, a primului club socialist la sate. Activitatea susținută și devotată depusă de socialiști cu 8—9 ani în urmă în această parte a țării trezise în țărănime conștiința revoluționară, dorința de luptă.

Aceeași cercetătoare evocă și figurile altor capi ai răscoalei, cu fruntea sus și cu spinarea dezdoită, care i-au înfruntat pe moșieri. Printre ei, numeroși învățători proveniți din mijlocul țărănimii și ducînd, de cele mai multe ori, aceeași viață de privațiuni.

Iată-l, de pildă, pe Stan Cruceru din Băbăița, Vlașca, descris astfel de unul din foștii săi elevi : **„Așa mi-l amintesc pe învățătorul meu Stan Crudu : ziua cu noi, în școală, noaptea la club, cu țăranii. Pe cît era de scund învățătorul, pe atît de frumos vorbea. Toată lumea îl asculta cu respect. El îi îndemna pe țărani să sfarme jugul boieresc, care nu mai era de suportat... În ziua de 9 martie, urcat pe o masă, mieul învățător le cerea țăranilor adunați în mijlocul satului să fie uniți în lupta pentru pămînt."** A doua zi, același învățător le-a citit sătenilor un manifest scris de el: **„Fraților... sînt țăran ca și voi, din părinți ce au murit cu gura în pămînt muncind... Obștea țării românești, țărănimea, cea care pînă acum a fost înjugată, să trăiască, căci mîinile ei au făcut bogățiile, iar nu ciocoii! Sus țăranul român!"**

„Ioane, Ioane, ai vrut pămînt !" Desen de Nicolae Vermont.

În vechea condică de prezență îngălbenită de vremi păstrată în arhiva școlii din Crevedia, Ilfov, se putea citi această însemnare, din ziua de 10 martie 1907, a învățătorului Constantin Palangă: **„Satul fiind în plină revoltă a fost imposibilă ținerea cursurilor".** În acea zi — relatează bătrînii — învățătorul, în fruntea unei cete de răsculați, s-a îndreptat spre primărie unde se aflau contractele de învoieli agricole și, la îndemnul lui, ei le-au dat foc.

Dar dincolo de aceste acte spontane, care nu mergeau mai departe de incendierea conacelor sau distrugerea unor învoieli, se detașează petiția din Zimnicea, figura cărăușului Pîrlivie, a lui moș Ion Anghel Bătrînu, a acelor conducători ai răscoalei care, însuflețiți de idei socialiste, intuiau — desigur, încă insuficient de clar — o altă cale de acțiune revoluționară. După decenii de luptă, jertfe și suferințe, ea avea să ducă la făurirea noii Românii, în care s-a împlinit visul răsculaților din 1907: participarea poporului **„la facerea legilor"**.

Doar un interval scurt, de circa două săptămîni, desparte cele două petiții, cea din Bîznoasa și cea din Zimnicea, dar ele caracterizează două momente diferite: prima semnificînd preludiul furtunii, a doua — furtuna însăși, împlinind vechea zicală: cine seamănă vînt culege furtună.

LIONEL NIȚESCU ■

SZEKELY JÁNOS *Tîrgu Mureș*

Mesagerul

Afară — temniți, bîtă și trădare :
orînduirea visele-și păzea.
Visul sărmanilor veghea-nlăuntru
în mirosul de sărăcie grea.

Între afară și-nlăuntru — gardul.
O traistă veche atîrna în cui.
Un om ieșea în ploaie și-n ninsoare
să-și mîngîie în zori desaga lui.

De obicei ea rămînea tot goală.
Ades, n-o dezlega un an întreg.
Dar — făr' să știc ce și de la cine —
găsea-n răstimpuri un mesaj secret.

Pleca atunci la drum, purtînd mesajul.
Orașe-ntregi și sate străbătea
pînă ce undeva, găsea în noapte
altă desagă, tocmai ca a sa.

Își împlinea tăcuta misiune
(și spiona Puterea pașii lui).
Dar el lansa chemarea către mîine
și nu știa nici ce și nu știa nici cui.

În românește : GELU PĂTEANU ■

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Există cărți rănite și umilite. „Evaluarea sistemelor și a proceselor educaționale", de exemplu, o culegere de studii apărută nu demult la Editura didactică și pedagogică, avînd paginile 80—96 lipsă, iar paginile 97—112 în dublu exemplar. Sau alta : „O discuție la Masa Tăcerii" de Romulus Rusan, carte girată de data aceasta de Editura Eminescu. Cele care ar fi trebuit să fie paginile 67—68, 70—71, 74—75, 78—79, precum și altele încă, apar văduvite de cuvînt. Ce să fac ? Să mă cert cu librarii ? De fapt, librăria din orășelul nostru nu reprimește pentru schimb astfel de cărți bolnave. Cartea lui Romulus Rusan o voi căuta cînd voi ajunge într-un oraș mai mare ; la fel și pe altele. Încît, mă înțelegeți, nu cei cîțiva lei în plus contează. Doar o anume amărăciune care mă face să mă întreb : unde sînt tipografii pe care-i admir atît ? **(Corneliu Baia,** Carei)

În numărul 4 al revistei ați publicat sesizarea lui Gheorghe Butnaru care a dat 11 000 lei pentru ca la nunta fiului său să cînte Ion Dolănescu. Opinia publică poate ar vrea să știe însă cine îi permite lui Butnaru să ofere lui Dolănescu atîți bani pentru patru ore de muzică ! Dacă Ion Dolănescu s-ar fi prezentat la nuntă și nu ar fi trimis înlocuitor pe fratele său, desigur că Gheorghe Butnaru ar fi fost mulțumit și n-ar mai fi avut nimic de obiectat. E scandalos să vezi că dedesubtul acestei întîmplări există o clară complicitate la o faptă antisocială. Românul are o vorbă pentru asemenea situații : „Nu-i nebun cine cere, e nebun cine dă". **(Titus Marinescu,** Ploiești)

Iată în imaginea alăturată, în raioanele unității alimentare nr. 15, echipa de control

nr. 146 formată din oțelari de la secția O.S.M.L. din Combinatul siderurgic Hunedoara și condusă de maistrul Filip Toras. **(Ion Vlad,** Hunedoara)

Nu demult I.T.B.-ul a luat măsura de a scurta traseul unor autobuze 31 R. Adeseori pe plăcile indicatoare de pe mașini scrie, ca punct de destinație, I.T.T.A., iar după ce te urci afli cu uimire că, de fapt, autobuzul acela merge doar pînă la Piața Romană. Ar fi de dorit ca I.T.B.-ul să revină asupra acestei hotărîri sau, chiar dacă se va aplica și în continuare varianta Berceni-Piața Romană, aceasta să nu se facă, măcar, la orele de vîrf, cînd foarte mulți oameni ar avea de suferit de pe urma acestei înjumătățiri a traseului. **(Nicolae Tokacek,** București)

La subsolul imobilului din strada dr. Istrate nr. 4, sector 5, locuiesc de mai multă vreme Bănică Alexandru și Ceaka Marton, ambii fără ocupație. Primul datorează 1 600 de lei, iar al doilea 400 de lei asociației de locatari, sume care s-au adunat prin neplătirea la termen a întreținerii. La ședințele de bloc ei au promis achitarea acestor sume dar nu s-au ținut de cuvînt. Între timp, datoriile cresc. **(Camelia Ivănescu,** București)

Am cumpărat, nu demult, o sticlă de vin „Murfatlar". Deschizînd-o, am constatat că înainte de îmbuteliere sticla a conținut un lichid toxic. Am dus sticla cu conținutul respectiv la gestionarul Moga Ioan din hala pieței Hunedoara, de unde o cumpărasem. Acesta, după ce a gustat, mi-a spus foarte amabil că o să prezinte cazul unui tovarăș director de la Deva, unde se va face analiza, se va face o sesizare la Constanța și se vor lua măsuri în consecință, inclusiv restituirea valorii sticlei cu pricina. Să mai cumpăr, să nu mai cumpăr ? **(Ioan Casapu,** Hunedoara)

Mă numesc **Răducanu Constanța,** domiciliez în Constanța și am telefonul 4 60 06. În luna octombrie 1976 avizul de plată mi-a venit încărcat cu 151.90 lei. Am mers în audiență și am depus o cerere pentru verificarea postului telefonic. Mi s-a aprobat să plătesc numai 60 lei, urmînd verificările de rigoare. În lunile noiembrie și decembrie, văzînd că nu se rezolvă nimic, am mai făcut patru drumuri la P.T.T.R. pentru a mai depune încă două cereri și a mai solicita încă două audiențe. Pe 20.XII.1976 mi s-a închis telefonul pentru „neplată". Pentru redeschiderea lui am plătit pe 25 decembrie suma de lei 300,90 (din care 25 lei pentru redeschiderea postului). Pe data de 27 decembrie, în răspunsul la cererile mele, se arată că „au fost defecțiuni tehnice" în valoare de 134 lei ! ! Tot a fost bine, spre deosebire de ceea ce i s-a întîmplat unui cumnat al meu, Mihai Ion, care ar fi trebuit să plătească în luna septembrie din anul trecut peste 800 (opt sute) de lei, deși n-au trecut nici două luni după aceea și au fost recunoscute „defecțiuni tehnice".

Primim din partea Consiliului central al Asociației nevăzătorilor :

Am citit cu mult interes ancheta socială publicată în revista „Flacăra" nr. 50 din 16 decembrie 1976, intitulată „Bastoane albe, ochelari negri, cheturi, cuțite, procese, femei". Departe de noi intenția de a acoperi faptele celor citați, dar considerăm că aceștia reprezintă o infimă minoritate și că marea masă a nevăzătorilor din țara noastră a luat poziție hotărîtă împotriva tuturor celor ce se abat de la normele eticii și echității socialiste. Pentru a nu se mai repeta abateri de genul celor relatate în ancheta socială sus-menționată, Biroul executiv al Consiliului central al asociației, conducerea operativă au luat măsuri de prelucrare și dezbatere critică în cadrul adunărilor de grupe, creîndu-se un curent de opinie împotriva unor asemenea manifestări. Dealtfel, imediat după apariția numărului respectiv din revista „Flacăra", colective de nevăzători, membri ai asociației noastre, și-au manifestat totala lor dezaprobare față de abaterile semnalate. și mai ales dorința de a depune eforturi în continuare pentru a dovedi că ei sînt elemente pe care societatea se poate bizui. Mulțumindu-vă pentru ajutorul dat prin publicarea acestei anchete sociale, vă invităm — pentru a vă forma o imagine reală asupra muncii și preocupărilor celor cu deficiențe de vedere din țara noastră — să vizitați unele colective fruntașe în care lucrează nevăzători, cum sînt cooperativele „Munca" — București, „Vremuri noi" — Arad, „Progresul" — Brașov, „Munca invalizilor" din Iași și Cluj-Napoca etc.

Dilschi Stanislav din Timișoara ne anunță că cererea sa de instalare a unui post telefonic a împlinit frumoasa vîrstă de 9 ani.

Sînt inginer. În timpul liber încerc să pictez. Din nefericire, condițiile pe care le am sînt destul de puțin prielnice. Am încercat, de exemplu, de nenumărate ori să cumpăr un șevalet de la Fondul Plastic din București, dar responsabila magazinului mi-a răspuns tot de atîtea ori că șevaletele nu se vînd decît pictorilor consacrați, studenților la Arte plastice sau membrilor Uniunii artiștilor plastici. Mă întreb, și ca mine cred că mai sînt și alții care se întreabă, cum este cu putință ca numai un număr foarte mic de oameni să aibă acces la așa ceva, cînd se cunoaște că artiștii amatori au avut deseori reale succese și cînd, mai ales, se recomandă ca tinerii să aibă îndeletniciri și activități cît mai plăcute și folositoare ! **(Florea Dogeanu,** București)

În luna noiembrie 1976 am cumpărat o călimară de cerneală albastră produsă la Întreprinderea chimică „Victoria" București. În zece zile, cerneala s-a degradat și-a ajuns, de-a binelea, apă chioară. Am reclamat situația la sus-numita întreprindere la data de 13 noiembrie, dar pînă în prezent n-am primit nici un răspuns. Să nu fi avut tovarășii de acolo cerneală să-mi dea un răspuns ? **(Constantin Ion,** Brazi-Negoiești, Prahova)

Primim din partea Consiliului popular al orașului Vălenii de Munte :

Analizînd în ședința Biroului executiv al Consiliului popular cele sesizate de tov. Mihăescu Gheorghe, a reieșit că majoritatea aspectelor semnalate sînt juste. În ce privește aglomerarea cumpărătorilor la unele dintre unitățile comerciale ale orașului, la cele de pîine, legume și fructe, lactate, boxa de carne și altele, aceasta se datorează faptului că în afară de populația orașului nostru zilnic o mare parte din locuitorii comunelor vecine se deplasează pentru a se aproviziona cu produse alimentare și industriale din unitățile orașului nostru. Trebuie să recunoaștem că o deservire corespunzătoare în condițiile actuale nu poate fi realizată nici dacă ar fi luată în calcul numai populația orașului, deoarece numărul unităților de desfacere este insuficient. Magazinul pentru desfacerea produselor lactate, magazinele de la halele orașului și altele funcționează în spații construite cu mulți ani în urmă și care nu mai fac față numărului crescînd de locuitori. Considerăm că problema aceasta va putea fi rezolvată numai după ce va fi realizată construcția noilor hale și a unor spații comerciale corespunzătoare unui comerț modern la parterul blocurilor de locuințe prevăzute a se construi în centrul orașului în perioada acestui cincinal.

Datorită faptului că tatăl nostru a fost bolnav, întregii familii i s-au făcut mai multe analize, între care și radiografia pulmonară. La aceasta, medicii de la dispensarul TBC Roșiori de Vede au constatat că sora mea, Dobre Elena, elevă în clasa a VIII-a, are o tumoră pe coloana vertebrală. I-au făcut trimitere la spitalul „Filaret" din București, unde a fost internată la data de 6 septembrie 1976. Acolo i s-au făcut alte analize și s-a ajuns la concluzia că trebuie operată. După o perioadă de ședere în spital, fără a fi fost operată (s-a văzut în cele din urmă că nu este ceva grav), i s-a dat drumul acasă. Nu i s-a dat însă nici fișă de ieșire și nici certificat cu care să motiveze absențele adunate în catalog de pe 15 pînă pe 29 septembrie. S-a motivat că nu este doctorița în spital la acea oră și că i se vor trimite acasă prin poștă. Aceste documente, solicitate de mama și ulterior, n-au fost însă eliberate nici pînă azi, și dacă nu le vom avea curînd mama va trebui să plătească amendă. Deoarece nu avem tată care să se ocupe de rezolvarea acestor probleme (a decedat la sfîrșitul lunii august), deoarece mama a făcut tot ce a putut fără să reușească, v-am scris cu speranța că ne veți ajuta să obținem mult dorita scutire medicală. **(Rodica Dobre,** elevă la Liceul mecanic Alexandria)

Primim din partea Întreprinderii de transporturi auto Dolj, referitor la scrisoarea semnată de Ionescu Ștefan, în care acesta relata greutățile pe care le-a întîmpinat într-o călătorie pe traseul Craiova-Bălcești : Este adevărat că în perioada vîrfurilor de trafic autogara Craiova Nord este neîncăpătoare, fapt pentru care este în curs de construire o nouă autogara în cartierul Romanești, ce va fi dată în funcțiune în acest an. Se constată însă că afluența sporită de călători în autogări și pe trasee se înregistrează în mod deosebit simbăta după-amiaza, caz semnalat și în scrisoarea de față. De aceea, în fiecare simbătă asigurăm circa 30 de curse suplimentare pe toate traseele. Capacitatea de transport pe care o avem în dotare nu poate însă face față satisfacerii în totalitate, în condiții de confort, a cererilor și nici nu putem fi dotați cu autobuze suplimentare care să circule numai simbăta și lunea.

Primim din partea Comitetului sectorului 4 București al P.C.R., referitor la scrisoarea lui Gheorghe Marin, domiciliat în București, calea Văcărești nr. 104—106 :

În urma controlului efectuat de ICRAL Vitan, Serviciul spațiu locativ al Consiliului popular și Circumscripția 9 miliție, s-a constatat că sînt unii locatari care au contract de închiriere pentru locuințe dar din diverse motive nu locuiesc în ele, subînchiriindu-le altora. Pentru aceste cazuri, ICRAL Vitan va dispune anularea contractelor de închiriere. Celor care locuiesc la unii locatari principali cu contract de subînchiriere și nu sînt trecuți în cartea de imobil, li s-au aplicat, atît lor cît și locatarilor principali, amenzi. Pe viitor s-a recomandat Circumscripției 9 miliție și ICRAL-ului Vitan să urmărească mai îndeaproape modul de folosire a locuințelor și respectarea normelor de conviețuire.

În ziua de 10 XI 1976, ducîndu-mă cu copiii la școală, am fost lovită cu mingea în cap de către muncitorii de pe șantierele din jurul blocului, în zona unde este amenajat spațiul verde. Nu am dat nici o atenție, pentru a nu speria copiii. La întoarcere am fost lovită iar de către aceiași muncitori care continuau să joace fotbal pe spațiul verde. Atunci am luat mingea și am aruncat-o la subsolul blocului, dar în același moment am fost lovită de un muncitor pletos, brunet și gras ; m-au lovit apoi și alții. Scena s-a petrecut în văzul locatarilor blocului, printre ei fiind și unii care au făcut, în acele momente, fotografii cu ceata de huligani dezlănțuiți. Altfel oamenii n-au intervenit, poate de frică. Nu v-aș fi scris dacă șefii acestor muncitori n-ar fi vrut să acopere fapta lor, spunînd că „pentru o muiere nu pot să oprească șantierul". **(Dumitra Mărculescu,** București, bd. Păcii nr. 9, bloc M 14)

Despre betoniera „Ecaterina Teodoroiu" (cine i-o fi dat acest nume ? !) s-a mai scris, dar fără vreun rezultat. Toate străzile din jurul ei sînt acoperite de nisip, noroi, lapte de ciment, răspîndite de mașinile ce vin și pleacă de la această betonieră. În spatele ei, lîngă Școala 196, există o groapă-maidan de 12—14 hectare (vezi fotografia), plină de stufăriș, broaște și țînțari — vara, bineînțe-

les — și în toate cele patru anotimpuri de reziduurile de la spălarc sau de betonul nefolosit pe șantiere. În timp ce pentru grupul de blocuri în care locuim (U 1—6 și N 9 și 10) nu s-a prevăzut nici un metru patrat de spațiu de joacă pentru copii ! De-a lungul anilor Pantelimonul, Colentina, Lacul Tei au devenit magistrale de toată frumusețea, dar bulevardul Macaralei a rămas cum a rămas. **(Petre Ștefănescu,** str. Rășinari nr. 1, bloc N 9)

Primim din partea Comitetului municipal P.C.R. Brăila :

În ultimii ani Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Brăila a încercat în mai multe rînduri să-l ajute pe Liutec Emilian a se integra în muncă la Șantierul naval, la Progresul, Laminorul și alte unități, dar de fiecare dată a refuzat, spunînd că nu dorește să lucreze decît la I.T.O., și numai în regie. Nu i se poate acorda ajutor bănesc deoarece nu este încadrat în producție și nici nu poate fi internat într-un cămin de bătrîni deoarece are numai 52 de ani și are familie. S-a discutat din nou cu petiționarul și cu soția sa și s-a insistat să se încadreze în muncă, dar și de această dată a refuzat.

În toamna anului 1970 ne-am mutat în casa marilor noastre vise și economii. Peste o lună plouă. Afară și în casă. Sesizez OCLPP-ul. Trei meșteri lipesc trei petice mari. Vine iarna și iar am apă în casă. Pe minus 10 grade alți trei meșteri lipesc cinci petice. A plouat din nou și inutil să vă mai spun ce a fost în casă. În următorul an strîng cureaua și 5 000 de lei și, împreună cu vecinul din stînga, fac o reparație generală, mare. În 1975, după cîteva luni de la reparație, a început să plouă mai tare ca niciodată, de data asta cu alt tipic : ploua afară și doar peste cinci zile ploua și în ligheanele pregătite dinainte. Asociația de locatari promite, se zbate, programează chiar și o ședință. Și tot plouă. O porțiune din tavan stă să cadă. Am copil mic. Iar devizul întocmit pentru o reparație capitală ne îngrozește prin numărul de zerouri de la sfîrșit. Am consultat specialiști care mi-au demonstrat gravele defecțiuni de construcție ale plafonului. Ce să fac ? Vreau ca atunci cînd plouă și sînt în oraș să nu alerg ca un nebun spre casă să schimb ligheanul cel plin și să trag mobila pe mijloc. **(C. Gheorghiu,** str. Soveja nr. 25, bl. V2, sc. B Constanța)

În cartierul Pajura, unul din modernele cartiere de locuințe ale Capitalei, spațiile comerciale sînt foarte puține și mici, iar aprovizionarea necorespunzătoare cerințelor populației. Carnea se distribuie doar la un centru sau două, unde se formează cozi imense și se ivesc în mod frecvent certuri între cumpărători. Păsările care se vînd în tot Bucureștiul la noi lipsesc cu desăvîrșire, iar laptele se distribuie la anumiți intermediari care-l vînd cu trei (3) lei kilogramul. Magazinul de menaj-electrice are ușile mai mult închise, în schimb beneficiem ce-i drept de anunțuri ca : „plecat în concediu", „plecat la centru", „renovare" sau „primim marfă". Ne interesează foarte mult și cînd o vînd. Cele două complexe alimentare nu mai fac față cerințelor populației care a crescut continuu în ultimii ani. Avem nevoie de un Tehnometal. Pentru un cui sau holșurub sîntem nevoiți să ne deplasăm în centru sau în alt cartier. Edilii și gospodarii sectorului ar trebui, cred eu, să se gîndească mai mult la noi. **(P. Gheorghe** — București)

Zilele trecute, a avut loc la Tg. Mureș întîlnirea de badminton dintre CSU Tg. Mureș și Gloria ICPMRTU Timișoara. Surprinzător, dar absolut merituos, au învins timișorenii. Poate și datorită faptului că pasiunea acestora se împletește armonios cu priceperea și iscusința lor în conceperea și proiectarea mașinilor de transportat și ridicat uzinale **(Petrișor Petre** — Timișoara)

Sînt absolut nedumerit ! În ziua de 2 februarie eram la policlinica-spital Filantropia pentru recoltarea de sînge. Asistenta medicală ne striga : Ionescu Vasile, Popescu Ion etc. și ne vorbea la **singular,** deși unii dintre noi îi puteam fi și bunici. Seara, uitîndu-mă la televizor, la o emisiune-concurs, am remarcat că un profesor universitar în vîrstă, membru al juriului, se adresa chiar pionierilor cu **dumneavoastră.** Să așteptăm oare ca respectiva asistentă să ajungă profesor universitar ca să folosească pluralul ?! **(M. Diaconescu,** Craiova)

Referitor la sesizarea semnată de Nistor Vasile, adresată revistei noastre, reproducem din răspunsul trimis de **Comitetul județean Sibiu al P.C.R. :** „În urma anchetei efectuate s-au luat următoarele măsuri : 1) Inginerul Vînătoru Emil a fost scos din funcția de șef de secție coordonator și trecut într-o altă muncă corespunzătoare pregătirii sale profesionale ; abaterile săvîrșite au fost analizate în plenara lărgită a comitetului de partid pe întreprindere, Vînătoru Emil fiind sancționat cu vot de blam și scos din comitetul de partid al întreprinderii. 2) Pentru abaterile comise, inginerul Benga Virgil a fost scos din funcția de șef de secție pe schimb și trecut într-o altă muncă corespunzătoare pregătirii sale profesionale. 3) Conducerea întreprinderii va stabili măsuri, astfel ca pe viitor să nu se mai efectueze lucrări în interes personal, atît pentru cei angajați cît și pentru persoanele din afara întreprinderii. Organizațiile de bază din cadrul secției de elemente hidropneumatice vor pune în discuția adunărilor de partid pe acei comuniști care au efectuat lucrări în interes personal și pentru cei doi ingineri. 4) Pentru activitatea necorespunzătoare în cunoașterea fenomenelor negative petrecute în rîndul unor membri de partid din conducerea secției de elemente hidropneumatice, secretarul de partid pe întreprindere, Pralea Ioan, a fost aspru criticat. 5) Pentru tolerarea unor astfel de abuzuri și abateri de la principiile eticii și echității socialiste ale celor menționați în scrisoare, directorul întreprinderii, inginerul Ocos Aurel, a fost chemat în fața secretariatului comitetului județean de partid, fiind aspru criticat și avertizat."

POȘTA REDACȚIEI

Maria Buzescu — București. Potrivit regulamentului privind acordarea de ajutoare materiale în cadrul asigurărilor sociale din cooperația meșteșugărească, cooperatorii care la data cooptării au fost încadrați într-un grad de invaliditate au dreptul la ajutoare materiale pentru incapacitate temporară de muncă pe o durată de cel mult 75 de zile lucrătoare într-un an calendaristic, dacă incapacitatea este în legătură cu boala avută la data cooptării. Dumneavoastră vă încadrați în situația de mai sus și aveți dreptul la ajutor.

Dumitru Morar — , Suceava. Atitudinea reprobabilă a controlorului de bilete de care ne-ați scris a fost discutată în colectivul secției de transport luîndu-se măsura de a fi schimbat din funcție.

Asociația de locatari bl. 5 Livadă, aleea Tîrgul Frumos — București. Centrala construcții montaj București ne-a informat că s-a dat dispoziție Întreprinderii de construcții montaj nr. 5 de a remedia condensul apărut în apartamentele sesizate de dumneavoastră. Termen de remediere, luna mai a.c.

Ioan Avram — Sfîntu Gheorghe, Consiliul popular orășenesc ne-a asigurat că pînă la data de 15 martie a.c. conducerea Liceului de construcții va lua măsuri de reparare a gardului de la terenul de sport.

Grup de angajați — Întreprinderea „Bumbăcăria românească Jilava". I.T.B. la cererea dumneavoastră a introdus curse rapide de autobuze pentru preluarea angajaților care ies sau intră în schimburi.

Romulus Cotofană — București. Ne acuzați de birocrație pentru faptul că am trimis cererea de obținerea unei locuințe a fratelui dumneavoastră consiliului popular al sectorului unde are domiciliul. Facem abstracție de tonul ireverențios pe care-l folosiți adresîndu-vă unui organ de presă, informîndu-vă că : dispozițiunile art. 8 și 9 din Legea nr. 5/1973 și ale art. 1 din H.C.M. 860/1973 prevăd că orice retribuit în vederea obținerii unei locuințe trebuie să se adreseze instituției al cărei angajat este.

MARGA NEDELEA

FLACĂRA nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis, și nu uitați să vă iscăliți.

Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 8—15, iar luni, marți și miercuri între orele 9—20.

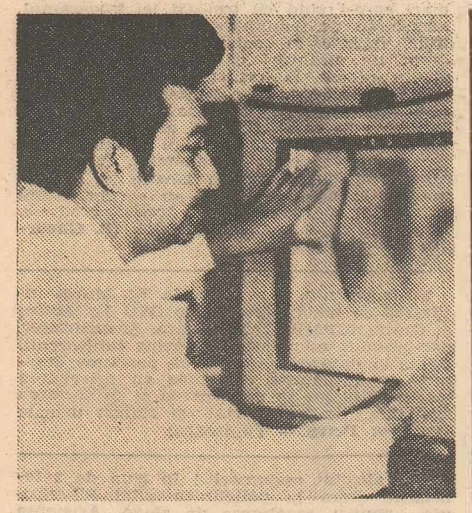

Spectrografia în electroluminiscență

...Sau cînd o nouă realizare românească se pregătește să devină, în mod practic, un instrument activ global pentru diagnosticarea precoce a maladiilor și a stării de sănătate.

Paralel cu studiile și experimentele consacrate electronografiei, colectivul condus de medicul Ioan Florin Dumitrescu (a cărui prestigioasă și prodigioasă activitate științifică și aplicativă a făcut în repetate rînduri obiectul mai multor reportaje apărute în paginile revistei noastre) a izbutit, în cadrul programului coordonat de C.N.S.T., să descifreze un nou fenomen, necunoscut pînă în prezent. Noul vlăstar al cercetărilor de bioluminiscență a fost denumit de descoperitorii lui **spectrografie în electroluminiscență.**

Beneficiem și de data aceasta de privilegiul de a fi publicația care găzduiește în premieră o relatare despre această ultimă descoperire românească. Încercăm totodată satisfacția și mîndria legitimă constatînd că intuiția noastră previzionară (cu doi ani în urmă am publicat un articol prin care am caracterizat electronografia drept o „reacție în lanț") a fost dovedită și demonstrată practic. Așa cum am prevăzut deci fiecare nouă realizare a deschis un orizont larg unor noi explorări și descoperiri remarcabile.

Spectrografia în electroluminiscență este apreciată de specialiști ca o noutate deosebită pe planul investigației globale a organismului uman care, ca orice eveniment științific, reclamă cenzura timpului, deci în continuare investigații de laborator și studii multidisciplinare.

Fenomenul în cauză, denumit spectrografie în electroluminiscență, descoperit și testat cu ajutorul unor aparate de construcție originală, a dovedit în principal că fiecare ființă vie, deci și fiecare om își are o curbă spectrală proprie, **caracteristică, diferită** de a oricăror altora. Dacă e să facem o comparație sau să aliniem spectrografia la celelalte procedee de investigare a corpului omenesc, atunci vom preciza că ea înfățișează prin mijloace proprii imagini sau funcții vitale ale organismului investigat, la fel ca și radiografia, electroencefalografia, endoscopia sau, mai nou, electronografia, dar cu implicații mult mai profunde.

Experiențele au dovedit, și lucrul acesta ne interesează în primul rînd, că în condiții de boală caracteristicile electrice ale organismului se schimbă. Un singur exemplu : odată cu apariția unor elemente de patologie, substanțele eliminate prin învelișul cutanat, rezultate din metabolism, influențează descărcările electrice cu zone spectrale diferite.

Noua instalație-prototip a fost construită de colectivul condus de dr. Florin Dumitrescu în colaborare cu un colectiv de la Institutul de fizică și inginerie nucleară și cu ajutorul unor vechi și apropiați colaboratori (Florin Deleanu, chimist, Emil Bujor, electronist, Marian Bibiș, tehnician).

Am fost invitați să asistăm la o demonstrație, analiza spectrală fiind efectuată chiar asupra dr. Dumitrescu (în paranteză fie spus, faptul că medicul Florin Dumitrescu își testează aparatele pe propriul organism nu constituie o excepție, ci o regulă. Cu doi ani în urmă, răsfoindu-i caietul cu însemnări zilnice, am întîlnit aceste rînduri : „17 august 1975 : Sînt fericit că am scăpat cu viață ! Azi am încercat electronograful direct pe inimă. De-acum nu va mai prezenta pericol pentru nimeni.") Al doilea test a fost realizat cu concursul unuia dintre colaboratorii prezenți. Am comparat la sfîrșit cele două înregistrări care s-au dovedit a fi extrem de diferite, și am pus următoarea întrebare doctorului Dumitrescu :

— Am înțeles că fiecare individ în parte are o curbă spectrală diferită, pusă în evidență pentru intîia oară de instalația construită aici. Acest aspect se poate modifica în condiții de boală, dar am dori să știm dacă înregistrarea obținută poate indica și despre ce afecțiune e vorba. Să presupunem că un virtual pacient este bolnav de diabet.

— Într-o asemenea situație apar tulburări de permeabilitate la nivelul pielii, cu migrarea în exces a unor compuși rezultați din metabolism. Se vor produce și schimbări de PH. Aceste fenomene și altele specifice maladiei în cauză se traduc prin modificări electrice de suprafață, care în condițiile de testare cu instalația noastră, vor produce descărcări în culori diferite de cele normale. Analiza electronică a acestui spectru de emisie poate conduce la precizarea unui diagnostic specific și la urmărirea modificărilor care se produc în evoluția bolii. Am observat, de asemenea, că tumorile maligne ne dau emisii de lumină cu dominanta în ultraviolet intens. Am obținut aceste rezultate în cazul unor cancere incipiente, greu de depistat prin alte mijloace. Am mai constatat apoi că bolile infecțioase dau alt spectru de luminiscență în comparație cu cele metabolice. Metoda descoperită și aplicată de colectivul nostru avansează o nouă posibilitate de cunoaștere a modificărilor patologice ale organismului uman, dar sîntem abia la început. Noua metodă are nevoie de o cazuistică extrem de mare pentru a deveni un procedeu clinic de depistare precoce a unor maladii specifice, la îndemîna oricărei secții clinice. Numai după ce — ca să dau un exemplu — vom avea la îndemînă înregistrările făcute pe sute sau chiar pe mii de bolnavi, vom putea ști exact prin ce se caracterizează curbele spectrale specifice diferitelor afecțiuni. Noi am făcut primul pas, poate cel mai important. Următorii au nevoie de concursul larg al tuturor medicilor colegi, al unor unități sanitare de profil. Este ceea ce dorim și așteptăm în clipa de față.

LIVIU TIMBUS ■

Odiseea unei invenții

Am în față un dosar puțin obișnuit, alcătuit din nenumărate adrese, procese verbale, comenzi, rapoarte, memorii etc. — toate copii xerografiate după acte, evident, originale, parte din acestea din urmă păstrate între copertele altui dosar, mai subțire, și care împreună cu cel dintîi, conțin epopeea unei invenții. A unei invenții românești, brevetată încă din 13 decembrie 1974, de către Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci (O.S.I.M.), cu numărul 59 862, purtînd titlul „procedeu de nichelare lucioasă (destinat, după cum lesne se poate deduce, industriei constructoare de mașini), invenție care însă, în mod curios, continuă a nu ispiti pe nimeni cu punerea în aplicare, deși asimilarea ei în producție ar elimina integral importul, realizînd, în același timp, importante economii. Cum s-a ajuns în acest pînă acum de nedepășit punct mort, răsfoirea dosarelor amintite o poate numai sugera, fără a oferi și explicațiile necesare. Totuși, ajutați de autorul invenției, inginerul Vlad Olimpiu, cercetător științific la Institutul de cercetări prelucrare cauciuc și mase plastice București, derularea principalelor episoade ale odiseii acestei invenții poate arunca o lumină într-o afacere atît de plină de umbre. Iată, pe scurt, filmul :

Între 1968—1972, ing. Vlad Olimpiu, proaspăt absolvent al Facultății de chimie industrială, angajat la Întreprinderea „6 Martie" Zărnești, județul Brașov, concepe, imaginează și, după multiple experiențe, realizează un procedeu original de nichelare lucioasă, capabil să utilizeze, produse ce pot fi realizate sau chiar sînt produse curente ale industriei noastre chimice.

În octombrie, 1973, transferat fiind la București, tînărul inginer depune dosarul invenției la O.S.I.M., care, după mai bine de un an (!), îi eliberează certificatul de inventator, cu nr. 59 862. Prin același act, brevetul de invenție este acordat Întreprinderii „6 Martie" care în calitate de titulară de brevet, avea, conform legii, **obligația de a experimenta și întocmi proiectele de execuție și a aplica invenția în cel mult un an de la desemnarea sa ca titular.** Dar, deși cunoștea în amănunt valoarea invenției, încă din 1971—72, Întreprinderea „6 Martie" se hotărăște abia la 24 martie 1975, să treacă la experimentarea acesteia pe scară industrială, timp de cinci zile, după care, prin procesul verbal din 29 martie 1975, recunoaște neted că : **„piesele obținute prin noul procedeu de nichelare au fost bune, prezentînd un luciu oglindă tot atît de înalt ca și cel obținut cu agenții firmei... X"** (o firmă exportatoare din Occident, n.n.). Se recomanda drept măsură imediată continuarea experimentării la scară industrială, timp de 3 luni de zile.

După exact intervalul propus, la Zărnești se întrunește **o comisie de omologare,** alcătuită din 6 ingineri și trei tehnicieni, care găsesc piesele obținute prin procedeul brevetat drept „foarte bune" ; în consecință întreprinderea fiind „de acord cu aplicarea industrială a invenției, după epuizarea stocului de agenți de luciu importați". În spațiul aceluiași „proces verbal de omologare" se apreciază că metoda brevetată „elimină importul și realizează însemnate economii". În final, întreprinderea din Zărnești promite întocmirea studiului tehnico-economic, menit să dovedească rentabilitatea invenției, avansînd, totodată, ideea de a solicita și brevetarea în străinătate. Drumul invenției spre aplicarea în producție părea, în sfîrșit, deschis. Dar...

În ciuda bunelor auspicii, pînă la sfîrșitul anului 1975, brevetul nr. 59 862 pare, totuși, să nu mai ispitească pe nimeni. În fine, după multe insistențe — nu ale titularului de brevet, cum s-ar crede, ci ale... inventatorului (!), către ultimele zile ale lui 1975, Întreprinderea de medicamente și coloranți „Sintofarm"-București se arată interesată să realizeze produsele pentru nichelare ce fac obiectul brevetului mai sus citat ! Motivul ? „Sintofarm", mărindu-și capacitatea de producție la zaharina sodică, component ce intră în rețeptura brevetată, și în dorința de a-și desface produsul cît mai repede, a acceptat să producă agenții de luciu pentru procedeul de nichelare descris în brevetul Vlad. În acest scop, „Sintofarm" a trimis adrese de înștiințare Întreprinderii „6 Martie" Zărnești și O.S.I.M. București, expediind totodată mostre de agenți de luciu realizați conform brevetului 59 862, Întreprinderii „Optica română" (I.O.R.) București, pentru testare în vederea precizării necesarului de comenzi.

Încrezătoare în oferta „Sintofarm", Întreprinderea „6 Martie" expediază, pe data de 21 mai 1976, o comandă fermă privind necesarul de agenți de luciu pe anii 1976—1980, în timp ce I.O.R. (la 12 iulie 1976) înștiințează „Sintofarm"-ul că, „în urma probelor efectuate cu agenții de luciu [...] după brevet românesc nr. 59.862, fabricați de dv., **s-a constatat că satisfac cerințele noastre"** (s.n.), comunicînd alăturat necesarul anual și cerînd, totodată, a i se livra însemnate cantități de agenți de luciu „strict necesare", chiar în trimestrul trei 1976 !

Dar tocmai cînd cele două sus amintite întreprinderi așteptau confirmarea comenzilor, „Sintofarm" le expediază un răspuns aiuritor : **„În anul 1977 nu fabricăm produsele solicitate de Dvs" !** Nevenindu-i să-și creadă ochilor, Întreprinderea „6 Martie" Zărnești cere Centralei Industriei de medicamente, coloranți, cosmetice și lacuri (C.I.M.C.C.L.) București să intervină pe lîngă „Sintofarm", pentru contractarea agenților de luciu din comandă, întrucît, convinsă de aplicarea invenției românești, Întreprinderea „6 Martie" renunțase la import. Intervenția a rămas însă fără rezultat. Ce se întîmplase ?

Stau de vorbă cu ing. Șerban Saidac, directorul „Sintofarm" — București.

— Am renunțat să mai producem agenții de luciu descriși în brevetul 59 862, pentru că, de la început, am avut neîncredere în calitatea invenției — declară directorul „Sintofarm". De aceea, între timp, am luat legătura cu o firmă străină cunoscută care ne-a oferit o gamă largă de agenți de luciu, printre care și agenții de nichelare lucioasă, de o calitate superioară.

— Totuși, inițial, v-ați angajat să produceți agenții de luciu inventați de inginerul Vlad...

— Da, dar problema calității este pentru noi de primă importanță. De aceea i-am și propus inginerului Vlad un tîrg, cred eu, cinstit : Să-și ofere agenții de luciu inventați, alături de cei ai firmei străine ; și dacă beneficiarii interni vor găsi că cei românești sînt mai buni, noi îi vom produce. Dacă nu... Pentru că noi nu ne putem permite să furnizăm produse slabe, calitativ, pe piața internă.

— Și zaharina sodică — produs la care „Sintofarm" și-a mărit considerabil producția anuală — cum o desfaceți ?

— Tocmai aici e problema. Noi am convenit cu firma externă să ne livreze agenții de luciu pentru nichelare, fără zaharina sodică, urmînd ca acest component să-l adăugăm noi, în țară, și apoi să-l livrăm beneficiarilor interni, ca produs finit. În acest fel, ne putem desface zaharina sodică la un preț mai avantajos și, în același timp, putem oferi celor interesați un produs de înaltă calitate.

L-am întrebat pe directorul „Sintofarm"-ului ce s-ar întîmpla dacă în urma comparației între cele două produse, autohton și importat, beneficiarii ar opta pentru produsul românesc (mi-am permis să avansez această ipoteză întrucît comparația nefiind făcută, totul este posibil), ce-ar face „Sintofarm"-ul ? „Ar produce agenții de luciu Vlad.

Răspunsul directorului Saidac a fost, evident, încurcat :

— Nu știu... Nu cred... Apoi, sigur de el : Părerea mea e că produsul Vlad e inferior celui oferit de firma străină.

— Și atunci, de ce, la sfîrșitul anului 1975, v-ați oferit să-l produceți ?

— Pentru că nu începusem tratativele cu firma despre care discutam.

— Dar beneficiarii pe care i-ați consultat — „6 Martie" Zărnești și I.O.R. București — cărora nu le-ați așteptat avizul, au fost de părere că **agenții de luciu Vlad satisfac cerințele lor calitative.** Ceea ce înseamnă că importul la care dv. ați recurs, tratînd cu firme externe, nu se justifică. A vrea să oferi cuiva un produs „mai bun" decît unul declarat, după o experimentare atentă, drept „foarte bun" — și aceasta cu prețul unui efort valutar — nu poate fi numit decît lux și, în ultimă instanță, risipă.

Am mai întrebat pe tovarășul director Șerban Saidac despre opinia conducerii Centralei I.M.C.C.L. în această problemă, și mi s-a spus că „tovarășii de acolo ne împărtășesc punctul de vedere".

Cu inginerul Mihai Gheorghiu, directorul general al Centralei I.M.C.C.L. București, discuția ia o întorsătură neașteptată. În primul rînd, a declarat ing. Mihai Gheorghiu, conducerea Centralei a aflat de brevetul Vlad relativ recent și că prima reacție din partea sa a fost de a indica „Sintofarm"-ului să se ocupe de el cu toată atenția.

— Știați că „Sintofarm" vrea să compare cele două tehnologii în competiție ? — am întrebat.

— Da. Însă noi nu sîntem de acord. Noi zicem că, dacă produsul Vlad este bun — **și în ce mă privește sînt convins că e bun** (s.n.) — trebuie aplicat. Noi nu ne comparăm cu tehnologii de import, ci doar întrebăm beneficiarii dacă agenții de luciu indigeni le satisfac exigențele. Acesta e singurul criteriu. Iată de ce, actualmente, Sintofarm" și cineva din centrală studiază necesarul de agenți de luciu pe țară. Cînd acest studiu va fi gata, vom vedea ce nevoi are economia noastră pe ansamblu și, pe baza experimentărilor la scară industrială, îl vom produce.

L-am înștiințat pe directorul general că **acest studiu tehnico-economic există** și mi-am exprimat mirarea că **atît conducerea centralei, cît și cea a „Sintofarm" nu știu nimic de el.** În adevăr, acest studiu a fost întocmit de Întreprinderea „6 Martie" Zărnești, e drept, **cu un an întîrziere față de termenul legal** (!), dar, oricum, să reținem că el ilustrează situația reală a importurilor de agenți de luciu, pe baza datelor complete, furnizate de Chimimportexport — București. Și iată ce afirma acest studiu : Anume că **agenții de luciu care fac obiectul brevetului Vlad pot fi executați în industria chimică românească sau sînt chiar produse ale industriei chimice românești.** Din calculele comparative întreprinse în studiul amintit mai rezultă că **agenții de luciu Vlad sînt mai ieftini decît cei importați** și că, prin asimilarea lor, **se pot realiza economii de peste un milion lei valută anual.**

Așa stînd lucrurile, e clar că ideea conducerii centralei de a realiza, împreună cu „Sintofarm", un nou studiu tehnico-economic, în ciuda bunelor intenții de care pare animată, nu poate decît **întîrzia** încă un timp punerea în aplicare a invenției românești contribuind astfel la menținerea unui efort valutar ce ar fi putut fi repede eliminat. Desigur, nu sîntem împotriva unei analize serioase, competente și complete privind necesarul de agenți de luciu la scară națională, dar **această operație se putea face foarte bine în paralel cu aplicarea în practică a brevetului Vlad.** Se puteau realiza, încă din start, numai de către cele două întreprinderi amintite — „6 Martie" și I.O.R. circa 100 000 lei valută anual ! Ca să nu mai amintim că, între timp, pe adresa „Sintofarm" au sosit cereri de mostre de agenți de luciu obținuți după brevetul Vlad și din partea altor beneficiari interni ca : Întreprinderea de industrie locală — Oradea, Cooperativa marochinerilor și Cooperativa „Metalica", ambele din București, Electromureș — Tg. Mureș. Dar, fiecăreia în parte. „Sintofarm" s-a grăbit să le ofere... mostre de agenți importați.

Ce anume a determinat conducerea „Sintofarm" să renunțe brusc la asimilarea unui produs românesc de galvano-tehnică, în favoarea unui produs importat, n-am putut afla nici cu concursul conducerii Centralei I.M.C.C.L., deși directorul ei căuta să ne ofere — neoficial — o primă explicație. Anume, că s-ar fi putut ca, pe parcurs, pe cineva să-l fi deranjat insistențele deosebite, și pe toate căile, ale inginerului Vlad Olimpiu de a i se pune invenția în aplicare. „Dacă ar fi apărut ca mai puțin interesat, poate că ar fi avut mai mult de cîștigat"

Explicația, evident, nu ne satisface. Căci, dacă, în chiar această situație, cînd autorul invenției a făcut pînă acum atîtea demersuri, și cu toate acestea nici la ora de față fără rezultat, e usor de dedus ce s-ar fi întîmplat dacă brevetul 59 862 ar fi fost lăsat la voia întîmplării. El ar fi rămas, desigur, și acum într-un dosar prăfuit, undeva în arhivele O.S.I.M., sau ale Întreprinderii „6 Martie" Zărnești, fără ca cineva să-i acorde vreo atenție.

— Dar dacă această invenție a fost opera cuiva din conducerea „Sintofarm" București, ea s-ar fi aplicat la această oră ? — am întrebat în final pe directorul Centralei I.M.C.C.L. Și răspunsul a fost : **„Probabil că da".** „Dar, a adăugat interlocutorul, trebuie să spun că la un răspuns identic ne vom aștepta și în privința brevetului Vlad. Personal apreciez că aceasta se va produce cît de curînd".

E, adăugăm noi, tocmai ceea ce industria românească așteaptă cu nerăbdare. Căci dacă s-ar putea reproșa, și pe bună dreptate, Întreprinderii „6 Martie" Zărnești că, din 1972 — de cînd invenția inginerului Vlad Olimpiu a fost gata — și pînă azi, **s-au scurs cinci ani încheiați,** un calcul simplu ne arată că, în tot acest interval, **economia noastră ar fi putut reduce importul cu circa 5 milioane de lei valută.** Ceea ce, să recunoaștem, nu este deloc puțin.

ION ROȘU ■

DIN RĂZBOIUL PENTRU INDEPENDENȚĂ (IV)

GRIVIȚA

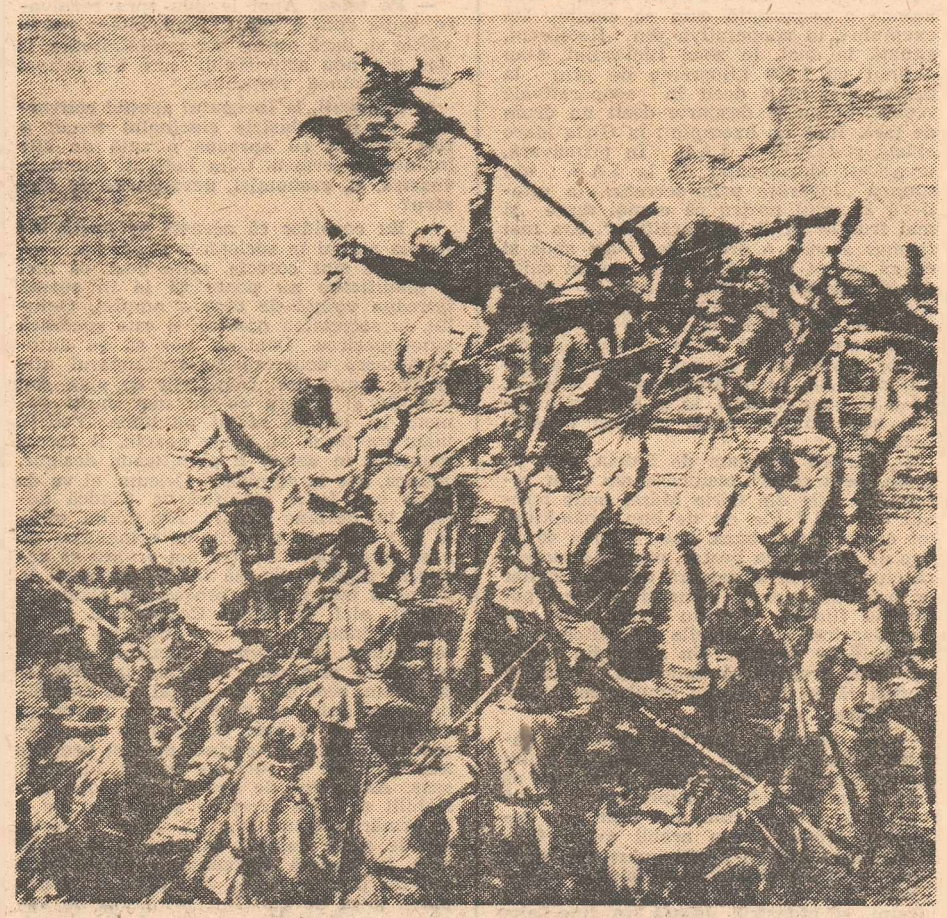

Semnalul de începerea luptei este dat la ora 6 dimineața din bateria Catartului printr-o salvă de tun ; 168 de tunuri încep simultan tirul artileriei asupra Plevnei ● După primul moment de surprindere turcii deschid focul din redutele și întăririle lor ● Comandantul suprem al Armatei de vest, însoțit de șeful de stat major, inspectează, la ora 7 dimineața, pozițiile de luptă ● Cronica : „Energici și veseli, de pe fericita fire a românului, își împlineau tunarii noștri datoria. Mai toată ziua ei traseră descoperiți în cîmp, căci am spus cuvîntul pentru care nu-și putuseră stabili peste noapte apărările. Dar ei nesocoteau pericolul și erau mulțumiți, căci această împrejurare le da prilejul de a se arăta la lucru și le atrăgea numeroase vizite din partea ofițerilor din statul major și a atașaților militari străini, pe care artileriștii noștri îi primeau curtenește, făcîndu-le onorurile bateriilor... Era adevărată modă în primele zile ale bombardamentului de a merge a vizita pozițiunile înaintate ale românilor“ ● „Ați fost să vedeți bateriile românilor ?“, întreabă colonelul Gaillard, atașat militar al Franței, pe un adjutant al țarului. „Eu vin de la dînșii, spune ofițerul francez, și am fost cu deosebire mulțumit de ce-am văzut ; dar ce-am observat mai ales este îndemînarea și priceperea cu care șefii de baterii, care adesea nu sînt decît locotenenți, îndeplinesc misiuni ce îndeobște sînt încredințate ofițerilor superiori. Veți vedea că or să fie zdraveni micii români“ ● Bombardamentul ține pînă la ora 6 seara ● Se ordonă continuarea pe a doua zi a bombardamentului ce avea să fie sporit cu noi baterii ; în cursul nopții avea să se tragă salve la intervale, spre a împiedica pe inamic a-și repara și îmbunătăți întăririle ● A doua zi bombardamentul începe la ora 6 ● Divizia a patra înaintează pînă la 1 400 metri de întăririle turcești ; colonelul Barozzi, șeful statului major general al armatei române, ordonă maiorului Lahovari să pornească cu ofițeri din statul major și escorte de cavalerie spre a cerceta valea Bucovei și pozițiile pe care avea să le ocupe divizia a treia ● Turcii primesc cu focuri pe ofițerii români în recunoaștere ; aceștia reușesc totuși să observe atît pozițiile pe care avea să le ocupe divizia a treia cît și întăririle turcești pe care aveau să le bombardeze a doua zi ● Divizia a treia înaintează către Bucova și își ocupă noile poziții în opt ore ● Brigada de călărași a colonelului Roznoveanu străbate platoul din fața Bucovei și își așază regimentele în spatele diviziei a treia ● Turcii deschid focul asupra ostașilor diviziei a treia ce execută apărările pentru artilerie ; tunarii își desăvîrșesc treaba cu calm și răspund cu vigoare focului inamic ● Martor ocular : „În întinsul amfiteatru de dealuri și costișe, cît cuprindea zarea ochilor, nu se vedeau decît mari rotocoale de fum înălțîndu-se în pîlcuri ca niște nori albi și îndesați cum e vata, peste tăbiile și bateriile care, de departe, păreau una cu pămîntul. Ascunsă în văi cotite, Plevna nu se descoperea din liniile noastre ; doar prin orientare i se ghicea poziționea în dosul întăririlor vrăjmașe. În depărtare, nici un sunet omenesc ; numai detunările repetate ale tunurilor, șuierul bombelor și crăparea obuselor lăsau să se presimtă patima și lupta oamenilor care, îngropați în șanțuri, ascunși în tufișuri, pitulați prin vîlcele și văgăuni își trimiteau răni și ucidere fără a se vedea unii pe alții“ ● Artileria diviziei a patra este scoasă din luptă și două baterii trebuie să se retragă chiar de pe poziții din pricina unui redan turcesc care flanchează tabia Abdul-Kerim și prin focul său de infanterie, la 900 metri de pozițiile românești, pricinuiesc multe pierderi ● Comandantul diviziei a patra cere autorizație de a face să dispară această piedică ● Martor ocular : „La $3^1/_2$ ore, colonelul Angelescu dete ordinul de a se păși la atac, cu a cărei conducere fu numit șeful de stat major al diviziei lt.-col. Voinescu Sergiu. La un semnal dat, tiraliorii batalionului al doilea din regimentul al 13-lea de dorobanți pornesc cu vioiciune înainte și deschid focul asupra santinelelor inamice, de care se apropie cînd descoperiți, cînd ocrotiți de orice depresiune de teren, de cel mai mic tufiș sau mușuroi de pămînt. Batalionul unu al aceluiași regiment în linie desfășurată, avînd la dreapta compania întîia care înconjură flancul stîng al poziționii inamice ; la stînga noastră și dreapta inamică — compania a treia. După compania din centru urmează compania a doua, cu drapelul regimentului. Anteposturile turcești își descarcă armele și se retrag înaintea tiraliorilor noștri ; tabia Abdul-Kerim, al cărui foc fusese pînă aici mai rar, își întețește canonada trimițînd șrapnele asupra coloanei de atac. Lt.-col. Voinescu, în capul regimentului al 13-lea de dorobanți, se avîntă cu dînsul la atac, susținut pe dreapta de batalionul unu al regimentului al 5-lea de infanterie de linie, și înapoi de secția bateriei unu din regimentul al treilea de artilerie, care-și precipită focul. Bravii ostași intră în redan asvîrlindu-se cu baioneta asupra inamicului. Turcii fug spre reduta dinapoi, acoperind însă în retragere trupele noastre cu focuri de infanterie... Îndată ce trupele române intrară în redan, bateria a treia a regimentului al treilea de artilerie înaintează și începe a bate terenul dinapoi spre a împiedica înaintarea susținerilor turcești ; iar soldații noștri, sub direcțiunea ofițerilor, se pun îndată la lucru pentru a se stabili pe poziția cucerită și a o întoarce încontra inamicului. Acest atac al infanteriei române — botezul său de foc și prima ei luptă piept la piept cu vrăjmașul — se săvîrșise cu minunată vigoare. Nu numai ofițerii, și în fruntea lor inimosul conducător al asaltului, lt.-colonelul Voinescu, fură la înălțimea nobilei sarcini, dar soldații mai virtos dovediră în ce țesătură trainică este urzită firea ostășească a românului și ce se poate întreprinde cu dînsul bine povățuit. Dorobanții, a căror organizație am avut prilejul a spune într-alt loc, era puțin prețuită, arătară că în ce privește vitejia, devotamentul și însușirile militare, ei pot să se pună alături de orice trupă de linie. Artileria în astă luptă, ca în toate împrejurările în care luă parte în campanie, menținu considerația ce începuse a-și cîștiga pentru știința și destoinicia ei. Secția bateriei care însoți atacul și-l susținu înaintînd tunurile sale în cîmp deschis pînă la 800 metri de focul inamic, și comandantul ei — locotenentul Hartel — își împlini liniștit datoria fără a se tulbura de gloanțele care cădeau în juru-i lovind pe tînărul dar hotăritul ofițer de artilerie. Cu locotenentul Hartel mai erau ofițeri răniți în acest atac : căpitanul Morțun, din al treisprezecelea regiment de dorobanți, și locotenentul Marinescu, din al cincilea de linie ; pierderile noastre se însemnau la 16 morți și 113 răniți. Fericită era întîmplarea că dorobanții din județele Iași și Vaslui merseră la asalt alături de frații lor munteni, învîrtind împreună acum la 1877, și în focul dușmanului, veșnica nedespărțită horă a unității naționale, ca în 1859 și la viață cu unire și la moarte cu-frățire. Noaptea nu aduse cu sine liniște desăvîrșită în liniile potrivnice. Am zis că trupele diviziei a patra, îndată ce ocupaseră redanul luat în cursul zilei de la turci, îl transformaseră într-o mică redută spre a servi de sprijin anteposturilor românești care înaintaseră în acea parte pînă la 700 metri față de întăririle inamice. După ce innoptă, turcii, pornind din întăririle Abdul-Kerim, înaintară asupra redanului în nădejde de a surprinde pe români ; dar posturile înaintate ale acestora deteră alarma și încercarea de atac a musulmanilor fu respinsă. Apoi totul intră în liniște, numai artileria urmă a trage la intervale, peste noapte, pentru a împiedica repararea întăririlor turcești. Dar această tragere de noapte n-avea mult spor, căci cînd se făcu ziuă, întăririle turcești pe toate fronturile apărură în aceeași stare în care se aflau în prima zi. Cu nepregetată hărnicie reparau peste noapte locotenenții lui Osman și serviciul său de geniu, stricăciunile produse de bombardarea de peste zi, și tăbiile și redutele turcești se înfățișau dimineața următoare neclintite și corecte, parcă n-ar fi suferit nici o lovire“ ● La ora 6 dimineața, artileria începe a treia zi de bombardament ● Comandantul suprem al armatelor din Bulgaria felicită trupele românești pentru bravura ce arătaseră în ajun : primul atac reușit înaintea Plevnei ● Lt. col. Voinescu este decorat cu Steaua României pentru atacul condus împotriva redanului turcesc ● Se încheie cele trei zile de bombardament pregătitor ● Atacul general este aminat pentru 30 august ● La schimbarea anteposturilor diviziei a patra pentru serviciul de noapte turcii iau manevra drept o încercare de ieșire la atac și deschid focul asupra pozițiilor românești ● Ia ființă divizia de cavalerie sub comanda colonelului Crețeanu ● Anteposturile românești semnalează mișcări de trupe inamice cu direcția Dorny—Etropol ; turcii trec podul și înaintează pe malul stîng ; în față merg tiraliorii, urmează pedestrimea cu artileria și cavaleria pe margini, în total 6 batalioane de infanterie, 4 escadroane de cavalerie și 4 tunuri ; bateriile de la Opanez sprijină ofensiva ● Divizia de cavalerie sub ordinele colonelului Crețeanu se pregătește de luptă ● Martor ocular : „Colonelul Crețeanu lasă pe platoul Etropolului 2 escadroane cu o secție de artilerie căreia îi prescrie a începe imediat focul și a lua în piez pe inamic care trece podul ; iar cu regimentele de roșiori și cu restul regimentelor de călărași, comandantul diviziei pogorî în șesul care desparte platoul de țărmul Vidului spre a face front atacului, pe cînd celelalte secțiuni ale bateriei călare pornesc în galop spre a lua poziționi pe flanc, de unde deschide un foc de cea mai mare intensitate asupra coloanei turcești care înainta în ordine strînsă... ● Începe cea de a patra zi de bombardament continuu ● Un nou Consiliu de război pe platoul de la Observator ; sînt citite și se examinează încă o dată ordinele de lupte pentru trupe.

Pagină realizată de NICOLAE CRISTACHE ■

Oastea română de-a lungul veacurilor

Cartea-album a colonelului Gheorghe Romanescu (colaborator literar, colonel Gheorghe Bejancu) este un document istoric, tratat artistic, cu sentimentul responsabilității științifice — o istorie în imagini dublată de un text cu adîncă rezonanță patriotică. Primul volum apărut la Editura Militară cuprinde evoluția armatei române de la Burebista „ctitorul artei militare a dacilor“ pînă la anul 1877, anul cuceririi independenței de stat a României. Legată organic de crearea și existența poporului român, armata română urmează firesc istoria acestuia, prin care și pentru care ea există. Autorul demonstrează logic și științific această interdependență, bazîndu-se pe o documentație judicios selectată. Oastea care vine de departe, din istorie, se reprezintă pe sine prin starea economică, politică și socială a epocii respective și va reflecta această stare, în acțiunile sale, în arta sa, în forța și iscusința fortificațiilor, în știința cîștigării războaielor, ce mereu i-au fost impuse.

Cartea se desfășoară dincolo de text și în sprijinul acestuia, printr-o sumă de imagini revelatoare, spații vizuale care întregesc și demonstrează enunțul istoric. Astfel, un număr de peste șaizeci de hărți și scheme color reprezintă situații, campanii și bătălii; majoritatea bătăliilor celebre care au creat specificul strategiei românești. Folosirea iscusită a terenului, surprinderea inamicului, manevra de a impune locul bătăliei, de obicei spații vitrege (smîrcuri, mlaștini) înguste și neprielnice marilor desfășurări de forțe sînt tot atîtea procedee și mijloace de a obține victoria asupra unui dușman puternic și numeros.

Oastea lui Basarab I înarmată (conform Cronicii pictate de la Viena) cu „arc, săgeți, sulițe, cuțit, seceră, sabie, topor, ghioagă“, inferioară numericește (11 000 la 40 000) reușește să decimeze la Posada orgolioasa armată a lui Carol Robert de Anjou. Rovine, Vaslui, Călugăreni, localități ilustre în istoria strategiei românești, demonstrează iscusința, tenacitatea și forța unui popor demn de a trăi liber.

Autorul completează descrierea faptelor cu sugestive citate din cronicarii vremii, cu planuri de cetăți și gravuri de epocă, precum și reproduceri înfățișînd arme, steaguri, uniforme, o sumă valoroasă de ilustrații care conferă cărții certe virtuți documentare.

Din acest punct de vedere, Războiul de Independență își află în cuprinsul cărții un loc privilegiat și anume din două motive : primul se datorează numeroaselor mărturii existente în scrierile corespondenților de presă străini, în conținutul ordinelor de zi ale comandamentelor rus și român, în corespondențe particulare și care fac referiri elogioase cu privire la curajul și spiritul de jertfă al armatei române. Al doilea e prilejul de existența a numeroase schițe și lucrări executate în timpul războiului de către pictorii reporteri Nicolae Grigorescu, Sava Henția, Carol Popp de Szathmáry (primul reporter fotograf).

Citind aceste pagini, apare și mai relevantă identificarea armatei cu spiritul și aspirațiile poporului. Sentimentul dăruirii pînă la sacrificiul suprem stăpînea inimile românului în acele zile, de la soldat la general, iar războiul cu tot ce are malefic și inuman se subordonase total ideii de independență națională. Stăpînind instrumentul analizei fenomenelor sociale, bazată pe gîndirea filozofică materialist-dialectică, autorul definește rolul maselor ca factor determinant în făurirea istoriei și conturează rolul și locul personalității în desfășurarea evenimentelor. Conducători de oști sau de țară, eroi ai răscoalelor sau figuri legendare priviți din perspectiva timpului își găsesc locul demn în istorie, încărcați cu toată gravitatea gestului și răspunderii ce și le-au asumat.

Această carte de artă și de istorie marchează cu nobil sentiment omagiul datorat mileniilor de istorie și de luptă a poporului român pentru independență și ființă națională.

MARIN DRAGU ■

...Noi, activiștii de partid, trebuie să luăm exemplu de la tovarășul Nicolae Ceaușescu, de la felul său de a se adresa oamenilor

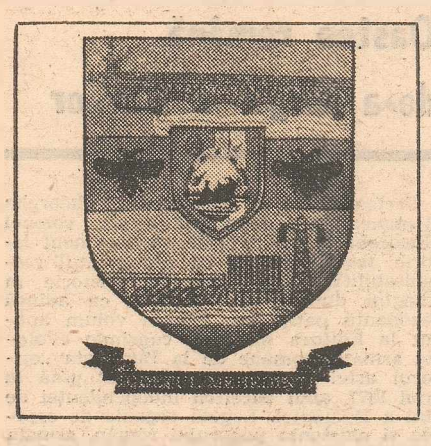

CONVORBIRE CU TOVARĂȘUL IULIAN PLOȘTINARU, PRIM-SECRETAR AL COMITETULUI JUDEȚEAN MEHEDINȚI AL PARTIDULUI COMUNIST ROMAN.

— Stimate tovarășe prim-secretar, Drobeta-Turnu Severin este un municipiu nu prea mare, curat și, în mai toate privințele, plăcut ochiului. Omul care trece pe aici și-l vede este ușor neliniștit de un lucru, simte că se petrece ceva și nu prea știe ce. Încerc și eu acest sentiment și iată că-i aflu cauza : în zilele lucrătoare, străzile urbei sînt aproape goale. Cei cițiva oameni, care trec prin centru, au un aer preocupat, grăbit.

— E normal. În zilele lucrătoare oamenii lucrează. Ce să caute pe străzi ?

— Știu că așa e normal să fie, dar nu pot să nu-mi amintesc de forfota din centrul unor orașe și orășele de-ale noastre, unde parcă zilnic e sărbătoare. Un cetățean, în trecere prin Drobeta-Turnu Severin, aprecia că municipiul este, de fapt, un fel de tîrg. De aceea și liniștea din timpul săptăminii.

— Aprecia greșit. Municipiul are 74 000 locuitori. Asta înseamnă 22 la sută din populația județului. Baia de Aramă, Orșova, Strehaia și Vînju Mare sînt, într-adevăr, niște orășele cu cîteva mii de locuitori, dar Drobeta-Turnu Severin este un oraș industrial destul de mare și destul de bine așezat în matca lui. Șantierul naval e vechi de un secol, industria de vagoane cam tot pe acolo și ea. Industriile mai noi urmează tradiția celor vechi. Or, tradiția muncii bune, fie că e la țară, ne obligă să nu amestecăm zilele de lucru cu cele de odihnă și distracții. Cincinalul trecut l-am realizat cu 97 zile mai devreme la producția globală industrială, cu un an înainte la export și investiții, cu 7 luni la prestări de servicii. În agricultură am avut, față de 1970, o creștere a producției globale de 140 la sută. Mehedințiul nu e un județ mare, însă nu trebuie să facem din asta o problemă, fiindcă problema nu e mărimea județului, ci calitatea muncii noastre, a celor peste 330 000 de oameni cîți trăim și muncim aici.

— Știu, tovarășe prim-secretar, că sînteți născut chiar în acest județ, la Izvorul Bîrzei, satul Balotești. În munca dumneavoastră ați cunoscut foarte bine localitățile, oamenii, obiectivele economice. V-aș ruga să vă amintiți de prima întîlnire pe care ați avut-o, ca prim-secretar, cu o problemă economică de anume însemnătate pentru colectivul care se înfrunta cu ea și cum a fost rezolvată.

— Îmi place că-mi puneți o astfel de întrebare. Prima deplasare am făcut-o în comuna Salcia. Are multe terenuri nisipoase, treburile nu prea mergeau cum trebuie. Am avut o discuție lungă, foarte lungă și foarte amănunțită cu președintele Constantin Bădița și cu alți tovarăși de acolo și am ajuns împreună la concluzia că Salcia poate să fie fruntașă. În ultimii doi, trei ani este una din comunele fruntașe în județ. Cînd am plecat, atunci, din Salcia spre Turnu eram mulțumit. M-am gîndit că am procedat partinic analizînd situația nu pe un referat, ci la fața locului. De curînd, tot în Salcia, am stabilit că există condiții ca în 1977 să dăm un spor de recoltă de 15—30 la sută și pe baza acestui spor să mărim retribuția cooperatorilor cu 10 la sută. Bădița și oamenii lui au avut un plan mare, de 50 milioane lei. Chibzuind și socotind am ajuns la concluzia că în 1980 va da 150 milioane lei. Noi numim planurile acestea „bătaia cea mai lungă". Ce cooperativă are, adică, cea mai lungă bătaie.

— Îi cunoașteți pe toți președinții așa cum îl cunoașteți pe Bădița ?

— Sigur, îi știu pe nume și pe cum li-i felul pe toți președinții și directorii, pe secretarii de partid, pe inginerii-șefi și o mulțime de oameni. Trebuie să-i știu. În 1980, vom da o producție globală anuală de 10 miliarde lei cel puțin. Partidul ne-a dat o sarcină și noi trebuie să facem totul ca să fim la înălțimea încrederii ce ne-o acordă partidul. Iar milardele, se știe, tot leu cu leu se adună. Acolo trebuie acționat, la locul de muncă al omului care sporește valoarea leului.

— Ați spus, ceva mai înainte, că la Salcia „există condiții" pentru un spor de recoltă. Ce înseamnă „există condiții" ?

— Înseamnă un lucru foarte simplu și clar. Înseamnă că e posibil totul, dacă munca e organizată cum se cuvine. Un exemplu : în cooperativa din Rocșoreni, situată la deal, în zona Bicleșului, s-au obținut cu 1 500 kilograme de grîu la hectar mai mult decît în cooperativele vecine. Și nu le desparte decît un drum de țară. Încă un exemplu : la Girla Mare există și C.A.P. și I.A.S. În primăvară, tovarășul Mărgineanu de la I.A.S. îmi spunea „tovarășe prim-secretar, ia uitați-vă la grîul nostru că e mai mare și mai frumos ca al lui Bărăitaru". Era mai frumos atunci, e drept, dar i-am spus și eu că aștept culesul, fiindcă numai culesul dovedește. Ei, cînd a fost la cules, Ilie Bărăitaru, președintele C.A.P.-ului, a dat 5 800 kilograme la hectar iar Mărgineanu numai 4 500. Cum e, tovarășe director, i-am zis, a plouat mai des la Bărăitaru ? Am avut probleme cu soiurile, mi-a răspuns. Atunci, ia și dumneata soiuri bune fiindcă aveți aceleași condiții naturale.

Și, fiindcă vorbeam de Salcia, știți că acolo, pe terenuri nisipoase am avut recolte cît cele din Girla Mare, unde terenul e fertil ? Fie cît de bun pămîntul, tot oamenii sînt baza. Uite, punem 40 000 fire de porumb la hectar, mașinile lucrează cum trebuie și asigură densitatea, dar la prășitul manual oamenii răresc porumbul fiindcă așa știu ei, fiindcă nu sînt deprinși cu tehnicile științifice și se pierd 10 000 de fire. Un sfert din recoltă. Unde trebuie să acționăm, atunci ? Vedeți că tot la nivelul omului muncitor.

— Sînteți agronom?

— Nu, tovarășe. Am fost muncitor navalist și am absolvit Academia de studii economice. Însă agronomie e musai să înveți. În Mehedinți, suprafața agricolă reprezintă trei cincimi din suprafața județului. Numai teren arabil avem 40%. Mehedințiul are un profil industrial-agrar, cu zona industrială în municipiul Drobeta-Turnu Severin. Avem și construcții de mașini, și industrie ușoară, în fine, alte industrii, unele de importanță republicană, altele locală. Investițiile din acest cincinal merg 60% în industrie și 20% în agricultură. Trebuie, deci, să fim și noi, activiștii de partid, tot de profil industrial-agrar.

— Care sînt criteriile după care apreciați pe un bun conducător de unitate agricolă sau industrială?

— Așa cum ne spun partidul și tovarășul Nicolae Ceaușescu: după fapte. Numai faptele spun cît de bine este pregătit ideologic un om. Nu poți să ai o pregătire ideologică înaltă, dar să dai recolte slabe. La un om e foarte importantă voința lui. Un conducător e bun dacă știe să stimuleze voința oamenilor. Și mai e ceva: consider că am apreciat un om la justa lui valoare dacă și tovarășii lui de muncă gîndesc ca mine. Știți, oamenii nu sînt perfecți. Ei sînt oameni și sînt frumoși așa cum sînt, imperfecți.

— Vă rog, dați-mi o pildă de om frumos și imperfect din județul Mehedinți. Să fie un om care să arate criteriile dumneavoastră de apreciere a muncii, a întregii activități sociale.

— Uite, în 1973, la vreo două luni după ce am venit la Mehedinți, am discutat în secretariat un referat întocmit de o comisie în baza mai multor sesizări. Sesizările astea — unele cuprinzînd acuzații grave — se refereau la Ilie Bărăitaru. Concluzia era că ar fi trebuit destituit. Am ascultat referatul, i-am ascultat și pe cei ce l-au susținut. L-am invitat și pe președinte. Știi ce zic oamenii de dumneata? Știu, tovarășe prim-secretar. Și, ce părere ai? Sînt cuvinte grele aici și oamenii semnează pentru ele. A tăcut. Ce părere ai, tovarășe Bărăitaru, dacă mergem cu toții în comună și convocăm activul de partid acolo și citim acolo referatul? Omul s-a înseninat deodată la față: asta vroiam să vă rog și eu, tovarășe prim-secretar. Să mă discute oamenii.

A fost o ședință nemaipomenită. A ieșit că cei care reclamaseră erau, de fapt, niște puturoși, cărora președintele le dădea brînci să muncească. Au participat vreo 450 de oameni. Nu numai activul, ci toată lumea care a vrut. Îi țin minte ca azi pe cei care au vorbit. Nici nu știți ce patimă puneau oamenii ca să-i rușineze pe mincinoși. Seara, cînd am plecat, m-am simțit ca înzdrăvenit după o boală grea. Vedeți ce greșeală făceam luînd o decizie fără să cunoaștem direct opinia oamenilor? Imediat după asta, Ilie Bărăitaru a reușit să fie, împreună cu întreaga comună, Erou al Muncii Socialiste. Iar unii voiau să-l dea jos.

— S-a întîmplat ca oamenii, tot ei, să „dea jos" totuși pe dreptate pe cineva?

— Da. În comuna Oprișor. L-am discutat pe fostul secretar al comitetului comunal de partid și fiindcă nu constituia un exemplu în muncă și în viața de toate zilele a fost schimbat.

— Pe adresa Comitetului județean de partid sosesc multe scrisori ale oamenilor muncii. Cum luați cunoștință de conținutul lor?

— Foarte simplu: le citesc.

— Pe toate?

— Pe toate. Apoi le dau spre rezolvare, după cum e cazul. Apoi, citesc rezolvările și, dacă nu-mi par mulțumitoare, le dau din nou activistului care s-a ocupat de chestiunea respectivă.

— Spuneați, la începutul acestei convorbiri, că în industrie cincinalul trecut a fost realizat cu aproape o sută de zile înainte de termen. Cum judecați dumneavoastră, ca economist, devansările de termen?

— Eu consider că aceasta se poate întîmpla numai în societatea socialistă. Planificările sînt corecte, atîta doar că nici o planificare nu poate să ia în seamă întreaga voință de bine a omului. Omului, în societatea noastră, îi este specifică autodepășirea. Oamenii vor să se autodepășească deoarece au sentimentul utilității muncii lor. Depășirile de plan sînt posibile și pentru că tot mai mulți oameni își înțeleg rostul pe lume. Vedeți, luăm un țăran și, peste noapte, îl facem muncitor în uzină. Îi planificăm, desigur, munca, dar la ce nivel ? Oricum, el va da peste cap toate planificările fiindcă dorința lui de bine e mare. Am multă încredere în capacitatea românului de a se autodepăși. Pentru noi e vital să reducem importurile, să facem economii la metal și beton. Cum procedăm? Dăm noi soluții, aici, la sediul Comitetului județean? Bineînțeles că nu. Mergem în întreprinderi, discutăm cu oamenii, ei propun căile prin care reducem importurile și facem economii de metal. La Combinatul de celuloză și hîrtie, de exemplu, combinat ce trebuie să producă la parametrii stabiliți, în curînd, au fost propuse mai bine de o sută de soluții în acest sens. Am căzut de acord asupra lor, am stabilit și niște termene și moduri de a le urmări efectul. Pînă la urmă, e vorba tot de niște oameni inimoși și deștepți, care își asumă răspunderea unui lucru și-l fac pînă la capăt. Din păcate, nu depinde totul de noi. Întreprinderea de vagoane nu-și realizează planul de export, deși colectivul de acolo n-are nici o vină. Unele probleme depind de centrala industrială, de ministere. S-a hotărît ca unele repere să ne fie livrate de beneficiarul extern. Contractul a fost încheiat pentru livrare în trimestrul II, dar noi am avut în plan să livrăm vagoanele la export în trimestrul I. Din asta, o întreagă încurcătură. Dacă nu ne corelăm cum trebuie munca, cei care ne judecă aspru sînt tocmai constructorii de vagoane. Ei au ascultat îndemnul partidului și și-au respectat angajamentele de muncă. Cum să le explicăm lor că centrala industrială și ministerul nu și-au corelat activitatea cu aceea a întreprinderii? Trebuie să muncim toți, la toate nivelurile astfel încît să fim demni de voința de autodepășire care-l animă pe omul muncitor. Cam aceeași situație și cu planul construcției de locuințe. Nu am primit încă de la Institutul de proiecte tip din cadrul Institutului de cercetări și proiectări București tipurile redimensionate de apartamente, conform consumurilor reduse de oțel și beton. Avem un plan de locuințe, trebuie să ne aprovizionăm cu materiale, luna ianuarie a trecut. Trece o lună și încă o lună. Dacă nu ne onorăm angajamentul de a da oamenilor muncii cota de apartamente hotărîtă în planul economic, ce să le spunem acestor oameni? Că iarăși nu ne-am pus de acord? E cazul să fim mai prompți, să ne facem mai bine datoria. Cînd fiecare la locul nostru de muncă ne îndeplinim corect sarcinile, putem trăi mult mai bine. Dar e necesar să gîndim cu toții astfel, să nu dăm vina pe nimeni cînd am muncit prost. Așa procedează comuniștii, așa ne învață partidul. Aș mai avea un exemplu.

— Aveți un exemplu pentru fiecare idee?

— Da. Mă străduiesc să le găsesc ca să se vadă mai limpede ideea. În municipiu există un spital județean mărunțit în vreo 11 clădiri. Sînt răspîndite pe o rază mare. În fiecare cincinal, județul a primit, de fapt, fonduri pentru construirea unui mare spital și de fiecare dată s-a raportat nerealizarea lui. Pînă cînd n-am mai primit fonduri. Am socotit că întreținerea celor 11 clădiri și cheltuielile pentru remunerarea personalului auxiliar ar fi, în douăzeci de ani, exact suma necesară pentru construcția unui spital cu policlinică, cu 700 de paturi. În prima scrisoare pe care, ca prim-secretar în județul Mehedinți, am trimis-o, personal, tovarășului Nicolae Ceaușescu, am spus că am vrea să primim aprobarea să construim spitalul numai din producția peste plan a județului. Tovarășul secretar general a fost de acord și astfel la anul vom da în funcțiune spitalul.

— Am discutat cu o seamă de oameni care au intrat, cu treburi politice și obștești, în clădirea Comitetului județean al P.C.R. I-am întrebat dacă știu unde se află biroul dumneavoastră și dacă socotesc că este dificil să vă solicite sprijinul în vreo problemă anume. Ei mi-au răspuns că sînteți un om accesibil și plin de cordialitate, cu condiția ca problema de discutat să fie realmente o problemă. Dealtfel, observ că în timp ce convorbim despre județul Mehedinți, rezolvați prompt o serie de chestiuni, că activiștii județenei de partid vin, vorbesc cu dumneavoastră drept, fără ocolișuri. Fiindcă tot se scrie atît despre stilul de muncă, vă rog să-mi permiteți să observ că acesta este, după opinia mea, stilul potrivit. Vreau să spun că eu, ca om al muncii, mă bucur foarte mult cînd am prilejul să văd oameni lucrînd astfel, deschis, apropiat, indiferent de funcția ce o dețin în aparatul de stat, în administrație.

— Noi, activiștii de partid, trebuie să luăm exemplu de la tovarășul Nicolae Ceaușescu, de la felul său de a se adresa oamenilor. Dacă tovarășul Nicolae Ceaușescu are timp să fie prezent mereu în colectivele de oameni ai muncii, dacă știe să găsească mereu cuvîntul și sfatul cel mai bun, așa să fim și noi.

Iată, primesc o informare în cutare problemă din industrie. Activistul care s-a ocupat de aceasta are, nu-i așa, o opinie. În funcție de importanța faptului analizat, mă apropii și eu de acel fapt și îmi formez, de asemenea, o opinie. Din confruntarea mai multor opinii se alege ideea cea mai bună, soluția. În fiecare luni dimineața ne întîlnim aici, la comitet, toți activiștii și ne informăm asupra celor petrecute în județ în săptămîna trecută, facem planul săptămînii care începe, ne confruntăm opiniile. Periodic, ne întîlnim cu activul de partid și de stat din toate sectoarele de activitate. Ne sfătuim, ascultăm părerea oamenilor, a specialiștilor și acolo, la întîlnirile cu activul de partid al uzinei sau al cooperativei agricole de producție hotărîm ce măsuri se cuvin a fi luate ca să muncim mai spornic. În ce privește planul pe 1977, ne-au ajutat foarte mult ideile, sugestiile, angajamentele luate la întîlnirile pe care le-am avut, în toate sectoarele, în lunile decembrie și ianuarie. Următoarea întîlnire o vom avea cu activiștii de partid din domeniul sănătății. Trebuia să fie mai curînd, dar am amînat cîteva zile ca să-l putem invita în Mehedinți și pe ministrul sănătății. Astfel avem siguranța că opinia oamenilor străbate repede și eficace drumul cel mai scurt pînă a se concretiza într-un fapt. Acesta este stilul de muncă al partidului și al întregii țări și noi vrem să contribuim la binele țării muncind cum ne cere partidul.

TUDOR OCTAVIAN ■

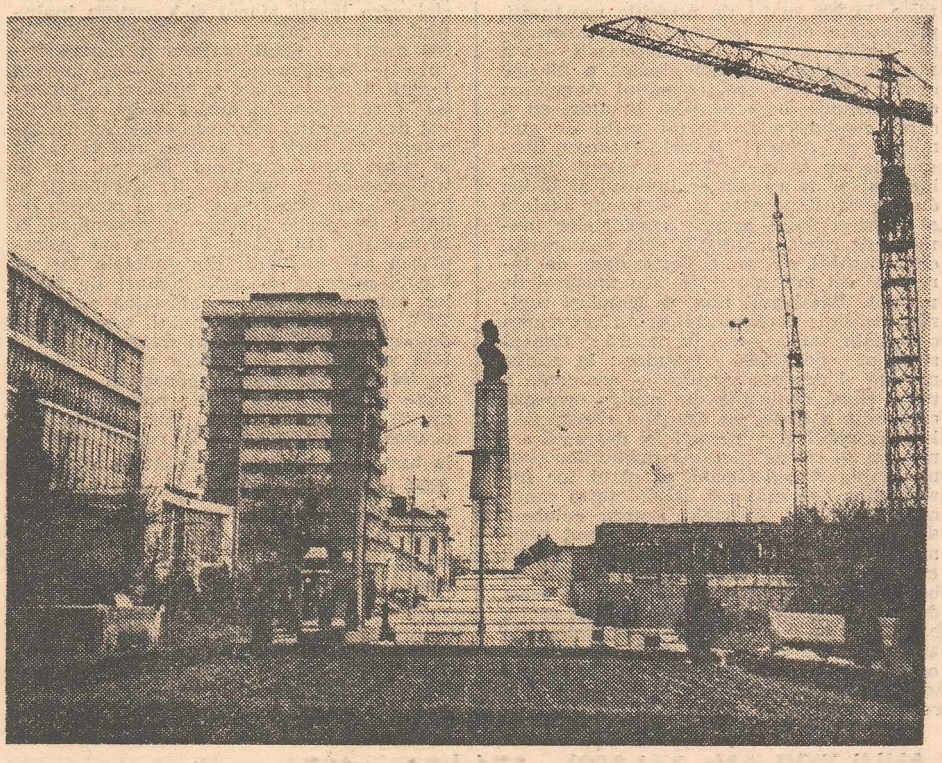

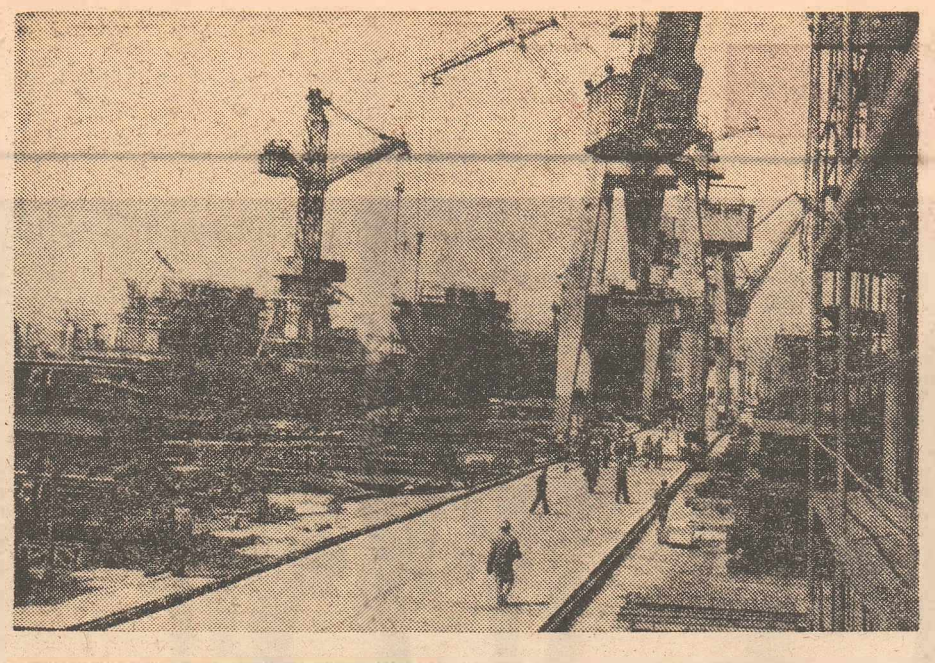

Un simbol nou al muncii creatoare

Vasele aflate în lucru, pe cală, erau 12 sau 14 dacă am memorat bine. De dimensiuni diferite. Mult mai mari decît cele care-şi primeau botezul apei aci, în urmă cu doar cîţiva ani. Cargouri de 2 150 şi 2 400 de tone, tancuri petroliere de 5 000 de tone, şalande de diverse tipuri. Îmi amintesc că, în 1973, abia puteau fi văzute în cale 5—6 vase ! La 11 iunie 1948, data naţionalizării, şantierul local livra două şlepuri de 1 000 de tone : în 1950 un şlep de 1 000 de tone şi două vase pescăreşti, din lemn. Spaţiile dintre cale sînt adevărate bulevarde de beton ; utilajele stau rînduite în ordine : circulaţia se face uşor şi fără pericole ; macaralele conferă întregului decor industrial măreţie şi forţă, o anume aspiraţie spre înălţimi. Oamenii muncesc încordat, încotoşmănaţi în veşminte groase, avînd pe cap căciuli flocoase, prelungite pînă la urechi, ori fulare înfăşurate, strîns, chiar peste aceste căciuli. Cerul e limpede, dar soarele este doar o sursă generoasă de lumină, vîntul curge odată cu Dunărea, lipsa de prevedere poate deveni dăunătoare. Muncitorii se bucură de frumuseţea timpului, dar respectă calendarul !

Maistrul Constantin Ghenciu, şeful atelierului montaj-lansări nave („atelier" în plin aer, doar cu o cabină supraetajată, în care tovarăşii săi se mai adăpostesc ori cercetează planuri, fişe şi tot felul de documente), face, poate, zeci de kilometri, zilnic, trecînd de la o cală la alta. Obrajii îi sînt de culoarea „zaibărului" din recolta de toamnă, văzut prin sticla unui pahar subţire. Părul, cum ar fi trebuit să arate zăpada acestei ierni, dacă ar fi căzut peste oraş ; casca i-a rămas cam strîmtă, iar ochii mici, pot părea şireţi, dacă n-ar fi, mai sigur, vioi şi iscoditori. Omul acesta lucrează aici din 1943, cînd şantierul era împărţit în două, aşa cum rămăsese de pe vremea societăţilor austriece care închiriaseră mai pe nimic suprafeţele de teren calculate în stînjeni, iar cîştigurile patronilor în multi şi grei galbeni de aur. Maistrul este o istorie vie a ultimilor 34 de ani, timp în care viaţa i s-a împletit cu aceea a şantierului, crescînd în acelaşi ritm, cum se spune, de la ucenic la maistru, cu şcoală de trei ani, la cursul de zi, de la reparaţii şi construcţii de vase pescăreşti, la cargouri, tancuri petroliere pentru export, de la nituirea manuală, la sudura cea mai modernă. El poate povesti ce s-a petrecut an de an, în cele aproape trei decenii şi jumătate petrecute la buza Dunării.

— Ca ucenic a trebuit să muncesc doi ani la atelierul forjă manuală, cum făceau toţi cei de-o seamă cu mine, timp în care, aproape 6 luni de zile, încălzeam niturile pentru oamenii care le băteau. Era, atunci, o acţiune numită „războiul nituitorilor", o întrecere care cuprinsese toate şantierele. Prin 1951—1952 s-a început sudura doar la vasele pescăreşti, iar pe scară mai largă, prin 1957, la corpurile de navă. Dar ce făceam noi atunci ? Iaca aşa, nişte vase mici.

Şi maistrul Constantin Ghenciu arată cu mîinile, puţin depărtate, gest de copil, cam cum erau „vapoarele" care se lansau la apă. Cînd am spus că el este o istorie vie a dezvoltării din ultimii treizeci şi ceva de ani, n-am folosit o metaforă şi nici nu m-am limitat la producţia propriu-zisă, ci m-am gîndit mult mai departe, la mentalitatea schimbată a muncitorului din şantier. Şi iată pentru ce : maistrul Ghenciu are preocupări serioase, permanente şi grave, privind fenomenul complex al muncii sale, el reprezintă, acum, tipul de muncitor avansat, care nu se mai simte satisfăcut doar cu îndeplinirea sarcinilor sale stricte şi care caută să cunoască tot ceea ce poate avea legătură cu întreaga activitate din şantier, cu lanţul logic al producţiei, căutînd să-i fie folositor, prin cunoştinţele căpătate odată cu experienţa îndelungaţilor ani de muncă. El a fost cel care a ştiut să treacă de la „războiul niturilor" (să-l fi văzut cum zîmbea şi ce stînjenit era, amintindu-şi !) la valoroasa iniţiativă care, îndată după Conferinţa Naţională a P.C.R. din 1972 avea să-i cuprindă pe toţi sudorii din ţară. Ideea lui Ghenciu a fost aceea ca o zi pe lună să se lucreze cu electrozii economisiţi. Şi această amintire, deşi mai proaspătă, îl stînjeneşte pe maistru şi parcă rozul transparent al obrajilor săi se mai închide puţin, cînd îşi aduce aminte...

— Mă supăra risipa, electrozii se procurau mai greu, erau lăsaţi în ploaie, se degradau, nu erau folosiţi în întregime, se aruncau bucăţi mari. Mereu eram criticaţi. Nu toţi înţelegeau de ce. Chemarea partidului era clară. Noi continuăm şi azi să lucrăm o zi cu materialul economisit. Sînt circa 400 de sudori în şantier. Din cele aproape 10 kg de electrozi, folosite într-o zi de un om, se prăpădeau între 1,5 kg şi 2 kg. Normele de consum au fost îmbunătăţite, dar risipa tot îşi mai putea face loc. Economia noastră anuală de electrozi, realizată prin acest sistem, atinge pînă la 3 000 de kilograme. Dar acum au apărut şi alte iniţiative foarte interesante. Mereu mai mulţi sînt cei care vin cu propuneri, uneori chiar în grup, pentru că soluţiile ce se propun aparţin cîtorva. Dacă avem atîtea vase pe cală este, în primul rînd, o consecinţă a măririi capacităţilor, a realizărilor noilor investiţii dar şi a iniţiativelor din şantier. Dacă un vas a ajuns „să sară" în apă, după 3—4 luni, în loc de 10—12, ca mai înainte, ce ziceţi, e numai din cauza creşterii şantierului ori şi din cauza oamenilor ?

— Ce-aţi mai întreprins nou în ultima vreme ?

— Am dotat calele cu cărucioare de metal, pentru transportul vasului la apă. Nu-l mai tragem, ca pe vremuri. Proiectul şi execuţia cărucioarelor aparţin şantierului. Tot pe cărucioare cuplăm blocsecţiile, ceea ce scurtează timpul lor de staţionare pe cală. „Paturile" de lemn, construite doar din „inimă de brad", nu se mai fac de cînd folosim cărucioarele. S-a redus manopera cu 60% şi a crescut productivitatea. În '76 am economisit, astfel, mult lemn. La un pat, pentru un singur vas, consumam între 120—130 mc. Din această cantitate doar o mică parte mai putea fi refolosită. Ne luptăm acum să mai salvăm încă vreo 30 mc la fiecare „pat" de vas, înlocuindu-i cu scareuri metalice. Schelele pe care lucrează muncitorii la sudură le făceam tot din lemn. Acum, uitaţi-vă : unele sînt din tubulatură, cu podea de lemn, iar altele, cele vopsite în galben, numai din metal. Avem citeva, vreo 7, dar le vom înlocui pe toate. Avantajele : la lemn nu mai vorbim. Foarte scump. Cele tubulare : se montează şi demontează în 3—4 zile. Timp pierdut. Celelalte se mută, cu macaraua, în citeva minute. Diferenţa între cele vechi şi cele noi este de 134 000. Eu n-am avut nici un merit decît că... am fost de acord. Ing. Nicolae Plocon, ing. Mărin Zăuleţ, maiştrii Chilibon, Malaca, Haneş şi Jianu au fost iniţiatorii şi realizatorii. Era să uit : podelele de lemn erau şi nesigure pentru oameni. Sudura s-a modernizat şi ea. Căutaţi-l pe inginerul Dumitru Piştirică, ori pe celălalt, cu care lucrează mereu, Octavian Horhoianu, că ei sînt acum „doctori în sudură".

Am început să-i caut, dar asta nu înseamnă că i-am şi găsit. Adică pe amîndoi. Cu greu l-am descoperit pe Dumitru Piştirică. Vremea era bună pentru lucru şi cam toţi inginerii preferau să umble prin şantier decît să stea în birouri.

— Citeva zile, cum e cea de azi, înseamnă aur nu altceva. Şi cine-şi poate permite să risipească aurul ?

Cu aceste cuvinte avea să răspundă tînărul inginer, lamentării mele, pentru îndelungata investigaţie întreprinsă pînă a-l întîlni. E tînăr şi înalt. Poartă pălărie şi halat şi pare excentric, în aceste veşminte, cînd toţi ceilalţi sînt încotoşmănaţi. Explicaţia primită :

— Eu sînt sudor şi în sînge şi în intelect.

Asta vrea să însemne două lucruri : că Dumitru Piştirică are sîngele cald ca flacăra care sudează şi că tot ceea ce gîndeşte se raportează la sudură, pentru că, mai înainte de a deveni inginer, el fusese, ani de zile, muncitor sudor. Crescut pe malul Dunării, a visat nu numai apă, ci tot ceea ce poate da ea : electricitate şi navigaţie. Sudura le înfrăţeşte. Acest tînăr de 34 de ani îmi vorbeşte despre sudură cum ar vorbi un poet despre dragoste şi flori. Adică, nu numai cu pasiune, ci şi fără limite. Aflu că sudorii sînt puşi la adăpost de poluarea fonică, din ce în ce mai mult, datorită folosirii crăţuirii arc-aer, adică a prelucrării sudurii printr-un sistem care nu produce zgomot. Eliminîndu-se pistoalele pneumatice, se înlătură permanentul traumatism fonic ce părea înfrăţit, pe vecie, cu sudura, dar creşte şi productivitatea. Tot el îmi atrage atenţia că, executîndu-se decupări mai judicioase şi mai înainte de a se suda în interiorul navelor, sudorii sînt puşi la adăpost de intoxicare. Dar tot el este acela care evită să spună o vorbă măcar despre propriile sale invenţii realizate împreună cu prietenul şi colegul său, inginerul Octavian Horhoianu. Despre ele avea să-mi povestească Ilie Ghigiu, de la „investiţii", pentru că, aşa cum a afirmat chiar el, în serviciul acesta se întîlnesc toate bunele iniţiative, mai ales cînd coloana rezervată importurilor scade, graţie iniţiativelor din şantier. Cei doi au proiectat şi executat, în întreprindere, un aparat de sudat aluminiul. Asta exprimat cît se poate de simplu, aşa ca să înţeleagă toată lumea.

— Este unic şi original în România şi nu copiază pe nimeni. De doi ani am exclus importul unor astfel de aparate. Nici o piesă a lor, că avem 5, nu este străină. Scările de bord, bărcile de salvare, pentru toate navele româneşti, şi alte construcţii din aluminiu, se sudează cu aceste aparate.

MANOLE CĂRŢAN ■

Oprişorenii au plămădit peste 63 de milioane de pîini

Pe birou se afla o pîine mare, rumenă şi albă. O adusese chiar el, Marin Trăşcă, de la brutăria ce se află undeva, aproape, în centrul civic al comunei. De ce adusese chiar o pîine ? Se discuta, firească, despre grîu. Şi totuşi nu am înţeles, la început, ce anume a vrut Marin Trăşcă cu această pîine. La un moment dat s-a ridicat, a luat pîinea în palmele-i bătătorite de muncă — aşa cum sînt palmele unui om care o viaţă a lucrat pămîntul — şi a rupt-o în două. „După cum vedeţi, numai pîine ca asta, albă, mîncăm noi, oprişorenii. Cînd mănînci pîine de Oprişor înţelegi, într-adevăr, cît de bună este, astăzi, pîinea românească" — a zis el.

Bineînţeles, i-a lăudat pe brutari, despre care se spune, în comună, că sînt neîntrecuţi în meseria lor. Aici însă, la Oprişor, pîinea este aşa de bună — ţine să accentueze Marin Trăşcă — pentru că se face dintr-o făină bună, adică dintr-un grîu de calitate. Şi nu numai atît. Pîinea aceea mare, rumenă şi albă ce se afla pe birou însemna, atît pentru Marin Trăşcă, cît şi pentru cei care trăiesc în această comună, mult mai mult decît o simplă pîine : însemna un **argument**. Acel argument cu care te convingi că aici, la Oprişor, trăiesc oameni care din tată în fiu, de atîtea generaţii, au muncit pămîntul. Mai ales acum, pămîntul acesta, întins pe mii de hectare, dă multă pîine. Desigur, cu cît s-a muncit mai mult, mai chibzuit, cu atît pîinea a devenit mai mare, mai rumenă, mai albă. Marin Trăşcă, preşedintele celei mai mari cooperative agricole din judeţ, omul pe care obştea l-a reales, an de an, în fruntea ei, considerîndu-l ca cel mai destoinic dintre ei, priceput şi neîntrecut gospodar, ţine o evidenţă într-un fel inedită. Atunci, în 1954, cînd doar cîteva familii şi-au unit eforturile în cooperativa agricolă — adică atunci cînd au pornit pe drumul muncii unite — aici, la Oprişor, s-au cultivat doar 50 hectare cu grîu. Numai atît. Şi s-au recoltat, în acel an, doar 703 kg grîu la hectar. De atunci şi pînă acum au crescut suprafeţele cultivate cu grîu, au crescut producţiile. Oprişorenii se mîndresc cu un lucru : ei cultivă, astăzi, cea mai mare suprafaţă de grîu din judeţ — peste 2400 de hectare. „Ca să transportăm într-o zi întreaga producţie pe care o obţinem noi, oprişorenii, am avea nevoie, într-o zi, de 2400 autocamioane" — adaugă Marin Trăşcă. Cînd face această precizare el are în vedere, fără îndoială, producţia bună care se obţine la hectar. Aici, la Oprişor, nu este o zonă cu terenuri dintre cele mai fertile. Dar pentru că au muncit bine — aşa cum ştiu să muncească numai ei, oprişorenii — în anul trecut au recoltat, în medie, 3609 kg grîu la hectar de pe întreaga suprafaţă. Mai exact : au obţinut 8 milioane de pîini. Să obţii o asemenea producţie, de pe asemenea suprafeţe, nu este un lucru chiar aşa de uşor. Şi pentru a fi, parcă, mai convingător, Marin Trăşcă face, în citeva minute, un calcul. În cei 23 de ani, de cînd muncesc în cooperativa agricolă, oprişorenii au realizat, de pe aceste pămînturi, peste 63 de milioane kg grîu. Marin Trăşcă a spus altfel : peste 63 de milioane de pîini. Şi n-a uitat să mai adauge : în 23 de ani, prin truda şi sudoarea lor, cu marea lor dragoste faţă de pămînt, oprişorenii au plămădit peste 63 de milioane de pîini, adică 3 pîini pentru fiecare fiu al acestei ţări.

Şi în timp ce străbăteam întinderile nesfîrşite de pămînt, acoperite acum de covorul verde al grîului care, zic oamenii, promite, în acest an, o producţie record, mă gîndeam la un lucru : cu 70 de ani în urmă, atunci, în 1907, ei, oprişorenii, s-au ridicat şi au cerut pămînt. Au cerut pămînt pentru că pîinea încă nu era îndestulătoare. Şi în loc de pămînt şi pîine li s-au dat gloanţe. Urmaşii celor de atunci, fiii şi nepoţii lor, stăpîni, astăzi, pe munca lor, au plămădit peste 63 de milioane de pîini. O cifră argument, impresionantă prin dimensiunea ei, o cifră care spune mult, atît de mult despre viaţa demnă a oprişorenilor, a tuturor celor care sporesc rodnicia pămîntului ţării.

VIRGILIU TĂTARU ■

Orşova, perlă a Dunării, are oameni pe măsura renumelui ei

Pentru că Orşova cea nouă a fost filmată şi descrisă şi comentată cu lux de amănunte în zeci şi zeci de reportaje, să consemnăm spusele tinerei Maria Mihoc, orşoveancă get-beget, care, la întrebarea noastră, dacă îşi iubeşte oraşul, a răspuns că noua Orşovă este, fără îndoială, o bijuterie, dar dinsa, din păcate, încă se mai visează pe străzile vechiului oraş, cu casele lui dărăpănate, igrasioase, cu străzile neasfaltate, cu arborii piperniciţi, cu părculeţele triste şi prăfoase, cu maghernite şi oameni apăsaţi parcă de vechimea de sute şi sute de ani. „Sigur că îmi iubesc oraşul, sigur că îmi place, chiar foarte mult, m-am mutat aici, pe strada 23 August, de peste cinci ani, dar mi-e ciudă că n-am visat niciodată că mă aflu pe străzile acestui nou oraş. Poate mai tîrziu, cine ştie, cînd vor mai trece anii. Mi-am dat seama de acest lucru cînd un copil, din vecini, mi-a povestit ce a visat el într-o noapte, cum venea de la şcoală cu alţi copii şi pomii înfloriseră, şi ei, copiii, veneau la vale cu nişte trotinete mari, care mergeau singure. Mă rog, un vis de copil ! Aş fi vrut, atunci, să mă fi născut şi eu în acest oraş, fără să-l mai cunosc pe cel vechi, care, ca să zic aşa, încă mă mai bîntuie prin vise".

Ajuns la Şantierul naval Orşova, situat pe celălalt mal al golfului Cerna, inginerul Gerhard Schwerin, de asemenea orşovean get-beget, n-a apucat să-mi vorbească nimic despre visele sale, dar a ţinut să-mi spună că şantierul, una dintre cele mai vechi întreprinderi din Orşova, a beneficiat imens de strămutarea care a început cu aproape 8 ani în urmă. „Nu este vorba numai despre faptul că s-a dublat numărul muncitorilor, acesta fiind un fenomen în continuă desfăşurare, anul acesta atelierele întreprinderii vor cuprinde alţi 200 de tineri proveniţi de la Liceul de marină şi Liceul „Ştefan Plavăţ", amîndouă din Orşova, ori de la Şcoala profesională din Drobeta-Turnu Severin, plus cei 90 de tineri ce se vor califica aici, la noi, la locurile de muncă, cît ar fi vorba mai ales despre şansa pe care ţi-o oferă demolarea vechilor clădiri ale atelierelor navale din Orşova, şi ridicarea, în alt loc, aici, unde sîntem acum, a altor ateliere dotate cu utilaje dintre cele mai moderne care, la rîndul lor, au favorizat noi tehnologii şi, în ultimă instanţă, trecerea de la nişte simple reparaţii ale navelor fluviale la construcţia de nave. Orşova, dintr-un oraş urît, a devenit, prin strămutare, un oraş frumos. Noi, din simple ateliere, prin strămutare, am devenit constructori de nave. Chiar acum, pe cală, se află prima şalandă, un vas care preia nămolul şi balastul scos din albia Dunării de către dragă. Tot pe cală se află şi cea de-a doua dragă. Dar asta nu înseamnă că ne-am reprofilat total, că nu mai executăm reparaţii navale, chiar acum în şantier se află motonava „Carpaţi" căreia i se face, ca să zic aşa, toaleta de primăvară".

Sus, pe platforma şalandei, în cabina de comandă, verificînd instalaţia de încălzire a cabinei, maistrul Carol Wagner, bătrîn meseriaş al vechilor ateliere, avea să-mi spună că pe sub aripa lor, a bătrînilor, au crescut şi vor mai creşte mulţi tineri, că meseria nu se deprinde cu una, cu două, dar dacă există dragoste de muncă şi curiozitate faţă de tot ce e în legătură cu meseria, tînărul poate să devină în scurt timp un om de nădejde. „Prin mîna mea au trecut mulţi, Petre Vucec, Robert Kreutzer şi Bernhart Iulius, ca să dau numai citeva exemple, ultimul, la cei 32 de ani, se află cu draga la Constanţa. Deşi tînăr, iată, am avut încredere să-i dăm nava pe mînă şi să răspundă de ea la verificări. Asta spune, cred eu, destul".

Petru Radac, muncitor specialist în cadrul secţiei mecano-energetice, avea să continue spusele colegului său Wagner : „N-a fost doar o strămutare a atelierelor, o schimbare a utilajelor şi o diversificare a lucrărilor pe care am început să le executăm aici, în noul şantier. A avut loc, în acelaşi timp, şi creşterea unor promoţii de meseriaşi, cu care pe drept cuvînt ne mîndrim. De-aici, de la secţia noastră, eu i-aş aminti pe Petre Rebedia, Emilian Miulescu şi pe mulţi alţii. Iată, chiar a-

(Continuare în pag. 14)

VICTOR NIŢĂ ■

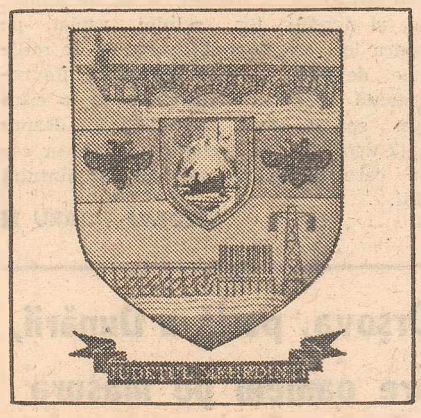

Fiecare sat românesc are o sărbătoare a lui, o datină mai nouă sau mai veche, ce, prin proporții, dar mai ales prin simbolistica ei, prin semnificațiile încifrate în actul artistic, ceremonial, ritual etc., e mai mult decît un inventar de cîntece și de jocuri, de stihuri și de spectacole, de fapte sau fenomene folclorice, ridicîndu-se la prestigiul unei sinteze, al unei expresii sau definiții a respectivei obști, sărbătoarea sau datina asta acoperind, cu trena ei de miracole, un întreg cer uman, un întreg cer al spiritului, fabuloasă și scumpă ca o cometă ce se arată doar la un timp anume, legiuit după reguli anume. O „sărbătoare a junilor" în Săliștea Sibiului, un hram în Tismana Gorjului, o nedeie păstorească la Clopotiva, în Hațeg, o „întîlnire cu fiii satului" la Rotunda, în Olt, ne-au dat, de fiecare dată, sentimentul că asistăm la rînduirea omului într-o anume ierarhie cosmică, în care gestul, mișcarea, grupurile umane par că oficiază, în numele unor tulburătoare taine, deținute numai de cei ai locului.

La Ieșelnița, sat de cuprindere mijlocie din Mehedinți, din clisura Dunării, o astfel de sărbătoare anuală e **Balul vînătorilor.**

La Ieșelnița, sat cu 3 000 de suflete, sînt 33 de „vînători autorizați" cu pușca și mulți, foarte mulți pescari, vînători cu săceaua și vîrșa în apa Dunării. Sînt, pare-se, cel puțin vînătorii, cei mai mulți din satele clisurii, înșirate din Mehedinți pînă-n Banat. Ultimul bal, ținut acum cîteva luni, spre sfîrșitul toamnei, în sala căminului cultural, împodobită cu capete și piei de sălbăticiuni, le-a prilejuit musafirilor din afara satului (printre care cîțiva folcloriști și etnografi) revelația unor obiceiuri, legende și mituri ținînd de cele mai vechi îndeletniciri ale omului, îndeletniciri care, pe-aici, încă durează, încă proliferează.

Aici, în această geografie bătrînă, unde se sting, spre nord, cele din urmă creste de piatră veche ale Almajului, vînătoarea a rămas și rămîne, chiar și în epoca balisticii cosmice, teritoriul viu, neștirbit, al legendei, mai mult chiar, al basmului. În rivalitate cu ea, observa cineva, nu se află decît folclorul magic, cel izvodit de primii noștri strămoși, sau, cu aceleași drepturi de vechime, poezia. Căci cine, reîntors de pe apa Ieșelniței sau de pe Dunăre, ne-ar putea oferi mai grăitoare și mai fascinante mărturii despre revelație decît pescarul care a „scăpat" din năvod un somn faraonic sau decît cela ce, sub clar de lună, a surprins de visu hora ca o fulgerare de diamante a unei nunți a păstrăvilor, într-un pîrîu de sub munte! Cine, coborînd de pe crucea crestelor, cu arma frîntă ca un braț inutil, după întîlnirea cu cerbi și mistreți, cu pisici sălbatice și cu jderi de stîncă, ne poate destăinui mai halucinant minunile înălțimilor, ce nu se arată nicicum profanilor, decît acești vînători, supraviețuitori, ca și pescarii, ai miracolului primar al lumii! Ei simt natura — sau ceea ce noi numim astfel — de-a dreptul cu sîngele, în pulsația alarmată a două inimi dezlănțuite deodată, cea a vînătorului și cea a sălbăticiunii, ei știu ca nimeni alții să contemple această natură, fără extaze sau poze livrești, suferind de insolație odată cu piatra plesuvă a munților și a dealurilor, răbdînd reumatisme odată cu rîurile înghețate sau cu fluviul trosnind de ger în nopți albe, sub povara albă, sticloasă a ghețurilor.

Sîntem, spuneam, într-o lume veche, a celor mai vechi îndeletniciri umane, a celei mai vechi apropieri de natură, a primelor investiri a omului, ca vînător și pescar, în cadrul ei. Sîntem într-o lume bătrînă (urmele omului, în vatra Ieșelniței, datează de mai bine de patruzeci de milenii), cu o istorie atît de străvechi calcifiată în viața ei și în ființa ei, încît, ai zice, acest calciu al generațiilor, depus în străvechi straturi, a căpătat o tărie de rocă, a căpătat neclintirile unei roci.

Sîntem totuși într-una din cele mai ținere vetre de viață ale românilor, sîntem într-un teritoriu în care prefacerile, ținînd nu de tectonica unor ere, ci a unor ani și sezoane, au operat pe o asemenea arie și la o asemenea anvergură

IEȘELNIȚA, între

încît, practic, din tot ce-a fost pînă ieri, adică pînă acum cîțiva ani, astăzi nu mai este nimic.

Ieșelnița este o așezare în întregime nouă, a cărei piatră de temelie s-a pus acum cîțiva ani. Ieșelnița, cu cei 3 000 de locuitori ai săi, face parte din satele din clisură care au trebuit strămutate, ca urmare a creșterii Dunării, a apariției marelui lac de acumulare al hidrocentralei de la Porțile de Fier. Ieșelnița de azi, cu cele 762 de case ale ei, înșirate pe 13 străzi, de-a lungul a 12 km, s-a constituit între anii 1969 și 1972, pe un teren acoperit pînă atunci de finețe. Finețe ale fostelor comune Ieșelnița și Ogradena, care s-au strămutat integral în așezarea cea nouă, și ale fostei comune Plavișevița, care s-a strămutat doar în parte, 34 de case și niște pămînturi bune pentru recolte rămînînd întru dăinuire acolo, pe niște dîmburi, deasupra apelor, la vreo 30 și ceva de kilometri de așezarea de azi.

Miracolul acesta — căci este totuși un miracol să iei trei așezări din rostul lor și să le muți peste noapte, așezîndu-le într-un nou armistițiu sau nou acord cu geografia, cu timpul, cu cosmosul, cu eternitatea — a însemnat, pentru oamenii locului, ceea ce pentru oamenii de demult însemnau, la o scară identică, marile întîmplări naturale, miracolele orogenezei, ale mișcărilor scoarței ce îngropau o istorie, făcînd să se nască alta. Unicitatea unui sat românesc este incompensabilă, ca și unicitatea marilor forme în relief. Nu se nasc zilnic continente, nu erup pe secundă vulcani, marile fluvii nu se ivesc pe scoarță în chip surprinzător, de la o clipă la alta, așezările omenești nu se nasc și nu mor la o comandă. Și totuși...

Și totuși, în cazul Ieșelniței, ca și al altor sate ale clisurii, acest miracol sau această întîmplare fantastică, cum nu se petrec decît la sute sau la mii de ani odată pe pămînt, s-a petrecut. Ce a însemnat acest fapt — această veritabilă explozie cosmică — pentru ființa și viața oamenilor, a acestor oameni străvechi, arhaici, supraviețuitori, între pădurile lor cu jivine și apele lor cu pești, ai unei lumi temeinic constituite în timp, rămasă aici, neclintită și teafără, nu din amurgul istoriei, ci de-a dreptul din zorii ei?

Ceva, desigur, s-a întîmplat, nu numai în viața ei și în sufletul lor, și întîmplarea aceasta e, poate, mult mai profundă — ca să zicem așa — decît ne-am putea închipui.

Dar mai întîi, cum arată satul, satul de azi, așezarea ridicată din temelii de la firul ierbii, sub un cer care pînă atunci fusese numai al păsărilor, pe un pămînt pe care-l călcase doar boul placid sau cerbul cu raze de diamant, urmărit, din timpuri pe care nu le mai știm, de strămoșul arcaș și de contemporanul cu carabină?

Este unul dintre cele mai frumoase sate ale acestei țări. Are tot ce are un sat românesc modern, o așezare a oamenilor acestui timp, și mai are, în plus, cîteva lucruri. Are, spuneam, 762 de case, toate noi, toate de zid și piatră, toate mari, toate cu porți monumentale, case în stil bănățean, specific clisurii, case lipite una de alta, case ce fac ca o stradă să fie, de fapt, o unică, lungă fațadă întinsă pe sute și sute de metri, un brîu gigantic de piatră, un brîu fastuos, țesut din culori diferite, cu diferite motive decorative, cu un ritm al culorilor și podoabelor ce rar se repetă, nici una din case nepastișîndu-și vecina, fiecare în parte fiind ea însăși, toate alcătuind, pe întinderea unei străzi și pe întinderea tuturor străzilor, un ansamblu armonios, unitar prin concepția care l-a decis. Sat care are, desigur, lumină electrică, are, desigur, televizoare, cămin cultural, cinema, dispensar, magazine, școală, are trotuare, canalizare, are apă potabilă prin conducte, are în perspectivă apropiată termoficare, are centrală telefonică automată, are, unicul între satele Mehedințiului, case numerotate ca la oraș, pe o parte a străzilor „cu soț", pe cealaltă fără, are străzi care, ca la oraș, poartă nume, nume ce, spre deosebire de cele ale atîtor străzi citadine, mai și înseamnă cîte ceva. Adică înseamnă, în cazul străzii Plopilor, că pe strada aceea se află chiar plopi. Strada Merilor e un șirag de meri, cea a Cireșilor de cireși, cea a Vișinilor de vișini, cea a Teilor de tei. Plantațiile noi ale satului înseamnă 1 000 de pomi fructiferi, 2 500 de plopi (alți 2 000 de plopi se vor planta în primăvara aceasta), 150 de tei, numeroși duzi (pe strada Duzilor), salcîmi (pe cea a Salcîmilor), flori (mărgăritar pe strada Mărgăritarului) și, în fața tuturor caselor, pe toate străzile, mici grădini, despărțite prin grilajuri de fier forjat, sporind, în epoca florilor, policromia așezării, fața, aerul și mireasma ei, făcînd-o să fie alt fel în fiece anotimp și alt fel în fiece ceas al zilei. Spațiile verzi ale satului cuprind, ne spune primarul Pavel Costescu, mai bine de 8 hectare. În acest loc cu climă blîndă, adiată de vînturi calde ce vin din Mediterana, crește, în curți, și smochinul, iar în păduri alunul turcesc, în vechea Ogradenă se înfiripase cîndva și eucaliptul, și, poate că mai mult decît casele mari, masive, decît aceste case de dăinuire, decît aceste case de veșnicie, decît toate aceste întemeieri de zid și de piatră care au căpătat drept de cetățenie în peisaj, care par ridicate aici dintotdeauna, această vegetație pe care oamenii au risipit-o din belșug în curți, în grădini, în glastrele de la geamuri, în toate locurile pe toate pămînturile pe care abia s-au statornicit, mărturisește, ni se pare nouă, că o istorie, totuși, nu s-a rupt, că niște rădăcini au rămas, ca să dea arbori și să dea flori. Nu sădești pomi într-un loc în

Anchetă socială

De la un caz trist la o inițiativă demnă de urmat

Aceasta este istoria unei femei de 33 de ani care, tentată de bani și de un trai ușor alături de concubinul ei, Constantin Șerban, uită de copilul, în vîrstă de 10 ani, bolnav grav, poate chiar irecuperabil, pe care-l avea din prima căsătorie, uită de cei doi părinți bătrîni, dintre care tatăl infirm, uită de cinste și prevedere, de reflexul conservării chiar, și începe să sustragă, de sub privirile vinovat-neatente ale șefilor săi, sume de bani, din ce în ce mai mari, ajungînd, în momentul descoperirii, la peste 107 000 lei. O chema Melania Lepădat și a fost soră medicală la Spitalul nr. 1 din Drobeta-Turnu Severin.

Procedeul la care a recurs era simplu dar primejdios, în același timp, întrucît putea fi descoperit în orice moment: ea completa chitanța pe care o înmîna pacientului ieșit din spital trecînd și încasînd suma corectă ce rezulta din durata spitalizării, plata tratamentului etc. (evident, pentru cei care nu aveau dreptul la gratuitate), dar pe cotorul care rămînea la chitanțier, înscria o sumă mai mică ori — și aceasta constituia o altă infracțiune — făcea să dispară întregul carnet. După zilele frumoase petrecute cu alesul inimii la Herculane, unde perechea se deplasa cu taximetrul, au venit însă și alte zile, ale nefericirii, lungile zile de detenție și anchetă, umilința recunoașterii unor fapte ilegale, consecințele juridice corespunzătoare în astfel de cazuri și, ca un corolar care ar trebui să dea multora de gîndit, abandonul, adică dispariția concubinului, care — firește! — după ce profitase din plin de pe urma veniturilor ilegale ale „iubitei" consideră nedemn pentru el să-și mențină capitalul sentimental alături de o deținută de drept comun! Amintirea lăsată de acest partener comod atunci și pasager acum ia însă și forme mai concrete, agravînd situația fostei sale iubite, și angajează pe lîngă destinele celor din familia Melaniei Lepădat și unul nou, al propriului său copil, care s-a născut în timpul detenției.

De toate acestea și-a dat seama Melania, dar cu un ceas mai tîrziu decît ar fi trebuit. Instanțele judecătorești superioare, cărora li s-a adresat printr-un recurs extraordinar, au ținut seama de starea de fapt invocată de ea și au diminuat prima pedeapsă de 9 ani la 7, astfel încît Melania Lepădat își va revedea copiii și părinții (dacă aceștia vor rezista șocului și timpului) peste 6 ani.

Acest caz trist m-a determinat să-i solicit președintelui Tribunalului județean Mehedinți, tovarășul Grigore Dogaru, unele relații privind și cazul în speță, descris aici foarte pe scurt, dar și starea infracțională, cu particularitățile ei, din județul amintit. A fost o convorbire deosebit de interesantă, din care a reieșit permanenta preocupare a organelor specializate din orașul Drobeta-Turnu Severin pentru urmărirea dinamicii infracțiunilor, a cauzelor acestora dar, mai ales, bogata activitate ce se duce în județ pentru prevenirea comiterii lor. Nu mă voi referi la acțiuni obișnuite ori la cele prevăzute de ministerul de resort, ci la acelea care constituie o noutate și care sînt inițiative ale juriștilor mehedinteni.

— **Pe lîngă obligațiile noastre de serviciu**, îmi spune tovarășul Grigore Dogaru, **am inițiat, în ultima vreme, acțiuni largi de popularizare a legilor, de explicare a lor, cu participarea cadrelor de conducere, administrative și politice, din întreprinderi și alte unități economice. Pregătim două referate, unul la secția penală a tribunalului și altul la cea civilă, referate care-i privesc pe angajații unității la care urmează să avem consfătuirea. Știm, în acel moment, cîte acțiuni penale s-au deschis, cîte civile, pentru ce fapte și sume, cîte contracte de muncă s-au desfăcut, pe ce criterii, ce imputații s-au adus angajaților, ce litigii au ajuns la comisiile de judecată, ce soluții s-au dat acolo, în sfîrșit, totul. Discuția**

care te simți străin, nu pui flori la ferestrele unei tabere provizorii, ale unui hotel sau bivuac de campanie, nu pui arbori și flori decît acolo unde te simți acasă, unde simți, unde știi nu numai că vei rămîne, că ai în față un viitor, ci cuprinse, ca și pădurile. Nu și-au mai adus o seamă de alte lucruri. Și-au mai lăsat, se pare, în vatra cea veche, cotropită de ape după plecarea lor, niște rugini, niște inerții, niște neîndrăzneli, niște neascuțimi. Și-au adus, în schimb, nu mai fie țărani, să nu mai fie ei înșiși. Se muncește răzbit, după munca la fabrică, pămîntul, unii se duc, peste dealuri și prin păduri, pînă la Plavișevița, cale de peste 30 de kilometri, ca să are, să semene, să culeagă ogoarele cu civilizație solid constituită, de tumult de-acum limpezit, cristalin ritmat, cu șlefuire din nou folclorică, legînd timpul vechi de timpul tînăr în aceeași bătaie de artere, deschizînd de fapt timpul spre viitor.

Un poet din Mehedinți scrie un poem numit

Ardealul

Tată, cum curge pe lespezi istoria,
Ca un singe cald de animal.
Pe roată sfîrîie trupul lui Horia,
Și se aud cocoșii cum strigă-n Ardeal.

Se frîng aștri în cîte-o nară de soc,
Vîntul își lasă pe culme o geană ;
Din moarte furăm iarbă pentru soroc
Și iarba ne unge încet cîte-o rană.

Mai are Ardealul limba lui de-a grăi,
Prapure de riu în cuiburi de ieruncі ;
Și îi mai paște steaua brumarnița prin vii,
Mai are Ardealul și oseminte sub cruci.

Dar iarba se ridică deodată din scrum,
Horia răsculat își pune stăpînii pe rug,
Horia tras pe roată ca o dîră de fum,
Linte secată de vînt și tîrîtă de plug.

Mai are Ardealul cîte-o troiță pe vale
Și faguri de miere pe chivotul de Domn ;
Cîte-un ciob de lumină la porțile sale,
Mai trece Ardealul prin cavale de somn.

VALERIU ARMEANU

cota zero și infinit

unde simți, unde știi bine că ți-ai adus, într-un fel, și trecutul, unind timpul vechi cu timpul tînăr ca pe cercurile aceluiași trunchi vegetal.

Strămutîndu-se într-un nou prezent, pe temeliile căruia se înfiripă de-acum încolo, oamenii și-au adus, ca să se simtă „acasă", și trecutul. Uriașele investiții materiale, financiare și tehnice care au însemnat reconstrucția satului au cuprins și aducerea acestui trecut, curățat de accident și de efemer, de tot ceea ce se uscase, se dovedise neviabil, operîndu-se deci și renunțări, dar strămutîndu-se integral valorile lui perene. Oamenii și-au adus tot ce-au avut mai bun, mai de preț în casa lor, în ograda lor, și-au adus vacile, boii, caprele, oile, și-au adus lăzile bătrînești de zestre și pozele de familie, și-au adus și smochinii, și-au adus cimitirul cu oasemintele moșilor și strămoșilor, și-au adus monumentul eroilor, replantîndu-l ca pe un ax al istoriei în inima noului sat, femeile și-au adus și războaiele de țesut, bărbații și-au adus, cu căruțele, chiar și pămînt, pămînt muncit, arat și îngrășat de ei, pămînt fierbinte și viu, ca să-l așternă în fața noilor case, pe solul rece al vechii finețe, ca să poată sădi grădini de flori. Nu și-au adus vechile case de lemn, fiindcă acum se întemeiau în ciment și piatră. Și-au adus, însă vechea lor moară de birne, moară pe apă, i-au adus și pietrele grele, știrbe, dar încă tefere, pietre pe care acum, în satul cel nou, nu le mai mișcă tradiția, nu le mai mișcă apa, ci curentul electric, pentru a cărui intrare în sat s-a construit o linie specială, lungă de nu mai puțin de 15 km. Nu și-au adus sălașele sau „colibele" vitelor, fiindcă ele erau, oricum, pe locuri înalte, unde apa nu ajungea, fiindcă ele deci puteau rămîne acolo, răspîndite prin cele vreo 600 ha de pășuni ale satului, prin ierbăriile care, pe-aici, sînt tot atît de bogate, de neîntrecute, ca și pădurile. Și-au adus, în schimb, toată dragostea lor de muncă, toată încrederea lor în destin, tot sufletul lor curat, luminat, de oameni străvechi, suflet în care, mai mult decît în pămînt, și-au înjghebat de cînd se știu vatra lor, vatra de viață, de dăinuire și de speranțe.

Munca, însemnul prim și ultim al oricărei întemeieri, al dorului sau al dragostei de întemeiere, a făcut ca satul acesta izvorît din compasul rece al arhitectului și din cifra abstractă a inginerului să se umple, din primele clipe ale răsăritului lui, de raze de viață, de căldură de viață. Satul acesta e frumos și fierbinte, e viu și fremătător, e născut, nu „făcut", și el e astfel fiindcă oamenii, pe lîngă banii ce le-au fost dați de către stat, au pus în zidurile lui și muncă, au pus și dragoste. Se muncește mult la Ieșelnița, se muncește cu pasiunea cu care, la început de drum, vrei să-ți asiguri drumul, vrei să-ți asiguri victoria în marea cursă a hărniciei, se muncește, în plus, cu încrederea că drumul duce sigur și drept spre viitor. Vreo 800 de oameni ai satului lucrează la Orșova, orașul de la 6 km. Muncesc la Orșova și femeile, zeci de femei, cele mai multe la Țesătoria „Cazane", familii întregi pleacă în zori de-acasă, lăsînd poarta și ușile descuiate, ca să intre ușor copiii, fără grija cheilor ce se pot pierde ori rătăci, cînd vor veni la prînz de la școală. Porți grele, uși falnice de stejar sculptat, clădiri-fortărețe pe temelie de stîncă sau bolovani de rîu, dar case deschise, purtînd pecetea unui neam deschis, senin la cuget și senin cu semenii. Dai ocol alcătuirilor masive de piatră, bați, nimeni nu-ți răspunde ; în schimb, poți intra... La Ieșelnița nu sînt hoți, așa cum nu sînt nici leneși, așa cum nu sînt nici oameni care, după truda la fabrică ori în pădure (pe raza satului sînt 7 guri de exploatare forestieră), să încheie aici ciclul zilei, să-i oprească aici, să

porumb și cartofi rămase pe dîmburi, deasupra apelor. Pe culmile dimprejur sînt vreo 140 de sălașe („colibe") de animale, ce înălbesc cu turmele lor versanții. În acest paradis vegetal hrănit de Dunăre, în care iarba crește bogat, în care ierbăriile par niște gigantice parcuri, stropite regulat prin grija norilor și tunse nu cu foarfecele ci cu coasa, de sute și sute de ani, plaiurile n-au fost niciodată gratuite locuri de week-end, ci pășune administrată într-o severă economie păstorească, ce-și aduce acum din plin dobînda. Ce s-a luat din finețe pentru vatra noului sat s-a dat îndoit înapoi, amenajîndu-se pășuni moderne. Alți oameni ai satului cresc albine, fabrică miere. Cînd înfloresc pe-aici pădurile de tei, culmile par încendii nucleare, floarea miroase tare, mineral, ca ambra prea zaharisită din măruntaiele pămîntului, dacă ar arde. În aroma acestor păduri, groasă s-o tai cu cuțitul, densă ca un fum înecăcios, un nea Traian Cojocaru, om de 70 de ani, își paște cele 50 de familii de albine ajutat de nea Nicolae, fiul său, care are 50 de ani, care muncește și la Orșova, care împacă într-un orar riguros, măsurat pe minute, îndeletnicirea urbană cu cea străveche. Și care, în plus, ca toți oamenii satului, lasă loc în acest orar, și nu un loc oarecare, pentru muncile închinate obștii, care nu sînt puține și nu sînt simple într-o vatră de viață ce abia își statornicește temeiniciile. Acești oameni străvechi, acești oameni ai noii Ieșelnițe, au ajutat la plantarea de pomi (12 000, pe întreaga rază a așezării), la construcția de baraje (9 cu toate), ca să astîmpere torenții vertiginoși izvoriți dintre stînci, la arcuirea de mari poduri de piatră (două) peste apa Ieșelniței, la toate întocmirile în folosul obștii, al prezentului și viitorului ei.

Culegi, din toate, un sentiment : cel de certitudine, de plinătate, de mîndrie, de

Că oamenii muncesc și trăiesc în contul lui, al viitorului, ne-o spune satul lor, ne-o spun casele lor, ne-o spun copiii lor. Ieșelnița e un sat plin de copii, e un cuibar de copii. Sînt oameni, ca Ion Fulga, care au cîte 11, alții au cîte 10 sau cîte 9, la școala de 8 ani din centrul comunei învață peste 420, alte sute învață la Orșova, la licee și școli profesionale, iar grădinița, cu cele 120 de locuri ale ei, e mult prea mică pentru toți cei mici ciți sînt în sat, drept care în anul ce va veni se va inaugura încă o grădiniță și încă o creșă.

Din sala căminului cultural al Ieșelniței, amintirile „Balului vînătorilor", trofeele de cerbi și capre negre — metafore rare ale culmilor carpatine — au dispărut. Cei 33 le-au luat, firește, înapoi, le-au dus acasă. Oare chiar — zicem noi, într-o doară, către primar — aceste trofee au existat cu adevărat ? Și dacă da, oare ele s-au reîntors în chiar mîinile celor ce le-au cules, ori, regăsindu-și sufletul pierdut în legendă, s-au reîntors în Olimpul lor, s-au reîntors în basm ?

Primarul Pavel Costescu este un om al certitudinilor. Este un om al tehnicii (a fost maistru miner la Orșova înainte de-a fi primar). Drept care ne arată, ca pe un alt fel de trofeu, ca pe o alt fel de metaforă a culmilor — a culmilor viitorului — schița Ieșelniței de mîine, sat în care, aflăm, vor apărea și niște nuclee industriale.

Deci Ieșelnița, satul cu oi, și albine, și vînători, va fi una din noile vetre industriale ale clisurii.

Deci istoria ei — atît de bătrînă, atît de plină, în ultimii ani, de neprevăzut — este încă la început.

ILIE PURCARU
Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ

---

se sfîrșește cu întocmirea unui plan comun de măsuri concrete, urmărind înlăturarea cauzelor care au dus la abateri, ca și revenirea noastră după un timp...

— Un exemplu concret și, dacă se poate, recent.

— La consfătuirea cu conducerea IJECOOP-Mehedinți, din 21 ianuarie 1977, am arătat că din cei 186 de inculpați, în cursul anului 1976, 61 au făcut parte din angajații cooperației de consum (fiind și condamnați prin sentințe definitive). Din prejudiciul financiar, calculat pe județ, în același interval de timp, din cauze ținînd de infracțiuni împotriva avutului obștesc și de serviciu, 735 171 de lei apar în dauna cooperației de consum. Comparativ cu anul 1975, prejudiciile înregistrate în 1976 în cooperația de consum au fost mai mari. Desigur, nimănui nu-i face plăcere să afle astfel de lucruri petrecute în sectorul său de activitate, dar asta nu înseamnă că acestea sînt mai puțin reale, că pot fi ignorate, sau că numai justiția este aceea care trebuie să le ia în seamă. Multe, foarte multe, puteau fi evitate. Exemple : inculpatul Caplea Ion, cu numai 4 clase primare, a minuit sume considerabile, milioane, făcînd achiziții de furaje direct de la producători, fără să fie îndrumat, verificat. Pe bonuri fictive s-au plătit, astfel, 172 000 de lei. Papavă Nicolae, cioban de meserie, cu numai 4 clase elementare, procedează la fel. O altă pagubă în avutul obștesc de 64 348 lei. Unii gestionari, dovediți chiar de către controalele IJECOOP ca necinstiți, sînt menținuți în funcție. Exemplu : Morjan Ion, gestionar la motelul Balota, are, la un inventar în august 1974, o lipsă de 60 000 de lei, dar este lăsat în funcție mai departe. Pînă la următorul control, din luna octombrie a aceluiași an, paguba ajunsese la 90 000 de lei. Sînt și cazuri mai recente, Huștea Sterie, care, la finele lui 1975, avea o „neregulă" de 55 101 lei, iar în martie 1976 o „majorase" cu încă 23 594 ! Trebuie amintite drept cauze ale celor constatate intervalele mari la care se fac controalele, angajările de gestionari cu cazier penal, interzise de lege, prin nesocotirea legii, ori prin escamotarea ei (este angajat, în forme, soțul fără cazier, dar lucrează, de fapt, ambii ori numai cel interzis de lege), vînzările pe datorie, aprovizionarea neorganizată, haotică uneori, în sate cu puțini locuitori, cu produse care se deteriorează și produc pagube — cazul Rozaliei Benedek, al Vioricăi Boscără. Chiar în cazul Melaniei Lepădat s-a văzut că și Ion Smeu, contabilul-șef, a fost pus la plată solidară cu inculpata tocmai pentru neglijența sa în privința organizării controalelor regulate și prin mai multe canale, așa cum prevedeau sarcinile sale de serviciu. (Timp de aproape un an de zile ea n-a depus nici un ban din cei încasați și a distrus circa 144 de bonuri.)

— Știu că necunoașterea legilor nu poate fi invocată de nimeni. Totuși, care sînt căile, pentru cei nespecializați în materie juridică, spre textele actelor normative în vigoare ?

— Această cunoaștere face parte din obligațiile unui conducător de unitate. Dar, pentru că mulți ignoră încă o atare obligație, am organizat cursuri de pregătire juridică ținute de specialiștii noștri. Mai des la Orșova și la Vînju Mare, unde starea infracțională a fost mai mare decît în celelalte orașe ale județului, cu excepția Drobetei-Turnu Severin. Tematica s-a alcătuit după consultări prealabile cu factorii interesați, pentru a vedea ce anume doresc ei să cunoască, unde au lacune, unde simt nevoia explicațiilor suplimentare, la textul de lege. Mai mult decît atît, îi invităm, și foarte mulți participă, la dezbaterea unor procese, în care sînt implicați uneori chiar angajați din unitățile pe care le conduc, procese foarte bine pregătite de noi, după care îi poftim la comentarii pe marginea ședințelor urmărite. De remarcat că, în general, acțiunilor noastre li se răspunde bine, dar tocmai cooperația de consum, despre care am vorbit, nu se arată foarte interesată întotdeauna să participe. Cred că volumul de pagube pe care le înregistrează IJECOOP, cu toate justificările ținînd de lipsa oamenilor, de numărul mare al unităților, de pregătirea slabă a unor angajați, de absența unor dotări necesare (frigidere, de pildă) țin și de necunoașterea, în profunzime, a legilor. Juriștii se deplasează, potrivit unui plan respectat cu sfințenie, în orașele și satele județului, discută cu conducătorii diverselor unități economice, cu primarii, cu secretarii de partid și de U.T.C., cu toți cei interesați, cunosc toate aspectele vieții legale sau legalitatea acestei vieți de acolo și ne informează și pe noi. Ținem o evidență strictă a cauzelor în grafice speciale, după cum vedeți, cu o centralizare anuală pe harta județului, astfel încît, în orice moment, știm unde s-au produs cele mai multe atacuri la persoană să zicem, sau delapidări etc. Toate materialele noastre sînt puse la dispoziția organelor de partid județene, care ne-au sprijinit, permanent, în acțiunile întreprinse de noi.

— În încheiere, v-aș ruga să-mi spuneți ce ați constatat în privința stării infracționale din județ, în anul care a trecut.

— Mă voi referi doar la cîteva capitole mai generale. De pildă, în privința cauzelor penale, în 1976 s-a înregistrat o scădere cu 17% față de anul 1975. Comparativ cu 1971, procentajul pozitiv este cu mult mai mare. În cauzele privind avutul obștesc, raportul dintre 1975 și 1976 arată o scădere de 23%, dar capitolul prejudicii aduse avutului obștesc s-a majorat în 1976, după ce în ultimii doi ani precedenți scăzuse. Dacă ar fi să fac o apreciere privind frecvența cauzelor anului trecut, trebuie să arăt că atacurile asupra persoanei ne-au dat cel mai mult de furcă, atît în orașele județului cît și în mediul rural.

EMIL LEONARD

Recolte mai bogate, nave mai mari, energie mai multă. În Mehedinți, toate acestea înseamnă viață mai bună

(Urmare din pag. 11)

cum așezăm un vilbrochen pe lagăre. Înainte vreme lagărele se executau la Brașov. De cîtăva vreme, pretențioasa și dificila turnare a lagărelor se face chiar aici, la noi"

Dincolo de aceste scurte consemnări ar mai fi de spus că, deși confruntate cu strămutarea, întreprinderile Orșovei au încheiat trecutul plan cincinal în numai 4 ani și două luni la producția globală și în 4 ani și 4 luni la producția marfă, iar planul economic al anului 1976 a fost îndeplinit în luna decembrie, realizîndu-se o producție suplimentară de peste 50 milioane lei. Nu mai punem la socoteală faptul că în Orșova înfloresc anual 140 000 de trandafiri, ceea ce reprezintă 10 trandafiri pentru fiecare locuitor. Nu intră în discuție, desigur, grădinile dimprejurul caselor proprietate personală. Celor 140 000 de trandafiri li se adaugă 500 000 de flori care colorează și parfumează cele 30 de hectare de spații verzi ale orașului.

„În loc de orice concluzie, avea să-mi spună Zaharia Lupșescu, secretarul consiliului popular, dezvoltarea continuă a Orșovei merge mînă în mînă cu hărnicia oamenilor, hărnicie dovedită atît la locurile lor de muncă, dar și în ceea ce privește înfrumusețarea orașului lor. Altfel spus, perla Dunării are oameni pe măsura renumelui ei".

Asistența sanitară

Doctorul Gheorghe Mateescu, directorul Spitalului județean, care spital, după cum vom vedea mai jos, se află în plină construcție, și director adjunct al Direcției sanitare, avea să-mi spună, de la bun început, fără nici un fel de ocoliș, că județul Mehedinți face parte din rîndul acelor județe în care tinerii medici vin mai mult ca să piece.

Am început astfel această scurtă prezentare a asistenței sanitare în județul Mehedinți pentru că problema numărul unu a județului o reprezintă deficitul de medici specialiști, medici care nu puteau să se ridice decît din rîndurile celor care ar fi venit să rămînă și nu să plece. Nu-i vorbă, această dezertare, că nu o putem numi alt fel, s-a manifestat cu precădere acum 7—8 ani de zile. Altfel spus, fără literaturizare, mulți, foarte mulți tineri au plecat cu prima ocazie, pentru că, mai întîi și-ntîi, viața nu-i pregătise suficient pentru luptă „Au refuzat cum s-ar zice — a continuat interlocutorul nostru, doctorul Mateescu — șansa de a fi, peste cîțiva ani, adică la ora actuală, oamenii de bază ai acestui sector numit asistența sanitară, sector căruia organele județene de partid și conducerea ministerului îi acordă o atenție și un sprijin deosebit. Atunci, la ora aceea, refuzul de a rămîne a fost, oarecum, problema lor, dar iată că, la ora actuală, cînd ne-am ridicat, cînd avem atîtea spitale și dispensare dotate cu toată aparatura necesară, ba chiar și cu locuințe pentru personalul medical, problema lor a devenit problema noastră. Ne lipsesc în continuare, pentru cîțiva vreme, medicii specialiști. Am spus **pentru cîțiva vreme** deoarece, paralel cu dezvoltarea bazei medicale, am trimis la cursurile de secundariat un mare număr de medici, cu ajutorul cărora, zicem noi, în cel mai scurt timp despre asistența medicală a județului nostru se va putea vorbi numai cu cuvinte de laudă, la modul cel mai concret posibil".

Argumentele optimismului care-l caracterizează pe doctorul Mateescu ar fi următoarele : actualul spital județean, răspîndit pe toată raza municipiului Drobeta-Turnu Severin, sub forma unor pavilioane vechi de cînd lumea, se va muta în curînd la noul său sediu compus din cinci corpuri de clădire, trei dintre ele aflate în plină construcție, însumînd un total de 700 de paturi. Acestui complex i se va adăuga și clădirea spitalului materno-infantil cu o capacitate de 350 de locuri. Tot în anul viitor va fi gata și stația județeană de salvare, plus un nou centru stomatologic cu 10 unități de lucru, centru care, datorită stadiului avansat al lucrărilor, s-ar ptuea să intre în funcțiune chiar la finele acestui an. Să adăugăm și faptul că în comunele Malovăț, Godeanu, Cireșu, Breznița-Motru, Breznița-Ocol și Grozești se vor construi dispensare dotate și cu locuințe pentru personalul medical, dar mai ales cu cabinete de pediatrie, stomatologie, puncte farmaceutice și case de nasteri pentru nașterile precipitate. Și ca să nu vorbim doar despre viitor, iată, se poate consemna că în comune ca Izvorul Birzei, Dirvari, Girla Mare, Pătulele și Bălăcița asemenea dispensare au fost date în folosință, iar în comunele Pristol și Godeanu au fost reamenajate și readaptate, pentru asistență sanitară, spații care altădată aveau altă întrebuințare. Tot în această perioadă, adică în ultimii 7 ani, au fost date în folosință patru spitale urbane, la Orșova, Strehaia, Vînju Mare și Baia de Aramă, plus un spital comunal la Cujmir.

Lista acestor noi edificii ar mai putea fi completată cu un amănunt nu lipsit de semnificație : în acest an, conducerea ministerului a dotat suplimentar județul cu instalații medicale în valoare de 3,5 milioane lei, un sprijin hotăritor pentru pasul înainte pe care județul (altădată părăsit de medicii veniți aici doar pentru a pleca) vrea să-l facă și îl va face cu siguranță pe linia asistenței sanitare.

VICTOR NIȚĂ ■

Ce e nou la Porțile de Fier?

Ne spunea inginerul Ion Trîmbițaș, șeful secției de exploatare-centrală : „Se știe că problema folosirii raționale a energiei electrice și a combustibililor, reducerea substanțială a consumurilor în toate unitățile economiei naționale este o problemă de mare actualitate, o sarcină imperios trasată de însuși secretarul general al partidului. Trebuie acționat pentru gospodărirea cît mai strictă a tuturor resurselor materiale — iar acest lucru ne-a mobilizat pe noi, cei care folosim apa ca materie primă. Într-un fel, la noi se realizează sensul invers al măsurilor preconizate : noi **producem** mai mult curent electric, folosind însă aceeași bază materială. Deci, ca producători de energie, contribuim și noi la efortul general de mai bună gospodărire a energiei producînd mai mult, dar fără investiții suplimentare".

Iată despre ce este vorba. Chiar din anul trecut, mai întîi experimental, specialiștii din serviciul de conducere în comun, româno-iugoslav, al hidrocentralei au căzut de acord, după cercetări amănunțite, asupra creșterii puterii agregatelor din sistem. A fost studiat cu atenție fiecare factor care influențează funcționarea mașinilor (între care, cu deosebire, coeficientul de siguranță), ajungîndu-se în acest fel ca de la 175 MW, cît realiza un agregat în virful de consum, să se producă 187 MW — sau, socotind numai centrala **românească**, adică cele șase grupuri ale sale, 72 MW în plus revărsați peste cuprinsul țării, fără nici o altă investiție ! Ce înseamnă asta ? Înseamnă puterea instalată cît în cinci hidrocentrale de mică putere (Sadu V, de exemplu), sau un sfert din puterea hidrocentralei de la Bicaz... Astfel, se asigură o importantă economie de combustibil, necesară producerii aceleiași cantități de energie prin ardere în termocentrale. Mai ar fi de reținut că studiile continuă, sperîndu-se într-o creștere chiar mai mare a puterii agregatelor.

Inginerul Nicolae Amariei, șeful secției de exploatare-ecluze, ne asigură că în sectorul său noutățile cele mari vor veni abia peste cîțiva ani. „Sigur, ne spune, pentru navigația pe Dunăre construirea barajului de la Porțile de Fier a însemnat un lucru uriaș, realizîndu-se astfel o regularizare a traficului foarte importantă. Practic, astăzi se trece de cinci ori mai repede prin acest sector decît atunci cînd existau acele dificile de trecut cataracte. Și traficul a crescut. De la 13 milioane de tone, tonaj transportat anual, la nivelul lui 1968, am ajuns astăzi la 24 milioane tone, dar vom putea ajunge și la 50 de milioane. Extrem de importantă din acest punct de vedere este construcția noului baraj pe Dunăre, Porțile de Fier II, adică a doua Poartă de Fier a fluviului. Acolo este încă sectorul cel mai delicat, în care se mai produc cîteodată strangulări de trafic din cauza vitezelor mărite. După cîte știu eu documentele bilaterale pentru această construcție au fost deja parafate, lucrările urmînd să înceapă chiar din acest an. Va fi atunci, cînd totul va fi gata, o adevărată **baltă** de apă prin aceste locuri, în care navele vor merge fără nici un fel de probleme, ca într-un lac liniștit. Vor fi și convoaie de cîte 15—16 șlepuri trase de un singur remorcher (remarcați economia de combustibil !), așa cum se întîmplă astăzi, de exemplu, pe Mississippi".

Nu se poate să nu vorbim aici și despre la fel de sigura continuare a bunelor relații dintre cele două părți care administrează și exploatează sistemul hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier. De exemplu, atunci cînd Stevan Rancici, omologul lui Nicolae Amariei în partea sîrbă, a avut nevoie de o piesă de circa cinci tone, pentru a remedia un deranjament la poarta din capul amonte, partea română pur și simplu i-a împrumutat-o. Iar cînd lui Nicolae Amariei i s-a defectat placa de presare de la poarta intermediară (peste o tonă în greutate, piesă care putea fi livrată de la Reșița abia în circa doi ani de zile !), partea iugoslavă a împrumutat una similară. Chiar setul de piese de schimb, am aflat, este astfel comandat încît, la nevoie, să poată fi de folos pe întreg sistemul, fie că este vorba de partea iugoslavă, fie de cea română. Tradiționalul meci de tenis de masă dintre lucrătorii români și iugoslavi din cadrul sistemului a fost pierdut de echipa noastră (3—2 pe „teren propriu", dar 1—4 „în deplasare"), dar trebuie reținut că în al doilea meci a lipsit din echipa română cel mai bun jucător al ei, inginerul Teodor Pavelescu (absolvent al Facultății de electroenergetică din Timișoara cu zece la lucrarea de diplomă, specializat în automatizări hidraulice), absență întrucîtva motivată de o căsătorie în familie, mai exact chiar căsătoria lui.

Și apoi, ca ultimă noutate, să nu uităm despre colaborarea pe plan turistic, intensificarea schimburilor și atragerea unui număr sporit de turiști din cele două țări, și nu numai din aceste țări, prin crearea, de curînd, a „Lunii turismului româno-iugoslav în zona Porțile de Fier". Se prevăd, de asemenea, o mulțime de manifestări sportive și cultural-artistice.

DUMITRU GRECU ■

În comerț, mulțumirea cumpărătorilor e baza!

Nu ar fi fost deloc în regulă ca, discutînd despre starea comerțului și a prestărilor pentru populație în județul Mehedinți, să nu pornim de la cîteva lucruri importante, relevate la **Consfătuirea județeană pentru analiza activității de control obștesc**, care a avut loc nu demult la Drobeta-Turnu Severin. Adunarea, la care a participat întreg activul de partid, în frunte cu tovarășul prim-secretar Iulian Ploștinaru, a subliniat în nenumărate rînduri activitatea neobosită, profund folositoare colectivității pe care au depus-o cei 1 800 de activiști obștești din cele 356 de echipe de control funcționînd pe teritoriul județului Mehedinți. Ca o urmare, deși aspectele utilității controlului obștesc sînt mult mai multe, trebuie reținut că, după cum spunea reprezentantul Centrului sanitar antiepidemic, infecțiile alimentare au scăzut de circa două ori în 1976 față de anul 1975, ajungînd la cifra de 0,11 la mie. Au fost deci, în tot cursul anului trecut, numai 41 de bolnavi de toxiinfecții alimentare în județ, față de 151 în 1970 sau 90 în 1974 și 1975. Zero virgulă unsprezece la mie nu înseamnă totuși **zero**, și asta pentru că „aproximativ 50 la sută din unitățile de alimentație publică, magazine de desfacere și alte unități nu întrunesc toate normele igienico-sanitare obligatorii". Este de asemenea de remarcat lipsa instalațiilor frigorifice din prea multe unități sătești de alimentație publică, lucru care face, după cum constatau echipele de control obștesc, să poată fi întîlnite deseori alimente pur și simplu alterate expuse spre vînzare și deci consum eventualilor cumpărători. S-a vorbit de asemenea despre deosebita activitate a pensionarilor din Strehaia, unii dintre cei mai neobosiți activiști obștești, care au semnalat între altele și starea cu totul necorespunzătoare a laboratorului de cofetărie din localitate. La Orșova, cele 19 echipe de control obștesc au efectuat în tot cursul anului exact 120 de controale, dar lucrurile nu s-au oprit aici, întrucît, după cum spunea tovarășul N. Stolojescu, secretar al Comitetului orășenesc de partid, peste 85 la sută din propunerile făcute cu prilejul acestor controale au fost rezolvate. În urma unor astfel de propuneri, desigur, s-a hotărît conducerea întreprinderii de industrializare a cărnii din Drobeta-Turnu Severin să organizeze, chiar în această lună, o consfătuire pe tema „Calitatea și diversificarea preparatelor din carne". Nicolae Toposan, vicepreședinte al U.J.C.M., a mărturisit că, într-adevăr, cele cinci cooperative meșteșugărești care există în județ acoperă peste 45 la sută din totalul activităților de prestări pentru populație, dar totodată nu prea acoperă toate cererile oamenilor în curățătorii, construcții, repararea aparaturii de uz casnic, de radio și TV. Întrucît pînă în anul 1980 se prevede un ritm de creștere de cel puțin 17 la sută în sectorul prestărilor pentru populație, toată lumea are dreptul fără îndoială de a spera spre mai bine. Și totuși n-a fost întotdeauna ușor de controlat ! Așa s-a întîmplat de exemplu la bufetul Craiova, din municipiul de reședință, unde echipa de control obștesc n-a putut efectua în tot anul trecut nici măcar un singur control, și asta pentru că șeful de unitate nu a fost niciodată de găsit... La alt bufet, Vărănic pe nume, controlul a constatat că instalațiile sanitare se găseau la numai cinci metri de tejghea, dar, în același timp „la alarma falsă **foc** s-a acționat cu promptitudine din partea vînzătorilor", după cum ne-a asigurat Mircea Graure, lucrător la Întreprinderea de vagoane și desigur membru al unei echipe de control obștesc.

S-au spus, fără îndoială, și o mulțime de lucruri pozitive cu ocazia consfătuirii amintite. S-au făcut totodată și o mulțime de propuneri interesante (prea multe pentru a le putea cuprinde aici), care vor duce neîndoielnic la o îmbunătățire substanțială a activităților din sectorul serviciilor către populație. Discutînd mai pe îndelete cu Nicolae Vizdei, directorul Direcției comerciale a județului, am reținut că aceste propuneri vor face obiectul unei analize foarte serioase în instituția pe care o conduce dînsul.

Ceea ce-i preocupă cu deosebire pe oamenii care se ocupă de comerțul și alimentația publică a mehedințenilor este reînnoirea tradițiilor culinare de prin părțile locului. „N-am nimic împotriva tehnicii moderne, spunea Nicolae Vizdei, dar din păcate abandonarea unor vechi tradiții nu ne-a dat întotdeauna dreptul să facem lucruri mai bune. La Turnu Severin au existat plăcinte renumite și bragă și înghețată — erau adevărate „firme" pentru orașul nostru. Am avut și un mare specialist, unul Bairam pe nume, care făcea o bragă și-o înghețată ca nimeni în țară ! Apoi, toate acestea au cam dispărut. Ne-am întrebat de ce, și mai ales dacă n-am putea și noi să facem, cel puțin la fel de bune. Existau diverse justificări — ba că nu-i făina bună, ba că brînza e nu știu cum, în fine, că nu s-ar fi putut. I-am întrebat și pe cei mai bătrîni. Și așa, de exemplu pentru plăcinte, ne-am asigurat o urdă bună de la fabrica de lapte, ne-am făcut un stoc de făină, pentru ca făina să stea mai mult, cel puțin două luni, pînă ajunge la maturare — și-acum facem din nou plăcinte bune, aș spune printre cele mai bune din țară. La fel și bragă — da, la noi în Mehedinți se găsește, și-i chiar foarte căutată ! La înghețată mai sînt încă probleme, dar le rezolvăm noi și p-alea".

Pîinea — să nu uităm niciodată despre pîinea de zi cu zi a oamenilor — s-a îmbunătățit și ea considerabil. Acum cîțiva vreme, cînd, am aflat, se primeau destul de multe reclamații, calitatea inferioară a pîinii putea fi socotită problema numărul unu. Astăzi, cînd se produc zilnic 70 de sortimente de panificație, între care opt nou asimilate, numărul sesizărilor nu trece de două-trei într-o lună. Nicolae Vizdei își exprima dorința de a construi cîteva cuptoare din cărămidă, care să ardă după sistemul „clasic", nu cel electric, unde să se coacă covrigi, plăcinte și chiar pîine de cea mai înaltă calitate. Problema rămîne încă în studiu, cum se spune de obicei în astfel de cazuri...

La urmă, nu știu ce ne vine și-l întrebăm pe directorul Direcției comerciale despre plan. „Da — zice — cum să nu. Aici pot să vă dau o mulțime de cifre. Pe 1976 planul a fost îndeplinit în proporție de 105 la sută, adică aducînd o depășire valorică de circa 47 de milioane. Beneficii peste plan : 5 milioane. Economii la cheltuieli : patru milioane și jumătate. Pot să vă mai umplu capul cu televizoare, mobilă, țesături și așa mai departe, toate cu depășiri de plan. Dar aș vrea să vă spun altceva, un lucru cu care i-am învățat și pe subordonații mei : la noi nu realizarea planului contează cel mai întîi și întîi, ci mulțumirea cumpărătorului ! Poate nu o să mă credeți, așa cum nu m-au crezut nici alții. La prima vedere poate pare poezie ce-am spus eu, dar eu consider că dacă am aranjată toată treaba, și populatia e mulțumită, atunci înseamnă că merge bine, și deci, dar doar ca o urmare, ne facem și planul. În comerț planul nu se poate face oricum, ci numai mulțumind cumpărătorii. Eu cred că dacă vă duceați la o întreprindere mai altfel, una productivă vreau să zic, acolo întrebați mai întîi cum stau cu planul. Dumneavoastră mă întrebați pe mine mai întîi cum stau cu pîinea, cu produsele, dacă lumea are carne și zarzavaturi, și abia mai la urmă de plan ! Asta-i și menirea noastră — să-i mulțumim pe cumpărători. De reușim, ne facem și noi planul... Este ?

Este.

DUMITRU GRAUR ■

NICĂPETRE ■

Un meşter din Ţara Vrancei sculptează fluierele „pe dinăuntru"

După ce treci apa Zăpalei, potecile se despletesc pînă sus ca un bici din curele, şfichiuind spinarea asudată a muntelui, în timp ce, în stînga, drumul lutos îşi începe ascensiunea fără grabă, pierzindu-se din cînd în cînd pe după o culme. Sora lui bună, poteca, o croieşte, mai nerăbdătoare, pe de-a dreptul. Urcuşul e, la început, lin, îmbietor aproape, iar aerul de iarnă, aici, în Munţii Vrancei, pe măsură ce urcăm spre Vilcani, satul celui mai iscusit meşter de fluiere din Ţara Vrancei şi din împrejurimile ei, e tot mai tare. Uneori drumul se îngreunează desenînd unghiuri drepte. Ne ajutăm de rădăcinile ulmilor ieşite deasupra pămîntului ca nişte trepte în ruină ale unui palat devastat. Însoţitorul meu, Ion Colăcioiu, din Năruja, cu care m-am întîlnit întîmplător, bate acelaşi drum în tăcere. A plecat de-acasă numai „de gura copilului" care vrea neapărat un fluier făcut de Toader Albănaş, din Vilcani. Fluierul pe care i l-a adus acum vreo trei ani de la bilci, din Podu Năruţei, nu-i mai place ; zice că „nu întoarce melodia" cum trebuie. A încercat tatăl să i-l laude „că are flori, cum numai Radu Lăbunţ ştie să le facă", dar degeaba. „Mă, a mai încercat să scape munteanul, da' tu ştii unde stă Toader Albănaş ? Cale de două ceasuri şi mai bine de mers numai cu piciorul ! Pierd o zi pentru tine..."

— Dar n-a fost chip, continuă el. Acum se cheamă că am avut noroc de vreme: pămîntul e îngheţat, nu-i nici zăpadă mare, putem urca fără primejdie. Toamna însă, pe noroaie, e peste poate.

Vilcani, satul lui Toader Albănaş, în care ajungem într-un tîrziu, e o aşezare de vreo 70 de case, răspîndite printre pereţii mohoriţi ai culmilor. Casa lui de gospodar vrednic se sprijină pe o temelie înaltă de piatră, în timp ce ograda pare priponită de munte, ameninţînd să lunece spre poale dintr-o clipă în alta. Şi aici dăm peste aceeaşi zăpadă subţire care ne-a însoţit drumul. Însuşi meşterul de fluiere, cel mai preţuit, dar şi cel mai scump la vedere din Vrancea, poartă sub căciula de miel zăpada aceasta ciudată care îi încadrează obrazul îngust şi uşor copilăresc precum o ramă de var. Faţa-i netedă, conservată parcă în aerul tare al muntelui, se întoarce spre noi ca o floare a soarelui răspunzînd la bineţe.

Urcăm în ceardacul înalt şi încăpător şi apoi, prin tindă, trecem în camera de curat. Se simte aici stăruind ceva rece şi distant, poate din cauza amestecului violent de civilizaţie şi arhaic, de munte şi de cîmpie totodată. Abia cînd una din fetele meşterului ne aduce să gustăm nişte mere cărnoase şi cînd pe masă se iveşte şi păhărelul de ţuică de prună, din aceea care dezleagă limbile şi deschide inimile, recunosc muntele la el acasă. Pereţii odăii nu sînt, cum s-ar putea crede, încărcaţi de ştergare şi brîie, tipare de caş sau fluiere frumos încrustate. Un aer de simplitate domină încăperea, care s-ar putea spune că seamănă cel mai bine cu fluierele meşterului: aceeaşi lipsă de zorzoane inutile, acelaşi spectaculos sacrificat în temeiul sănătos al utilităţii. Nişte beţe subţiri şi lungi, lustruite pînă la dispariţia oricărei asperităţi, sînt vestitele obiecte cîntătoare pentru care munteanul de lîngă mine a bătut atîta cale spre inima muntelui.

Pe Toader Albănaş („de fapt pe buletin sînt Radu, dar aşa îmi zic oamenii") îl scot uşor din tăcerea-i prevăzătoare. În mod firesc aduc vorba de „cazna" cu care meşterul preschimbă lemnul inert în instrument de cîntat. Primul fluier ? Era din soc, că nu trebuia găurit. De ieşit n-a ieşit el „cine ştie ce", că nici unchiul său, Cristea Vălăşăreanu, de la care a deprins **patima** (şi nu meşteşugul !) nu le făcea prea bune, dar se cheamă că el, Toader, începea să se încumete.

— După soc, am încercat prunul, îşi aminteşte meşterul. Lemnul e **minunat** de găurit: scapi sfredelul numai o idee spre dreapta şi gata, l-ai stricat !

Intreb de unde începe, de fapt, ciopliţul fluierului şi în loc de răspuns Toader Albănaş iese în tindă, de unde aduce trei bucăţi de lemn, groase cît mîna, ca nişte cozi de secure, ori ca nişte vreascuri. Şi, întinzîndu-mi unul din ele:

— Apoi, cam acesta ar fi fluierul. La început, de bună seamă. Adică, nu chiar, că dinţii şi-ntîi e trupul (trunchiul, n.n.) prunului, de la rădăcină pînă unde încep crengile. Cînd îl aleg mă uit să fie sănătos şi, mai ales, **să crape drept.** Dintr-un trup obişnuit scot cam 10—12 cozi de baltag, cum le zici dumneata. La fiecare le dau gaură în lung cu sfredelul, pînă cînd răspunde dincolo, dar nu de tot, ci numai ca un mugure...

Lîngă banca de lucru a meşterului — un fel de strung cu pedală ca o roată a olarului — vreo două fluiere „tocmai pornite" mă ajută să desluşesc ceva din tainele acestui meşteşug milenar. Nişte scorburi subţiri cît degetul străbat vreascurile vineţii, de la un capăt la altul, ca un fel de făgaş primitiv al muzicii — această albină măiastră pe care meşterul o ademeneşte încet, mîgîlos şi cu răbdare să-i locuiască întunericul spre a-şi depune aici mierea cîntecului... Cu o mişcare dibace Toader Albănaş a fixat lemnul încă informă în gura unei menghine din plop, după care începe să-l „subţieze" cu „cuţitoaia", răsucindu-l în răstimpuri, pînă cînd, într-un sfîrşit, fluierul începe să prindă contur deplin.

— De-acum cuţitoaia nu-mi mai face trebuinţă. Lustrul i-l dau cu sticla şi apoi fac vrana, dopul vranei şi găurile — toate şase — zice meşterul. Numai că toate sînt cu ...cîntec !

În adevăr, Toader Albănaş ştie nişte calcule ciudate, pe care, în ciuda aşa-zisului secret al meseriei, mi le dezvăluie fără frică. „Mai întîi, spune el, fluierul trebuie dat în două, şi apoi iar în două". Ultimele două pătrimi sînt şi cele mai importante, pentru că aici sînt găurile, fiecare din ele cerînd o anumită distanţă faţă de mijlocul fluierului pentru ca să iasă „pragurile" (de fapt distanţa dintre găuri); altfel, instrumentul poate fi greşit la „vînturi" şi să nu mai scoată melodia.

Pe carnea încă fragedă a fluierului lustruit, cioplitorul de cîntece toarnă puţin untdelemn „să i se netezească lustrul" şi după ce îl freacă cu un smoc de bumbac mi-l întinde „spre încercare". Chiar şi pentru un amator, sunetele ce ies din fluierul lui Toader Albănaş sînt neasemuite: dulci şi catifelate, în stare să pună oricărei melodii strai de sărbătoare. Întind, la rîndu-mi, fluierul meşterului, să-l probeze el cu adevărat, fără să bănuiesc efectul gestului. Brusc, faţa lui tresare, iar în ochi îi citesc o tristeţe greu de ascuns : măiestrul cioplitor de cîntec din Ţara Vrancei nu poate cînta din fluier cum se cuvine ! Un accident mai vechi i-a dezaripat cîteva degete de la mîna dreaptă, despărţindu-l brutal de cîntecul căruia, ca nimeni altul, ştie să-i dezgroape izvoarele...

Lîngă mine, Ion Colăcioiu dă semne de nelinişte; în cele din urmă se întinde hotărît după fluierul rămas mut în mîinile meşterului. O scurtă acomodare cu instrumentul, şi din cele şase guri ţîşneşte, limpede şi neşovăitor, o sîrbă iar apoi un „burdui", cum numai din fluierele lui Toader Albănaş pot izvorî. Meşterul caută fără privire spre jucăria din mîinile mocanului (aveam să aflu, un iscusit rapsod popular, membru al echipei de fluieraşi din Năruja) şi faţa înnegurată pînă atunci i se destinde din nou, contaminată de cascada sunetelor aci dulci şi duioase, aci cristaline şi repezi, ce ies de sub degetele munteanului. Aerul casei se înmoaie lin de o horă bătrînească, iar mai apoi de regina cîntecelor din fluier, „Cînd şi-a pierdut ciobanul oile", variantă neasemuită a „Mioriţei".

— E bun ? — izbuteşte să îngaime meşterul, cînd tovarăşul meu de drum s-a oprit să răsufle.

— Mai încape vorbă ?, răspunde mulţumit munteanul. Şi apoi, scoţînd de la brîu, de sub bundiţa de oaie, încă un fluier înnegrit de purtare : Păi, dacă-s fraţi !

Toader Albănaş îşi recunoaşte zîmbind opera: acelaşi instrument simplu fără zorzoane pe care desigur turistul amator de obiecte de artizanat l-ar schimba uşor pe unul înflorat, în timp ce interpretul autentic îl recunoaşte dintr-o mie... Insensibil la spectaculosul ieftin, credincios pe mai departe unui principiu estetic mai adînc, la aproape 50 de ani, Toader Albănaş continuă să se încăpăţîneze a sculpta fluierele sale neasemuite numai „pe dinăuntru."

ION ROŞU ■

NICĂPETRE ■

Un poem în proză

În cartea de „mici poeme în proză", *Le spleen de Paris*, a lui Baudelaire, există un poem, cel mai scurt din volum, *Disperarea bătrînei*, pe care, ori de cîte ori l-am citit — şi de cîte ori n-am revenit asupra lui ? —, m-am simţit răscolit de o gravă, de o adîncă emoţie.

Îl transcriu, cît mai exact şi fără nici o ambiţie artistică, într-atît perfecţia lui descurajează orice orgoliu :

„Bătrînica zbîrcită s-a bucurat, din inimă, văzînd acest copil adorabil, răsfăţat de fiecare şi căruia toată lumea ţinea să-i facă pe plac : această făptură minunată, plăpîndă ca ea, bătrînica, şi tot ca ea de ştirbă şi de cheală.

Băbuţa s-a apropiat de copil ca să-l alinte, zîmbindu-i. Dar copilul, înspăimîntat, a început să se zbată sub mîngîierile bătrînei nevolnice, umplînd odaia de ţipete.

Atunci, bătrînica s-a retras în singurătatea ei condamnată, plîngînd, într-un colţ, şi zicînd : «Vai nouă, nefericitele bătrîne, ne-a trecut vremea să mai fim pe placul cuiva, chiar şi al pruncilor, îngrozim pînă şi copiii pe care am fi visat să-i iubim»".

Am recitit, într-una din nopţile trecute, poemul, intuind un sens la care, pînă atunci, nu m-am gîndit niciodată.

Cred că, pe planul lumii, POEZIA împărtăşeşte soarta bătrînei. Ştiu, mi se poate răspunde că revistele publică hectare de versuri. E o neînţelegere. Eu vorbeam de POEZIE.

AUREL BARANGA ■

Eliberarea

Şi a venit o vreme de înflorire mare,
cînd cei mai buni din neamul acesta-au ridicat
noi steme pe hotare şi creşte noi pe zare.
Poporul meu prin sine din nou s-a înălţat.
Din temniţe şi lanţuri, el s-a eliberat.

Mai sună încă-n glezne cătuşele apuse
şi vechile Doftane mereu se prăbuşesc.
Pe apa neagră-a sîmbetei sînt duse
zăngănituri de-oţele şi chin neomenesc.

Şi tot mai depărtate sînt rănile nespuse.

Dar e o înălţare, cum n-a mai fost nicicînd
şi orice gînd cuprinde, acuma, adorare,
în ţara noastră, astăzi, se-nalţă viu, vibrînd,
un vis de-ntemeiere din ce în ce mai mare.
E fluturarea veche-a străbunilor mei gînd.

Şi mergem înainte, cum ne-au sortit străbunii
şi de neliniştire, în timp, nu ne mai pasă.
Noi auzim, în noapte, descătuşarea strunii
cu sunet de mătasă, cînd apele se lasă
zăgăzuite-n albii de-arginţii noi ai lunii.

VASILE ZAMFIR ■

Excelsior

Fetişismul precocităţii

Sîntem mereu asaltaţi de părinţi care cred că au privilegiul de a fi născut copii-minune. Divinizîndu-şi propriile progenituri, fapt literalmente înduioşător, mulţi cred, cu tărie, în steaua acestora. Un tată cam vîrstnic, altminteri om cu totul serios, îmi deschide, într-o zi, un carnet voluminos cu perlele băiatului său în vîrstă de 3 ani. Citim : „Cine eşti dumneata, domnule ?" (evident, pronunţat **tine eşti**), ar fi zis bebeluşul unui amic venit în vizită. Fiindcă rămîn nedumerit, mi se explică : „Bomba e că Gigel îl cunoştea foarte bine pe amic", de unde se extrăgea mai întîi concluzia privind teatralitatea întrebării devenită, printr-o succesiune de glose, de o indiscutabilă subtilitate, aproape hamletică. Siciitor din fire, încerc să avansez ideea că băieţelul n-a făcut altceva decît să repete o replică auzită în casă ori la televizor. Firesc că am fost copleşit de contraargumente peremptorii şi am depus armele. Dar asemenea exemple de entuziasm patern, ori matern, sînt lesne de înţeles şi n-au nici o doză de culpabilitate. Lucrurile se schimbă însă fundamental atunci cînd entuziasmul sau orgoliul părinţilor intră în acţiune pe spinarea copiilor. Dacă un pici intonează un cîntec, atunci are negreşit talent muzical : e dat la pian sau vioară, constrîns să-şi pregătească lecţia cînd vine „tanti plofesoala", i se întocmeşte un program în toată legea, obositor, urmărit cu rigoare severă ca să nu se **rateze** talentul etc. (a se vedea şi instructivul, în acest sens, volum de corespondenţă al Iuliei Hasdeu). Unii copii ştiu să scrie, să citească, să socotească, la 4-5 ani, mai ales prin silinţa părinţilor. Şi, dacă-i întrebi pe părinţi cînd se mai joacă totuşi copiii lor, ţi se dă un răspuns din care rezultă dispreţul pentru o asemenea manifestare infantilă comună cum este jocul. Am fost, de atîtea ori, martori la spectacole ale precocităţii. Unii dintre copii au ajuns pe scenele consacrate. După ani de zile nu s-a mai auzit nimic de ei. Se extenuaseră, se consumaseră prematur. Căci precocitatea înseamnă, nu o dată, prematuritate. Nu vrem să spunem, firesc, că nu există copii efectiv precoci. Mozart, Verdi, Grieg, Enescu, Menuhin ş.a. ne-ar contrazice. Susţinem, mai întîi, că asemenea exemplare nu răsar ca ciupercile, cum par a ne încredinţa atîţia părinţi ambiţioşi. În al doilea rînd, vrem să spunem că nimeni n-are dreptul să răpească copiilor copilăria, supunîndu-i abuziv unui regim neprielnic mai ales dezvoltării talentului, acolo unde el există într-adevăr. Căci talentul nu se poate dezvolta unilateral, apăsînd excesiv într-o singură direcţie, mai ales la vîrsta, decisivă, a formării personalităţii, distribuind întreaga energie şi capacitate voliţională a copilului spre un singur culoar. Educaţia multilaterală la vîrsta de formare este însăşi condiţia dezvoltării înclinaţiilor speciale. Spectacolul copiilor intraţi în regim **de specializare** ni se pare absurd. Individualitatea sufletească formează un tot şi orice tulburare ori neglijare a unor funcţii duce la însăşi dezagregarea facultăţii dominante, care e solidară cu restul. Voind totul într-o singură direcţie, nu reuşim decît să stricăm totul.

Dar constat că am început să ţin o pedantă lecţie de pedagogie, ceea ce nu era deloc în intenţia mea. N-am vrut, în fapt, decît să spun un lucru simplu de tot şi anume : să nu răpim copiilor dreptul şi bucuria jocului, să-i ferim de primejdia unilateralizării infirme. M-am gîndit că, cel puţin deocamdată, pînă la ivirea unui bebeluş-minune care să-şi apere colegii, să-mi iau această permisiune.

POMPILIU MARCEA ■

Între clasic și baroc (XV)

Caravaggio

Bacchus bolnav

1

Toată arta clasică se bizuie pe ceea ce ne poate învăța frumusețea, în schimb Caravaggio nu pune nici un preț nici pe frumusețe, nici pe sfințenie. El ridică pe corabia sa steagul negru al corsarului. Îi pictează pe sfinți în așa fel încît îți piere pofta de a te ruga în fața lor și nu vrea să învețe plăcerea Renașterii de a picta chipuri și ceruri frumoase. Căci el caută adevărul în locul frumuseții. Nu vrea să spună lucruri plăcute, ci lucruri adevărate. Își întoarce privirile de la marmurile care i-au încîntat pe cei vechi, căutîndu-și modelele pe stradă. Și pare convins că frumusețea ar putea chiar să-l împiedice să atingă adevărul. De aceea apostolii săi au picioarele umflate și obosite de drum, ceea ce a produs atîta stupoare. În comparație cu un pictor iubitor de fast ca Rubens, Caravaggio este, prin orgoliul și violența sensibilității sale, aproape un barbar al barocului. La el culorile nu vor să-și facă iluzii. Evită veșmintele luxoase și tot ce-ar putea menține minciuna și convenția. Un Luther care vrea să strige prin pictura sa adevărul.

Acest lombard cu temperament de napolitan se comportă astfel cu pînzele lui ca și cu viața lui. Și dacă putem crede că Fra Angelico sau Giotto erau în stare să plîngă de fericire pictînd, pe Caravaggio nu ni l-am putea închipui decît îndîrjit. Frumusețea este detronată, coborîtă din locul suprem pe care i l-au dat grecii și Renașterea. Religia frumuseții abolită. Venus alungată din atelier. Lancea Atenei folosită chiar împotriva frumuseții.

Mă uit, de pildă, la reproducerea acelui **Bacchus bolnav**, aflat la Galleria Borghese din Roma, cu obrazul înverzit de malarie și ochii bîntuiți de friguri, arși de febră, mari, negri și anxioși. Caravaggio însuși pare să-și contemple destinul în acest vagabond melancolic de pe malurile Tibrului care disprețuiește surîsul și a cărui mînă strînge un ciorchine de struguri, chiar dacă din ei, în loc de must, se va prelinge sînge sau o lacrimă sărată arzîndu-i mîna. Amestecat în povești dubioase, invidiat, controversat, scandalizînd și contrariind, căutîndu-și în oameni umili modelele pentru sfinți și apostoli, dar nesuportînd umilința, detestînd eleganța personajelor lui Rafael sau Tițian, vrînd să facă o pictură nouă pentru care recunoștea un singur maestru, Viața, insurgent, aspru și impulsiv, totdeauna gata să pună mîna pe sabie, ceea ce îi va aduce neplăceri cu poliția și o fugă hăituită, pictîndu-și trăsăturile în capul tăiat al lui Goliath pe care-l ține în mînă David, Caravaggio știe să prefacă o rană în artă. Ceva din Benvenuto Cellini și din Cagliostro se întîlnește în destinul acestui pictor ciudat care n-are nici o tiparisire, ci o voluptate dureroasă, mîndră și sumbră. Se teme că, cicatrizîndu-se, rănile i-ar putea provoca moartea; a le face să sufere e pentru el o dovadă a vieții...

Ceea ce este frumos este și moral, gîndeau grecii. Dar acesta este un ideal vădit clasic. În baroc, constatările devin întrebări. Și, uneori, Caravaggio le rostește pe un ton care, prin patima lui, face inutile sfaturile ; tot nu le vom putea urma. Nici o înțelepciune, pare să spună el, nu mă va face să nu iubesc erorile care au făcut-o posibilă. Nici o vină nu mă va face să uit orgoliul de a o fi săvîrșit. Nimic nu e prea mult. Viața are dreptul la exces. Nu e pe un exces întemeiată fiecare iubire ?

Mîna care strînge strugurii, după cum vom vedea, poate fi învinuită de orice în afară de nepăsare. Boala care îl roade pe zeul lui Caravaggio n-are nimic comun cu oboseala statuilor vechi.

OCTAVIAN PALER

Cronica filmului

Accident

După „Osînda", iată, o nouă reîntoarcere a lui Sergiu Nicolaescu către filmul polițist ; afișul ne avertizează despre asta, pelicula încearcă să ne convingă în acest sens. Ca atare : îndelungi urmăriri cu mașina implicînd numere de cascadorie, pistoale purtate sub braț, „în ham", gen „Incoruptibilii", bătăi între eroi mai mult sau mai puțin justificate dar în care cel lovit scoate acel autentic „gîmft", realizat la post sincron... etc., etc.

Genul place, iar spectatorul nostru, slavă Domnului, a avut destule prilejuri — atît pe marele ecran, cît și la TV — să ia cunoștință de unele adevărate capodopere ale genului, cît și de mediocrități mai mult sau mai puțin suportabile. În cazul de față însă, fiind vorba de un film românesc, pretențiile sînt mai mari, cred ; sau ar trebui să fie mai mari.

Dinamic în bună parte, „Accident" se străduiește să mențină interesul spectatorului încă printr-un umor discret, de replică (ceea ce e bine), prin ineditul ostentativ al unor peisaje — cum ar fi noul oraș Orșova — din păcate fără nici o justificare dramaturgică (ceea ce nu mai e chiar așa de bine), în sfîrșit printr-o forțare a notei dure folosindu-se pînă la exasperare, în timpul bătăilor, „bălăceala eroilor în noroi" (ceea ce nu mai e bine deloc !).

Surprinzător de subțire din punct de vedere dramaturgic pentru un scenarist de talia lui Dumitru Carabăț, „povestea" polițistului de față abia dacă poate fi socotită un pretext, un pretext în multe locuri naiv, pentru ca regia să-și demonstreze virtuțile (dealtfel, aflăm din generic : „scenariul D. Carabăț, după o idee de Sergiu Nicolaescu" ; **care idee ? !**).

Distribuția, ca de obicei — mai ales în filmele noastre din ultimul timp — de zile mari ; am mai semnalat, și repet acum, pericolul care ne paște distribuind mari actori, fie că e sau nu nevoie, în roluri de figurație — asta numai pentru ca numele lor să apară pe generic, aducînd spectatorul neavertizat la film.

În sfîrșit : o foarte frumoasă secvență, cea a urmăririi din final, cînd atît urmărit cît și urmăritor — filmați în plonjeu — după o alergătură infernală, **nu mai pot** ; nu mai pot, uite-așa, omenește, și se trezesc mergînd, la pas, unul în spatele altuia, devenind înduioșător de autentici. Secvența este frumoasă **pînă aici** : ultimele cadre (prinderea, înjunghierea ofițerului, continuarea urmăririi prin noroaic) devenind lungi, neverosimile și mai ales aducînd aminte, nu știu de ce, de „Lanțul" lui Stanley Kramer...

HORIA PĂTRAȘCU

Cronica spectacolelor

Actorii minunați din orașele de provincie

Într-una din serile apăsătoare ale lunii trecute, cu stele îndepărtate și reci deasupra orașului, am intrat, fără prea mare entuziasm, în sala Teatrului de stat din Oradea și ne-am trezit sub cupola deschisă a unui observator astronomic, proiectați sub lunete prin care pătrund fragmente de univers în conștiința noastră, sfîșiați de întrebări și răspunsuri chinuitoare privind condiția umană. A fost una din acele seri pline de taină, cînd noi înșine, învăluiți în mister, într-o sală pe jumătate pustie, pe jumătate indiferentă, am simțit nevoia să împărtășim cuiva tulburarea în fața hiperbolelor lui Leonid Andreev și pînă la urmă am vorbit singuri. E minunată viața pe care o trăim cîtă vreme uneori, serile, putem intra într-o sală de teatru, chiar așa, incerți și anonimi, ca să ne privim viața din spațiu, de la mii de ani-lumină depărtare, din atmosfera rarefiată a planetelor prin care plutesc sufletele fără de moarte ale poeților, și ni se umezesc ochii de atîta adevăr, de atîta frumusețe.

Atmosfera piesei **Spre stele** de Leonid Andreev se trage din expresionismul german și din vraja romanticilor, astrele pîlpîie copleșitor în jurul tîmplelor și eroii, uzi pînă la piele de lumina lunii, zbuciumați între viață și moarte, sufocați de ecourile evenimentelor care vin din afară, încearcă să-și păstreze echilibrul și să facă ordine în univers. Un grup de savanți, de astronomi, obișnuiți să trăiască cu ochii pe cer și mai puțin cu ochii pe pămînt, sînt constrînși de evoluția istoriei să lase din mînă lunetele telescopice și să ia atitudine față de ceea ce se întîmplă în lume. Undeva, afară, oamenii se jertfesc în numele unui ideal și ei aici, sub cupola observatorului astronomic, rotind tronul frunții pe cer, trebuie să se ridice mai presus de orice înfrîngere, de spectrul morții și să creadă în viață, în triumful rațiunii. Revoluția, în această piesă scrisă în 1905, e poate unica soluție de ieșire din marasm, de supraviețuire. Dar piesa e tulburătoare prin problemele pe care le pune umanității noastre fragile, prin funcția morală, prin puritatea astrală a unor caractere, prin marea ei poezie.

Pusă în scenă cu dragoste și respect (regizor, Alexandru Colpacci), analizată sub toate implicațiile psihologice și filozofice, racordată la timpul istoric pe care-l trăim, piesa lui Leonid Andreev se urmărește cu interes și patos romantic. Desigur, montarea are și stîngăcii, multe din intențiile regizorului nu trec rampa, iar decorul, în loc să concretizeze mai mult ambianța, apelează la unele trimiteri în abstract care obosesc. Spectacolul e șlefuit atent ca interpretare actoricească. Auster și elegant, coborît dintr-un turn cu lunete sau dintr-un turn de fildeș pe pămînt, savantul astronom Ternovski și-a găsit un interpret magistral în Jean Săndulescu. Un rebel fără o cauză limpede, frămîntat și cu un strigăt de protest pe buze, a fost Valentin Alexeevici Verhovter, interpretat perfect de Eugen Țugulea. Copleșitor și sfîșiat de contradicții, de spaima torturii și a morții, damnat și protestatar, a fost Eugen Harizomenov, actor de mare sensibilitate și inteligență. Cu o luminată știință a dozării, cu mult rafinament și multă poezie a jucat Ion Abrudan rolul lui Pollak. Superbă și cu teribilă dezinvoltură, concentrînd atenția asupra sa la fiecare intrare în scenă, este această frumoasă promisiune, această actriță după care teatrele vor umbla în curînd cu toate reflectoarele aprinse, Mariana Neagu. Extraordinar cîntă Florian Chelu în acest ansamblu, sfîșietor și cu un simț al dramei care ridică temperatura spectacolului la paroxism.

Se întîmplă să uiți foarte repede actorii unei reprezentații, dar lucrul acesta nu se va întîmpla curînd cu actorii Teatrului de stat din Oradea. Pentru că au știut să aleagă o piesă de mare rezonanță pentru omul secolului nostru, pentru oamenii dintotdeauna și pentru că au găsit expresiile cele mai adevărate privind manifestarea talentului lor. Ce păcat că, uneori, știm atît de puțin despre actorii minunați din orașele de provincie !

A. DOHOTARU

Cartea de artă

Restaurare, restauratori

Recent, Muzeul de artă al Republicii Socialiste România a tipărit catalogul expoziției „Restaurarea — știință și artă". Se crede, îndeobște, că un catalog, fie și de artă, este o scriere dificilă, accesibilă și, mai ales, folositoare numai unui număr restrîns de specialiști. Publicația la care ne referim, apărută cu ocazia unei mari expoziții tematice, dovedește contrariul. Deși ea interesează în chip direct pe muzeografi și pe istoricii de artă, va fi citită cu plăcere, dacă nu chiar cu pasiune, de tot cetățeanul. Lumea este foarte preocupată astăzi de viața operei de artă. În multe privințe, procesul restaurării unor opere ruinate, „bolnave" este la fel de captivant ca mersul unei anchete pentru găsirea unor obiecte pierdute ori furate. Atelierele de restaurare se cheamă și clinici, iar profesioniștii domeniului practică o meserie întrucîtva asemănătoare medicinei. Anastase Anastasiu — coordonatorul științific al echipei care a organizat expoziția și a redactat catalogul — scrie astfel despre bolile picturii : „Rupturi, carii, suporturi putrede sau friabile, contracțiuni ale stratului pictural, bășici sau broboane, cracluri, porțiuni de culoare umflate, întunecări, straturi desprinse, cu aderență insuficientă sau dezagregate, repictări, avarii cauzate de o devernizare brutală, abcese profunde, plesnituri, îndoituri, descompletări etc. — iată doar cîteva din cele mai frecvente fenomene patologice". Se înțelege că, avînd cunoștință de starea lucrărilor înainte și după restaurare, avînd în față fotografia-document a punctului de pornire și a celui ce încheie munca de restaurare, primind încă informații din etape-cheie ale procesului, precum și date diferite despre opera în chestiune (proveniență, accidente suferite, intervenții de-a lungul timpului, elemente noi ivite ca urmare a restaurării și a cercetării muzeografice legate de aceasta, elemente care duc uneori la schimbarea atribuirii și care spun astfel lucruri inedite despre cutare artist) cititorul catalogului pătrunde în tainele vieții muzeului și ajunge să prețuiască mai bine atît arta celor vechi, cît și creația contemporană. Catalogul despre care scriem este scos în condiții grafice excelente, are o bogată ilustrație alb-negru și color, prezintă cele mai interesante cazuri din munca restauratorului și arată în toate condiția unei foarte frumoase cărți de artă. Ajungînd aici trebuie să spunem că, din păcate, cartea aceasta nu prea poate să vină în întîmpinarea cititorului de care are trebuință. Fiindcă nu există încă un acord între muzeu (sau, mai bine zis, între muzeele care scot cataloage de anume calitate), Editura Meridiane și Centrul de librării, acord prin care editura ar putea să preia editarea unor publicații de interes mai larg, iar centrul să asigure o distribuție republicană, cataloagele unor importante manifestări, capabile să intereseze pe mulți oameni, sînt cunoscute întîmplător numai de vizitatorii muzeelor la modestul stand unde se vînd, de regulă, tipăriturile făcute aici.

TUDOR OCTAVIAN

La Editura „Progress" din Moscova a apărut într-un tiraj de masă volumul lui Aurel Baranga Fii cuminte, Cristofor și alte piese **(în afară de piesa amintită în titlu mai sînt publicate** Opinia publică și Interesul general). **Traducerea în limba rusă aparține Elenei Azernikova. Prefața este semnată de G. A. Tostonogov, Artist al poporului, directorul Teatrului „Maxim Gorki" din Leningrad.**

Vindecați de lăcomie, cu prețul unui coșmar de doi ani și jumătate pe un pămînt străin

„Ne ametiseră promisiunile celor doi veri care veneau în fiecare an în țară". „Mașină mică, o casă, un palat nu alta, mobilă de expoziție, excursii în străinătate și cîte și mai cîte". Ne impuiaseră capul. „Brățara asta, pe care o ai la mînă, îi spunea unul dintre ei lui bărbatu-meu, bătîndu-l pe umăr ca pe o rudă săracă, brățara asta ți-o cumperi cu leafa pe o zi. Și din aur, nu suflată". Ne încîntaseră ca pe niște copii. Parcă ne luase cineva mințile. Ne întrebau prietenii din țară dacă am înnebunit ; ce aveam noi acolo cînd ne-am născut aici, sîntem români, și eu și Bazil și copiii. Visam cai verzi și ne vindeam lucrurile din casă. O casă cu patru camere, o bijuterie. Însă ne-am făcut bocceluța și pe 20 august 1974...

Cei doi veri vă spuseseră cîte ceva și despre țara unde urmați să plecați ? Despre climă, despre oamenii pe care aveați să-i întîlniți ?

„Absolut nimic. Nici măcar nu citisem ceva despre țara aceea. Foarte exact spus, deși dureros, numai lăcomia și o oarecare curiozitate ne-au împins la inconștiența asta. A, da, ne spuneau tot timpul că vom fi excepțional de bine primiți, ca și cum de abia ne așteptau".

O găsisem acasă doar pe Luiza, soția lui Bazil D., împreună cu cei doi copii, Silvia, de 12 ani și Dănuț, de 9 ani. Luiza D. mă privește la început cu neîncredere apoi, într-un tîrziu, după ce-mi povestește cum a fost cu plecarea lor, pare ușor jenată. „N-avem nici o scuză. Ne-am născut în România și eu, și soțul, și copiii. În afară de cei doi veri ai lui Bazil, după mamă, n-aveam pe nimeni în Israel." Cum s-au petrecut lucrurile, în vara aceea ?

„Pe 20 august, parcă ne văd și acum, eram pe aeroport, la Otopeni. Așteptam să fie anunțat avionul și ne foiam neliniștiți. Eram nedumeriți, speriați. Dacă ne-ar fi întrebat cineva serios, ce facem, unde ne ducem, ne-am fi uitat ca niște provinciali, unul la altul. Copiii erau triști. Nu înțelegeau mare lucru, știau însă bine că nu-și vor mai vedea școala și prietenii, că nu-și vor mai pune cravatele de pionier pe care le împachetaseră cu grijă. Mă rog, obișnuințele lor. Cel puțin, așa credeam atunci, că lucrurile sînt simple. Mă gîndeam numai la viitorul copiilor, dar cu o mare doză de inconștiență. Gîndeam noi înșine, Bazil și cu mine, ca niște copii. În sfîrșit, Bazil încerca să-și stăpînească emoția, să-și ascundă propria nesiguranță, bravînd. Afișa un optimism în care simțeam că nu crede nici el. Dar pentru moralul nostru era ceva. Cu cît se apropia plecarea atmosfera devenea mai apăsătoare. Noi nu prea părăsisem nici Bucureștiul. La mare, de cîțiva ani, în concediu, și la Predeal, unde aveam niște rude. Nu eram obișnuiți și cînd plecam numai eu cu Bazil, ne întorceam repede cu grija copiilor și a casei. Este adevărat că în București ne plimbam mult, aveam și colțul nostru preferat : Grădina botanică. Mă durea sufletul la gîndul că toate acestea vor deveni amintiri. Cam la un sfert de oră de la decolare însă aveam să intru în panică. Simțeam că nu se mai poate repara nimic. Mi-au dat lacrimile și-mi era rușine de lumea din avion. Bazil mă strîngea de mînă, încercînd să mă liniștească. Speriam copiii. Făceam eforturi să zîmbesc, explicîndu-le că zborul cu avionul mă emoționa. Ce să le spun ? Că realizasem înfricoșata aventura ? Aveam impresia că la cei 30 de ani mai adăugasem cîțiva în sfertul acela de ceas. Lăsasem în urmă o viață frumoasă, împlinită. Ce ne așteptа ? Ce vroiam mai mult ? Credeam în covrigii cîinilor altora, noi care munciserăm toată viața și n-am dat niciodată înapoi. Mi se învălmășeau toate în cap. Mă amăgeam că am făcut-o pentru copii, pentru ca imediat, în minutul următor, să mă întreb ce realizasem bun pentru ei cu plecarea asta (mai tîrziu, Dănuț avea să mă întrebe mereu ce ni se întîmplă, mai ales cînd venea bătut de la școală și mă găsea plînsă)."

★

„Avionul a aterizat la L. după două ore și ceva. De sus vedeam un aeroport frumos, modern. Primul contact, primul șoc pe pămîntul străin. Sîntem separați de ceilalți pasageri, veniți cu treburi. Sîntem conduși spre o anexă. Nu ne așteptа nimeni, nici urmă de verișori. Într-o încăpere, cîțiva funcționari plictisiți ne măsoară din privire, preț de cîteva secunde, luîndu-ne și bruma de curaj pe care o mai aveam. Nu ne vorbește nimeni. Nici măcar nu ne mai privește cineva. Stăm ca niște obiecte uitate lîngă ușă. După vreun sfert de oră, sîntem scoși de acolo și introduși în alt birou. Aceleași priviri și plictiseală. Un alt funcționar, obosit și transpirat, ne întreabă într-o românească aproximativă, uitată, ceva în legătură cu religia, face o grimasă de nemulțumire, și apoi ne dă niște bani. Ieșiți afară, trecem printr-un hol unde se dau sandvișuri cu cașcaval. Întind mîna să iau două pentru copii (uitasem la București pachetul cu mîncare) și rămîn pur și simplu interzisă. După umilințele din fața funcționarilor, puștoaicele blazate care împart gratis mîncarea, îmi dau o nouă lecție, făcîndu-mi un gest cu mîna similar cu „valea" sau „întinde-o". Îmi muște buzele. Chiar nu mai însemn nimic ? (Ni se luaseră toate actele și primiserăm altele, ca niște nou-născuți. N-aveam parte nici pe departe de tratamentul, de amabilitatea de care ne vorbeau rudele. Doar dispreț, sau, mai fericit, indiferență). Ne îndreptăm spre autobuz ca niște roboți. Am senzația că sîntem de fapt escortați. Din cauza căldurii respirăm greu. Avem cămășile lipite de corp și sîntem anunțați că temperatura este de 38 de grade. În stînga și în dreapta șoselei doar praf, pămînt roșcat și piatră. Avem buzele arse și nu primim nimic de băut, nici măcar un banal pahar de plastic cu cine știe ce fel de suc. După cinci ore de drum sîntem depuși, frînți de oboseală, deshidratați și nemîncați, într-un hotel de mîna a patra, în orășelul C-Ș. Sîntem epuizați, dar nu putem dormi. Pot, cel puțin, să-mi descarc nervii, plîngînd în hohote. Copiii îmi țin isonul, iar bărbatul meu încearcă să facă ceva, să mă scoată din criză. L-au lăsat puterile și pe el. Prima noastră noapte pe pămînt străin."

★

„Orășelul era curat. Avea cîteva blocuri cu trei sau patru etaje (semăna, dealtfel, cu celelalte orașe mici prin care aveam să trecem după aceea). Străduțele erau asfaltate și îngrijite. Dar le simțeam străine. Căldura ne omora. Pămîntul roșcat era crăpat și încins, iar între fierbințeala asfaltului și dogoarea care se năpustea de sus erai făcut sandviș. Trebuie să te naști pe aceste pămînturi înfierbîntate, sau să ai un organism rezistent ca să poți trăi și munci aici. Eram departe de toate astea. Pămîntul îmi devenea ostil cu fiecare minut, căldura mă copleșea. Mai tîrziu aveam să-mi lămuresc multe lucruri. Aici, așa erau oamenii, așa erau locurile, așa trăiau. Nu-i condamnam, firește. Dar noi nu eram de-ai lor și o simțeam cu tot sufletul. Am învățat cu toții să ne iubim țara, ajunși acolo, departe de ea. Am explicat acest lucru ca să înțeleagă toată lumea prin ce trec foarte mulți plecați ca noi. În plus, nu cunoșteam limba, și nu manifestam vreo urmă de interes în privința ei, deși pricepeam bine că altfel nu ne vom putea descurca. Spuneam că orașul era mic, dar îngrijit. Era și multă liniște, cu toate că se afla la 6 kilometri de graniță. Era însă o liniște care mie îmi dădea multă bătaie de cap. Seara priveam numeroasele rachete luminoase. Copiii se bucurau, rîdeam și eu să nu-i sperii, dar de fapt eram într-un hal fără de hal. Era ca un coșmar, Bazil plecase pentru zece zile să dea o probă de lucru în alt oraș și, rămasă singură cu cei mici, ziuă plîngeam de necaz, și seara de teamă."

Bazil D. este un bărbat de statură mijlocie, voinic, obișnuit cu munca. Mă privește la fel de jenat ca și soția lui. Îmi mărturisește că de cînd s-au întors în țară n-au reușit să scape de un sentiment de rușine față de ceilalți, deși se bucură în fiecare zi că s-au trezit la vreme.

„Încăpățînarea și lăcomia mea, îmi spune el, parcă în silă, puteau să ne coste mult pe toți. Mai ales pe copii. Cîtă vreme am stat în orășelul acela de lîngă graniță, într-un hotel mizer, a mai fost cum a fost. Nu ne băga nimeni în seamă, dar speram. Încercam s-o conving pe nevastă-mea, să-i explic, că așa e la început, că și alții au dus-o greu, că sîntem tineri, că e normal ca oamenii să fie bănuitori și reci. Eram noi prea surescitați din cauza drumului și a formalităților, a primirii indiferente, dar toate se vor aranja. Nici eu nu credeam în tot ce spuneam, dar nu mai puteam suporta lacrimile nevestei și tristețea copiilor. Îmi găsisem de lucru la un patron. Sînt un meseriaș bun și muncesc cînd e vorba de treabă. După cîteva zile m-am trezit cu unul dintre veri care mă vizitau în București și după care îmi făcusem capul telescop, să-l descopăr la aeroport. La București neamurile astea ale mele mă băteau pe umăr, spunîndu-mi : „Ești prost dacă nu ne asculți. Vino acolo. Casă, un palat, mașină etc..." Și chestia cu brățara. Auzi, brățară de aur într-o zi... Și eu, om în toată firea, ascultam prostit. Sînt curios, poate mai curios ca alții, și din curiozitate am făcut-o. Nu-mi pot ierta însă prostia. Poți să fii curios, dar nu naiv. La 38 de ani, cu doi copii părăseam pămîntul unde mă născusem. Cînd l-am văzut pe văr-meu, mă prinseseră toți dracii. Încercam să mă stăpînesc. Neamul, nonșalant, plin de farmec și de întrebări deștepte. „Gata, v-ați aranjat ? Aveți de toate ?" Aveam pe dracu' (și ăsta !) Bine, neschimbați. Aceeași bătaie pe umăr. Știam ce avea să urmeze. Nu-l mai suportam. Se cădea ca bunul meu văr să-și arate mărinimia și altfel, mai ales că eram în halul în care eram ?"

Și ruda se ține de cuvînt. Bazil D. pleacă pentru zece zile în probă de lucru în alt oraș. Își primește serviciul și după două săptămîni își aduce toată familia în orașul K. Își pun gospodăria pe roate, norocul dîndu-le semne de viață.

„K., povestește în continuare Bazil D., este un orășel cu cîteva străzi înguste și una principală, toate asfaltate. Casele sînt din beton, fără parter, așezate pe niște piloni, cu trei și patru etaje. Ca și în orașul în care locuisem prima dată, peisajul este mort, fără verdeață, fără umbră, parcă umbli pe o plită înroșită. Pe unul neobișnuit, cele aproape 40 de grade îl aduc în pragul tembelismului. Împrejur, munți. Rocă și pămînt uscat. Nouă ni se părea totul ca o colivie din beton, cu munții atît de aproape încît îți lăsau impresia că se prăbușesc peste tine. Deasupra, ca printr-o gură de fîntînă, cerul, pe unde se prăvălea numai foc. Din cauza asta, nimeni nu umblă ziua. Seara căldura se mai liniștea, oamenii ieșeau afară, dar nouă tot nu ne vorbea cineva. Nevastă-mea nu mai rezista. Copiii veneau de la școală bătuți și speriați de bătăile la sînge care se încingeau între elevi, sub privirile impasibile ale învățătorilor. Veneam acasă și îi găseam plîngînd. Erau triști și uitaseră să mai fie copii. Eu la lucru treceam drept un răzvrătit. Munceam între 12 și 14 ore și, sincer să fiu, mă plăteau bine. Dar altă soluție nu exista. Dacă nu munceai mult, dacă nu dădeai tot ce puteai, pînă la epuizare, nu mai aveai ce căuta acolo. Te puteai îmbolnăvi accidental, odată, dar, dacă te șubrezeai, erai dat afară. Nu trebuia să cazi. Sîmbăta și duminica, zile libere, dormeai în prostie, ca să poți munci săptămîna următoare. Acasă, nici o bucurie. Nu reprezentam nimic, deși aveam o gospodărie și munceam la fel cu ceilalți. Nu existam pentru nimeni. Era sentimentul cel mai năucitor pe care-l încercam, și ne aducea la disperare. Ne era dor de ai noștri, de casă, de parcurile noastre, de Grădina botanică, de străzile pline ale Bucureștiului. Cînd ne vorbea cineva în românește ni se luminau fețele ca de o enormă bucurie. Aveam înregistrată, pe o bandă de magnetofon, o melodie populară cîntată de Irina Loghin. O ascultam în neștire. După o lună și jumătate am plecat la ambasada română cu cererea de repatriere".

Localul ambasadei, mobilat românește, cu tablouri și multe lucruri care amintesc de țară, omenia cu care sînt tratați, îi fac pe soții D. să plîngă în hohote. Apoi ușurați și plini de speranță hoinăresc un timp pe bulevardele marelui oraș. Dar vitrinele luxoase îi umilesc, făcîndu-i să se simtă și mai năpăstuiți. Mizeria celor din cartierele sărace, cealaltă față a orașului și a lumii în care intraseră, le mărește disperarea. În curînd, Luiza D. primește aprobarea și pleacă în țară cu copiii, spunînd autorităților, ca să nu-i facă viața grea soțului ei, cît mai rămînea, că se duce să-și vadă rudele, și se întoarce.

„Luiza pleca definitiv. Știam că în curînd voi pleca și eu. Pînă atunci, bănuiam că voi îndura destule. Cei de la fabrică începuseră să mă întrebe cînd se întoarce soția. Situația mea era neclară. „Ce ai de gînd, mă întrebau, dă o declarație că nu mai părăsești țara, altfel..." N-am dat-o și m-au concediat. Am schimbat patronul, și am rămas încă un an. Munceam încontinuu, sîmbăta și duminica. Munceam ca să nu mă gîndesc la mine, acasă, la ai mei. Să nu mai simt nimic. Dădeam totul și pentru că nu se putea altfel. Una e să citești despre exploatare și alta e s-o simți. Seara veneam acasă și mă culcam. Mă feream ca dracul de misionarii care propovăduiau fericirea în Canada (din reclamă făcea parte și următoarele : „în Canada dacă ești îmbrîncit ți se spune și pardon") și plecam foarte des la ambasada noastră să iau răspunsul cu mîna mea pentru că acasă și scrisorile nevesti-mi dispăreau.

După aproximativ un an și jumătate, Bazil D. se întoarce în țară. Obosit. Nu cîștigase nimic. Și putea să piardă totul, ca alții. Se vindecase de naivitate și de lăcomie cu prețul unui coșmar de aproape doi ani pe un pămînt care-i era cu totul și cu totul străin.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

NICAPETRE ■

Opinia unui alegător

Ce facem cu nimeni sau falsul umanism

— Nu prea știe de nici unele...

— Nu !

— Nu prea are nici o calificare...

— Nu !

Pauză. Cel de dincolo de birou, adică de pe scaunul care presupune prezența superiorului, așteaptă nedumerit.

— Însă — zice omul care pînă atunci nu izbutise, cu toată bunăvoința, să spună decît **Nu** — însă, zice el, a fost și inspector la un moment dat...

— Inspector ? — pare uluit cel de dincolo de birou.

— Inspector — răspunde omul ridicînd neputincios din umeri, și pe fața lui începe să se definească din ce în ce mai vizibil sentimentul revelației, adică, „Da, domnule, așa e, nici eu nu băgasem de seamă pînă acum, fiindcă nu apucasem să mă întreb ! !"

— Și ce inspecta ? — întreabă iar cel de dincolo de birou, superiorul, acum parcă mai grăbit, depășind și el uluiala care îl pîndea nemiloasă și poate chiar periculoasă. Ce inspecta ?!

— Domeniul. Domeniul întreg. Era un domeniu de specialitate și el îl inspecta...

— Și acum ? — întreabă iar cel de dincolo de birou.

— Și acum inspectează, zice omul, însă inspectează o arie mai restrînsă.

— Și știe ce inspectează ? Fiindcă zici că nu prea știe de nici unele.

— Nu prea știe, dar s-a mai aclimatizat. Însă cînd s-a mai aclimatizat el, a început lumea să bage de seamă că nu prea știe de nici unele.

— Și ? — întreabă cel de dincolo de birou.

— Și se pune problema cu omul potrivit la locul potrivit.

— I-ați găsit locul potrivit ?

— Nu, domeniul cîștigă, mai ales dacă punem un om de meserie, însă pierde el la retribuție.

Pe fața celui de dincolo de birou apare iar lumina aceea ciudată care ne dă nouă, tuturor, înfățișarea unor oameni uluiți.

— Păi zici că e nimeni ?

— Nimeni — răspunde omul, însă retribuția e mare.

— Umanismul, întreabă iar superiorul, umanismul, nu-i așa, nu ne lasă ?

— Sigur că da, sigur că da, răspunde omul, convins și chiar pătimaș, apărător sincer convins al cauzei, sigur că da.

— Va să zică — vrea să se dumirească cel de dincolo de birou, și se vede bine că începe să-și piardă răbdarea — ești de acord că se pune problema cu omul potrivit la locul potrivit ?

— Sigur că da, toți sîntem, cum să nu ?

— Atunci la locul potrivit și retribuția potrivită ?!

— Potrivită, potrivită, însă vedeți dumneavoastră, mai mică...

— Păi zici că nu prea știe să facă nimic.

— Nu prea știe...

— Atunci la calificarea asta ce retribuție propui dumneata ? — întreabă calmul acum cel de dincolo de birou. Calmul este însă de suprafață, pe dinăuntru clocotește vulcanul.

— O retribuție corespunzătoare.

— Dacă nu mai mare ? — întreabă șiret superiorul.

— Mai mare nu, dar corespunzătoare.

— Corespunzătoare la ce ?

Omul rîde neputincios, iar în mintea lui se învîrtește timp întrebarea :

— La ce ? La ce ? La ce ? La ce ?

— Pfuuuuu — oftează el zgomotos, dar de pe buze nu se strecoară afară gîndul lui mic și mizer pe care îl încălzise atît la flacăra betegită a falsului umanism :

— Ce complicată e viața... a început să pună problema omului potrivit la locul potrivit, dar și a retribuției potrivite la locul potrivit...

— Dumneata — zice atunci omul de dincolo de biroul care ar putea să presupusă superiorul, **noul superior,** dumneata, zice el cald, și învăluitor și sincer interesat, dumneata ce știi să faci ?

— Și eu — se trezește el atunci, ca și cînd ar fi vorbit singur și nu l-ar fi auzit nimeni. — Și eu... — repetă el și dă cu ochii de chipul liniștit al celui de dincolo de birou. Retribuție potrivită — aude el pe cineva vorbind parcă în numele lui. Se pune și problema retribuției potrivite. Și eu...

DINU SARARU ■

O mînă caldă întinsă producției

Întreprinderea de mecanică fină din București. Controlul tehnic de calitate. Aici, inginerul Gheorghe Lăutărescu, șeful serviciului, ne asigură că „la noi C.T.C.-ul începe încă de la recepția materialelor și se încheie prin urmărirea produsului, comportarea sa în timpul exploatării". De fapt, între aceste limite există numeroase alte trepte intermediare, practic după fiecare operație de prelucrare mecanică urmînd o verificare. În cazul unor anumite piese, cum ar fi de exemplu **reducțiile** (scule pentru mașini unelte), C.T.C.-ul intră în acțiune de fiecare dată după următoarele operațiuni din procesul tehnologic : recepția materialelor, debitare, strunjire, frezare, marcare, tratament termic, rectificare și abia la urmă se produce ceea ce se cheamă controlul final C.T.C. „Sigur, nu controlorul execută piesa, nu el determină calitatea — ne spunea Gheorghe Lăutărescu — noi numai verificăm și certificăm execuția. Dar, în același timp, se poate spune pe bună dreptate că întreg colectivul nostru participă la efortul pentru creșterea calității produselor, mai cu seamă prin conlucrarea foarte bună care există între sectoare. Am ajuns chiar să organizăm un fel de mese rotunde, în cadrul cărora stabilim împreună, proiectanții, executanții și controlorii de calitate, o mulțime de lucruri : ce fel de scule trebuie folosite pentru prelucrare, ce metode de lucru, în ce fel vom controla și cu ce aparate". Cu alte cuvinte, urma să ne convingem că la întreprinderea bucureșteană controlul tehnic de calitate nu reprezintă pur și simplu un ghișeu prin care muncitorii sau tehnicienii strecoară piese prelucrate, primind în schimb o ștampilă cu „aprobat" sau, în caz contrar, piesa înapoi... La I.M.F. București controlul calității produselor merge mînă în mînă cu producția (amintiți-vă cîte faze intermediare de control există pînă la C.T.C.-ul final), iar mîna întinsă de controlorii tehnici nu este una nervoasă, tensionată și eventual „superioară", ci una căiduroasă, tovărășească. Pentru că avem nevoie desigur și de exemple, să-i dăm cuvîntul maistrului Virgil Tudor, șeful subunității C.T.C. din secția de scule și dispozitive. „Am avut într-o vreme un necaz cu dispozitivul FUS 32, care se folosește la mașinile unelte, ne spunea acesta. Era un produs nou asimilat și, după obișnuința noastră în materie, nu mergea. Atunci, împreună cu Andrei Boga, șeful secției prelucrătoare, am pus la punct un sistem nou pentru rectificat penseta conică. Sigur, a fost nevoie de scule noi — mai bune și mai precise decît cele vechi. Există, poate știți, chiar o relație matematică, după care o piesă foarte precisă, cu toleranțe strinse, nu poate fi produsă decît de o sculă sau un dispozitiv și mai precis, cu toleranțe și mai mici. Ei bine, noile scule au fost de circa cinci ori mai precise, cu toleranțe mai mici adică, decît piesele pe care trebuia să le facem, ceea ce a dus desigur la încadrarea perfectă în documentația cerută. Sau : la dispozitivul de frezat AF 3, unde nu ne ieșea bătaia radială și frontală. După ce am studiat piesa la un dispozitiv optic extrem de perfecționat, mi-am dat seama cam unde-i greșeala. În cele din urmă am așezat la mașină un dorn de control, lucru pe care tehnologul nu-l credea necesar, iar piesa a ieșit."

Se spune despre calitatea produselor ieșite dintr-o întreprindere că ele reprezintă nici mai mult, nici mai puțin decît „marca fabricii". Or, la Întreprinderea de mecanică fină „marca fabricii" se cere cu adevărat respectată, întrucît ceea ce se produce aici (în special aparate de măsură și control) urmează să... controleze produsele altor întreprinderi din țară, și nu numai din țară. „Oricine fabrică trebuie să și verifice, spunea Virgil Tudor. Așa că gîndiți-vă și dumneavoastră : am putea noi să livrăm aparate de măsură și control care nu sînt în regulă ? Avem beneficiari în toată țara, ca și în străinătate și a nu-i respecta pe ei ar însemna să le sabotăm producția. De aceea, orice reclamație ne pune imediat în alertă. De obicei însă, și vă rog să mă credeți că am verificat, aceste reclamații sînt neavenite — ele se fac de oameni care pur și simplu nu știu să folosească aparatul !" Mulțumirile sau reclamațiile beneficiarilor reprezintă, am aflat, un indicator important al calității produselor ieșite dintr-o întreprindere. Celălalt indicator, la fel de important dealtfel, se regăsește în procentajul de rebuturi al întreprinderii. Pentru anul trecut I.M.F. își planificase cifra de 0,48 la sută. Rebuturile pe 1976 au reprezentat însă numai 0,27 la sută — și o să amintim totuși, deși interlocutorii noștri au încercat să ne convingă că comparația nu este posibilă, că există întreprinderi în țară la care procentul de rebuturi se apropie de 20 la sută.

Dar, ceea ce mi s-a spus apăsat la I.M.F., legat fiind de controlul calității produselor, a fost de asemenea necesitatea de a sublinia foarte bună calificare a majorității muncitorilor din întreprindere, care se controlează, deci se **autocontrolează**, înaintea tuturor. Iată ce ne-au mărturisit rectificatorii Alexandru Grigore și Constantin Chiliment, doi dintre reprezentanții de seamă ai acestui colectiv de elită. „Cum credeți dumneavoastră că ne-am simți noi dacă piesele pe care le facem ar fi refuzate la C.T.C. și date la rebut ?! — ne spuneau aceștia, desigur pe rînd, aprobîndu-se unul pe altul. Avem și noi mîndria noastră, că doar de aceea se cheamă că sîntem muncitori cu grad înalt de calificare ! Nu ne este deloc indiferent dacă ceea ce facem este foarte bun sau numai satisfăcător. Rețineți că nu mai punem problema rebuturilor, a lucrurilor făcute rău ; pentru noi totul este să nu ne oprim la satisfăcător, să trecem la numai foarte bine".

DUMITRU GRAUR ■

O stînă cu jurisconsult

Din 1975, la Buftea s-au oprit niște ciobani cu turma. Se înțelege că n-au ales locul pentru că n-ar crește iarbă, după cum și că nu de rău nu l-au mai schimbat. Lumea s-a trezit cu ei stabiliți în niște construcții dintr-o margine a localității. Terenul și adăposturile sînt proprietatea C.L.F. Buftea. Anton Șerban, directorul acestei onorabile și pașnice unități, s-a văzut beligerant într-un război absurd cu ciobanii, reprezentați în special de unul dintre aceștia, Ion Pociu, cunoscut, pe acel liniștit picior de plai, mai ales ca „domnul procuror". Acesta nu numai că a ocupat abuziv terenul și clădirile, nu numai că n-a plătit pentru aceasta niciodată chirie nimănui, dar a mai și deteriorat amintitele construcții prin ciobănească întrebuințare. Anton Șerban ne asigură și ne arată că a făcut demersuri pentru evacuarea nepoftitului, că a stabilit valoarea stricăciunilor la mult peste 20 000 lei, dar demersurile au luat drumul unor nobile sertare, pe cînd oile „domnului procuror" au rămas în liniște și pace. Și, mai ales, au rămas slobode precum vara prin culturi așa și acum prin cocenii C.A.P.-ului, lăsați pe cîmp în graba culesului. Terenul pe care își fac veacul blîndele necuvîntătoare ale (di)baciului „procuror" a fost închiriat de C.L.F. Autobazei 2 Buftea a Întreprinderii de transporturi auto Ilfov. Autobaza nu poate folosi clădirile — inginerul șef Florian Rusoiu ne-a asigurat că le-ar prinde tare bine la amenajarea unor ateliere și magazii — pentru că „domnul procuror" nici nu se gîndește să le elibereze, iar la Buftea, de ani de zile, nimeni nu știe și mai ales nu vrea să-i vină de hac ciobanului călcător de legi și împăunat de un anumit „folclor" local și mai ales de el însuși cu drăgălașe titluri juridice. În paranteză fie spus, recomandîndu-se cînd procuror, cînd avocat, Ion Pociu nu face, de fapt, decît să-și poarte prin lume, cu o melancolie personală, propria ratare. Lucru bizar, baciul, trecut de prima tinerețe și fără altă ocupație, este într-adevăr absolvent al Facultății de drept. A practicat avocatura, apoi — în urma unei condamnări pentru fals și uz de fals — ar fi fost o vreme jurisconsult, ca, în fine, în dezacord cu legile și cu practicarea profesiei sale, să redescopere frumusețea și avantajele păstoritului. Așa s-a dedicat domnul avocat oieritului, îndeletnicire lăudabilă și străveche pe aceste meleaguri: ocupație cu tradiții în familia sa. O fostă colegă de an, procuror la Procuratura locală Buftea, și-l amintea zilele trecute, cu un vizibil gust amar, pe studentul Ion Pociu, mai ales prin ceea ce numea atitudinea lui sfidătoare de băiat cu bani al unui crescător de oi. Dar să revenim. O remarcabilă cunoaștere a slăbiciunilor omenești, precum și o oarecare abilitate „juridică" nu i se pot nega în nici un caz jurisconsultului stînei de la Buftea. Stricăciuni produse de oi în culturile C.A.P.-ului rămîn nepedepsite, sacrificări de miei (sute !) trec neobservate sau, în orice caz nesancționate corespunzător. La 11 mai 1976, procesul verbal, încheiat cu ocazia unei verificări, consemna — pe lîngă un efectiv al turmei de 438 capete față de 290 declarate — 327 piei de animale sacrificate. Nu există nici o îndoială că au fost încălcate prevederile legii privind regimul tăierii animalelor. În perioada masivelor sacrificări ilegale din primăvara trecută nimeni n-a făcut însă altceva decît să privească senin un fel de bilci ad-hoc produs de înghesuiala cumpărătorilor, mulți veniți cu autoturisme de la București. De unde atîta îngăduință față de încălcarea legii ? La Consiliul popular, vicepreședintele Gheorghe Neagu se mira însă nu de acest lucru, ci de exagerata severitate a medicilor veterinari care e prea de tot. „Oricum, nici așa ! Să nu-i dai voie omului să sacrifice și el cîțiva miei acolo, trei-patru ! ?" Ciudat punct de vedere. Dar o oarecare „explicație" ne-o dă tot el. „Noi ne-am folosit de omul ăsta, ne-am realizat contractele de lapte, brînză, carne de oaie. Altfel, sîntem oraș, noi n-avem ciobani. Alte lucruri sînt treburile lui, dă-l dracu ! ce-l întreb eu ? Dacă nu contractează, a doua zi pleacă. Așa am și făcut cu alte turme. Cu noi nu se joacă." Falsa severitate este evidentă. Ni se povestește că multe sacrificări s-au produs pe cîmp, în afara perimetrului localității, așa că organele locale ale unei comune învecinate trebuiau să vadă... Mai notăm un singur lucru semnificativ în ce privește interesul pentru respectarea legii. Întrucît Ion Pociu, fratele acestuia, Stere — adăpat și el la același izvor al științei dreptului, dar rămas întotdeauna cioban — ca și tatăl acestora, Tănase — locuiesc în București, avînd neclarificată situația domiciliului și a locuinței, amenzile date la Buftea, își plimbă hîrtiile prin Capitală, pentru ca adesea, acestea să se întoarcă de unde au venit. În urma unei astfel de întîmplări, Consiliul popular Buftea comunica la rîndu-i circumscripției veterinare din localitate că cel căutat nu locuiește nici la Buftea. Ceea ce este cu totul ciudat însă e că adresa nr. 10662 din 22 noiembrie 1976, pe al cărei plic este scris 25 decembrie, sosea la destinație în ziua de 29 a frumoasei luni a cadourilor din anul trecut. Ce mai putem adăuga decît amănuntul hazliu că cele două sobre instituții sînt vecine ?... Severitatea de fațadă și sancțiunile amețite luni de zile prin hîrtii și prin sertare nu vor fi fiind singurele „amănunte", dar fără îndoială că și ele contribuie la liniștea cu care „domnul procuror" își vede de treburile lui bănoase, sfidînd legile și, implicit, pe foștii colegi într-o robă, care — oricît i s-ar părea de ciudat lui Ion Pociu — se încăpățînează, așa, dintr-o ciudățenie a lor, să nu schimbe tribunalul cu tîrla. Unul din medicii veterinari a fost avertizat convingător și public cum că poate fi omorît cu pricepere, pentru ca apoi să fie plătit păgubașilor cu dărnicie. Ba chiar, neîmblînzitul medic a fost asigurat de regretul sincer al „domnului procuror" că întîmplări revoltător de banale au făcut să scape o asemenea ocazie.

Din păcate, jurisconsultul de stînă, mare priceput în eludarea și călcarea legii, a găsit la Buftea destule temeiuri pentru a conchide că **ii merge.** Cel puțin deocamdată. Joi 10 februarie, am ajuns la stînă tocmai după ce plecase „domnul procuror". Așa ne-a asigurat paznicul de serviciu de la autobază, cînd ne-a permis să intrăm pe poarta pe care am aflat că ciobanii cu oile intră și ies mult mai simplu, fiind cunoscuți. Aici cuvintele „domnul procuror" funcționează ca o ciudată formulă magică. Am găsit, la adăposturile oilor, pe frații Constantin și Ion Babiș, din Negrilești, comuna Bîrsești, Vrancea, angajați de Ion Pociu cu 1500 de lei pe lună plus mîncarea. „Noi am venit de luna trecută. N-am primit încă nici o leafă. Dacă nu s-o ține de vorbă, plecăm, că tot n-avem nici un act, ne-am înțeles cu vorba. Da' nu face domnu' procuror așa. Ion a mai lucrat acum vreo 10 ani la dumnealui". Un al treilea „angajat" a plecat cu oile. Cei doi nu văd nici un motiv să nu spună unde : prin coceni. Cocenii C.A.P.-ului, de care aminteam la început... La primărie am fost asigurați de către M. Radu, primul gospodar al localității, că „asta-i treaba lui (a lui Ion Pociu — n.n.) cum își angajează și își plătește oamenii." Tot acolo am fost asigurați că la Buftea nu există pășune, lucru întemeiat vîrtos pe cripte foarte clare și în baza căruia C.A.P.-ul nici nu ține oi. Din evidențele veterinare însă reiese altă ciudățenie... locală : ciobani străini de localitate își hrănesc aici, anual, pe puțin 1 000 de blînde rumegătoare. Ni se expune diferența savantă, necuprinsă în enciclopedii, dintre ciobanii particulari și cei ai unui C.A.P., ultimii fiind se pare în stare, oricînd, să pască oile, nu noaptea și pe furiș, ci ziua în amiaza mare în culturi, că tot ale lor sînt. Așa că...

Mare lucru-ntr-adevăr o stînă cu jurisconsult...

DORIN GHERGHINESCU ■

Subiecte

Femeia în negru

Dintre toate visele terifice pe care le-am visat, îmi povestea Matei, unul mi-a rămas cel mai mult în minte, încît și astăzi, cînd îmi aduc aminte de el, mă trece un fior rece. Am încercat de multe ori să reconstitui ziua, împrejurările, cauzele, dar am reținut prea puțin, tot ce mai știu cu exactitate este că s-a întîmplat în ziua de 26 iunie 1964. Mă întorsesem acasă pe la 1 după-amiază, făcusem un duș, afară fiind foarte cald, citisem revistele și jurnalele, mîncasem și fiindcă mă simțeam mai obosit ca de regulă (am făcut după aceea în plină vară o gripă) m-am culcat, eu, care n-am obiceiul să dorm după-amiaza. Să fi fost 4 sau 5 ceasuri, cînd soarele se mai potolește, lumina însă era încă puternică, nu bătea nici un vînt și, cu geamul deschis, am lăsat în jos jaluzelele. Nu se auzea nici un zgomot, pe fereastră venea un miros suav de salcîm în floare, părea bine și, toropit, m-am lungit pe pat îmbrăcat, scoțîndu-mi numai sacoul. Nu mai era nimeni în casă, afară de Maria, bătrîna mea femeie de serviciu, retrasă la bucătărie, după ce-mi adusese cafeaua, cu treburile ei. Am căzut, cred, numaidecît într-un somn greu, fiindcă timp cam de vreo oră n-am simțit nimic, am zăcut în întuneric, ca și cum nu mai eram printre vii. Între timp se adunaseră nori groși, tunase de cîteva ori puternic, începuse să plouă cu stropi mari, după cum am aflat mai tîrziu, căci atunci n-am perceput nimic, pradă somnului letargic. Dormeam pe spate cu mîinile încrucișate pe piept, abia respirînd și cineva care m-ar fi privit (Maria intrase de două ori mirată că dorm și că nu mă trezesc de zgomotul ploii), și-ar fi închipuit că nu mai sînt în viață. Deodată, mi s-a părut că ușa de la intrare s-a deschis și că cineva a intrat în vestibul. Nu așteptam pe nimeni și, prin față, ușa fiind încuiată cu yale, nu putea să intre nimeni. Am sărit repede în picioare și am ieșit în hol ca să văd dacă este cineva. Era semiîntuneric și probabil nu mă trezisem bine sau poate că nu mă trezisem deloc și visam, dar certitudinea mea era că sînt perfect lucid, că vedeam lucrurile foarte clar, ba chiar aveam senzația că nici nu dormisem și că auzisem foarte distinct cum cineva întorsese cheia și cum deschisese ușa de la intrare. În fracțiunea de timp care a urmat, în fața mea a apărut o femeie în negru cu ceva ca un văl subțire pe ochi, deși asemenea voalete nu se mai purtau de mult, din tinerețea mamei. Să fi fost oare ea ? Nu putea să fie ea, nu umbla niciodată înveșmîntată în negru, nu era atît de înaltă și dealtfel murise demult, pe cînd n-aveam decît șaisprezece ani. La apariția mea, femeia mă privi din dosul vălului ei odată lung și, ca și cum nu m-ar fi recunoscut, se întoarse brusc și (n-am putut să-mi dau seama dacă deschisese sau nu ușa) dispăru mai înainte ca eu să mă apropii și s-o întreb pe cine caută. Trecusem printr-un moment de spaimă și neputînd să-mi dau seama dacă ce văzusem era sau nu real, am aprins lumina. M-am repezit apoi singur la ușă și am deschis-o ca să văd dacă femeia sau fantoma a plecat, dar nici în curte, nici pe stradă, nu mai era nimeni. Am chemat-o pe Maria și am întrebat-o dacă în timp ce dormeam nu sunase cineva. Nu, nu sunase nimeni, nu mă căutase nimeni, dealtfel ar fi spus oricui mă căuta că dorm. Plouase și cine era să vină pe o astfel de ploaie ? Am făcut foarte bine că am dormit, așa ar trebui să fac în fiecare zi. A fost sau n-a fost femeia în negru ? Eram treaz sau visam cînd a venit ?

AL. PIRU ■

Concert Zamfir

Numele lui Gheorghe Zamfir — bine cunoscut pe multe din meridianele lumii — a devenit sinonim cu acela al **virtuosului.** Publicul a fost obișnuit ca orice apariție a sa pe podiumul de concert să se constituie într-o pledoarie, prin mijloacele cele mai adecvate, ale măiestriei, talentului și autenticității stilistice, pentru frumusețea și puritatea inalterabilă a folclorului muzical românesc, expresia sublimă a bogăției spirituale a poporului nostru. Grație lui Zamfir, naiul, străvechiul instrument popular utilizat pe aceste meleaguri încă de pe vremea tracilor, este îndrăgit acum și ascultat cu fervoare în Belgia, în Franța și în alte țări unde Zamfir și formația sa au concertat în ultimii ani. Este justificat interesul cu care am așteptat concertul extraordinar oferit la Sala Palatului sub egida redacției emisiunilor muzicale și de varietăți ale Radioteleviziunii române.

Am avut, cu această ocazie, revelația unui Zamfir în ipostaze inedite și chiar surprinzătoare. El a improvizat magistral la nai, și-a interpretat propria compoziție melodioasă, sonata pentru nai și pian (la pian Nicolae Licaret), a oferit o prelucrare după Constantin Arvinte, apoi a trecut la pian, făcînd cunoscute, în redacție exclusivă, selecțiuni din concertul pentru nai și orchestră, o compoziție a cărei ambiție constă în a releva capacitățile tehnice expresive, aproape nelimitate ale „instrumentului absolut", după credința lui Gheorghe Zamfir, așa cum a mărturisit publicului el însuși într-o alocuțiune — adevărată profesie de credință a artistului ; în fruntea orchestrei sale, alcătuită și ea din instrumentiști de marcă, de talia unui Efta Botoca — vioară, Marin Chisăr — fluier și caval, Paul Stîngă — țambal și alții, Gheorghe Zamfir s-a ambiționat în partea a doua a concertului a porni — solist și dirijor — într-un periplu muzical mergînd „De la Timiș pînă la Cerna", trecînd prin Oltenia și ajungînd în „Țara florilor de piatră" (Mureș, Zarand, Arad, Maramureș). Naiul său a devenit viu relevînd o întreagă gamă a trăirilor umane — bucurie, tristețe, dor, plînset. Și aici am avut, cu adevărat, sentimentul valorii acestui mare artist ; în momentul cînd s-a apropiat, cu dragoste și respect, aproape cu umilință, de comoara muzicii populare românești. Dincolo de umilința sa, de atitudinea sa scenică extrem de modestă, aproape flagrant modestă, am întrevăzut însă, paradoxal, orgoliul artistului conștient de valoarea și de posibilitățile sale, pe care Zamfir s-a ambiționat să le exprime — iată — fără parcimonie. El stăpînește naiul în chip de virtuos popular, de dirijor, de poet — excelent „tălmăcit" de Irina Răchiteanu-Sirianu — și de compozitor, ale cărui piese „Odă a păcii" și „Delirium" le-am urmărit într-o viziune coregrafică aparținînd coregrafului Ion Tugearu și corpului de balet al Operei Române din București, viziune ilustrativă la prima piesă, expresionist-lăutărească la cea de-a doua. Dar dacă ar fi să alegem din aceste multiple fețe ale talentului lui Zamfir, opțiunea noastră merge spre interpretul care se apropie simplu și firesc, aureolat de o emoție autentică, de cîntecul popular.

NICOLAE SPIRESCU ■

Scriitori români de azi

Eugen Jebeleanu

Lirica lui Eugen Jebeleanu (născut la 24.IV.1911) a evoluat de la conturarea unei istorii închipuite la înregistrarea emblemelor unei istorii reale, cu care ne-am confruntat și ne confruntăm zi de zi. În **Inimi sub săbii** (1934), în versuri care aduc uneori în memorie pe cele ale lui Ion Barbu, poetul sugera imaginea unui regat de legendă, unde trec alaiuri și răsună goarne, unde se desfășoară vînători și se pornesc asedii Ce se petrece aici — și nu se petrec prea multe — e ca într-o convenție încheiată pentru a crea cu orice preț o atmosferă de vrajă. Istoria pare o joacă, o trecere plăcută a vremii, ceva protocolar, care nu face rău nimănui și de aceea nu înspăimîntă pe nimeni. Totul este rigid, decorativ, cu personaje surprinse executînd mereu aceleași gesturi, de parcă ai contempla stampe și nu scene pline de viață. Dar multe din versurile volumului ce amintește mireasma altui veac și-au păstrat farmecul.

O prefacere spectaculoasă în sensul deschiderii față de întîmplările reale ale societății contemporane a cunoscut poezia lui Eugen Jebeleanu după cel de-al doilea război mondial. Desigur, nu tot ce a scris poetul poate fi reținut. De pildă, **În satul lui Sahia** și **Bălcescu** (ambele apărute în 1952), poeme salutate cu entuziasm de critica literară a momentului, nu mai pot fi citite acum decît cu greutate, ele dovedind o neînțelegere a rosturilor poeziei, care nu înseamnă reportaj versificat. Cu totul altfel se prezintă după aproape două decenii de la publicare **Surîsul Hiroshimei** (1958), vast poem despre teroarea atomică, poem de importanță mondială, mult cunoscut și peste hotare datorită numeroaselor traduceri. Puțini dintre poeții din lumea de azi au creat o operă lirică atît de însemnată despre un eveniment din epoca actuală, cu consecințe uriașe asupra destinului omenirii. **Surîsul Hiroshimei** este răspunsul demn și responsabil al unui poet român contemporan la una din cele mai grave amenințări care plutesc asupra colectivității umane — dezastrul nuclear. Cu acest poem, amintind prin viziunea sa tabloul lui Picasso, **Guernica**, poezia noastră de astăzi își aduce o contribuție de preț la lirica modernă universală, dovedind capacitatea autorului român de a vibra la marile probleme ale secolului, demonstrînd că și la noi se caută soluții pentru salvarea umanității. **Surîsul Hiroshimei**, o alternanță de pasaje calme cu altele ce sugerează panica, nu-și datorează forța scenelor pline de oroare ale cataclismului atomic — deși evocarea materiei oprimate de explozie este halucinantă —, ci dramatismului prin care se dezvăluie puterea omului de a triumfa în ciuda tuturor pericolelor. Scris într-un limbaj „sărac", fără abuz de metafore, cît mai direct și mai limpede cu putință, din grija de a nu folosi cuvinte în plus atunci cînd e vorba de suferință și moarte, acest poem are toate șansele să dăinuie ca o mărturie a modului în care arta românească din secolul XX, arta din acest timp, s-a împotrivit stingerii vieții pe planeta Pămînt.

Tot un „cîntec împotriva morții" este și **Elegie pentru floarea secerată** (1967), o lamentație de o impresionantă discreție la dispariția ființei iubite. Pudoarea expresiei, seninătatea versurilor fac tonul acestor poezii și mai sfîșietor. Volumul cuprinde unele dintre cele mai frumoase poezii de dragoste scrise la noi în ultimii ani. Cuvintele se cheamă unele pe altele pentru a rememora gesturile celei dispărute, întîmplările la care ea a fost martoră. Nimic nu pare să țină de meșteșug, totul este firesc, fără să dea impresia de elaborat, de contrafăcut.

Hanibal (1971), un alt volum remarcabil al lui Eugen Jebeleanu, continuă prin prima sa secțiune, **Râul pe obraz, Elegia pentru floarea secerată.** Cel de-al doilea ciclu, **Parabole civile**, exprimă însă din nou frămîntările unei conștiințe artistice responsabile, angajate, pe care nici unul din evenimentele globului n-o lasă indiferentă. Cele mai multe poezii sînt niște parabole deloc învăluite despre trufie, indiferență, război, lașitate, egoism. Versurile sînt sarcastice, vitriolante, dezvăluie mînia poetului care parcă dorește să nimicească tot răul ce mai urîțește obrazul lumii și de aceea invocă toate păcatele pentru a le distruge cu ajutorul cuvintelor, ca într-un ritual magic. **Parabole civile** este o meditație lucidă și plină de amărăciune asupra istoriei. Dacă în **Inimi sub săbii** ea se prezenta ca un grațios joc de copii, de această dată apare ca un mecanism perfect, folosit de multe ori de oameni împotriva oamenilor, constrîngîndu-i să acționeze după bunul lui plac. Dar nu toate versurile sînt bîntuite de aceeași stare de agitație, de aceeași sete de justiție. Poetul află și momente de înseninare, ca în această superbă poezie, **Carul cu grîu**, un elogiu adus certitudinii oferite de tradiție în mijlocul ravagiilor istoriei. „Un car mărunt, cu grîu, ce trece / peste pămîntu'ntins și rece / un car cu grîu ce se înclină / sub greutatea-i de lumină / un car cu grîu ce se apleacă / oftînd încet și vrînd să treacă / printre chesoane, printre șire / de leșuri, printre cimitire — / și trece, luminînd cu spice / ucisul cer străpuns de-alice".

Atent la propriile sale drame, dar și la cele ale tuturora, Eugen Jebeleanu este un adevărat poet al cetății, unul dintre cei mai de seamă poeți ai noștri de azi, pentru care poezia nu înseamnă contemplarea unor amăgitoare tărîmuri ci situarea acolo unde se intersectează cele mai acute probleme ale timpului, înseamnă un răspuns la provocările istoriei, la încercările ei de a umili și de a nimici omul.

GEORGE ARION ■

20 de ani de la apariția romanului Groapa de Eugen Barbu

Un manual al vieții veșnice

Scriitorul Eugen Barbu debutează, din cîte știm, în literatură cu nuvela **Munca de jos.** Există aici o schemă prea puțin complicată, există șabloane și locuri comune, morala este extrem de străvezie dar sînt și multe fapte ținînd de marea proză. Oamenii vorbesc firesc, consecințele unei greșeli în munca de la fabrică se răsfrîng dureros și autentic în întreaga viață a omului. Deși pe atunci atît subiectul cît și tratarea erau la „modă", Eugen Barbu dovedea deja o superioară înzestrare pentru realism, autenticitate și culoare. **Groapa** apare în anul 1957 și o considerăm capodopera sa și un roman fundamental al literaturii românești de după 23 August 1944. Firile mai slabe s-au speriat chiar, crezînd că **Groapa** este romanul unor tîlhari și al unor hoți, al unei lumi declasate și decăzute. Judecînd așa, ar trebui să spunem că „Huckleberry Finn" este povestea unei evadări pe o plută, asta ca să ne limităm la un exemplu, ce-i drept celebru. Ca toți marii romancieri, Eugen Barbu încearcă să spună totul despre viață și moarte, iubire sau lipsa ei, prietenie și solidaritate, omenie și puritate. Ce anume personaje servesc scriitorul la crearea unei lumi fundamentale, de unde sînt ele recrutate, contează mai puțin. Căci Bozoncea, starostele hoților, om care a îmbrăcat pe mulți în pardesiuri de scîndură, dorește să se așeze la casa lui, să se însoare și uciderea sa în chiar ziua nunții apare nu ca jale, ci ca jalea însăși. Hoți mai bătrîni sau mai tineri, oameni care fuseseră sfărîmați în bătăi în aresturi și pușcării fără să trădeze, oameni care au văzut deopotrivă sînge și lacrimi, au bufnit în plîns cînd starostele a luat-o și el pe calea cea fără întoarcere. „Tocmai acum murișI, măi frate-miu", zice unul din pungași și tragedia este evidentă și cutremurătoare. Un altul din ceata lui Bozoncea strîngea de fapt bani pentru a-și cumpăra o casă în care să audă în fiecare dimineață gungurițul porumbeilor. În fond, lumea romanului lui Eugen Barbu este una sentimentală, un sentimentalism literar însă. Unul profund, discret, inteligent.

Se trăiește foarte mult în cartea **Groapa.** Sînt povestite cu o prefăcută detașare ritualuri pline de culoare despre naștere, despre dragoste, despre despărțire și deasupra necazurilor și nenorocirilor stă credința simplă și fundamentală că viața continuă. În lumea cartierelor nevoiașe Eugen Barbu nu intră ca o persoană venită de la vechile primării și nici ca un Isus Cristos bun, îndatoritor și feciorelnic. El intră așa cum știu s-o facă fie oamenii care au pornit de acolo, fie marii scriitori.

Odată cu apariția romanului **Groapa,** lumilor existente li s-a adăugat una. Excelent gîndită, extrem de bine dozată, această mare carte impresionează și prin forța puțin obișnuită a limbajului. Acesta are toate culorile pentru că niciodată cuvintele nu se cheamă de dragul cuvintelor. Cuvintele denumesc obiecte și situații, sînt o formă a relațiilor dintre oameni. Așezat la masă, cu nevasta servindu-l stînd în picioare, circiumarul Stere spune după ce golește o farfurie de ciorbă acră și fierbinte : „Mai pune". Observația aceasta nu ni se pare gratuită întrucît vorbăraia obositoare, discuțiile banale dar lungite atacă proza unor debutanți și chiar a unor consacrați. Acum, după 20 de ani de la apariție, trebuie să-i fim recunoscători scriitorului Eugen Barbu pentru că, în plini ani de după revoluție, în anii aceia de fierbinți realizări dar și de unele exagerări literare, a avut curajul să sară din schemă în viață. Apariția romanului **Groapa** a însemnat lărgirea realismului românesc fiind comparabilă cu apariția în literatura noastră a **Cuvintelor potrivite** de Tudor Arghezi.

Dacă este aniversare, și este, iată ! Exemplarul din care am vrut să citez dar am renunțat (nu avem mult spațiu tipografic la dispoziție) îl am dintr-o comună din Ardeal așezată destul de departe de Drumul Național 1. Îl am dintr-o casă în care a fost citit de doi țărani, soț și soție, și de cei trei copii ai lor plecați acum spre viață și spre școli. Nu pentru că este un exemplar din cea de a patra ediție era făcut ferfeniță, ci pentru că a fost citit. Lipindu-l cu omenească dragoste acolo, într-o comună din Ardeal, sufletul și mîinile unei femei, genul acela despre care spunem uneori prostește că este „simplă", au mîngîiat pentru o clipă, fără să se vrea omagiu, un manual viu al vieții veșnice, Romanul **Groapa.**

EUGEN SECELEANU ■

Cronica literară

Al. Călinescu: „Caragiale sau vîrsta modernă a literaturii"

A apărut, în fine, o carte despre I. L. Caragiale, care renunță la exercițiile critice de tip tradițional (scriitorul critică, scriitorul satirizează, scriitorul demască), la exegezele care îl „ascundeau" pe dramaturg printre precursori, printre influențe și opinii critice. Autorul acestui volum, în care noutatea interpretării se constituie printr-o surprinzător de exactă adecvare la text, este Al. Călinescu.

Consacrat „genului scurt", literaturii de gazetă și de calendar, primul capitol **(Caragiale și evoluția formelor literare)** reexaminează relația dintre genurile canonizate și cele „joase", de **„bas-étage"** (nemții numesc literatura aceasta **Hintertreppenliteratur,** literatură pentru scara de serviciu), mofturile **(Zig-zag, Felurimi, Gogoși, Instantanee),** cronicile (sentimentale, fanteziste, fantastice, de almanah), anecdotele, snoavele.

În prelungirea lui, capitolul despre **Caragiale și exercițiile de stil** scoate **parodiile** de sub semnul mimetismului ironic (în care îl încadraseră toți exegeții mai vechi) și le interpretează ca pe **o poietică,** în sens larg, ca pe un mod de dezgolire sau „dezvăluire" a procedeului literar (termenul este al lui Tomașevski).

Concluzia acestor capitole este de o elementară simplitate și noutate : „Acesta este dublul demers al lui Caragiale : pe de o parte, fructificarea formelor literaturii «minore», ale genurilor marginale, și transformarea materialului extraliterar în literatură ; pe de alta, discursul metatextual lucid, necruțător de lucid, «dezgolind» procedeul, denunțînd clișeul, îngăduind distanțarea ironică față de text. Și arătînd «pe viu», din mers, cum **se face** (și cum ar trebui să nu se facă) literatura".

Să se observe, modernitatea literaturii lui Caragiale nu este căutată, în primul rînd, la nivelul criticii, în punctul de impact cu lectura, în momentul citirii, ci la nivelul epocii literare. Caragiale este, pentru Al. Călinescu, modern în măsura în care schimbă fața literaturii provocînd printr-o adevărată revoluție a prozei și a genurilor literare o radicală modificare de gusturi și, în al doilea rînd, în măsura în care textele sale „meditează" asupra literaturii.

Ultimele două capitole ale cărții (care mai cuprinde o „antologie" a exercițiilor caragialiene de stil și un dicționar de idei găsite) sînt mai mult niște contribuții tematice (tema „gastronomică" la Caragiale) sau stilistice („Oximoronul este figura emblematică a carnavalului caragialian") independente.

I s-a făcut acestei cărți observația că pleacă de la teorie spre text, de la metodă spre literatură, și nu invers. Într-adevăr, teoria dinamicii genurilor literare, ideea trecerii formelor literaturii minore în genurile serioase, care astfel se regenerează, aparține formaliștilor ruși, lui V. Șklovski, Tînianov sau Tomașevski, din care Al. Călinescu citează ori de cîte ori are prilejul. Aceștia utilizau pentru teoria lor, între alte exemple, cazul lui Cehov („care a avut ca punct de plecare revistele umoristice", scrie Tomașevski), dar nu încape îndoială că, în măsura în care l-ar fi cunoscut și pe Caragiale, ar fi pornit, cu același succes, și de la opera lui. Ar fi, prin urmare, nedrept să-i reproșăm lui Al. Călinescu faptul că nu a formulat, primul, teoria, cînd de fapt el o „corectează" într-un chip mai subtil, oferindu-i exemplul cel mai bun.

FLORIN MANOLESCU ■

Faptele și vorbele

Notă despre psihologia scriitoricească

Pe harta cerului literaturii, stelele urcă și coboară, cresc, pălesc sau se sting cu totul, după niște legi tainice, pînă azi încă greu descifrabile. Altfel zis, faima autorilor și cărților cunoaște fluctuații surprinzătoare. La cîteva ascensiuni literare spectaculoase am fost noi înșine martori în ultimele decenii. Cine ar fi cutezat să-l compare pe Bacovia cu Arghezi, Blaga sau Barbu, înainte de-al doilea război mondial ? Iată că azi aceasta se petrece frecvent și pare în firea lucrurilor ! Ar fi prevăzut apoi Ibrăileanu, să zicem, ce carieră literară va face Mateiu Caragiale, ale cărui versuri le publica în **Viața românească** mai mult la stăruința bătrînului Caragiale ? Și chiar după apariția **Crailor de Curtea Veche,** cîți au augurat popularitatea lor actuală ? După o scurtă perioadă de eclipsă, urcă, din nou, maiestuos, steaua lui Sadoveanu. Că G. Călinescu este o adevărată „nova" am început să observăm iar abia după război. S-au ivit stele ignorate înainte aproape complet, M. Blecher, de pildă. Asistăm și la declinul unor glorii. Nu vorbesc de cele făurite cu sîla și năruite rușinos peste noapte. Mă refer la notorietăți literare reale. Pilpiie astfel acum foarte slab steaua lui Cezar Petrescu, socotit în epoca interbelică un romancier al nostru de frunte. Pierde simțitor din prețuirea de care se bucura I. Al. Brătescu-Voinești. H. Sanielevici avusese această presimțire în 1927, cînd și-a retipărit considerațiile sale despre ilustrul nuvelist, scrise cu 23 de ani înainte. A adăugat în consecință o notă, precizînd că, la recitire, studiul îi apărea „ca o pălărie frumoasă, dar prea largă pentru capul d-lui Brătescu-Voinești".

Toate acestea îndeamnă la meditație asupra vanității scriitoricești. Supărarea cîte unui confrate că a fost menționat după altul, într-o enumerare, devine comică din perspectiva istoriei literare. Timpul se amuză, cu o plăcere drăcească parcă, să modifice cotele reputației artistice. France și Gide au fost, poate, autorii cei mai admirați ai vremii lor, ca astăzi să intre în penumbră, deși rămîn, incontestabil, scriitori străluciți. Mutațiile de gust sînt adeseori imprevizibile și înmormîntează pe neașteptate renume literare mondiale. Tot așa le resuscită, cînd erau crezute moarte definitiv. E cazul lui Zola, redescoperit grație cinematografului. Trebuie atunci scriitorul să înregistreze cu o blazare absolută, relativistă, reacțiile contemporanilor, știind cît de sever le poate corecta posteritatea ? Să nu guste omagiile prezentului, de teamă că viitorul ar putea să-i aducă retragerea lor ? Sau să se mîngîie cu nădejdea unei adorații postume, cînd, deocamdată, critica îl bește lește ?

Greu de obținut atîta detașare superioară din două motive :

Întîi, avem toți o singură viață. Ce o să fie apoi e o chestiune controversată în cele mai respectabile medii filozofice.

Pe urmă — și pentru asta am scris rîndurile de față — anumite ciudățenii ale psihologiei artistice, fără a fi împinse pînă la dispense morale furnizate oricărei măgării, merită înțelegere.

Mînia nu e o virtute. Dar „indignarea face versul" — spune pe drept cuvînt un vechi dicton. Măsura e recomandabilă în toate, desigur. Poetul însă atinge momentele lui fericite în starea de exaltare, atunci cînd își dă drumul complet. Horațiu a vorbit în termeni elogioși de o „aurea mediocritas". Nu și pentru viața creatoare — trebuie precizat — fiindcă ea presupune tocmai ocolirea cărărilor bătute. A nu-ți cunoaște lungul nasului e un păcat capital și el a fost cauza azvîrlirii îngerului orgolios. Lucifer, în iad. Lucrurile stau puțin altfel în meseria noastră. Scriitorul care, rămînînd cel mai modest om, nu se crede egal demiurgului atunci cînd pornește să înnegrească hîrtia e preferabil să lase condeiul din mînă.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

FĂRĂ PREJUDECĂȚI DESPRE...:

ZIUA DE DUMINICĂ

La depoul Dudești, obișnuința începe la trei dimineața

Să tot fie trei ceasuri de cînd e luni și să fie tot atîtea de cînd calendarul arată 14 februarie. Bucureștiul continuă să doarmă, iar aici, la depoul I.T.B. de pe Dudești, lumea începe să sosească și viața să pulseze. Venit de cu seară, Constantin Pantazi, a cărui funcție se cheamă șef de stație, iese în holul Biroului de mișcare, plasat la demisol, se spală pe ochi în doi timpi și trei mișcări, cu a patra mișcare anunțîndu-ne că are de făcut, după regulament și după obicei, un mic instructaj cu manipulanții și încasatoarele din tura de dimineață, o prelucrare cu evenimentele rutiere ale săptămînii anterioare. Evenimente care, de fapt, vor fi astăzi unul singur, tamponarea lui Nicolae Mazăre. Vineri, la un stop, la Căuzași.

Avînd să iasă primul din depou, la 4,08, cu turul 17 de pe linia 19, manipulantul Aurel Drăgan sosește tot primul, exact la 3,10, se prezintă la impiegatul de mișcare, Georgeta Moruzan, femeie cu mișcări zvîcnite și vată în urechi, primește foaia de parcurs, graficul de circulație și trusa cu lămpile de semnalizare. Apoi se întoarce către noi, se recomandă cu o cifră, 11948, numărul de serviciu purtat în piept. Zice că s-a născut în Vrancea, la Cotești, dar că asta nu înseamnă că are vin bun acasă, pe strada Galaxiei, unde stă în gazdă, ci are doar o logodnică din Vrancea, de la Tătăranu, Profira Grigore, cu care ține gînduri mari și ture comune, lucrînd dînsa ca încasatoare tot aici. Pe linia lui 19. De 7 ani e la I.T.B. și de vreo 5 e posesorul unui televizor, marca Venus, cu întreprinderea o duce bine și cu aparatul și mai bine, în sensul că nu se deranjează unul pe celălalt. La ora la care începe emisiunea, zice, eu mă pregătesc de culcare, rar mă prinde ora 10 seara treaz, nu pentru că mi-ar plăcea somnul, ci pentru că mi-e necesar, mai ales ne Dudești, unde drumul e îngust și ochii trebuie să fie atenți în toate punctele cardinale. Stăm de vorbă, pe furate, în holul de la demisol care începe să se umple, Aurel Drăgan se grăbește spre bufet să prindă o cafea sau un ceai fierbinte.

Anica Roman, din comuna argeșeană Colonești, apare în hol la 3,45, fericită că a prins la fix cursa de noapte a I-ului, drept pentru care îi mai rămîne un răgaz bun pînă la 4,58 cînd iese pe traseu. De ce-a venit așa devreme ?!, ne mirăm, dar femeia, din 1955 la I.T.B. și tot de atunci măritată, cu Dumitru Roman, încasator ce va porni cu tramvaiul la 5,21, nu se mira. De 15 ani, o auzim, nu mă mai scol cu ceasul, ci cu reflexul, fac o cafea pentru bărbată-miu și un ceai pentru mine. Eu n-am voie tării, căci sufăr cu ficatul, la 3 fix mă scol după obișnuință, întrucît așa e obișnuința la I.T.B. Începe la trei dimineață, ca să nu întîrzii și să faci planul, ba chiar să-l depășești, cum am auzit că a făcut ieri Ion Partene, care a depus 1 350 de lei dintr-o zi și de pe linia lui 30. Sigur, continuă, nu e viața noastră cea mai frumoasă și cea mai de invidiat, dar nouă ne place. Ne-am obișnuit cu ea, avem casă, avem masă, bani la C.E.C., pentru orice eventualitate care poate însemna, nu-i așa ?, chiar și întîmplări foarte triste, avem chiar și fini, pe Florica și Titi din Greaca, numele de familie nu mi-l amintesc acum, dar cînd i-am cununat, am făcut raport ca să lipsim a doua zi.

S-a făcut 4,08, V3A-ul lui Drăgan, unul din cele 72 de vagoane gîndite și realizate la I.T.B. după ultimele cerințe aflate în parcul Dudeștilor, pleacă spre traseu. Vatmanul coboară preț de-o clipă și primește, de la Elisabeta Kristofor, cutia cu accesorii, ranga de macaz, eclisa de cuplare și altele, se reîntoarce în cabină, așază două degete la chipiu și iese pe poartă. În aceeași clipă intră în depou Ștefania Mitrea, o altă veterană a întreprinderii, a venit mai tîrziu pentru că e de rezervă azi, în prima zi de după concediul petrecut la Sinaia, cu telefericul, și petrecut în comuna natală, Patru Frați din Ialomița, cu picioarele. O întrebăm cum e munca pe tramvai și zice că e bună, că se cîștigă după cît s-a învățat, că se scoală de 30 de ani înaintea zorilor și că nu poartă nimic pe cap, face cu ochiul, nu pentru c-ar fi cine știe ce tinerețe în oasele dinsei, ci pentru că se vrea fudulă. Își iubește meseria, dar nu prea știe de ce. De-aia, zice, că-i a mea. Îi place vorba aia proastă cu „avansați înainte", pe care i s-a spus că nu trebuie s-o arunce în tramvai, dar pe care o folosește pentru a face atmosferă și a mai dispune călătorii. Știți dumneavoastră care, glumește, călătorii noștri, stăpînii noștri, cei care cînd îi pui să cumpere bilet pentru o stație îți aruncă banii cu indicația de rigoare. Ia-i, mătușă, să ai de lumînări. Altfel, n-are de ce să se plîngă, o deranjează doar reducerea unor ore de mers care scurtează planul, pricepe că viața e așa cum e și că n-are dînsa putere s-o schimbe, dar nu pricepe de ce comuna sa natală se cheamă cum se cheamă, cînd se află acolo nu patru frați, ci doar patru salcîmi ?! Ne cere nouă părerea și noi o lămurim după obiceiul casei : de-aia !

Plecăm înainte de 5, afară noaptea continuă să fie închegată, nu înainte de a afla, de la inginerul Ion Stoica, șeful depoului, că toate tramvaiele au ieșit pe traseu, că nimeni n-a întîrziat și că se anunță o zi de lucru ca oricare alta.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Încă o duminică în căminul de bătrîni

Florea Bădină s-a trezit duminică înainte de a se lumina de ziuă. Afară nu era nimic. S-a dus pînă la poartă și-a venit înapoi, a intrat iarăși în cameră și-a ieșit afară, nici el nu mai știe de cîte ori. De masa de dimineață abia s-a atins. Era o zi albă, ca de primăvară, fără pic de nor, care-l trăgea către ea, afară, din penumbra camerelor cu perdele înalte și groase. Ar fi vrut să meargă, pe jos, tacticos, bătrînește, oriunde, și să ajungă cît mai departe. E drept, n-a ajuns decît în livada de vișini și cireși, imensă, a azilului, unde prin pămîntul mustind de apă a început să dea colțul ierbii verzi, palide. Acolo, pe sub rămurișul negru, jilav, a trecut încolo și-ncoace gîndind la el, la lume, și uneori nemaigîndindu-se la nimic. L-a luat frigul și-a intrat în cămin. A luat din noptieră cîteva ziare vechi și le-a așezat aproape, lîngă pernă, dar n-a apucat să citească decît puțin, din primul, și-a adormit așa, cu ziarul în mînă și cu ochelarii pe nas. N-a apucat nici să doarmă prea mult și s-a anunțat masa. Bucătăreasa Victoria Despan le-a dat la toți, pe săturate, supă de roșii, varză cu carne de porc și cornulețe cu rahat. Unii au cerut supliment, alții n-au mîncat nici ce li s-a pus în farfurie. După aceea bătrînii s-au retras iarăși către paturile lor. Florea Bădină s-a dus în spatele căminului și s-a așezat pe o bancă. Ceva mai tîrziu a venit acolo și Nicolae Șerban, în vîrstă de 83 de ani. Florea Bădină are numai 72 și de aceea îi spune prietenului său „nea Bănică". S-au gîndit că stau așa, ca două pietre care se încălzesc la soare, și le-a venit să zîmbească. Au mai vorbit, au tăcut. Și iar au vorbit, și iar au tăcut. Despre copiii lor au tăcut doar. Florea Bădină știe că și nea Bănică are patru copii, două fete și doi băieți, ei înșiși în vîrstă de-acum, dar nici unul nu dă pe la tatăl lor. Ca și copiii lui, de-altfel, pe care, cu bine, cu rău, i-a-ngrijit și i-a făcut mari. Mai departe n-a avut nici el vreo putere. Fiecare cu viața lui, după cum i-a fost norocul, munca și ambiția. Acum de ce n-or fi venind pe la el ?, se întreabă. S-or fi speriat că le cere ceva, poate bani sau cine știe ce alt ajutor. N-are nevoie. Din pensia lui își plătește singur căminul și-i mai rămîne și ceva pe deasupra. Dacă ar veni, poate chiar el i-ar mai ajuta, le-ar mai da un ban, acolo, fiindcă tot nu prea are pe ce să-l cheltuie la cămin. Și prietenul lui, nea Bănică, poate tot la fel ar face. Din 1928 și pînă a ieșit la pensie a lucrat la I.T.B. Și are și el, acum, o pensie frumușică. Dar dacă nu vin copiii ?! — „Mergem pe la poartă ?" — „Ai ?" — „Mergem pe la poartă ?" — „Hai !"

Cu mîini mari, muncite, se sprijină de genunchi să se ridice. Genunchii trosnesc. Reumatismul pe care Florea Bădină l-a prins în război ! Reumatismul de care nea Bănică s-a îmbolnăvit, de-a lungul zecilor de ani, în cabina lui de manipulant de tramvai ! Odată ridicați, stau drepți și bătoși. La poartă însă nu e nimic de văzut. Doar mașinile care trec în goană, una după alta, pe șoseaua națională. Cine să oprească aici ?

Se lasă seara.

Se face frig.

Zgribuliți, cu gulerele ridicate și cu căciulile trase peste urechi, cei doi se întorc pe alee, parcă mai grăbiți. Dispar în clădirea azilului și trag după ei ușa masivă, de stejar. Mai începe o noapte. O noapte cu somn, cu gemete înfundate, cu ochi deschiși privind țintă în dreptunghiul negru al tavanului.

Rămîne în urmă o zi. O zi în care

24 de ore recepționer la hotelul „UNION"

Cînd mi-am propus să încerc o identificare ,pe durata a 24 de ore cu munca unui recepționer, știam ceea ce, în mod obișnuit, știe fiecare dintre toți cei care și-au petrecut, măcar cîteva zile din viața lor într-o cameră de hotel. Acum, după experiența făcută, pentru cititorii Flăcării, cred că am reușit să aflu mai multe. Am ales unul din hotelurile mijlocii ale Bucureștiului, atît în privința categoriei, cît și a spațiului destinat călătorilor, în trecere prin oraș, dar — în același timp — unul dintre cele centrale, construit la intersecția străzii Academiei cu strada Aristide Briand, Hotelul „UNION".

Vineri, 11 februarie 1977. În spațiul restrîns al recepției preiau serviciul cu colegii mei : Victor Rațiu, om la 40 de ani, dintre care 17 petrecuți în hoteluri, și Valentin Pană, 23 ani, și numai 2 de experiență în această profesie. Prima observație : o avalanșă de numere. Se rostesc cifre, care te ametesc după cîteva minute : 208, 412, 235 etc în românește, franceză, italiană, rusă etc. Transcriu cîteva scurte notări privind cererile pasagerilor (în afara cheilor, unele solicitate la cîte 2—3 minute) : „n-aveți fise de telefon ?", „cartea de telefon", „ce telefon are hotelul «Palas» ?" ; (aici mai pot fi adăugate cîteva alte stabilimente similare din București) ; „ce prefix are Brașovul ?" ; „n-a lăsat cineva ceva pentru camera 301 ?", „a venit poșta", „mai aveți ziare ?" ; „unde pot să-mi repar ochelarii ?" ; „îmi trebuie buletinul" ; „puteți să-mi schimbați 100, că n-am mărunt pentru pîine" (cineva a intrat din stradă și care nu locuiește la hotel), „ce film avem diseară la televizor ?" ; „unde există un magazin de artizanat ? vreau să cumpăr niște cristale" ; „n-aveți o listă cu orele în diferite capitale ale lumii ? : „bilete pentru concertul de marți al Ivei Zanichi aveți ?" ; „nu știți ce-a făcut Steaua azi, cu polonezii ?" ; „puteți să-mi chemați un taxi ? Dar imediat ! Pierd trenul" ; camera 726, clientul austriac solicită să i se închidă robinetul caloriferului ; în cameră este prea cald ; același avea să revină, la orele 22,00, cerînd să i se mai aducă o plapumă, deoarece în cameră s-a făcut... frig ; În tot acest timp, acele ceasornicului își văd de drum și orele trec. Să vă prezint cîteva din aceste ore.

Orele 18,00.

Holul este foarte aglomerat.

Sună telefonul. „Cu domnul Tiberiu". „A plecat de 10 minute" . „Să-i spuneți că l-a căutat Nuți". „Cu plăcere". Apare Rică Răducanu. Frezăimpecabilă. Pana corbului. Blazer, pulover bleumarin, cu romburi roșii, albe, negre. Fără palton. E sportiv, doar ! Se instalează la unul din telefoane. Pare la el acasă. Nici vorbă, mă recunoaște. Nu pune însă întrebări. I se pun, în schimb. „De unde vii Rică ?" „De la Baia Centrală cumetre". „Obosit ?" „Frînt !". „Ai citit interviul lui Dinu, din „Flacăra" ? „L-am". „Și ?" „Nimic". „E bun, e-adevărat ce spune, că vorbește și de tine ?" „Știu eu dacă o să fie bine că l-a dat ?" „Mie îmi dai unul, tot pentru „Flacăra" ?. „Acuma nu pot, că sînt obosit". „Dar cînd ?". „Altă dată". „Unde te găsesc ?". „La Baia Centrală, p-ormă pe-aici, mai vedem noi".

În fața clienților trebuie tot timpul să stai în picioare. Avcam să pricep ce înseamnă asta, sîmbătă după-amiază cînd, ajuns acasă, după dușul de rigoare, am încercat să dorm : tălpile picioarelor și genunchii frigeau, ca la gripă. Apar fotbaliștii de la Gornik Zabrze. Mare aglomerație, la recepție. Toți vor cheile. Deodată. Rămîne translatorul și aflăm că Steaua a pierdut cu 2—3. Polonezii sînt fericiți.

Orele 19,00.

Sosesc doi pasageri care iau cu neplăcere cunoștință de faptul că nu vor putea locui aici. Dar unde ?, întreabă ei. Este solicitat dispeceratul, nu știu unde funcționează, și care dă imediat răspunsul : la hotelurile : „Astoria", „Universal" și „Tranzit" sînt locuri. Li se explică oamenilor cum să ajungă acolo. Ei mai insistă. Scot pașapoartele. Au sosit tocmai, din Statele Unite ale Americii. Nu intră în atribuțiile unui recepționer, dar îndrăznesc, totuși, să aflu mai multe. Cei doi au stat un an de zile, la specializare, acolo. Lucrează în agricultură, la Satu Mare. Sigur că-l cunosc pe Bogza, președintele C.A.P.-ului, dar ei sînt la alt C.A.P. Se bucură c-au ajuns acasă, deși nu sînt încă „acasă". Acest cuvînt, pentru ei, înseamnă Satu Mare. Cu regret, îi vedem plecînd. Un nou val de cifre, de oameni, de cereri, de nerăbdări. Toată recepția este în picioare. Polonezii asaltează ilustratele color. Toți trei sîntem pe baricade. Registrul de „treziri" este pus la vedere. Se fac primele „rețineri" de ore. Un cetățean, robust, de talie mijlocie, cu capul ras (altfel ar fi fost desigur complet alb), cere, în românește, cheia de la cameră. Este american de origine română. Îi face plăcere să vorbească cu noi. Vizitează țara, după 20 de ani. Cu soția. A fost să-și cumpere o franzelă, pe care ne-o arată. **„Pe la dv. cum e pîinea ?"**, întreabă Valentin. Domnul G.S., din New York, înainte de a-i răspunde, ridică brațul cu franzela de 2,20 lei, o strînge între degete, e caldă, făcînd-o să pîrîie; ochii lui au și început s-o guste : **„E bună și la noi, dar vreau să mănînc pîine din țara mea. Mi-e poftă !".** Și pleacă, strîngînd franzela la piept. Soția îl așteaptă la lift. Un foarte tînăr sportiv, un puști, aș zice, dă telefon. Unei fete ? Așa se pare. E precipitat. **„Nu pot să mai plec. Nu mă lasă. Ne-a pus ședință. Las-că te sun mai tîrziu din cameră".** Mă gîndesc la multe... Dar, vinovat. Copilul vorbea cu maică-sa. Devine clar, cînd o roagă să-i trimită, cu Puiu, buletinul de identitate uitat acasă...

Locatarul de la 121 cere cheia și întreabă la ce etaj este camera. **„La primul. N-ați mai fost sus ?" „Ba da, dar am uitat".**

Orele 21,00.

Din hotel coboară un pasager vîrstnic. Solicită cheia de la garderob. Este un străin. Întreb de ce îi trebuie. Pentru că are lucruri acolo. Dacă-s de valoare, bijuterii, bani și altele, îl sfătuiesc să le predea la seif-ul hotelului. Continuă să fie neliniștit. Îl întreb dacă mai stă cu cineva. Îmi răspunde, spre stupefacția mea : cu soția ! Îl asigur că poate dormi liniștit. De la camera 210 ni se solicită un bon pentru baie (cinci lei). I se trimite și este anunțată camerista de la etaj.

Orele 22,00.

Odată cu recepționerii de noapte, sosesc tinerii jucători maghiari de tenis, venind de la sală. Nu știm ce-au făcut, dar sînt foarte liniștiți, civilizați, nu-i simți cînd pleacă și nu-i mai revedem pînă dimineața. Se încheie procesele verbale de predare-primire. Cameristele coboară și ne spun noapte bună. Pentru 8 ore vom fi aici doar noi trei, cei de la recepție, liftiera de noapte și mecanicul. Barul s-a închis. Restul personalului părăsește hotelul. Sînt oameni ca și noi, acum, cînd și-au scos uniformele în care au lucrat atîtea ore. Oameni care folosesc și ei serviciile altora, cînd merg la un restaurant, la frizer sau în magazine, ori chiar în hoteluri, prin alte orașe. Cel de la camera 210 mai vrea să facă o baie ! I se trimite alt bon. Căldură mare, dom'le ! — vorba lui Caragiale. Locatarul de la 709 își face icșirea. Îi vorbesc, dar nu răspunde. Presupun că este străin. Încerc în alte limbi. Nici un gest. Din cealaltă parte, Cornelia Cojocaru, noua mea colegă, pe care am uitat să vi-o recomand, intervine. Omul răspunde normal, pe românește. Rămîn foarte mirat, pînă cînd acesta întoarce capul spre mine să-i văd aparatul acustic în urechea dreaptă. Cel de-al treilea recepționer, intrat de noapte, este Gabriel Stocheciu. Ambii colegi, sînt foarte tineri.

Hotelul adoarme în chip nespectaculos, ca un copil după o zi de joacă zburdalnică. Dintr-o dată. Pe neobservate. Abia acum bag de seamă că holul a rămas pustiu și că nu este chiar atît de mic cum îmi păruse în timpul după-amiezii. Cîte națiuni sînt reprezentate, în acest moment, în hotel ? Ajung la cifra de 21, și, imediat, socotesc continentele. Sînt 5.

La radio se transmite o muzică minunată. O aud pentru prima oară, deși aparatul funcționase cea mai mare parte din zi. Ambele telefoane sună în același timp. Răspunde Gabriel. Ridic celălalt receptor. Glasuri precipitate solicită aceiași doi pasageri. Ne dăm repede seama de acest amănunt dar nu-i găsim imediat. Sînt nume mai puțin obișnuite. Luăm în cercetare opisurile. Se cer explicații suplimentare. Un caz grav. Trebuie anunțat un deces. Telefoanele erau date de la Spitalul „Carol Davila". În sfîrșit, persoanele sînt identificate. Dr. Dan Georgescu se recomandă. Cei căutați sînt găsiți la camera 516. Coboară imediat. Auzim frînturi din conversație : **„un stop cardiac. S-a făcut totul. Și dr. Stoian a asistat. Ne pare foarte rău. Dacă puteți, vă rugăm, veniți imediat".** Cornelia, simțind agitația, prevăzătoare ca orice femeie inteligentă, comandase deja un taxi.

Doi clienți apar în hol, însoțiți de ospătarul restaurantului, cu care nu se pot în-

Nicolae Șerban, fostul itebist, spunea :
— Ei, taică, aici întorc toate tramvaiele lumii.

★

Știu precis și stradă și număr. Copiii lui Florea Bădină se numesc Bădău: ciudățenie de primărie și registre de pe vremea cînd nu prea făceau impresie asemenea greșeli. Ion Bădău stă la sora lui, Niculina, în același imobil din Capitală în care locuiește și fratele lor Alexandru. La cei 44 de ani ai săi, Ion suportă destul de bine eșecul unei căsătorii după care a rămas singur și e greu de spus dacă duminicile acestui om mai pot să fie sărbători. Desigur, nu de asta i-am trecut pragul și nu cu asemenea întrebări vom lega discuția. Azi, duminică 13 februarie, s-a trezit pe la ora 7, și-a spălat niște rufe; pe la 11,30 privea la televizor. După masă, din nou televizor, apoi a dormit cîteva ceasuri. Sora sa, după o dimineață plină de treburi gospodărești, a fost la pomana de doi ani a fostului socru, că din căsătoria ei, în afară de băiat — Romică are 14 ani — nu i-a mai rămas decît un fel de prietenie a resemnării cu neamurile fostului soț. Nici unul din acești copii ai lui Florea Bădină nu știe unde, exact, se află bătrînul. „Sîntem șase frați, dar numai unul, probabil, știe unde e tata. Acela îi și dă cîte o sută de lei pe lună. Că are pensie bună...". Copiii au păstrat, se pare, un fel de dușmănie împotriva tatălui care era sever, poate prea sever, care s-a purtat rău cu mama lor, care se cam dăduse la băutură, încurajat de doi dintre fii. Niculina nu poate uita că atunci cînd și-a ales bărbatul fără voia bătrînului, acesta a zis să se aleagă praful... „și așa a fost, că eu n-am pus niciodată cununii pe cap...". N-au avut timp să se ducă pe la el. Da, o să meargă, sigur că da, Romică-l știe pe bunic, spune chiar că-l și iubește, dar se înțelege cît, dacă n-a auzit despre el decît ce auzim și noi.

În aceeași zi, în casă la Ilina Sin, fiica lui nea Bănică. „Nu știu unde e tata. E la un cămin, dar nu știu unde". Ne asigură că nici ceilalți frați ai ei nu știu. Ascultăm și aici lucruri amuțitoare despre bătrînul împotriva căruia copiii au niște „ghimpi". Soții Sin țin să ne asigure că e un om imposibil, că nu te poți apropia de el. Ilina Sin are 57 de ani, ceilalți frați, de asemenea, oameni în vîrstă. Asistăm la efortul sincer al unor calcule aproximative după care nu ni se poate spune cîți ani are bătrînul. Familia Sin ajunge totuși la o concluzie : trebuie să fie trecut bine de 80... O mulțime de amănunte, de întîmplări și de clipe care se vor convingătoare sînt prezentate cu stăruință, ca să se vadă cît mai bine vinovățiile bătrînului care nu poate merita altceva decît această indiferență și tăcere în care l-au îngropat de viu copiii lui candizi și iubitori... Încercăm să electrocutăm firescul nefiresc al unei asemenea iubiri cu duritatea unei întrebări. „Poate muri oricînd, e-adevărat, și noi să nu știm, dar așa a pățit și tatăl lui... Nu ne-am putut apropia de tata, dar noi am vrut; vă dăm adresele rudelor lui, să vă spună chiar și ei despre el..." Rudele lui... Om fi greșit adresa ? „...A, l-ați văzut ? Ce-a spus ? Așa-i că ne-a vorbit de rău ?" Oare le-am spus ? Nu, culmea, nu i-a vorbit de rău. Și-a amintit doar, precis, unde stau. Cu migala stăruitoare a oamenilor bătrîni, asemănătoare speranței inutile cu care așteaptă mereu scrisori și vești care nu mai vin niciodată. Dar cît de false pot fi niște adrese exacte !

DUMITRU ELIADE
DORIN GHERGHINESCU

Reportaj cu echipa de gardă dintr-un spital

De la 7 seara la 1 noaptea, am însoțit — sîmbătă, 12 februarie —, echipa de gardă a clinicii de neurochirurgie a Spitalului nr. 9 „Dr. Gh. Marinescu". De ce aici ? Fiindcă alături de Spitalul de urgență este unul dintre cele mai solicitate spitale din Capitală, unde se încrucișează Salvări din toată țara, și unde, de ce să n-o spunem, sîmbătă noaptea spre duminică se trăiește spectacolul cel mai trist. Cînd procentajul de salvări și bolnavi sosiți aici se ridică mult datorită unor drame ale străzii și stupide întîmplări ale nopții. Cînd medicii sînt suprasolicitați, nu de tragedii ale biologiei noastre, ci de cele ale inconștienței. Pe scurt, sînt mai numeroase cazurile accidentelor de circulație și traumatismele beției. Echipă de urgență formată din cinci medici — neurochirurgii Leon Dănăilă, Claudiu Savu, Constantin Istrate și Angela Olărescu, anestezista Alexandra Casian, cinci asistenți — camera de gardă, laborator, radiologie, anestezie, bloc operator, — o înregistratoare, doi brancardieri, două infirmiere, o liftieră și un șofer pentru o salvare proprie, nici nu are timp să răsufle. De la 12,30 de cînd a preluat garda, pînă la unu noaptea s-au registrat 40 de bolnavi, dintre care majoritatea internați — pentru mai mult timp sau numai pentru o noapte — au fost din aceste categorii. Dar pentru a evalua cît ne costă acest „lux" al beților de a se lua la bătaie între ei, de a-și sparge capetele căzînd pe scări sau sub tramvaie, aș vrea să nu uităm că echipa de gardă este răspunzătoare totodată de viața celor internați, pentru bolile, să le zicem, „naturale", pentru care o clipă poate să fie uneori fatală dacă nu este surprinsă.

Iată, la orele 13, o salvare cu număr de Teleorman aduce de la Spitalul de boli contagioase din Alexandria un băiat în vîrstă de 19 ani, A. V., în stare de comă. Abces cerebral, diagnostichează dr. Savu, aflat în tură la camera de gardă. Între orele 13,09, cînd este internat, și 17,00, toată această echipă complexă este în alertă. Medicul primar Leon Dănăilă, șeful echipei, hotărăște că trebuie operat de urgență. I se fac bolnavului analize de laborator (glicemie, uree, grup sanguin, Rh), investigație radiologică-arteriografie, investigația funcțiilor vitale pentru anestezie și reanimare, este operat și dus în serviciul de terapie intensivă. Numai că nu o dată sîmbătă noaptea spre duminică medicii sînt suprasolicitați, obosiți, măcinați fizic și nervos, de alt fel de urgențe. Abia ieșit din sala de operație, abia ajuns la etajul III în cabinetul său ca să bea o cafea înainte de a intra în tură la camera de gardă, că un telefon îl și cheamă aici pe doctorul Dănăilă. Este adus un copil de 12 ani, Adrian P., în stare de comă. Adus de părinții lui, amîndoi duhnind a alcool, abia vorbesc. Și povestesc printre bolboroseli, cum că ar fi avut un chef în familie și că, ducîndu-se să-și petreacă niște prieteni, copilul ar fi băut de unul singur. E adevărat, recunosc, îi mai dăduseră ei un pic de vin înainte, la masă. Drama aici începe. Acești părinți, care dau copilului să bea pahar la pahar cu ei, nu sînt conștienți că l-au împins în ghearele viciului. Că, deocamdată, apelează doar la o salvare de moment. Copilul e internat direct în serviciul de reanimare și repede readus la viață din profunda comă etilică în care se afla. Nicolae N. din comuna Ciocănești, Ilfov, este culeș de pe străzile Bucureștiului de către un locotenent de miliție. Beat și năclăit de sînge din cauza unei căzături pe bordura unui trotuar. În dreptul lui, în registrul spitalului stă scris diagnosticul, și **„se reține la trezire"**, adică în camerele de trezire așa cum se va scrie tot mai des în dreptul multora aduși după orele 21 de mașinile salvării, ale miliției sau de întîmplătoare autoturisme. Li se dau îngrijirile necesare, li se spală rănile și li se cos plăgile care le mutilează chipul și capul și sînt conduși ori la reanimare, ori în saloanele de bolnavi, ori în camerele de trezire — camere albe, cu paturi albe și cearșafuri imaculate, în timp ce ei mai împroașcă în dreapta și-n stînga înjurături triviale. A doua zi dimineața, precum îmi relatează doctorița Olărescu, unii uită să spună măcar mulțumesc. Ba, dimpotrivă, sînt revoltați că au fost reținuți. Reținuți fără să plătească măcar dormitul, ca la hotel. Deci, asistență sanitară și somn bun, supravegheat de atîta lume în alb, pe gratis. Pe banii statului. „Poate ar trebui să se instituie un sistem de amenzi și de plata asistenței medicale acordată acestor oameni care beau pînă la uitarea de sine. Ar fi și un sistem educativ", speră doctorita Olărescu. Stan O. de 43 de ani este adus la orele 21.15 de Salvarea nr. 33-B-2327, șofer Dan Ion. În și-roaie de sînge. Și-a spart capul de scările blocului. „Stimabilul" a vrut parcă să-i dea o satisfacție soției. Cu o seară înainte s-a dus acasă beat criță și fiindcă femeii nu i-a convenit, a luat-o la bătaie, spărgîndu-i capul. A doua seară s-a îmbătat iar și rezultatul este acesta. Sigur că se poate face haz, dar un haz cumplit de amar. A pierdut foarte mult sînge, i-a scăzut foarte mult tensiunea și a trebuit internat. Un loc ocupat poate altui bolnav care nu are nici o vină pentru boala sa. Ceea ce pe mine mă revolta cumplit, pentru echipa de gardă se numește „un pacient de care trebuie să ne ocupăm urgent ca să nu mai singereze". Asistentul George Neagu îi spală cu maximum de rapiditate plaga din cap, îl rade, îl dezinfectează și-l ajută pe doctorul Dănăilă s-o coasă. Bătrînul brancardier Constantin Barbacaru, de mulți ani brancardier în acest spital, îl ține ca pe un copil și cînd geme de durere are putere și suflet să-l liniștească și să-l alinte ca pe-un copil. Șoferul de pe salvare n-apucă să plece. I se dau indicații telefonice de la 061 să meargă tot urgent, firește, la capătul bulevardului Preciziei să ia alți doi bărbați în stare de ebrietate — fără nume, fără acte — care s-au bătut crunt între ei. Dan Ion pleacă scrîșnind din dinți. Și-l înțeleg. De cînd a intrat în tură, aleargă de la un colț al altuia al Bucureștiului și, zice, „astă seară mai mult după beți". Iată de ce uneori Salvarea nu ajunge la vreme la un bolnav de inimă sau la o femeie în durerile nașterii... Salvarea 33-B-2814 l-a adus, la 22,40, pe George E. de 18 ani, angajat al C.F.R., în aceeași stare — beat și cu traumatisme și plăgi craniene. L-a bătut un altul. Mihai S., angajat al I.M.G.B., a fost adus de un lucrător de miliție bătut bine, pînă la desfigurare, tot de către „un prieten" după ce au luat mai multe pahare împreună. Revolta mea ajunge la maximum cînd Salvarea 33-B-5910 o aduce pe Floarea S. Însoțită de fiicele sale, două adolescente între 18 și 20 de ani, care au fost martorele unui spectacol înfiorător. Părinții lor, cam beți amîndoi, s-au luat la bătaie. Bărbatul mai puternic îi lasă urme jalnice femeii — traumatism acut închis — iar ea, această mamă, mai mult din nevoia de compasiune și de a impresiona, joacă în fața fetelor și a medicilor teatrul disperării. Salvarea 33-B-960 aduce alți doi soți certați în același fel. Și-au făcut zob fețele. Plăgile fiind suspecte, după ce li se acordă asistența necesară, sînt reținuți la camerele de trezire. Ea, Maria V., face mofturi, stă pe culoar și fumează ca la cafenea și nu vrea să se ducă, mă rog, în aceeași cameră cu el. El, care a bătut-o. Deși, după semnele lăsate se pare că ea fusese mai tare. Li se dau în consecință camere separate. Totuși, prea multă generozitate pe banii statului !

CICI IORDACHE

Huliganii de la hotarul sectoarelor 1 și 8

Zilnic, sau aproape zilnic, cîțiva huligani acostează, la ore bine calculate, niciodată aceleași, elevii Liceului mecanic Dimitrie Marinescu, așezat din nefericire la hotarul sectoarelor 1 și 8. Liceul aparține teritorial de sectorul 1 ; circa de miliție cea mai apropiată aparține însă sectorului 8. Huliganii pîndesc ieșirea elevilor, îi acostează, le cer bani, stilouri, diferite obiecte, îi molestează, îi brutalizează, îi bat, le iau tot ce au asupra lor și se fac nevăzuți. Profesorii liceului au organizat, împreună cu elevii mari, acțiuni de apărare și de prindere a derbedeilor, zadarnic însă, deoarece după o lege mai veche și nescrisă a huliganilor atunci cînd forțele sînt egale sau aproape egale fug, dispar și reapar acolo unde sînt siguri că forța numerică le este avantajoasă. Au intervenit și părinții, dar și ei s-au lovit de același zid de temut al lașității găinarilor. Fiind vorba de cîteva puștalmale vulgare și josnice acțiunile unor profesori lipsiți de mijloacele necesare în atare împrejurări au eșuat și direcțiunea școlii a făcut apel la sectiile de miliție ale celor două sectoare. Firește, este vorba de o întreprindere rapidă și definitivă întrucît cei cîțiva huligani acționează scurt și nu de puține ori drastic, după care se fac nevăzuți.

Atunci cînd au răspuns chemării direcțiunii școlii, nu foarte des, echipajele miliției sectorului 1 au ajuns prea tîrziu. Secția de miliție a sectorului 8 a trimis, de asemenea, doi plutonieri, dar aceștia au declarat că nu se amestecă, deoarece ostilitățile se petrec în alt sector și probabil că s-au oprit la granița sectoarelor. Este fără îndoială ciudat să constați printre acești de atîtea ori bravi apărători ai ordinii publice semnele funcționarizării. Lucrurile stau totuși întocmai așa și consemnînd faptul că este vorba, în acest caz, de cîțiva lucrători numai, credem că se impune intervenția hotărîtă a conducerilor acestor secții, o intervenție coroborată, pentru restabilirea ordinii.

NICOLAE CRISTACHE

țelege. Spaniola Corneliei se dovedește impecabilă. Sînt doi turiști din Venezuela, în trecere prin București, care consumaseră de cîteva sute de lei, depășind suma pe care o aveau. Cu CEC-ul, pe care-l posedau, nu se putea plăti. Ghișeul de schimb valutar era închis la această oră. Ospătarul nu-și putea face casa. Insista. Recepția „împrumută" celor doi sumele necesare, pînă a doua zi, cînd ei vor putea obține moneda autohtonă, necesară. Sînt foarte bucuroși. Se vor revanșa cu cîteva garoafe roșii, care vor reveni însă celelalte recepționere, aflată la orele 7,00 dimineața în locul colegei sale, plecată la 6,00. Gestul rămîne gest și florile aveau să împodobească, pînă la revenirea Corneliei, masa de recepție, obișnuită cu răceala cheilor, cu efemeritatea banilor, cu uscățimea coatelor, cu darabana degetelor nervoase, cînd stăpînii lor doreau să fie cît mai repede serviți.

La orele 23,15, din camera 502 ni se solicită apă minerală. De sus, încep să coboare cîțiva clienți. Se apropie ora programelor din baruri. Liftiera de noapte, Ioana Stoica, primește un telefon de la creșa unde-și ține copilul. Sora îi spune să fie liniștită. Puștiului i s-au făcut spălături în ureche. Se simte mai bine și a adormit. A primit gogoșile trimise de ea. I le va încălzi dimineața. Da, copilul s-a bucurat, **„Cîți ani are ?" „Patru. Vai, dacă ați ști ce-nseamnă să fii mamă".** Are dreptate : n-am cum să știu...

Orele 23,40.

De la camera 207, cineva reclamă că nu se poate odihni. La 209 cineva bate în pereți, face scandal. Urc cu Gabriel. Pe culoar rezemată de calorifer o femeie mănîncă un măr. O privim. Cu îngrijorare. Simte. **„Am luat niște medicamente pentru stomac și acum trebuie să mănînc ceva. Vreți un măr ? O portocală ?"** Refuzăm politicoși și plecăm nedumeriți. Pe scări, între etaje, o pereche, sosită între timp, a uitat, probabil, că o mică distanță îi separă de cameră. S-au așezat pe scări. Îmbrățișați, cei doi se sărută. Verificăm la registru : erau doi tineri căsătoriți, în aceeași zi. Începuseră voiajul de nuntă...

Orele 24,00.

Cumpăna dintre zile. Vreau să-mi satisfac o altă curiozitate : oare cîți clienți se află în acest moment în hotel ? Încep verificarea, după chei. Sînt 26, neridicate. Calculez, cu aproximație : peste 30 la sută din totalul de camere. Un gînd, aiurea, îmi trece prin minte : ce-ar fi să le public numele ? Legile ospitalității mă țin s-o fac. Un student, dintr-o țară africană, își caută prietenul, pe Ernest, client bine cunoscut în hotel.

Orele 0,20.

Cei de la 312 coboară să ia aer. În schimb apar membrii unei formații muzicale. Tineri zgomotoși, obosiți. Unul e însetat ca Sahara. Cere tot ce este de băut. Nealcoolic. Ceilalți urcă în camere. Avuseseră două concerte la Oltenița. Dispar cum apăruseră, dar revin pe la 0,50 cerînd, de data asta, cîteva sticle cu vin. Soția unuia dintre ei telefonase că a născut, chiar în această noapte. Evenimentul trebuia sărbătorit de întreaga formație.

Ora 1,00.

Se mai solicită încă locuri în hotel. Revin pasagerii de la camerele 215, 217, 221, 303. Alte 10 minute, și un nou „grupaj" de numere : 621, 622, 623.

Orele 5,15.

Coboară pasageri de la camerele 316, 302, 117 și 331. Hotelul începe să se trezească. Altfel decît adormise. Prin cîțiva emisari, grăbiți de orarul trenurilor și al avioanelor. La orele 6,00, cînd vine schimbul următor, cameristele își încep roboteala, tăcută, a fiecărei noi zile, cu grijă pentru odihna celor care încă mai dorm, simt, într-adevăr, că hotelul s-a trezit de-a binelea. Tura de dimineață este completă : trei oameni și anume : Ștefan Papp, șeful de tură, un lungan cu ochi de viezure, pe care am să-l aud vorbind 8 limbi, printre care și maghiara, spre încîntarea sportivilor din Ungaria, Silvia Dobrescu, de 10 ani fixată la pupitrul hotelului, și Ileana Godeanu, blondă, tînără și frumoasă ca o... pasageră.

Orele 8.00

Se întocmesc rapoartele către dispeceratul general. Sînt 15 disponibilități ; 60 pasageri și-au anunțat plecarea, pentru orele 12.00 ; alți 30, nedecișI.

La orele 10.00 tabloul din hol este identic cu cel din ajun și, dacă s-ar fi făcut, ieri, o fotografie, și azi alta, ele s-ar fi putut suprapune, aproape perfect. Dar se ivesc și evenimente noi. Un student din R.A.U., apare surîzător, solicitînd o cameră. Pierduse avionul de Londra dar era fericit pentru că își luase toate examenele anului I la Facultatea de științe economice din Brașov. La ghișeul de schimb valutar se face coadă. A sosit un grup din Bulgaria. La 10.45 revin handbalistele de la antrenament. Un tînăr vrea o cameră. N-are buletin, ci doar o dovadă că este elev la o școală profesională din București. Avansează, cu un gest interlop, un Kent lung. Nu i se poate oferi nimic. Locuia la căminul școlii. Omul e totuși dator să încerce... Pleacă retrăgîndu-și cu un gest... ducal Kentul cel lung. La orele 11.15 sînt 100 de locuri libere. E sîmbătă. 11.40 — plecări masive. Văzuți din față cu mîinile întinse spre piepturile celor de la recepție, clienții alcătuiesc, parcă, o frescă a revendicărilor, încheagă o imagine plastică, sugerînd, cu putere, implorația și speranța, poate ușor neîncrezătoare, la unii, hotărîtă, la alții ; între inimile lor și ale noastre, un profil de lemn, o simplă masă de recepție, ar vrea să marcheze un hotar luat cu asalt doar dintr-o singură parte, din acea parte unde interesele sînt mai multe, presiunea timpului mai puternică, nevoia de ajutor mai mare, dorința de întîietate mai acerbă. Calmul, cu care sosesc la recepție, solicitînd un loc, s-a transformat, acum, într-o furie a plecării, într-o neliniștită dorință de desprindere. Asist, obosit de spectacolul celor 24 de ore, fascinat de miracolul acestei parăzi umane, imposibil de recompus altundeva, solidar sufletește cu cei 7 oameni, alături de care am împărțit ziua în trei felii egale, hrănindu-mă din ea ca dintr-o pîine care, vă rog să mă credeți, nu e întotdeauna atît de albă pe cît le este de dulce surîsul, atunci cînd îl mai pot afișa. Și trebuie să poată. Face parte din obligațiile de serviciu...

EMANUEL VALERIU

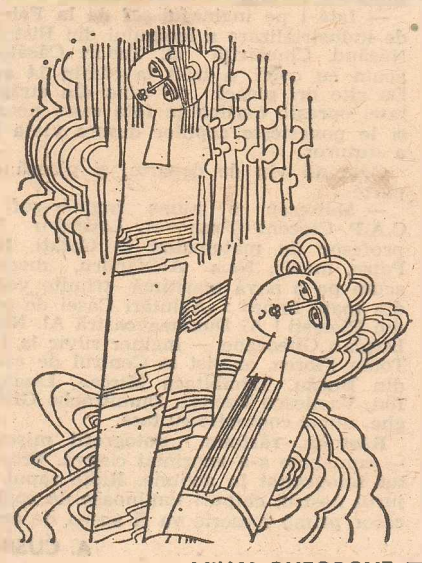

MIHAI GHEORGHE

FLACĂRA

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ
DE AVANGARDĂ NR. 137

„Nu e pentru dumneavoastră"

Ospătarul se arată foarte uimit de alegerea mea și în numele considerației ce-mi poartă simte nevoia să-mi ia apărarea.

— Nu e pentru dumneavoastră...

Cercetez încă o dată lista și cu acea bucurie copilărească a revederii, pe care ți-o dă întotdeauna o mîncare familiară, bine cunoscută, fac semn ospătarului că „opțiunea" mea a fost făcută. Amabilul ospătar aproape intră în panică, cînd văzu, în ignoranța mea, ce mîncare îmi alesesem.

— Nu vă sfătuiesc. Nu e pentru dumneavoastră, eu n-aș mînca-o nici pe gratis. Dacă vreți să mîncați, pe răspunderea dumneavoastră.

Lista de mîncăruri era ca de obicei bogată și luxuriantă ca o pădure tropicală, însă toate mîncărurile erau parcă minate, nu puteam să ajung la ele...

Cercetez din nou lista, supravegheat de devotamentul ospătarului. Mă simt cam ca într-o sală de bibliotecă, cufundat într-o lucrare științifică foarte dificilă. Ospătarul lipsea însă din cînd în cînd ca să împartă în dreapta și în stînga, altor clienți, discreditatele mîncăruri. De data aceasta se apleacă discret și conspirativ la urechea mea, mormăie ceva din care nu înțeleg decît diavoleasca, imperturbabila, devotata frază: „Nu e pentru dumneavoastră".

Am cerut un vin pe care îl știam „om serios" dar iată că nici unanim apreciatul Cabernet nu mai era demn de a fi băut de mine.

— E posîrcă. O să vă doară capul a doua zi... Vă spun eu, nu e pentru dumneavoastră...

— Și ce e pentru mine? — îmi pierdui eu răbdarea bănuind în ultima clipă că, insultînd mîncărurile și vinurile mai bune', amabilul ospătar le păstrează pentru clienții mai dragi sufletului său.

— Nimic! Nu e nimic pentru dumneavoastră.

Și am plecat flatat, adulat, respectat și lihnit de foame.

TEODOR MAZILU ■

Două fabule de NICOLAE DRAGOS

Frunza

„Vai, ce incomod
Atît de departe
Să fii de pămînt!"

Își tînguia o frunză de plop
Duiosul prohod
(Un fel de cînt
Între viață și moarte)
Socotindu-se condamnată din oficiu
La un prea înalt supliciu.

„Vai, ce plictiseală
Mereu să te-alinte
Cînd într-adins, cînd din greșeală
Cînd trufaș și cînd cuminte
Vîntul cu boare fierbinte;
Ori să te-nvăluie tiranic
În chiciură și răceală!
Ce mută disperare
Ca aproape de zare
Cu fața zîmbind către soare
Să fii — deși în înălțime! —
O frunză oarecare:
Cum e frunza din stînga
Și frunza din dreapta!"

Se spune că una din frunzele
Pe drept cuvînt anonime
Neatentă la ifose
Neatentă la rime
Necoruptă la joaca
De-a V-ați-ascunsele
Nededulcită cu megalomania
Aruncă, nătîng,
Cu năduf
Cîteva vorbe de duh:
„Să fii, poate ai vrea,
Pe lac
Lîngă stuf,
În piept la vreo stea
De cinema (sau de altceva)
Ori te visezi sub lupă
La vreun botanist,
În coroana de lauri
La un laureat
Tinjești, se poate, după
Coperțile de aur
Sub care-s adunate
(Ca-n cărțile selecte)
Cele mai rare frunze
Cele mai vechi insecte.
În fine, la valoarea-ți
Ce trece în excepții
— De ce să mai insist
Cu palide reflecții? —
Ar fi mare păcat
Să te zbați în zadar
Sub un cer de cleștar
Într-un plop oarecare
Cu boiul uitat
Lîngă-o dungă de zare
Între cer și pămînt!"

Neliniștita frunză de plop
A luat ironia mot-à-mot
(Vreau să spun, cuvînt cu cuvînt)
Și-a-nceput să se zbată ca o
Zănatecă frunză... în vînt
Și de-atîta zbatere
(Adevărul e-al ei
Pîn' la ultimul strop)
A ajuns pe pămînt
Respirînd ușurată
Ca un izbăvit de pe cruce.
Numai că veneau dinspre apus
Aceleași zvonuri de gatere
Iar dinspre deal
Aceeași tînguire dulce
De fluier-tată, de caval.
Și, lucru foarte curios,
Tot ce se auzea de sus
Se auzea la fel de jos.
Fără coroană și tulpină
Frunza, singură-n potecă,
Trăia libertatea deplină.
Crezînd iluziile-aeve
Erorii cugetul și-l duce.
Nici n-a văzut cînd a-nceput
Fără de rădăcini și seve
Încet, încet să se usuce.

Trecînd atunci, din întîmplare,
Pe lîngă-a plopului cărare
Un Bou Banal, un Oarecare,
Aduse grava dezlegare —
Nemailăsînd naivei frunze
Măcar elementarul drept
La un biet semn de exclamare
(Doar toată lumea spune că
El cînd nu paște, rumegă)
Și-așa nemulțumita frunză
Direct în fabulă ajunsă.

Morala:

De nu ți-e creanga-ncăpătoare
De crezi că n-ai acolo locul
Nu o schimba pe o cărare
Aleasă-n grabă, la-ntîmplare
Că drama-ți de neadaptare
Nu-i vinovat de n-ó cunoaște
Cînd, fără nostalgii, te paște
Pașnic și-n treacăt, dobitocul.

Filosofie

Aflase, din întîmplare, că un filosof
Privise cerul intens pînă cînd
Stelele i s-au așternut ca niște
Talismane sub pleoape.
Într-un cuvînt, aflase
Că un filosof
A adus cerul pe pămînt,
De oameni aproape.

Spirit practic și gurmand
S-a-ntins în iarbă
La umbra părului
Privindu-i fructele și prețuindu-le
Ca pe un vegetal diamant.
Aștepta în numele adevărului
Cu o răbdătoare experiență de viață
Para cea mai aurie și mălăeață.

A alunecat în vise de prea multă
așteptare...
O minune atunci s-a întîmplat
Agățat cu vrejuri, în păr, un dovleac
De prea multă bună creștere, ajuns
în putere,
S-a desprins și-n cădere
I-a venit gurmandului de hac.
O minune, deci s-a-ntîmplat
Și nici un păcat...

Morala:

O-ntrebare ce caută un adevăr:
Ce-i de făcut, ce leac,
Dacă leneșul nu doarme sub păr
Ori cînd în păr nu crește,
Prin hazard, un dovleac?

Anchetă flacăra

Scrisori către strada Abisului numărul zero

Treizeci de pahare și treizeci de periuțe de dinți reflectate în oglinda băii așteptînd într-o liniște însorită.

Privită de afară, cercetată pe dinăuntru, Casa de copii școlari de pe strada B.P. Hasdeu nr. 19 Ploiești pare una din acele vile din Sinaia care îți amintesc că de fapt mai este mult pînă la concediu. Directorul Gh. Angelescu, un om de vreo 50 de ani, are ceva din blajinătatea și luminozitatea unei zăpezi din luna martie. El însuși profesor. Profesorul de copilărie. Profesorul de maturitate. Tată și frate mai mare. Tată. „Tovarășe Angelescu, de unde vin și unde se duc acești copii?" Mi-am amintit de fotografia unui căluț care spunea clar că el vine de departe și pleacă departe.

Directorul Casei de copii din Ploiești privește pe după ochelari un punct pe care eu nu-l văd și de unde ar trebui să i se dea răspunsuri, deși răspunsul este în el însuși, se găsește în acte, se găsește în însăși realitatea acestui edificiu — Căminul copiilor.

— Avem 98 de interni. Aproape 60 dintre ei sînt orfani de unul din părinți. În special de tată. În majoritatea cazurilor, mama este bolnavă sau are mulți copii. Cîțiva sînt orfani de ambii părinți ori provin din familii de infirmi.

Apoi copiii pe care nu-i vrea nimeni. Copiii fără copilărie, copiii abandonați, zvîrliți de la tată la mamă, uitîndu-se în sus, la cei mari, la ochii celor care ar trebui să-i vadă și nu-i văd, la picioarele care trec și nu se opresc în dreptul lor niciodată. Oameni lipsiți de omenie, aflați la periferia moralei, trăind din expediente, netrăind, aruncă în lume copii dinainte părăsiți. Traumatizați sufletește, mereu incomodînd, ei își găsesc aici, prin grija statului, casa, liniștea și copilăria pierdută. „Și cum ajung ei aici? Cine îi îndrumă?" „Sînt trimiși fie de consiliile populare din localitate, fie de organele de miliție care depistează starea critică în care se găsește copilul".

În termeni sociologici copilul este internat atunci cînd dezvoltarea fizică, intelectuală și morală îi sînt periclitate.

Deschidem ușa la întîmplare. În fiece dormitor, ca în orice casă ce se respectă — televizorul!

„Dar ce-aveți aici?" „Vestiare". Întredeschise, ușile îmi permit o privire: haine și lenjerie împăturite cu grijă, încălțăminte, o fotografie... „Dar nu se închid? N-aveți chei?" — întreb. „Nu, orice lucru închis trezește curiozitatea. Tentează.

Nu știu ce-o fi făcut Rădoi azi la școală... Cînd s-a instalat aici era în clasa a II-a și cu desăvîrșire analfabet. Cu Căruțașu n-am probleme. Mă și mîndresc. Elev în clasa a III-a, premiant, cîntă, recită, foarte dezghețat băiatul!"

Mă gîndesc că omul acesta de lîngă mine, ocrotitor a 98 de suflete în derivă, este chemat la ședința cu părinții. Nu întotdeauna se întoarce el de acolo zburînd. „La nivelul orașului exigențele sînt mari. Sînt pretenții. Depunem aici o muncă extrem de migăloasă pentru educația lor, pentru a nu face din ei niște handicapați. Munca aceasta impune o întreagă strategie. Prin mijloace deschise, uneori disimulate, trebuie să luptăm împotriva tuturor apucăturilor care degradează personalitatea copilului, căutăm să le stimulăm spiritul de inițiativă, altruismul și abnegația.

Vedeți? Etajul al doilea al clădirii a fost ridicat de ei înșiși prin muncă voluntară. Așa cum păstrează, așa vor avea. Și păstrează! La școală, îi rog pe profesori să fie cît mai atenți cu ei, exigenți, firește, dar să colaboreze cu noi".

Așteptîndu-i în pragul casei, cum s-ar zice, directorul își întîmpină copiii:

„Măi, tu de ce vii fără palton și descheiat la haine? N-ai palton?"

„Am palton." (Cu capul în jos — „am palton").

Cu o îndîrjire secretă el îi vrea pe toți „eleganți". Uniforme școlare? Bine, uniforme școlare! Dar nu cumpărate de la magazin. Nu mîneci care să le ascundă degetele, nu pantaloni „de împrumut". Să nu-i ia *nimeni* de copii ai *nimănui*. La eroitor li se iau măsurile. Măsura suferinței și a bucuriei umane — gîndesc.

În cîteva minute, clădirea, holurile, curtea s-au umplut de treninguri albastre și roșii cu dungi albe, așa cum poartă sportivii de la cluburile cu „cheag". „Îmbrăcămintea de interior", mă lămurește directorul. Am simțit cum o mînă mare și bună îi ocrotește pe toți.

— Ce-i cu băiatul acesta?, întreb.

Puțin comunicativ, aproape ursuz, Purcărea Constantin, elev într-a VII-a, se uită la noi ca și cum l-ar fi cercetat o lumină supărătoare. Ce mai vrem și noi? Acum o lună i-a decedat tatăl. Un tată pe care aproape că nu l-a cunoscut, pe care și l-a dorit și pe care, conducîndu-l pe ultimul său drum, se străduia să-l cunoască. Pe cînd avea doar un an, mama sa îl abandonează. Crește și el o vreme în satul Dara, comuna Pietroasele, pe lîngă bunicul său Purcărea Matei. Dintr-o pornire firească, acum un an încearcă să-și vadă mama. Dar mama, lucrătoare la Întreprinderea Vinalcool-Buzău, recăsătorită, avînd o familie cu trei copii, îl refuză categoric. Mai mult, se teme să nu fie compromisă în noua familie!

De pe valurile mari și aspre ale existenței, un copil își strigă tatăl. Aflase el de la bunic cum îl cheamă pe tata — Dumitru! Și așa se întîmplă că anul trecut a început să lanseze scrisori pline de speranță și fără răspuns. Destinate unui tată fără domiciliu stabil, fără ocupație, undeva în Constanța. Dar scrisorile, într-o lume concretă, trimise la „Strada Abisului nr. zero" poartă ștampila Retur.

„Dragă tată,

În primele mele rînduri îți doresc multă sănătate și spor la muncă (!). Să știi că în această carte poștală îți spun următoarele mele cuvinte. Să știi că în vacanța de vară am fost acasă vreo două luni sau o lună și jumătate cînd am ajuns acasă, mamaia a ieșit afară fără să mă vadă cine sînt la fel și Lili nu mă cunoștea și mama și-a adus aminte că sînt Costel și așa s-a sfîrșit vacanța de vară. Să știi tăticule că vreau să te mai văd și eu că nu mai te-am văzut de vreo trei sau patru ani și așa că vreau și eu să te văd pe tine și tu pe mine.

La revedere, al tău Costel. Nu mă uita". „Mai aveți ceva cu mine, tovarășe director?" „Du-te Purcărea. Nimic".

Picioarele unui elev din clasa a VII-a defrișează singurătatea. Cine nu și-a cerut iertare de la părinți? Și totuși sînt copii care trebuie să-și ierte părinții.

Pe la 11—13 ani, rupe tăcerea directorul, unii au tendința de a fugi. Fie la o rudă mai îndepărtată, fie la bunica. Dar dacă nu-i la bunica, unde-i?

22 octombrie 1976. Pierzîndu-și mama într-un accident rutier, cu un tată încărcător de vagoane la Vâleni și care nu vrea să știe de el, Simuloiu Alexandru dispare pur și simplu din timpul unei ore de matematici, lăsîndu-și servieta în bancă. Declarația pe care o face Sandu cînd organele de miliție îl redau Casei de copii din Ploiești întrece romanescul. „Am sosit la Comarnic, acasă la Vătafu Costel, un coleg de-al meu dintr-a III-a, pe la 9 seara. Pe la 10 a venit fratele lui, Cristian, de 15 ani, care fusese plecat să vîndă pere pe tren. Ziua mîncam brînză cu piine adusă de Cristian. Peste patru zile a venit mama lui Vătafu de la Cîmpina, unde spunea că a stat să tencuiască o casă de-a ei. Cînd am vrut să plec, mi-a spus să nu plec că mă duce dînsa înapoi la Casa de copii odată cu Costel, care era și el fugit. După o lună și ceva mi-a dat pentru prima dată 10 lei să-i cumpăr țigări de la gară. Acolo m-a găsit tatăl lui Costel, despărțit de mama sa, care mi-a luat banii și m-a dus la Predeal într-o crișmă. După zece seara a vrut să mă bată pentru că s-a îmbătat și n-am vrut să beau cu el bere. Am fugit pe stradă. O femeie m-a dus la miliție". Regretele lui Simuloiu nu sînt de circumstanță: „Consider că nu am făcut bine că am fugit de la Casa de copii și că am lipsit mai bine de o lună de la școală.

Această declarație o semnez personal, 26.XI.1976, Simuloiu Alexandru".

Oamenii aceștia călătoresc împreună cu noi în autobuze, în trenuri, le facem loc să treacă și ne scuzăm dacă i-am incomodat cumva. Într-o societate în care familia trebuie să fie cea dintîi școală în care copiii să învețe, „odată cu regulile de comportare în viață și societate, prețuirea muncii, devotamentul față de patrie și popor, față de partid și cauza socialismului", așa cum clar se arată în Codul principiilor și normelor muncii și vieții comuniștilor, ale eticii și echității socialiste, ne intrigă acești oameni fără căpătîi, rupți de societate, întunecînd-o. Un găligan sfidînd orice norme de conduită socială traumatizează după bunul său plac copilăria! Asupra acestor aspecte de insanitate morală ne propunem să revenim cu o anchetă.

Dar iată, sîntem invitați în sala de mese. Bucătarul Andrei, un tînăr curat, oacheș, venit din asurzitoarea bucătărie a unui restaurant (nevasta „i-a pus în vedere"), este și el un pedagog.

Meniul — excelent. Andrei îi învăluie pe toți cu privirea.

„Acești copii sînt uneori invitați în familii, la aniversări, suflă în lumînările unui tort cu ochii închiși, ametiți de emoție". Nu numai în clasă dar și în sala de mese pot continua învățătura. „Furculița în stînga, cuțitul în dreapta! Șervețelul! Fii atent cum se împarte un pui la cuptor și cum te servești", se aude glasul bucătarului contaminat și el de pedagogie.

— Ce se întîmplă cu ei de revelion, tovarășe director? Ce se întîmplă în vacanță?

— A, da, revelionul! A fost. N-au lipsit nici bradul, nici muzica, nici tombola.

Vara îi trimitem în tabere. Recent am vizitat cu ei mînăstirile din Bucovina. Sînt copii buni, talentați. Măi, băieți, ia veniți mai încoace! Ad-hoc se și formează un trio. Un puști, Tudor Marian, dă tonul... „...două... trei... și!" Cele trei voci intonează cîntecul Casei de copii. Este vorba despre soare, despre cer, despre viitor, despre grija celor mari pentru viețile lor.

Cîntă Tudor Marian, cîntă Stan Nicolae, cîntă Căruțașu I. Vasile, cîntă...

După-amiaza răsfoim albumul „familiei". Bărbați cu chipuri hotărîte, cu munci de răspundere, tineri viguroși ai zilelor noastre care și-au petrecut copilăria aici unde convorbim.

— Iată-l pe inginerul-șef de la Fabrica de industrializare a lemnului din Bistrița-Năsăud, Chichiriță D. Tudor. Căsătorit, acum cu copii, a trăit la cămin 14 ani! De cîte ori pleacă ori vine din străinătate, oprește mașina în fața casei noastre și le povestește copiilor despre viața lui, a tuturor.

Oamenii vin de departe, și pleacă departe...

— Moisescu a ajuns inginer-șef la C.A.P.-Cioceni (Prahova), Lisandru Ion, profesor de matematici la Galați, Nica Petre, medic, Nica Alexandru, mecanic acum pe o navă maritimă trimite vederi din toată lumea: „Salutări Casei de copii din Ploiești! Al Dumneavoastră Al. Nica". Bogdan Gheorghe — inginer silvic la Iași, Toma Florea, analist la Centrul de calcul din Buzău, Trîmbițașu Mircea, Lisandru Ion, Vasilescu Vasile... Dumitrache Gheorghe, nume contopite cu țara.

Răsfoim, răsfoim. „Fotografii mișcate" — cum bine s-a exprimat cineva. Prezentul fotografiat în acțiune. Ridic capul. În jurul nostru, chipuri luminoase de copii a căror primă mescrie va fi aceea de om.

A. CUSIN ■

Valea Jiului — ca o mireasă (II)

Discurs despre momîrlani

A scrie despre municipiul Petroşani, despre satele şi oraşele de la confluenţa celor două Jiuri, fără a pomeni despre oamenii locului, momîrlanii, ar însemna a prezenta trunchiat o realitate mereu vie. Despre ei mi-a vorbit într-un chip neuitat profesoara Maria Rusu din Crivadia, în pasul Merişor, ea însăşi momîrlancă. Un discurs sui-generis, uşor arhaizant, dar plin de patos şi de sinceritate, care prindea contur încet-încet, ca o stranie, duioasă melodie purtată pe undele vremii.

.....De la piatră momîrlanii şi-au luat duritatea, de la codri dorul : au brăzdat cu poteci suişul şi întunecimea muntelui pînă au ajuns la lumină, iar izvoarele au primit nume şi cîntecele au răsunat în singurătăţi.

De veacuri ei trăiesc pe aceste plaiuri, într-o încremenită şi austeră fiinţare, numai ei cu omenia lor. Sînt oare nişte primitivi ? În simplitatea lor îmi apar curaţi şi profunzi, în singurătatea lor poeţi, în cuvîntul dat statornici. Dragostea şi-o ţin în taină, cu fereală. În amintirea unui dor, mulţi rămîn prieteni o viaţă întreagă. Îţi apar mîndri şi tăcuţi atunci cînd încerci să-i desfereci ; altfel, celui aflat în cumpănă ştiu să-i spună cuvînt bun şi să-i întindă mîna. Oricînd, călătorul găseşte la ei loc de popas şi de liniştire.

I-am văzut de nenumărate ori, din prispa casei, trecînd către Valea Streiului, cu oile, fluierele şi ciinii lor, albe mişcări legănătoare. Se întorceau la izbucnirea mugurilor.

Copil fiind, l-am întrebat pe un bătrîn din sat, mare cititor al lui Petru Maior şi Gheorghe Şincai, ce sînt, de fapt, momîrlanii.

— Sînt rămaşii locului. În vremuri de demult au răzbit aci alte neamuri. Unii zic că momîrlanii ar fi fugit şi s-ar fi dus aiurea. De fapt, n-au plecat niciunde, nimeni nu i-a putut scoate din ale lor, au căutat numai loc cu fereală la margini de munte. Ei sînt statornicii, înrădăcinaţii, crescuţi odată cu pădurile. Mai apoi li s-au alăturat săteni din Ţara Haţegului, cale de o zi cu piciorul, ţărani aidoma lor la port şi obiceiuri. Cei din Petros au dat locului de aşezămînt numele de Petroşeni, adevăratul nume al oraşului, cei din Valea Lupului au fondat Lupenii, cei din Paros, Paroşenii, cei din Uric, Uricanii ; în Ţara Haţegului treceau şi mai trec şi azi peste munte, prin Dealul Babii, pentru a-şi vedea neamurile.

Noile aşezări au crescut mult odată cu exploatarea industrială a cărbunelui : legendele despre piatra neagră pe care duhurile întunecate ale pămîntului o fac să ardă necontenit se pierd însă în timp. Pe creste oierii se trag spre Curturi şi Zănoaga, către Vîrful lui Pătru ; în vale se desfăşoară oraşul. La vreme de sărbătoare, tineri şi virstnici îşi schimbă salopeta, costumul modern cu străvechiul port alb-negru de o maiestuoasă simplitate.

Trecînd prin vale, cineva dorea să cunoască o întîmplare deosebită din viaţa oamenilor locului. Se vor fi istorisind şi întîmplări. Dar trăsătura definitorie, autentică a acestor oameni este **permanenţa**".

...Acest discurs despre momîrlani al Mariei Rusu din Crivadia plasează în istorie ţinutul străjuit de culmile semeţe şi totuşi blînde ale Paringului. Şi tocmai această dăinuire în prezent a trecutului milenar îi conferă văii un fascinant interes.

În Lonea, pe strada Republicii, moş Mazăre avea o casă făcută de ginerele său, miner ieşit la pensie. Nu ducea lipsă de nimic, putea să-şi ofere tot ce-şi dorea. Moşul a preferat însă să lase oraşul şi să se îngrijească de cele cîteva vite ale sale sus în munte, în Valea Voievodului. Vreme de douăzeci de ani, se pare, moş Mazăre nu a coborît nici o singură dată din munte. L-au adus în Lonea doar cînd a simţit că i se apropie moartea. Nici o raţiune practică, economică nu justifica această incredibilă izolare; rădăcinile adînc implantate în trecut l-au ţinut în munte pe bătrîn.

Mai caracteristică pentru viaţa de azi a momîrlanilor este permanenta pendulare între munte şi mină. Cîţiva kilometri de drum şerpuit separă Uricanii de Cîmpu lui Neag, localitate de munte, în ciuda numelui. Timp îndelungat aceşti cîţiva kilometri au despărţit moduri de viaţă fundamental diferite.

Viaţa se scurge molcom aci. „Apa curge printre dealuri / Doru badii vine valuri, / Jiul iasă de sub piatră / Dorul badii mă săgeată. / Jiule, marginea ta / Nu se face nimica, / Numai plopul şi salca / Şi dorul de la badea. / Jiule cînd vei veni / Să-mi aduci dorul badii, / Jiule cînd treci prin lunci / Dor îmi laşi, dor îmi aduci..."

Pantelimon Todea, fost maistru la o carieră de piatră din apropiere, aruncă şi el o punte spre trecut.

— Noi, Todea, sîntem moţi, veniţi aci de cînd cu răscoala. Nu aceea a lui Horia, alta, înainte. Ai mei au venit aici poate odată cu haiducul care a dat numele satului, Neag. Ştiaţi că avem şi obiceiuri dacice ? La priveghiul mortului noi ne veselim. Se spune că aşa făceau şi strămoşii daci : în faţa mortului nu se întristau. Adevărat, la noi unii mai bocesc, dar cei mai mulţi se veselesc. Acelaşi obicei îl aflaţi şi în Haţeg, şi în alte părţi ale Transilvaniei.

Înainte de asfaltarea şoselei spre Uricani, cîţiva bătrîni din Cîmpu lui Neag nici nu se osteneşeră să meargă pînă la Lupeni ! Sătenii lucrează la pădure, în Valea Boului, pe Gîrbovul, în Cîmpul Mielului, în Valea Mării sau Valea de Peşti, luptîndu-se cu avalanşele, cu ploile şi cu arşiţa. Alţii muncesc cînd în mină, cînd la pădure, cînd cu vitele în munte. Minerii Drăghici Drăghici, Andronică Todea, Ştefan Dănescu, de cînd au ieşit la pensie sau îngrijesc de vite în munte, sau merg cu oile. Şi Gheorghe Hamz a lui Iovan, cînd l-am întîlnit, tocmai se pregătea s-o pornească prin nămeţi, cu desaga în spinare, la cele cinci vaci ale sale din conacul din munte. Ce este acest bătrîn de 71 de ani : miner, ţăran, muncitor forestier ? Mai curînd toate la un loc.

(Va urma)

LIONEL NIŢESCU

Inedit

„Bună dimineaţa, amintiri"

• De la cel care ne-a fost nu numai un sfătuitor atent ci şi un mare prieten — e vorba de publicistul Mircea Grigorescu — ne-au rămas cîteva interesante pagini inedite. Prin bunăvoinţa familiei sale, oferim azi cititorilor noştri această caldă evocare pe care el o face lui Al. Sahia.

Am sosit, la începutul unei zile din primăvara aceasta evocatoare (1973, n. red.) pe strada dinspre Liceul „Nicolae Bălcescu", sau cum i se mai spunea în 1928 Liceul Sfîntul Sava. Am mers cu paşii rari, cu umerii grei. „Bună dimineaţa, amintiri". Cred că aşa ar trebui să scriu titlul pe o carte de aduceri aminte. O carte ca de şcoală, cu filele îngălbenite, cu literele pe jumătate şterse, cu palide fotografii de adolescenţi. Obrajii lor vor fi poleiţi cu paloarea petalelor care s-au uscat şi au căzut din carte. Dar ochii lor au rămas pentru eternitate cu lumină şi cu zîmbet, de parcă zilele de odinioară ar începe acum, chiar în dimineaţa aceasta. Cobor aceeaşi ulicioară de lîngă bodega La Puiul de Urs, cu acelaşi caldarîm lustruit, terminată într-o piaţetă minusculă, rotundă ca un ban. Ni se părea că este cea mai originală şi mai frumoasă podoabă urbanistică din Bucureştiul anului 1927.

În primăvara lui 1927 pe poarta de fier, pe lîngă odăiţele bătrînului portar, a intrat în şcoală un băiat subţire şi foarte timid. Îşi potrivea mereu ochelarii, întrebînd unde ar putea fi clasa a şaptea modernă, spre care fusese îndrumat el, elevul Stănescu Alexandru, cunoscut azi sub numele lui de scriitor şi de militant comunist, Al. Sahia.

Era de fel din comuna Mănăstirea, un sat mare, aliniat sub ultimele falduri ale cîmpiei ilfovene, spre malul Dunării. Stănescu Alexandru venea de la liceul militar din Craiova. Fusese mutat — dar mai adevărat este că evadase de-acolo — nu atît — cum se spune — din cauza miopiei care-l împiedica să vadă ţinta inamică la poligonul de tragere, cît din pricina gîndurilor sale generoase de tînăr comunist, plin de dragoste caldă pentru oamenii muncitori.

Nu eram prea mulţi în clasă. Pe Stănescu Alexandru ni l-a adus directorul liceului, profesorul nostru de română, Ştefan Pop. L-a aşezat în bancă alături de cel mai frumos şi mai ingenuu dintre colegii noştri, Popescu Mihai, actorul de mai tîrziu al Teatrului Naţional. Toată şcoala îl iubea pe Mihai. La fiecare serbare recita poezii sau citea pagini de proză ale foştilor elevi ai liceului. Iată cîţiva dintre ei, aşa cum sînt aşezaţi în muzeul de azi al liceului : N. D. Cocea, Camil Petrescu, Tudor Arghezi, Topîrceanu, Gala Galaction. Citea şi din poeziile şi proza colegilor lui de clasă.

În primăvara anului 1927, cînd a venit Stănescu Alexandru la Sfîntul Sava, noi tipăream o revistă a şcolii, „Revista literară a Liceului Sfîntul Sava", în prima sa ediţie. La cea dintîi recreaţie, cînd ne vînturam ca iezii prin curtea veche a şcolii şi pe planşeele de beton ale unor aripi în construcţie din vasta clădire de azi, Stănescu n-a mai avut răbdare să aştepte. A scos din cel mai mototolit ghiozdan un număr din revista liceului militar din Craiova, intitulată, după cuviinţă, „Şoimii" şi ne-a prezentat prima lui floricică literară. În clasa a 6-a, la Craiova, Stănescu Alexandru scria sub pseudonimul Alexandru Mănăstireanu. Cînd a debutat la „Revista Liceului Sfîntul Sava" a semnat cu numele lui adevărat, Stănescu Alexandru, din clasa a 8-a modernă, iar schiţa lui, intitulată „Haia l-a sărutat pe Christ", a apărut între o poezie şi o cronică plastică scrise, amîndouă, de Eugen Ionescu, astăzi membru al Academiei franceze. Nu aveam nici o sală de redacţie. Ne întîlneam în clasa a 7-a clasică, unde mezinului nostru Eugen Ionescu îi plăcea mai mult să scrie „elegii pentru fiinţe mici" şi pagini în care se zărea de pe atunci „cîntăreaţa cheală". Stănescu Alexandru îl asculta pe Eugen Ionescu citind, pe Mihai Popescu declamînd cu eleganţă şi patos, aşa cum a cucerit de timpuriu şi, din păcate, pentru prea scurtă vreme gloria scenelor teatrale. El însuşi, Alecu Stănescu al nostru, atît de cunoscut astăzi cu ciudatul pseudonim Al. Sahia, îşi citea schiţele pline, de pe atunci, de pasiunea lui pentru dreptatea socială. Cînd alţi redactori ai fragedei reviste interveneau cu griji estetice abia aflate de prin cărţi, Alexandru Stănescu — Sahia — îi privea potrivindu-şi mereu ochelarii şi le răspundea cu cuvintele noi, inedite pentru adolescenţa noastră din 1927—1928, cuvinte din a căror refracţie ardentă, din a căror incandescenţă Alexandru Stănescu — Sahia — prefigura viitorul.

De multe ori, Al. St.-Sahia se oprea în faţa portretelor de lîngă cancelaria profesorilor şi mai ales în faţa lui Nicolae Bălcescu. Îl admira cu o neascunsă fervoare — ca pe un mare vizionar. Plăcerea ciudatului elev Alexandru Stănescu-Sahia era să contemple, cu obrazul iluminat de zîmbet, gravura în care erau înfăţişaţi cîţiva luptători din 1848 dorindu-şi să trăiască el însuşi idealul pentru care scria.

Alexandru Stănescu-Sahia rămînea ore întregi în arhiva liceului. Îi plăcea să afle despre mănăstirea Sfîntului Sava, în chiliile căreia Gheorghe Lazăr deschisese primele clase de învăţătură înaltă în limba română. Dacă ar fi văzut muzeul de azi al liceului, ar fi aflat că după ce n-au mai încăput în chiliile mănăstireşti clasele şcolii au fost mutate într-o clădire administrativă care (dacă ne luăm după machetă) semăna mai mult cu o închisoare decît cu o şcoală. I-ar fi plăcut, poate, al treilea adăpost al şcolii, dintr-un fost palat domnesc. Şi mai presus de toate i-ar fi plăcut imensa clădire în care vin astăzi, în clase spaţioase, pe interminabile culoare, mii de elevi şi eleve ale Liceului „Nicolae Bălcescu". Nu se mai numeşte Sfîntul Sava, cum îi spuneam noi fără cea mai mică urmă de misticism. N-a mai rămas nimic din vechile ziduri. Doar intrarea dinspre fosta stradă a Fîntînii, şi vreo cîţiva pomi ale căror flori ne aduc aminte, şi aici la Sfîntul Sava şi acolo, în satul Mănăstirea, şi lîngă bustul sever din grădina oraşului nostru, de elevul Alexandru Stănescu, mai cunoscut azi sub numele lui de scriitor militant, de comunist, Alexandru Sahia.

Ultimele imagini le-am luat din culoarul redacţiei în care ne-am întîlnit cu Alexandru St.-Sahia, după terminarea şcolii. Era deja format scriitorul comunist spre care veneau seara tîrziu muncitorii din Uzinele Griviţei să-i vorbească despre munca şi nădejdile lor revoluţionare. Era prietenul lor, temeinic, ferm, sigur de viitor. După ce îi asculta îndelung, îi întovărăşea prin holul de unde ne priveau înaintaşii. Asachi, Ion Heliade Rădulescu, Beldiman, Constantin Mille. Dacă ar fi deschis uşile de pe culoar, l-ar fi văzut la masa de lucru pe Iosif Nădejde, pe Constantin Graur, pe Tudor Teodorescu Branişte. Sahia intra, îngîndurat, la el în birou, sub fresca naivă din care priveau portretele lui Eminescu, Karkaleti, Anton Bacalbaşa. Încerca să facă întocmai ca în inscripţia ce ne uimea pe toţi, din întîia zi a noastră de redacţie : **Nulla dies sine linea.** Nici o zi fără de program, traduceau. Dar lui Alexandru Stănescu-Sahia, fostul elev de la Sava, ziaristul şi scriitorul luptător, inscripţia i se părea un permanent program de muncă. Fiecare zi, o pagină mai mult în activitatea lui revoluţionară. Aşa a fost Alexandru Stănescu-Sahia, colegul nostru de la Sava, din 1927, din primăverile de atunci. Noapte bună, amintiri.

MIRCEA GRIGORESCU

seriale • seriale • seriale

Cine eşti dumneata, Muhammad Ali? (VI)

Meciul Clay. — Foreman a început la o oră cu totul neobişnuită : 3, în zori. Aceasta pentru a permite televiziunii americane să transmită meciul în direct, la o oră convenabilă (22) telespectatorilor de peste Ocean. Stadionul „20 Mai" din Kinshasa s-a umplut cu multe ore înainte. La ora 23 porţile s-au închis pentru spectatorii zairezi, mulţi rămînînd în afara arenei. Doar sectorul biletelor foarte scumpe a rămas cu multe locuri neocupate. Cassius Clay şi-a făcut apariţia în arenă îmbrăcat într-un halat alb. În aşteptarea lui Foreman, şi-a mai exersat o dată jocul de picioare, de data aceasta într-o viteză formidabilă, spre satisfacţia miilor de spectatori care îl încurajau. Foreman a urcat în ring cu cîteva minute mai tîrziu. Înfăşurat într-un halat roşu, campionul mondial afişa un calm imperturbabil, ignorînd strigătele din tribună care îl invitau pe Clay să-l doboare la podea.

După prezentarea mai multor personalităţi ale boxului mondial prezente la meci, printre care şi Joe Frazier, arbitrul american de culoare Zac Clayton, asistat de judecători africani, a dat semnalul începerii luptei. Foreman a avut primul iniţiativa, atacînd cu cîteva croşee, prea largi însă pentru a-l pune în pericol pe Clay. Acesta punctează de la distanţă cu directe de stînga, „dansînd" prudent în jurul adversarului. Dacă prima repriză se desfăşoară sub semnul echilibrului, în cea de-a doua Foreman reuşeşte să-l prindă pe Clay într-un colţ al ringului şi-l obligă să suporte cîteva serii la corp. Cassius se revanşează în repriza următoare, aplicînd, în plin, un magistral „un-doi" la figură, blocînd apoi toate croşeele lui Foreman. Lupta se echilibrează din nou. Campionul mondial atacă, obligîndu-l pe Clay să ţină. Încet, încet căldura nopţii africane începe să-şi facă efectul. Cei doi pugilişti transpiră abundent, mănuşile ricoşează cu uşurinţă la fiecare lovitură. Oboseala va apărea şi ea în curînd. În asemenea condiţii va fi foarte greu de dus meciul pînă la capăt. Întrebarea este care dintre cei doi va ceda mai întîi ? Primele semne de oboseală le dă Foreman. El nu pierde decît de puţin rundul 5, dar e clar pentru toţi cei din jurul ringului că George a aruncat în luptă ultimele sale resurse fizice. Croşeele sale sînt largi şi lente, iar forţa lor de-a dreptul neglijabilă pentru Clay. Cassius, vechi vulpoi al ringului, sesizează cu rapiditate căderea adversarului său şi în rundul 6 directele sale de stînga lovesc faţa lui Foreman cu forţa unor ciocane. La pauză, acesta se prăbuşeşte pe scaun, spre disperarea antrenorului său Dick Sadler. În cea de-a 7-a repriză Foreman nu face altceva decît să se retragă. Clay e sigur de-acum că loviturile rivalului au devenit complet inofensive. Jocul de picioare şi viteza cu care îşi plasează croşeele şi directele îi aduc lui Clay un mare avantaj de puncte, vlăguindu-l complet pe Foreman. Era evident pentru toată lumea că sfîrşitul meciului era aproape. Şi aşa a fost. Chiar la începutul rundului 8, Clay lansează o puternică directă de stînga. Foreman încearcă să reacţioneze, dar o eschivă a vicleanului Clay îl face să se prăbuşească pe corzi. Surprins într-un colţ, Foreman primeşte din nou o directă de stînga, dublată de data aceasta de un larg şi puternic croşeu de dreapta la bărbie. În clipa aceea Foreman şi-a pierdut titlul. A căzut greu pe spate. Arbitrul Zac Clayton a început să numere. Secundele treceau, dar Foreman nu reacţiona în nici un fel. Era k.o. !

Un strigăt de bucurie a învăluit arena. Miile de spectatori care îl simpatizau pe Clay scandau numele noului campion al lumii. Cîteva sute de suporteri au năvălit pe ring, făcînd necesară intervenţia poliţiei.

...Cassius Clay, noul campion mondial, este purtat pe braţe, în timp ce Foreman părăsea ringul însoţit doar de antrenorul său Dick Sadler....

După meci, Cassius Clay a declarat : „Eram sigur că voi cîştiga, iar acum sînt fericit că am putut demonstra că eu sînt cel mai bun boxer din toate timpurile. Voi continua să boxez şi îmi voi apăra titlul în faţa oricui..."

Nemulţumit de evoluţia sa, George Foreman şi-a explicat astfel înfrîngerea : „Am comis eroarea de a-mi asuma toate riscurile în meciul cu Ali, un maestru în materie de obstrucţii. M-am epuizat lovindu-l fără un rezultat pozitiv, fără să pot să-l dobor. După cel de-al cincilea rund m-am simţit fără forţă. Acum nu-mi rămîne altceva de făcut decît să sper într-o revanşă".

Nu au trecut decît cîteva zile de la aceste spuse şi Foreman şi-a revizuit radical atitudinea : „Nu a fost un k.o., ci un simplu knock down. Arbitrul Clayton a numărat repede şi am fost total surprins cînd m-a declarat învins prin k.o., deoarece eu mă ridicasem înainte ca el să pronunţe 10". Ba, mai mult : „Cred că cu vreo 10 zile înaintea meciului am început să fiu lent drogat de persoane neidentificate. Nu-l acuz pe Clay. M-am simţit extrem de slăbit după primele două reprize, fapt altfel inexplicabil. Sînt sigur că mi s-au introdus droguri în alimente. Dacă totul ar fi fost normal, îl făceam k.o. pe Clay în rundul trei".

Foreman a declarat apoi că îşi va angaja un nou bucătar pe care „îl va supraveghea un corp de detectivi". Dar nu s-a mulţumit numai să-şi concedieze vechiul bucătar. A renunţat şi la serviciile antrenorului său principal, Dick Sadler.

Cassius Clay îşi văzuse împlinit visul : era din nou campionul lumii. Reuşise, al doilea în istoria boxului mondial, să infirme dictonul „Greii nu se mai întorc niciodată". Fără să fi fost un meci memorabil, partida Clay — Foreman a repus în drepturi un mare campion al ringului. La vîrsta de 32 de ani, Clay reuşise marea performanţă a revenirii în vîrful piramidei „greilor". Încurajat de acest succes, el nu va părăsi ringul, aşa cum a anunţat înaintea întîlnirii cu Foreman. Va continua să-şi apere titlul. Sarcină nu prea dificilă, ţinînd seama de absenţa unor rivali de certă valoare.

Primul adversar întîlnit după victoria obţinută în faţa lui Foreman a fost Chuck Wepner. Boxer fără o carte de vizită impresionantă, Wepner l-a înfruntat pe Clay cu mult curaj, luptînd cu o ambiţie rar întîlnită. Demolat pur şi simplu de loviturile campionului mondial, fostul barman Wepner găseşte resurse (în rundul 9 !) să-l expedieze pe Clay la podea cu un fulgerător croşeu de dreapta la figură. Dar campionul mondial a reluat lupta şi a învins prin k.o. tehnic în repriza a 15-a, cînd Chuck Wepner ajunsese la capătul puterilor, fiind incapabil să mai ridice braţele pentru a se apăra.

(Va urma)

PAUL OCHIALBI

„Sfîntul"

De sfîntul Fotie, de sfîntul Sosipatru, de sfîntul Sisimie, ați auzit probabil, dar de Sfîntul Dinu, jucător la **Dinamo**, ați auzit ? Dacă nu, să vi-l descriu eu: Sfîntul Dinu de la **Dinamo** a fost, pînă mai de curînd, de profesie **căpitan de echipă** (citește : **toate mingile trec pe la mine**). Venind vremea, ca orice slujbaș, a fost și el pensionat, deocamdată de la echipa națională și, să sperăm, în curînd și de la echipa sa de club. Sfîntul Cornel Dinu, spre deosebire de Sfîntul Simion Stîlpnicul, nu stă într-un băț și nu mănîncă muște, nu bea apă și nu umblă pe jos. Sfîntul Dinu-umblă cu automobilul, bea whisky, mănîncă măduvioare la **Frații Chivu** și dă interviuri.

Acum, de cînd nu mai trec toate baloanele pe la el, Sfîntul Dinu este foarte îngrijorat : ne amenință că o să ne arate el, pe teren, ce jucător mare a rămas și că o să-și reia în curînd locul printre **tricolori**. La drept vorbind, acest lucru ne-ar bucura. Cum am mai spus și altă dată, Sfîntul Dinu este **un fost jucător mare**, un om care ne-a încîntat și care ne mai poate încînta, dacă n-o să mai meargă la Iași, ca să se îmbete în ziua meciului și să fie dus cu trăsura la aeroport și aruncat în cala avionului ca un balot sau dacă n-o să se mai trateze cu **țuicomicină** și n-o să mai fie atît de gălăgios. Dar eu nu despre **fostul mare jucător** Dinu vreau să scriu aici, ci despre etica acestui „sfînt" care a avut curajul să declare ceea ce a declarat în numărul trecut și chiar pe această pagină, în această revistă...

După cum știe c lume întreagă, Cornel Dinu a studiat **Dreptul**. Cornel Dinu este autorul cîtorva accidente de automobil și are pe conștiință cel puțin doi oameni schilodiți. Pe șleau, conducînd mașina personală în stare de ebrietate, a băgat în spital niște nevinovați și n-a pățit nimic. Alți oameni, pentru mai puțin, nu mai au dreptul să mai joace fotbal, dar Dinu joacă la **Dinamo**. Și atunci, chiar un accident de automobil devine numai o glumă. Stau și mă întreb cum va aprecia acest individ pe alți oameni cînd, pe lîngă alte fapte pe care le face, mai minte și cu atîta seninătate și încă într-un săptămînal de mare tiraj ca **Flacăra** ? Cornel Dinu afirmă în interviul din numărul trecut, depănîndu-și amintirile de la Guadalajara, că echipa națională în Mexic (e vorba de echipa națională a României) o făceam noi, gazetarii, „**la o berică**" pe la 11 dimineața cînd, probabil, mahmuri (asta n-o afirmă Dinu), coboram în patru labe pe scările hotelului unde era cantonat Sfîntul Hababuc de la **Dinamo** care ne privea cu jale cum îl sfătuiam pe Angelo Niculescu. Din fericire pentru noi, eram destui gazetari acolo pentru ca adevărul să nu fie restabilit. Sper că și ceilalți cronicari care au însoțit echipa noastră în Mexic își vor spune cuvîntul curînd și acest „**ziarist**", adică coleg de-al nostru, colaborator la **Scînteia tineretului**, va fi eliminat din corpul jurnaliștilor pentru că o atît de mare lipsă de decență trebuie penalizată.

În ce mă privește, vreau să fac următoarele precizări : 1) la Guadalajara nu am locuit în hotelul în care erau cazați jucătorii **naționalei** noastre, ci într-o casă particulară, a doamnei Arzapalo ; 2. nu beau niciodată în timpul zilei ; 3. nu-mi place berea („**berica**", așa cum scrie Dinu) ; 4. n-am discutat niciodată cu Angelo Niculescu, între patru ochi, nici în Mexic, nici în România, întrucît eram unul dintre cei mai acerbi critici ai acestuia ; 5. nu am fost la cantonamentul jucătorilor de la zgomotosul hotel din centrul Guadalajarei decît de două ori și asta dintr-o curiozitate de ziarist (între altele fie zis, cum am scris și în reportajele trimise de acolo, locul ales era foarte nefericit. Hotelul era foarte monden, plin de femeiuști fără treabă, cu piscină, numai loc de recreere nu putea fi numit) ; 6. în sfîrșit, echipa națională la Mexic n-o făcea Angelo Niculescu, ci Dinu, prin presiuni, așa cum știe o lume întreagă Vina pentru că jucători care ar fi putut să facă din echipa noastră o echipă de mina întîi ca Răducanu și Dobrin să nu fi intrat în cîndurile **tricolorilor** (Răducanu a avut o scurtă apariție) i se datorește în special lui. Caracterul hidos pe care-l are acest jucător (e vorba de Dinu) a fost ilustrat în nenumărate partide internaționale, cînd interesele **tricolorilor** au fost sacrificate intereselor de club, cum am scris la vremea sa.

Cu asta cred că am spus totul despre acest „judecător" al altora, despre „ziaristul" Cornel Dinu, adică despre un individ care a ratat prea devreme o carieră strălucită, din vina proprie, dar n-a lăsat pe alții să trăiască.

EUGEN BARBU ■

Vedetele tenisului mondial în '76

Era la începutul anului trecut, cînd Jimmy Connors, privind în ochii frumoasei sale iubite, o fostă „miss Univers", o îndemnă să tacă. Ziariștii făcuseră din el copilul răsfățat al tenisului, iar cancanurile ce circulau în jurul lor îi atrăseseră antipatia publicului. Fluierăturile și huiduielile erau adesea reactiile normale ale tribunei față de clovneriile idolului din '74, care la drept vorbind își cam luase lumea-n cap. E mai greu să cîștigi cînd foștii prieteni ți-au devenit dușmani, părea a-și spune Connors, voind să treacă cît mai neobservat. Puțin timp după această întîmplare, în nou Connors, modest și bine crescut, nu lasă nici un set și nici o speranță lui Borg în finala de la Philadelphia. Ashe, Connors, Borg erau principalii pretendenți la supremație la începutul anului trecut. De Năstase se vorbea puțin, iar „masters"-ul cîștigat în Suedia era considerat de mulți un fel de cîntec al lebedei.

Sezonul demarează, concursurile se înmulțesc. Ashe nu poate ține pasul iar la sfîrșitul primăverii în lupta pentru întîietate par să fi rămas doar doi protagoniști. Tocmai în acel moment, pe poarta din față a întrecerii intră Ilie Năstase, prezentînd judecătorilor săi o splendidă carte de vizită, imprimată în Hawai, pe care sînt trecute victoriile la Laver, Ashe, Borg. Neprezentarea lui Connors și Năstase la Roland-Garros, ca și înfrîngerea timpurie a lui Borg, fac ca jocul să rămînă deschis, lăsînd Wimbledon-ului și Forest-Hills-ului decizia finală. La Wimbledon, americanul Tanner, ce amenință de mai mulți ani lumea bună a tenisului, reușește una din isprăvile carierei sale, eliminîndu-l pe Connors. Finala s-a jucat între Borg și Năstase. Neobișnuita secetă din vara trecută a uscat iarba, tocind ascuțimea voleurilor lui Năstase. Zimții pantofilor lui Borg au prins parcă mai bine în pămîntul pîrjolit, iar încrederea cu care Ilie a început meciul a alunecat pe nesimțite de cealaltă parte a fileului. Am simțit amărăciunea campionului nostru, dar finalul partidei a fost la un pas să răstoarne totul, făcîndu-ne să ne ridicăm din fața televizoarelor cu certitudinea că Năstase este încă prezent între cei mari.

Forest-Hills-ul avea să stabilească ordinea finală : 1. Connors. 2. Borg. 3. Năstase...

Pe locul trei, Năstase, cu strălucirile și căderile sale, același superb campion care nici în 1976 nu și-a crutat superiorii momentului : două victorii la Connors și două victorii la Borg.

Tot în '76. Panatta triumfă la Roland-Garros și în Cupa Davis ; Edmondson, un australian necunoscut, intră în primii 20 jucători din lume ; Grand Prix-ul își pierde din importanță ; polonezul Fibak începe să-și etaleze progresul evident : Newcombe spune adio Cupei Davis : moare Von Cramm, unul din muschetarii anilor treizeci.

La fete, în absența lui Billie Jean King și a lui Margaret Court, Chris Evert a dominat autoritar. Două românce, Virginia Ruzici și Florența Mihai, au jucat în semifinale la Roland-Garros, uluind lumea.

ȘTEFAN GEORGESCU ■

DAN PĂLTINIȘANU:

„Nu cred să fi auzit vreodată un atacant plîngîndu-se că l-am lovit intenționat!"

Mai întîi o mică surpriză : Dan Păltinișanu (și nu Păltinișan, cum apare în presă) nu este nici timișorean, nici măcar brașovean (a venit la Politehnica de la Metrom Brașov), ci bucureștean ! S-a născut la 23 martie 1951, iar prima echipă la care a jucat (instructor Vasile Mărcuș) a fost T.M.B. Da, ați ghicit — a fost într-un fel coleg și cu Dumitrache ; numai că viitorul vîrf al naționalei juca deja la juniori mari, pe cînd Păltinișanu se afla abia în echipa de pitici. Ca junior, a jucat la Dinamo București (antrenor Gh. Timar), iar cînd i-a venit sorocul armatei a trecut la Dinamo Obor. N-a stat decît patru etape la echipa lui nea Gică Teodorescu. Era în anul 1971. Dumitriu II, revenit după o lungă convalescență, avusese un sezon bun la Steagul Roșu Brașov. I s-a propus să vină la Dinamo. A acceptat, iar clubul brașovean a căpătat, drept compensație, doi fundași centrali tineri, între care Dan Păltinișanu. La Steagul Roșu linia de apărare era în acel moment una dintre cele mai bune din țară : Adamache — Ivăncescu, M. Olteanu, Jenei, Rusu. Cel mai în vîrstă dintre ei, Jenei, a jucat la Steagul pînă în anul 1975 ! Păltinișanu n-a apucat decît un singur meci întreg (0—0 cu Poli Iași, la Brașoveni („nici n-am atins mingea", zice), și a mai jucat șapte minute într-un al treilea meci ! A fost împrumutat pentru un an la Metrom. În vara anului 1973, în loc să se întoarcă la Steagul Roșu, s-a transferat la Politehnica Timișoara, dar mărturisește că nici pînă azi nu s-a lămurit cum s-a descurcat actualul său club între atîtea ițe care-l țineau (citiți Dinamo, Steagul Roșu, Metrom). A jucat în Selecționata universitară a României, care a cîștigat Campionatul mondial disputat în Franța, în 1974. Face parte, se pare, din lotul B al țării — a cărui componență, din cauza foarte rarelor acțiuni, este greu de precizat. La aproape 26 de ani este încă elev în ultimul an de liceu, la cursurile fără frecvență. Speră să urmeze facultatea de educație fizică sau cea de științe economice. Are 1,90 m înălțime și 84 de kilograme. S-a căsătorit acum o lună cu Mihaela, o fostă handbalistă. Ne-a mărturisit că, dat fiind că se află în fața primului interviu din viața sa, se simte puțin emoționat.

— Crezi că Sătmăreanu II este un fundaș central mai bun ca tine ?

— Cred în primul rînd că avem un stil asemănător. Un stil de forță. Apoi că, fără îndoială, dinamovistul are mai multă experiență decît mine — mă refer desigur la meciurile de mîză mare, cele internaționale. Amîndoi ne simțim cel mai bine în postul de fundaș central de acoperire, sau „libero" cum i se mai spune, post de pe care mai pornim uneori și la atac. Cred însă că eu nu sînt așa de dur cum este Sătmăreanu, cîteodată. Poate și de aceea mai vulnerabil în fața înaintașilor foarte tehnici. Cu tehnica individuală n-am stat niciodată deosebit de bine ! Dar, în același timp, nu cred să fi avut vreodată ocazia să-i auziți pe Puiu Iordănescu, Dobrin, Dumitrache sau Marcel Răducanu plîngîndu-se că i-a lovit Păltinișanu. Așa ceva nu se întîmplă — dacă scapă încerc cel mult o obstrucție sau o prindere de tricou, în ultimă instanță. Stimez, cu deosebire, tipul „artistului" în fotbal. Niciodată n-am lovit pe cineva din răutate, adică cu intenție.

— Asta-i frumos. Dar fotbalul se joacă totuși pe goluri. Oare fundașii de „profil" dur nu asigură un coeficient de siguranță mai mare porții proprii ?

— N-aș zice. Bădin, pentru a lua și un alt exemplu, care e un excelent săritor la cap dealtfel, la mingile pe jos nu știe să facă decît fault. Iar prea multe lovituri de la 16 metri aduc adeseori înfrîngerea. Dacă ar fi să-i numesc pe cei mai buni fundași centrali din țară, atunci m-aș opri în primul rînd la cei doi Olteanu — Marin de la Sportul studențesc și Costică de la F.C. Argeș, jucători deosebit de tehnici. Și Sandu Boc, desigur ! Asta după preferința mea. Dar și Sătmăreanu, desigur — cum vedeți, tot la el ne întoarcem !

— Ați putea juca împreună ?

— Știu eu ? Avem stiluri prea asemănătoare. Jucătorul cu care mă înțeleg cel mai bine în defensivă rămîne tot colegul meu Mehedințu. Cred că amîndoi ne suplinim unul altuia foarte bine lipsurile, ne completăm în tot ce facem pe teren. Mehedințu, dealtfel, ar fi meritat, zic eu, și el măcar o selecționare în lotul național.

— Și Păltinișanu, aș zice. Nu-i așa ?

— Am fost pînă acum convocat la lot de două ori. N-am jucat niciodată. Prima dată nu cred că am fost adus obiectiv, adică pe merit. Se produseseră niște acte de indisciplină și s-au luat unele măsuri. Dinu, de exemplu, fusese suspendat. Urma meciul cu Bulgaria, cel pierdut cu 1-0 în deplasare. M-am accidentat și am rămas acasă ; pînă la urmă au jucat Dobrău cu Sameș. Ștefan Covaci mi-a promis însă că la următoarea acțiune a lotului am să fiu sigur încercat. Urma, la numai trei săptămîni, meciul cu Italia. Am jucat în etapele care au urmat cu o ambiție uriașă. Eram accidentat în continuare, și doctorul, care suspecta o fisură, m-a sfătuit să rămîn pe tușă. Nu l-am ascultat și am intrat pe teren, la Reșița, cu dureri atroce. Echipa a cîștigat cu 2—1 acolo, am dat și-un gol în meciul cu Dinamo, dar în Italia tot n-am jucat. Au jucat Sandu Gabriel, care a și greșit foarte grav la unul din goluri, și Sătmăreanu II. Ultimul venea după o suspendare de șase luni din activitatea competițională și un singur meci de campionat. Fusese însă notat cu 9 de cei de la „Sportul" și a redevenit pe loc titular în națională. Apoi, am auzit că Ștefan Covaci ar fi spus că în meciul-retur cu Bulgaria ar fi avut de gînd să înceapă cu perechea de fundași centrali Mehedințu-Păltinișanu (nu-i așa că sună frumos ? !). Am jucat însă cu Slavia Sofia în Cupa balcanică și-am pierdut cu 5-0 ! S-a renunțat la noi — dar nimeni nu știe cu adevărat ce-a fost la Sofia. Am primit două goluri din ofsaid clar (tușierii au fost localnici !) și alte două goluri, perfect valabile, ne-au fost anulate nouă ! Cred că scorul normal

ar fi trebuit să fie cam 2—1, sau 3—1 cel mult. Și așa am mai pierdut un tren...

— Care crezi că este principala ta calitate ?

— Faptul că iubesc foarte mult jocul ! Îmi place jocul în sine, mingea — plăcerea de a o lovi este uriașă. Nu simt că trăiesc cu adevărat decît cînd sînt pe un teren de fotbal. De aceea probabil nu-mi place deloc să pierd. Nici nu știu să pierd — asta mi s-a spus adeseori !

— Am auzit că te-ai certat cu Dembrovschi. E adevărat ?

— Din păcate, da ! Tot la joc s-a întîmplat, la antrenament. Ne-am bruscat și ne-am aruncat cuvinte urîte, pentru ca mai apoi să ne pară tare rău la amîndoi. Amîndoi am fost de vină, dar mie îmi este rușine mai ales pentru că l-am făcut de rîs în fața celor mai tineri jucători din echipă, pentru care e încă un zeu.

— Care jucător este astăzi, la Politehnica, personalitatea numărul unu a echipei ?

— Tot Dembrovschi. Desigur, și eu și Mehedințu, care sîntem acum printre cei mai vechi din echipă, putem fi numiți un fel de purtători de cuvînt ai jucătorilor în fața antrenorilor, a conducerii clubului, dar „Dembo" rămîne omul cu cea mai puternică personalitate, și e și normal așa, ca un jucător deosebit care a fost și încă este. Și el, dealtfel, e un mare sufletist. N-am să-l uit cum l-a înfruntat la Cluj-Napoca pe Petrea, și-l ruga, plîngînd, să-l dea afară din teren — în meciul pe care l-am pierdut cu 6—0, atunci cînd patru din cele șase goluri ale Universității au fost din ofsaid clar... Puțini însă se întreabă, sînt sigur, ce e în sufletul unui fotbalist la o astfel de încercare.

— Am impresia că nu-ți prea plac arbitrii ?

— Uneori mai mult ne încurcă. Îi stimez, fără îndoială, pe cîțiva dintrei ei — Dinulescu, Anderco, Petriceanu, Rainea, între alții. Dar de foarte multe ori am impresia că noi, jucătorii, ne-am înțelege mai ușor dacă n-ar exista arbitri pe teren, și chiar meciurile ar fi mult mai frumoase ! Nu pot să-i uit pe unii, cum a fost Traian Moarcăș de exemplu, care a dat peste cap un meci, Poli-Steaua, în fața a peste 50 000 de spectatori, sau Cristian Teodorescu, care ne-a furat de cîte ori a avut prilejul. Noroc că de cîtăva vreme nu-l mai are.

— Pe cînd în echipa națională, Dan Păltinișanu ?

— Atunci cînd voi juca fără greșeală și atunci cînd va voi Ștefan Covaci...

DUMITRU GRAUR ■

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (A. Dohotaru — 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06); știință (Tudor Octavian — 16 19); probleme cetățenești — scrisori-anchete (Liviu Timbus — 17 87) ; publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache — 16 18); fotoreportaj (15 95); documentare — 16 23 ; administrație (Alexandru Medar, Gheorghe Amuza — 17 86) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Catană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Marius Popescu — 17 78 82 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Traian Prosan — 17 78 82 și interior 17 83) ; redactor șef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii». Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136—137, telex : 1 12 26, București str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505